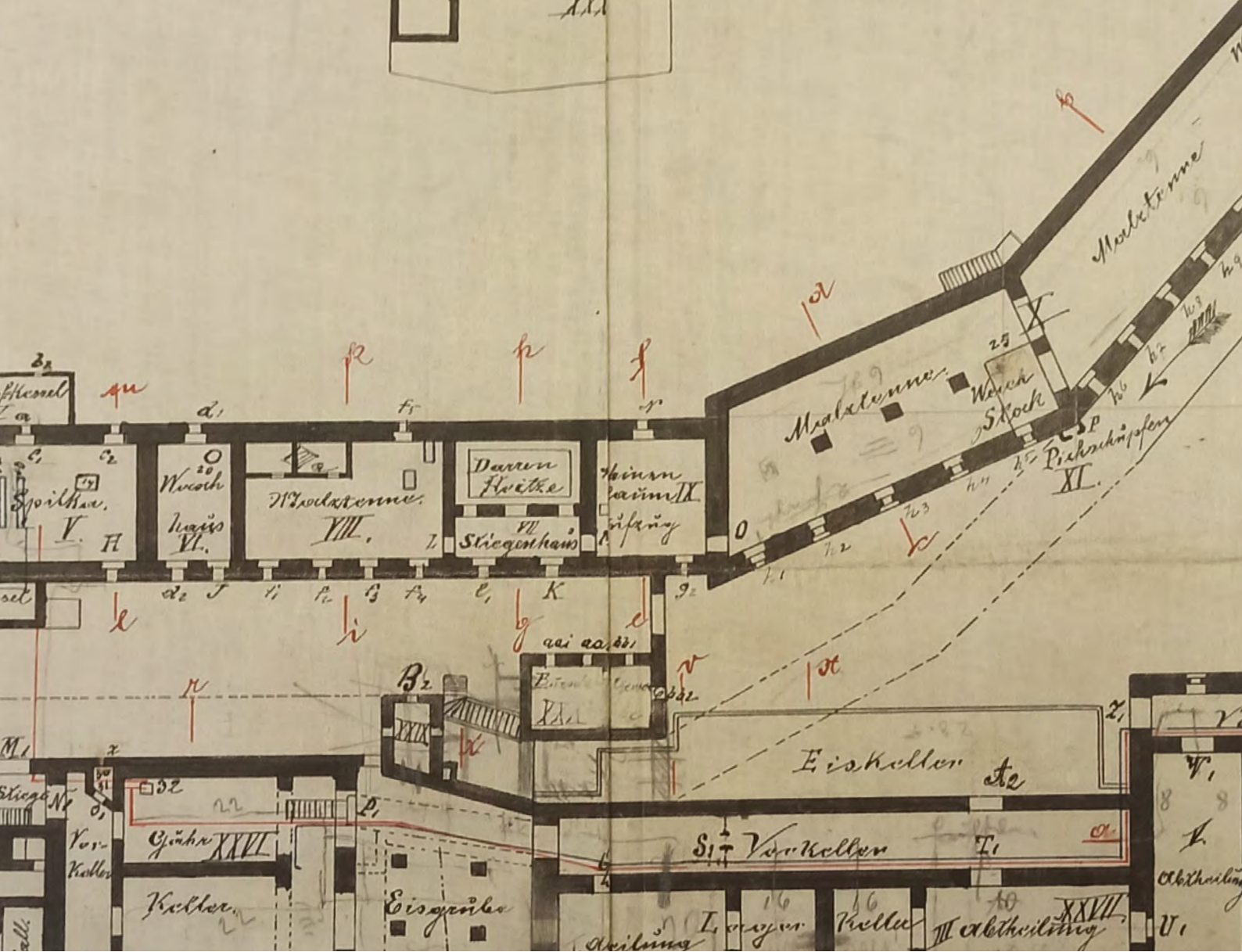
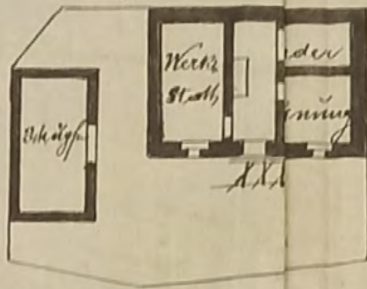

Březná Bilina.

000.

Binder

st. 785, 782, 784/1, k. ú. Bílina [604208]

VYPRACOVAL:
Ateliér Masák & Partner s.r.o.:
Mgr. Jindřich Záhorka, PhDr. Miroslava Jouzová, PhD.

GENERÁLNÍ PROJEKTANT:

Masák & Partner

Masák & Partner s.r.o.
Rooseveltova 39/575 160 00 Praha 6, IČ: 27086631

STAVEBNÍK:
Město Bílina, Břežánská 50/4, 41801 Bílina

STUPEŇ PROJEKTU:
předprojektová příprava

Č. PARÉ:

AKCE:

**Stavebně historický průzkum areálu bývalého pivovaru
v Bílině**

DATUM:

11/2022

Stavebně historický průzkum areálu bývalého pivovaru v Bílině

Pivovarské náměstí – Litoměřická ulice,
č. p. 1, 2 a 228 (parc. č. st. 785, 782 a 784/I),
rejstř. číslo ÚSKP ČR 42403/5-2546

Aktualizace neúplného nedestruktivního stavebně historického průzkumu
z roku 2000 (PhDr. František Gabriel a PhDr. Olga Novosadová)

Zpracováno pro Masák & Partner, s. r. o.

© Mgr. Jindřich Záhorka, 2022

Bílina – areál bývalého pivovaru

**Pivovarské náměstí, Litoměřická ulice, č.p. 1 (p.č. 785), č.p.
2 (p.č. 782), č.p. 228 (p.č. 784/1)**

**Tento areál je zapsán v Ústředním seznamu kulturních památek ČR pod číslem
42403/5-2546**

Aktualizace

NEDESTRUKTIVNÍHO STAVEBNĚ HISTORICKÉHO PRŮZKUMU zpracovaného v roce 2000

Zpracováno pro Masák & Partner s. r. o.

2022

Mgr. Jindřich Záhorka

Obsah

Anotace	3
Úvod	5
Dějiny objektu	8
Prameny, mapy, plány, literatura	25
Rozbor objektu, popis současného stavu	30
Stavební historie	57
Hodnotné prvky a detaily	66
Hodnocení areálu, architektonické, závady	70
Samostatné vyhodnocení objektů bez č. p. na pozemku parc. č. 783	75
Samostatné vyhodnocení krovových konstrukcí s datováním	81
Doporučení k rekonstrukci	84
Obrazová příloha	
Mapy, plány, ikonografie	91
Fotografie současného stavu	114
Plánová příloha	147
<u>Plány současného stavu</u>	
č.p. 1	5 listů
č.p. 2	8 listů
č.p. 228	18 listů
<u>Vyhodnocení stavebního vývoje</u>	
č.p. 1	2 listy
č.p. 2	5 listů
č.p. 228	5 listů
<u>Památkové hodnocení</u>	
č.p. 1	2 listy
č.p. 2	5 listů
č.p.228	5 listů

Kontakt na zhotovitele: Mgr. Jindřich Záhorka

Bojiště 32

280 02 Kolín

email: jindrichzahorka@seznam.cz, tel: 724 663 604

1. ANOTACE

[Aktualizace stavebně historického průzkumu (dále jen SHP) byla zpracována v měsících září až listopad roku 2022. Původní standardní nedestruktivní stavebně historický průzkum s názvem „SHP Lobkovického pivovaru – Bílina čp. 4001, 4002, 4228 sepsali v roce 2000 PhDr. František Gabriel a PhDr. Olga Novosadová.“ SHP je velmi kvalitní a obsahuje všechny předepsané kapitoly, avšak díky rozlehlosti areálu a časovému omezení doby zpracování autoři kapitoly stavební vývoj, hodnocení areálu, hodnotné detaily, architektonické, urbanistické a památkové hodnoty včetně námětů pro zachování areálu zpracovali ve zjednodušené formě. Zcela chybí grafické vyhodnocení stavebního vývoje, zpracováno bylo pouze grafické vyhodnocení památkového hodnocení objektu, do kterého jsou označeny i pozice fotografií. Tyto fotografie jsou ovšem v elaborátu, který je zpracovateli k dispozici uplatněny v originále, ale v xeroxové kopii, která je zcela nečitelná. Velmi kvalitně byly v rámci tehdejšího vymezeného času zpracovány dějiny areálu. Vzhledem k rozsáhlosti dochovaných archivních pramenů je možné historii objektů značně prohloubit především o historii technologického vybavení a stavební historii 2 pol. 19. století a 1. pol. 20. století. V rámci aktualizace byly v SOA Litoměřice vyhledány originály plánové dokumentace pro 19. století. Část plánů přešla ovšem v období od roku 2000 ze SOA Litoměřice do rodinného archivu rodu Lobkoviců, který je umístěn na zámku v Nelahozevsi. Tento archiv své je bohužel schopen zpřístupnit materiály až po uplynutí doby zpracování aktualizace SHP. Architektonický rozbor nebyl z důvodu času zpracován po jednotlivých prostorech, ale po blocích. Stejně tak hodnocení areálu, hodnotné detaily, architektonické závady a doporučení k rekonstrukci. V původním textu jsou stavby označeny starými popisnými čísly (čp. 4001 - dnes čp. 1), 4002 - dnes čp. 2), 4228 - dnes čp. 228). Aktualizace pracuje s novým číslováním. Původní SHP také zahrnovalo součást objektu č.p. 2 na pozemku parc. č. 783, která v roce 2009 pozbyla statusu kulturní památky a tak nebyla objednavatelem zahrnuta do zadání aktualizace SHP. Objednavatelem předané zaměření rozdělilo č.p. 228 na tři části (část I, II, III).

Tohoto rozdělení se aktualizace přidrží v textu. K textu aktualizace jsou také připojeny fotografie současného stavu objektu. Pro přehlednost je nový text sepsaný v rámci aktualizace vždy uvozen a zakončen hranatými závorkami [] a je psán kurzivou. Původní text SHP z roku 2000 je přepsán z originálu psaného na psacím stroji „normálním“ písmem.]

2. ÚVOD

[Aktualizace standardního nedestruktivního průzkumu se týkala podstatné části areálu bývalého pivovaru v Bílině. Tento areál je zapsán v Ústředním seznamu kulturních památek ČR pod číslem 42403/5-2546. Jde o tři budovy v areálu vymezením Pivovarským náměstím, Litoměřickou ulicí a areálem zámku. Č.p. 1 (p.č. 785), č.p. 2 (p.č. 782) a č.p. 228 (p.č. 784/1). Původně do objektů zapsaných v ÚSKP náležel i objekt bez č.p. na parc. č. 783, z tohoto objektu byla památková ochrana sejmuta v roce 2009. Areál je také zapsán v rámci Městské památkové zóny pod číslem 2176 - Bílina. Celý areál je v současné době ve vlastnictví Města Bílina, které v rámci předprojektové přípravy zadalo vypracování aktualizace SHP.

Prakticky všechny objekty a jejich části se nacházejí ve velmi zanedbaném stavu, v havarijním stavu je naprostá většina dřevěných konstrukcí podkroví, krovů a střech. Z tohoto důvodu byly v době průzkumu nepřístupná velká část prostorů podkroví, ale i jednotlivých pater s dřevěnými horizontálními konstrukcemi. Do některých prostor se nešlo dostat prostě proto, že byly zazděné vstupy nebo vstupy ve formě dřevěných schodů zanikly. Část prostor byla také vyplněna odpadky, které znemožňovaly podrobnější průzkum. Na tyto skutečnosti je upozorněno v textu vztahujícím se k popisům současného stavu. Struktura textu je rozdělena podle doporučení metodiky SHP uvedené níže.

Pro aktualizaci SHP bylo zadavatelem předáno pouze zaměření ve formátu pdf. Toto zaměření současného stavu zhotovila firma Bleskové projekty s.r.o., Štítného 1336, 27201 Kladno v dubnu roku 2019. Toto zaměření bylo v řadě míst schematické a nepřesné, v řadě míst zachycovalo starší konstrukce, které již v současnosti neexistují, nebo naopak nezachycovalo konstrukce, které v areálu v období 04/2019-10/2022 přibily, což jsou především různé zazdívky vstupních a okenních otvorů. Vyhodnocení stavebního vývoje a situování snímků bylo v rámci aktualizace provedeno „ručně“ vybarvením a označením do těchto plánů. Stejně tak bylo provedeno i památkové hodnocení objektu, které bylo ještě zpřesněno v souladu s níže uvedenou metodikou SHP. Autoři SHP měli k dispozici v roce 2000 přesnější zaměření, které navíc

zachycovalo celý areál včetně části č.p. 2 na pozemku parc. č. 783. Tato zaměření zhotovila firma ARTECH spol. s r. o. Litvínov.

Obrazová dokumentace byla zaměřena především na zachycení dochovaných hodnotných konstrukcí a vybraných architektonických prvků a detailů. Pro velký rozsah areálu se do tištěné verze dostala jenom část detailů těchto konstrukcí. Z tohoto samého důvodu byla také do dokumentace zahrnuta pouze části velmi omezeného zbytku technologie sloužící k výrobě piva. Tuto technologii bude nutné podrobně zdokumentovat v případném následném samostatném soupisu hodnotných detailů a prvků.

V rámci aktualizace stavebně historického průzkumu pivovaru byl proveden soubor digitálních kontrolních měření kót ze stávající výkresové dokumentace a v nutných případech probíhalo i digitální doměřování chybějících, nejasných nebo nejednoznačných údajů.

Vzhledem k relativní homogenitě stavby a nepříliš významným časovým intervalům mezi jednotlivými etapami bylo prozatím upuštěno od dendrochronologické analýzy dřevěných prvků, která byla v plném rozsahu nahrazena rešerší archivního materiálu a vizuálním průzkumem in situ.

Všechny části SHP byly provedeny dle platné metodiky SHP, vydané Národním památkovým ústavem v roce 2015. „Metodika stavebněhistorického průzkumu“, Jan Beránek – Petr Macek (edd.), Praha 2015, Certifikovaná metodika osvědčení č. 56 MK ČR, Odbor výzkumu a vývoje, Čj. MK 62059/2015 OVV, Sp. Zn. MK-S 11816/2015 OVV ze dne 16. 10. 2015; ISBN 978-80-7480-037-5.

Autorem aktualizace SHP je Mgr. Jindřich Záhorka. Autor děkuje za cenné připomínky Milanovi Starcovi z Národního muzea pivovarnictví v Kostelci nad Černými Lesy.

Standardní stavebně historický průzkum nenahrazuje závazná vyjádření příslušných památkových orgánů a organizací ve smyslu zákona č. 20/1987 Sb.

Předložený elaborát je duševním vlastnictvím autorů.]

Úvod

V úvodu chceme upozornit, že ačkoliv je práce pojednána jako standardní stavebně historický průzkum, snižují její kvalitu dva faktory. Především zůstalo několik úseků bloku čp. 4001 a východní část poplužního dvora po celou dobu průzkumu nepřístupná. Druhým faktorem pak je rozsah zástavby areálu, který ve vyžadovaném časovém úseku dvou měsíců nedovolil vyhodnotit řadu detailů. Na oba problémy narazili i autoři jinak velmi kvalitního zaměření.

S uvedenými problémy ovšem nesouvisí určité zjednodušení všech kapitol a podkapitol s výjimkou dějin areálu. Důvodem je rovněž rozsah zkoumané plochy, která, ačkoliv řádně hodnocena se snahou odhalit všechny otázky s ní související, nedovoluje podrobné verbální zachycení, neboť jeho délka by překročila možnosti SHP. I jeho zjednodušený elaborát přesahuje 50 stran textu.

Domníváme se, že při projektování a opravě jednotlivých budov bude možné situaci průběžně hodnotit a doplnit tak poznatky předkládaného elaborátu i o informace hloubkového průzkumu, případně uváděné závěry korigovat.

V elaborátu dělíme celý areál na tři bloky, shodné s popisnými čísly a ty potom na jednotlivé domy. Dělení na domy je ovšem pouze formální. Přesné členění bloků by nepochybně ukázal hloubkový stavebně historický průzkum. Platí to především o druhém bloku čp. 4228.

3. DĚJINY OBJEKTU

Stavební dějiny

Území města Bíliny podle archeologických výzkumů lze považovat za jedno z nejstarších osídlených míst v Čechách. A areálu zámeckého parku, na části dlouhého ostrohu na východním okraji města, se rozkládalo slovanské hradiště. Výzkum v letech 1952 a 1961-1966 zjistil konstrukci mohutného valu, odkryl množství sídlištních objektů a kostrové pohřebiště. Archeologicky tak bylo ověřeno svědectví písemných pramenů, uvádějících, že Bílina byla od 10. století do počátku století 13. Správním střediskem bílinské provincie přemyslovského státu. První zmínka o této provincii pochází z konfirmační listiny papeže Jana XV., vydané pro klášter v Břevnově roku 993. Správcem provincie byl purkrabí hradu, jmenovaný knížetem, kterého ve svém správním okrsku zastupoval. Známi jsou purkrabí Prkoš, roku 1040, jeho nástupcem byl Eppe uváděný roku 1043. Mstiš zmiňovaný Kosmou v letech 1055 a 1061. Další kasteláni pocházeli z rodu Hrabišiců, známého kolonizačními aktivitami v oblasti Tepelské a Doupovské vrchoviny. Hrabišici v knížecích službách dosáhli dědičnosti svěřeného úřadu, ale i množství statků dříve zeměpanských.

Zánik bílinského hradu jako správního centra provincie spadá do první poloviny 13. stol. Jeho funkce přešla na hrad v Mostě. Bílina jako první z knížecích správních hradů přešla do vlastnictví šlechty. Byl jím Ojír z Frýdberka, který jí získal s tamní trhovou vsí jako dědičné léno roku 1237 darem od krále Václava I.¹ Patrně on, nebo jeho dědic, rovněž Ojír z Frýdberka, postavil pod starým knížecím hradem na ostrohu nový, zděný hrad v prostoru dnešního zámku.

Pány z Frýdberka vystřídal roku 1290 Albrecht ze Seeberka, který se oženil s Ojířovou dcerou Svatkou.

V letech 1322-1399 drželi statek Bílinu jako královské manství pány z Bergova. Od roku 1407 je Bílina v rukou Albrechta z Koldic, rodem z Míšeňska. Tento byl rádcem krále Zikmunda a bojoval od počátku proti husitům. Pražané v roce 1421 při

¹ PA VIII m 305, Regesta I. 618.

tažení na sever Bílinu obsadili a na hrad dosadili hejtmana Jakoubka z Vřesovic. Ten dokázal odrazit několik náporů z Míšně. Hrad /i město/ držel do roku 1437, kdy jej předal rodu Koldiců.

Těma z Koldic pro zadluženost zastavil roku 1495 Bílinu hrad i město s příslušnými vesnicemi Jindřichu z Vřesovic, od něho ji získal v roce 1502 Děpold Popel z Lobkovic ještě jako královské manství.

Již roku 1513 král Vladislav II. zrušil lenní závislost bílinského hradu a potvrdil Lobkovicům dědičné držení Bíliny i všech k ní přikoupených statků.

Děpold Popel z Lobkovic byl bezpochyby bohatý šlechtic, rozumný hospodář s dobrým vztahem ke králi. Plné vlastnictví Bíliny asi bylo poslední, možná i hlavní příčinou přestavby starého kamenného hradu ze 13. století. Podle popisu zámku z roku 1664 se jednalo o zástavbu s mnoha objekty pro potřebu vlastníka i jeho rozsáhlé rodiny, nejistý počet úředníků a vrchnostenské kanceláře. Také tento zámek téměř celý zmizel v barokní přestavbě v letech 1675-1682.

Vedle výše zmíněné přestavby zámku je také známo, že majitel přikupoval další statky, na kterých se zřejmě dobře hospodařil. Tři z držitelových synů se po otcově smrti v roce 1527 dělí o Bílinu. Teprve od roku 1593 má Bílina jediného držitele, jímž byl Oldřich Felix z Lobkovic /odkoupil podíly všech příbuzných/, vnuk Děpoldův. Jeho otec Kryštof v roce 1590 potvrdil městská privilegia a obnovil městu jeho starodávné právo piva vařiti, které nebylo dosud zajištěno písemně.

Oldřich Felix v roce **1601** opětovně potvrdil měšťanům právo svobodně odkázat svůj majetek i právo dědit bez závěti, právo prodeje soli, odpustil některé platy šosovní, ale piva vařiti dovolil jen katolickým měšťanům.² Ze závěrečné věty potvrzení lze soudit nejen na duchovní zaměření majitele panství, ale i na jeho ekonomickou prozíravost, neboť je nepochybné, že v těsné blízkosti zámku již stál panský pivovar /nedoloženo kde/, kterému se tímto poněkud zvláštním způsobem rozšířil trh.

Oldřich Felix zemřel v roce 1604. Bílinu zdědil jeho syn Vilém zvaný mladší. Vlastnil ještě Solopysky, Divice, Beřkovice, Nové Sedlo a Jezeří.

² Státní ústřední archiv (SUA) – Desky zemské větší (DZV) 552 fol. N22

Vilém Popel z Lobkovic se velice obohatil skupováním konfiskovaných statků pod cenou a rozšířil svůj majetek. Zemřel v roce 1647. Bílinu město a panství zdědil nejstarší syn Oldřich Adam, nejvyšší mincmistr království Českého. Ten zemřel již roku 1650 a zanechal jediného syna, Františka Ferdinanda. Poručnicí nad synem a jeho zděděným majetkem byla ustanovena matka Anna Marie Popelová ze Šternberka. Zápis inventáře tohoto majetku zaznamenává v roce 1650 zámek Bílinu, maštale, pekárnu, kovárnu a následuje pivovar se zařízením:

1 pánev měděná, na který se může 5 sudů po sedmi vědřích vařiti.

Firšejd pod pávní 1

Kád' rmutní velká 1

Kád' vodní 1

Kád' chladicí 1

Kádě nový velký zastavovací 2

Kád' chmelová 1

Kádí menších 16

Sudů prázdných sedmi věderních 25

Věrtelů 19

Trzezů 19

Provaz jak se po něm pivo spouští 1

Žbery 2

Šoufy 4

ve spilce piva ječného 6 sudů

Ve sklepě vína 4 vědra

Na sýpce sladu ječného 160 strychů

Sladu pšeničného 40 strychů

V přípise z roku 1655 připojeno:

Piva nového ve spilce se našlo 18 ½ sudu, chmele 14 strychů, smůly 36 kamenů,

dluhů za krčmáři za piva vystavena povinných 218 zl. 20 kr.³

František Ferdinand zemřel v dětském věku. Bílinu tak získala jeho matka Anna Marie ze Šternberka, která se po druhé provdala za Jana hraběte z Rothalu,

³ SUA, DZV 150 fol. A 29

zemského hejtmána na Moravě. Zemřela velmi brzy a Bílinu odkázala manželovi. Kryštof Ferdinand Popel z Lobkovic, bratr Oldřicha Adama, uplatňoval na Bílinu své nároky. V roce 1656 uzavřena dohoda, dle níž hrabě z Rothalu postoupil statek Kryštofu Ferdinandovi a ten se zavázal zaplatit dluhy Oldřicha Adama.⁴

Kryštof Ferdinand zemřel již roku 1658 a téhož roku zapsáno ocenění pozůstalosti „*taxa panství Bílinského*“.⁵ Taxa zaznamenala pivovar, sladovnu a příslušné budovy v ceně 1500 kop. Ročně se zde uvaří 60 várek po 11 sudech, tj. 660 sudů po 1 kopě, celkem 660 kop příjmu. V téže taxe zámek v Bílině s přílehlými budovami oceněn na 3000 kop.

Po roce 1658 spravovala Bílinu jako poručnice nezletilého syna Václava Ferdinanda jeho matka Alžběta Apolonia hraběnka z Tilly. V roce 1660 v Praze potvrdila privilegia města Bíliny.

Urbář panství Bílina byl založen v roce 1664. Údaje o zapsaném pivovaru jsou následující:⁶

Pivovar stojí pod zámkem, blíže velikého panského dvora. Dvůr, pivovar, sladovna a sýpka vyhořely v roce 1660 až do základů nově postaveno. Je zde krásná klenutá spilka, sladovna, sušárna se dvěma měkkými štoky. Nyní se vaří ječné pivo z pěti strychů pšenice a 35 strychů ječmene na 11 sedmivěderních sudů. Ročně se vaří 70 várek, za sud piva do šenku se platí i kopa.

Dále se uvádí, že u Štěpánského dvora na Mosteckém předměstí má vrchnost sklep pro skladování 300 sedmivěderních sudů piva v letním čase.

Václav Ferdinand Popel z Lobkovic se ujímá statků v roce 1668. Roku 1670 byl povýšen do stavu říšských hrabat. Panství rozšiřoval koupěmi dalších statků, získal Mirošovice, Židovice, Hrádek a Koštice. **Starý zámek** v Bílině velkoryse **přestavěl v letech 1675-1682** podle plánů vídeňského stavitele G. P. Tencally a italského stavitele pracujícího pro Lobkovic Antonia Porty. Z tohoto období pochází také zmínka o pivovaru v Bílině.

⁴ SUA, DZV 311 C28.

⁵ Státní oblastní archiv Litoměřice (SOA Litoměřice), Lobkovicové roudničtí – rodinný archiv (LRRRA), sign. 012/15.

⁶ tamtéž, LRRRA sign. O 11/3c, fol. 9-10.

V roce 1676 zednický mistr Raphael Öberling s tovaryši Václavem Köhlerem a Matesem Vabou opravili brány bílinského pivovaru a všech vrchnostenských dvorů panství, opatřili je příslušnými ozdobami */die gehörige Ciraten/* a umístili na nich vyzděné štíty. Bylo jim vyplaceno 24 zl. 54 gr. 3 d. Na tyto štíty pak malíř Georg Wolfrichter namaloval znaky vrchnosti, pracoval s vlastními barvami. Za každý znak obdržel 54 kr.⁷

Václav Ferdinand se v Bílině ani v Čechách mnoho nezdržoval. Působil jako císařský vyslanec v Bavorsku, Francii a Španělsku. V závěti datované 9. 9. 1685 nařizuje, aby všechny jeho statky přešly na prvorozeného syna a bylo z nich zřízeno svěření. V případě, že by zůstala jen dcera, má se provdat za prvorozeného syna knížete Ferdinanda Augusta z Lobkovic na Roudnici a jeho manželky Marie Anny markraběnky z Badenu. Pokud by se tento záměr neuskutečnil, měla by jeho dcera právo užívat fideikomisu po čas svého života. Pak měl fideikomis přejít na zmíněného Lobkovic z Roudnice.

Václav Ferdinand zemřel roku 1697. Jeho jediný, nezletilý syn Leopold zemřel v roce 1707. Vdova Marie Žofie z Ditrichštejna pak spravovala pozůstalý majetek jako poručnice dcery Eleonory Karoliny, provdané za knížete Filipa Hyacinta z Lobkovic na Roudnici.

Roku 1707 proveden inventární soupis zámeckého zařízení a hospodářských objektů. Mimo jiné zde zapsána:

Obytná budova vedle pivovaru, v ní je místnost pivovarského písaře a kanceláře, pivovar, v něm varna, sladovna a hvozď, budova má 24 oken opatřených drátěnou mříží, je zde také chladicí štok, měděná pánev na 10 věrtelů, veliký chladicí štok, 3 plnicí komory s deseti naběráky.

Spilka a sklep.

Půda pro ječmen a slad.

Nová vinopalna.⁸

Marie Žofie zemřela v roce 1711. Správu statků převzala Elenora Karolina.

V roce 1720 zemřela a všechen majetek odkázala manželovi Filipu Hyacintovi.

⁷ SOA Litoměřice, Bílina panství – stavba zámku a objektů, excerpta archiváře K. Jeřábka

⁸ SUA Fideikomis knížat Lobkoviců (FDK) sign. VII E22, kart. 946.

Tak přešel majetek bílinské větve Popelů z Lobkoviců do držení roudnické knížecí větve Lobkoviců.

Po smrti Filipa Hyacinta v roce 1734 spravovala majetek za nezletilého nástupce Ferdinanda Filipa jeho matka Marie Vilemína až do roku 1744. Ferdinand Filip vládl rodu a majetku v letech 1744-1784. Byl členem Královské pruské akademie věd, podnikal cesty po Anglii, Francii, Itálii a jihozápadním Německu. Na svých panstvích zaváděl nová průmyslová odvětví: přádelnu hedvábí, koželužny v Roudnici a Bílině. Dělníky přivedl z belgického Lutychu.

Z roku 1745 se dochoval poněkud zmatený hospodářský inventář zařízení hospodářských objektů. Je tu zaznamenám i pivovar v Bílině:

Vedle pivovaru je bydlení Sladovního mistra /místnosti nejsou uvedeny/, kde se nachází malá místnosti pro písaře s okénkem opatřeným železnou mříží.

Horní místnost.

Sladovna přístupná hvozdem, střední půda nad sladovnou má 8 oken se špatnými šajbami, jsou zamřížovaná.

Hvozd má 2 okna s mřížemi a špatnými šajbami, půda nad hvozdem, 2 zamřížovaná okna, vedlejší půda pro ječmen, 7 zamřížovaných oken, hvozd, 1 štok, železná mříž, spilka, 1 bílá kachlová kamna, 5 kamen železných, 3 špatná okna, pivovar, měděná pánev, silná železná varna, kamna, 8 oken se šajbami, 9 bez nich, 13 železných mříží, 11 okenic, pivovarský sklep, 2 dveře, velký sklep, 3 dveře, pivovarský dřevník, brána opatřená zámkem.⁹

Ferdinand Filip rozšiřoval dosavadní majetek přikupováním statků v Čechách a Rakousku, roku 1749 dostal od pruského krále léno na vévodství zaháňské.

Po jeho smrti v roce 1784 jsou poručníky nezletilého syna Josefa Františka Maxmiliána ustanoveni Josef kníže z Lobkovic a August Antonín z Lobkovic. Se svolením císaře Josefa II. prodali vévodství zaháňské vévodovi Petru Kuronskému z rodu Bironů. Císařským diplomem z roku 1786 byl vévodský titul z tohoto panství přenesen na Roudnici a všechny k ní inkorporované statky.

⁹ SOA Litoměřice, LRRRA inv. č. 1595, kart. 1622.

Josef Fr. Maxmilián se svých statků ujímá v roce 1797. Přikupuje další statky a v letech 1805-1813 fideikomis, k němuž vedle panství Roudnice byly připojeny také alodní (dosud svobodné) statky.

Někdy mezi léty **1798-1810** došlo ke stavebním úpravám pivovaru v Bílině. Plány pivovaru podepsal ing. Josef Witschiel, nejsou však datované. Spisová dokumentace k provedeným opravám se nedochovala. Fideikomisní popis stavu hospodářských objektů z roku 1812 také nepodává dostatečné informace.¹⁰ Josef Fr. Maxmilián zemřel v roce 1816.

Fideikomisní inventář panských objektů v Bílině z roku 1812 zapsal bednárnou na Teplickém předměstí, tamtéž i pivovar s příslušnými budovami. Autoři záznamu porovnávají stav budov s dnes ztraceným popisem stavebního stavu z roku **1806**.

Pivovar je zděný z kamene a vápna, krytý taškami; délka 10, šířka 6, celý klenutý, dlážděný kamenem, je zde měděná varná pánev na 41 sudů, 2 litinové štoky, 2 chladicí štoky. Stav jednotlivých budov pivovaru je dobrý a muselo tomu tak být i v roce 1806, protože zdivo je ještě nové a krytina rovněž.

Vedle je chladicí komora, spojená se sýpkou; také tento objekt je zděný z kamene a vápna, kryt taškami, jednopatrový. Délka 26, šířka 6. V přízemí vše klenuté, zde ještě část díla je spojena ve stejné formě s uchovanou budovou?/, následuje plnicí komora s cihelnou dlažbou, kvelby na sudy, rovněž dlážděný. Pak 2 místnosti pro tovaryše opatřené cihelnou dlažbou, malá předsíň, topeniště, nad ním se nachází hvozd, následuje starý hvozd s cihelnou dlažbou, který byl kdysi spojen s vedle přistavěným sladovým humnem, později odstraněným.

V horním podlaží, přístupném po cihlovém schodišti, je kropicí půda dlážděná cihlami a opatřena záklopovým stropem, dále pak klenutý hvozd, zařízený po vlašském způsobu měděnými tabulemi, s předsíni dlážděnou cihlami. Dále je v tomto podlaží nachází sýpka s podlahou s falcových prken, užívaná a náležející velkému bílinskému vrchnostenskému dvoru. Pod střechou po celém prostoru je valečka. Zbytek prostoru v této budově je navazující zúžený přístavek o délce 3, šířce 1. Kdysi tu bylo topení pro hvozd – je to malá klenutá místnost s prkennou podlahou. V roce

¹⁰ SOA Žitenice, LRRRA sbírka map a plánů, inv. č. 125/4.

1806 budova s představenou zúženou částí stála /Nevyrozumívá se, zda stála i před tímto rokem/. Na tento objekt pevně navazuje humno a sladová a ječmenná půda. Budova je zděná z kamene do vápna, má 2 patra, krytina tašková. Délka 14, šířka 6. Celé přízemí je klenuté, humno má cihelnou dlažbu, namáčecí štok dlážděn kamennými plotnami.

Do 1. patra vedou dřevěné schody, je zde „univerzální“ půda s cihelnou dlažbou a záklopovým stropem.

Na druhé patro vedou rovněž dřevěné schody, je zde „univerzální“ půda s cihelnou dlažbou a záklopovým stropem.

Na druhé patro vedou rovněž dřevěné schody, zde je půda pro ječmen s podlahou z falcovaných prken a záklopovým stropem. Prostor, střešní krov i krytina jsou v dobrém stavu, bylo tomu tak i v roce 1806, neboť celá budova je velmi dobře a solidně postavena.

Byt sládků, zděný z kamene a vápna, krytina šindelová, délka 6, šířka 3 5 6, jednopatrový. Přízemí klenuté, předsíň má cihelnou dlažbu, kuchyně, malý čeledník, obojí s cihelnou dlažbou a záklopovým stropem. Následuje velká místnost s podlahou z prken a záklopovým stropem.

Horní patro je přístupné dřevěným schodištěm, jsou tu 3 komory s dřevěnými podlahami a záklopovými stropy. Stejný stav jako v roce 1806.

Stará stáj stojí nad pivním sklepem, zděná z kamene na vápno, krytá šindelem. Délka 5, šířka 3 1 6. Prostorná stání pro 8 tažných volů, strop záklopový, dlažba kamenná. Vstup do pivního sklepa z vnitřku. V horním podlaží budova dosud nedokončená. Zdivo a krov jsou dobré, krytina špatná. Na budově se dlouho nic neopravovalo, v roce 1806 byla krytina patrně v lepším stavu. Suterén je vyhlouben ve skále. Pivní sklep je 9 dlouhý, 3 široký, klenutí je v dobrém stavu.

Na tuto budovu navazuje dřevěný objekt pod vlastní oddělenou šindelovou střechou s podlahou z jílů a cihel. Délka 2 2, šířka 2 1. přední prostor blíže vstupu do sklepa má záklopový strop a podlahu z prken, druhý je nepatrná dřevěná kůlna krytá zachovalým šindelem, srubová konstrukce je v horším stavu.

K sládkovu bytu náleží chlév pro drůbež, postavený z kamene a jílů, krytý cihlami. Délka 2 2, šířka 1 2, strop záklopový. Stav střední.

Komora na popel postavená z kamene a vápna, krytina tašková, vnitřkem klenutý. Délka 4 1, šířka 3 4. Cihelná dlažba, zdivo pevné, stav dobrý.

Koňská stáj, zděná z kamene a vápna, šindelová krytina. Délka 4 1, šířka 3 4, záklopový strop, podlaha z polomového dřeva a kamenných dlaždic. Stání pro 4 koně. Zdivo, krov a krytina středně zachovalé. Objekt je starý, nese stopa stále opakovaných oprav.

Kůlna na smůlu postavená z latí a jílů, délka 7 1 šířka 2 5, 2 oddělení. Velmi stará a velmi špatná.¹¹

Po roce 1816 podléhal Lobkovické svěření administraci knížecího majetku za vedení Antonína Isidora z Lobkovic.

Poručenecká vláda za nezletilého čekatele svěření Ferdinanda Josefa z Lobkovic omezila vrchnostenské podnikání na minimum. Některé podniky nebo statky byly pronajaty.

Svých povinností se Ferdinand Josef ujal roku 1821. Podařilo se mu urovnat majetkové poměry /částečně narušené státním bankrotem v roce 1811/ jednak úsporami, jednak dobrou správou panství zvýšit jeho výnos /pěstování cukrovky, zušlechtění chovu ovcí, zřízení cukrovaru v Bílině/. U zámku v Bílině byl zřízen park, na panství byly stavěny silnice. Velkou akcí bylo odvodnění Komořanského jezera a regulace řeky Bíliny až k Mostu.

V letech **1840 a 1860 byla postavena nová spilka ve dvou etapách**. Na plánech z konce století je označena číslem XXVI.

V roce **1860 by také zvětšen a upraven sládkův dům**.

Po roce 1851 se stal dědicem rodinného svěření syn Mořic. Převzal neomezenou správu na českých panstvích a statcích, kromě Encovan, Liběšic, cukrovarů a průmyslových podniků v Bílině, které zůstaly nadále ve správě jeho otce Ferdinanda Josefa (†1868). Mořic byl poslancem zemského sněmu království Českého: zemřel v roce 1903. Za jeho života, v roce 1880 byly provedeny velké výkopy a odstřel skály vedle pivovaru, pod zámkem, kam byla umístěna nově zbudovaná lednice a ležácký sklep. V roce 1888 zřízena nad zadním oddělením

¹¹ SUA, Fdk. Sign. VII E 22, karton 946.

ležáckých sklepů /XXXXII/ půda. Nový ležácký sklep /XXVII/ postaven po částech. V roce 1892 proběhla první etapa, druhá část realizována v roce 1896.

Operativní seznam budov náležejících fideikomisnímu panství Bílina v roce 1904 zaznamenává:

Na parcele č. k. 93/1 Bílina, Teplické předměstí, výměra 15 a 16 m², pivovar č.p. 2 Jednopatrový objekt zděný z kamene, cihel a vápna, krytý taškami. V něm byt pomocného sládka – 1 pokoj, lahvovna, strojovna chladírny, kvasný sklep, 3 velké ležácké sklepy se sudy a filtry, 5 malých chlévů. V prvním patře je byt Sladovního mistra: 5 pokojů, 1 kuchyň a předsíň. Stavební stav je dobrý.

Na parcele č. k. 93/3 Bílina, Teplické předměstí, o výměře 49 a 32 m² se nachází pivovarský sklep zděný z kamene a cihel, krytý střešní lepenkou /Dachpappe/. V dobrém stavu.

Parcela č.k. 12, Bílina, Teplické předměstí, výměra 12 a 04, m², pivovar čp. 2 – dlouhá budova z cihlokamenného zdiva, krytá pálenou krytinou. V ní umístěna varna, strojovna, 2 kotelny, chladírna, asi máčení sladového obilí /zde užito termínu Waschhaus/, malé sladové humno, hvozď, půda pro ječmen, půda pro slad, chmelová půda, sladové humno, kůlna, strojnická dílna. Stavební stav objektu je dobrý.¹² Další objekty, např. bednárny, zmíněny nejsou.

Roku 1920 objekt pivovaru na Teplickém předměstí popsán následovně:

Stavební parcely č.k. 93/1 a 93/2: zde jsou ležácké sklepy,

Stavební parcela č.k. 117, na ní čp. 12 – ledárna,

Stavební parcela č.k. 207, zde čp. 226 – kotelna, varna a chladírna.

I. Varna je zaklenuta do piliřů a pasů, dlouhá 20 m, široká 10,6 m. Světlá výška varny je 7,5 m, na dlažbu manipulační půdy nad ní je 8,7 m, do hřebene sedlové střechy dosahuje 14,4 m. Krov je ležatá stolice, krytina tašková, dvojitá. Hlavní vstup do varny je ze dvora. 2 okna jsou obrácena do pivovarského dvora. 1 okno do sousedního hospodářského dvora. Dvě menší okna uvnitř jsou obrácena do pisárny č. XII., zabírající nároží budovy a přístupné ze dvora dveřmi při hlavním vjezdu z ulice. Stav dobrý. V prodloužení za pisárnou je topeniště č. II, opatřené otvory pro vhazování uhlí.

¹² SUA, Fdk sign. VII E 22, kart. 973, rok 1904.

- II. Topeniště je přístupné dvojitými dveřmi ze dvora. Stav dobrý.
- III. Strojovna a místnost pro strojní mazadla III a, přístupná přes varnu, na pravé straně od hlavního vchodu. Stav dobrý.
- IV. Kotelna, dlouhá 12 m, široká 9,4 m má do dvora 4 okna, i okno ve střeše, i dveře na dvůr, i otvor pro vřazování uhlí. Ze strojovny vedou ještě další dveře do přístavku, který tvoří kotelna IV; druhá kotelna při strojovně III a chladírně V. Kotelna s příhradou uhlí je 14 m dlouhá, 8,65 m široká. Druhá kotelna má 3 okna a dveřmi byla spojena se IV b strojnickou dílnou /zbořenou roku 1916/. Místnost s čerpadly a skladiště mají délku 7,9 m, šířku 3,7 m. Celý přístavek uvedený v položce IV byl postaven roku 1916, téhož roku byl zbudován i nový komín 37 m vysoký, ze šamotových cihel, o profilu 1,9 m osmihranný. Stav dobrý.
- V. Chladírna je přístupná dveřmi ze dvora, 1 okno obráceno do hospodářského dvora. Délka 17 m, šířka 10,6 m. Stav dobrý.
- VI. Místnost pro čištění nádob je přístupná dveřmi z pivovarského dvora a odtud i osvětlována 1 oknem. Druhé dveře spojují tento prostor s místností pro láhve /VIII/. Stav dobrý
- VII. Hvozd a schodiště sladovny: celá budova je dlouhá 21,2 m, široká 11,2 m, z toho hvozd: 12 x 6,60 m, schodiště 12 x 4,6 m, strojovna 11,20 x 9,2 m celkem 237,44 m². Hvozd postaven roku 1888, má 2 pevné lísky po 8,5 x 4,7 m, topeniště a místnost pro směnování vzduchu /svini/. Schodiště má 4 etáže, výška k římsce 12,5 m, do hřebene 18 m. Sedlová střecha se dvěma štíty. Krytina tašky, kuple, komín. Schody do 1. patra z prken, výše žulové. Přístup z pivovarského dvora, osvětlení 1 oknem. Dovnitř vestavěno topeniště. Stav dobrý.
- VIII. Místnost pro čištění lahví: délka 12,75 m, šířka 10,60 m. Má 4 okna do pivovarského dvora a dveřmi je spojena s číslem VI. Odtud vstup do komory VIIIb, dále je koupelna VIIIa o dvou odděleních. Stav dobrý.
- IX. Strojovna sladovny je přístupná ze schodiště č. VII, má 2 okna do pivovarského dvora, 1 okno a 1 dveře do dvora hospodářského. Je zde výtah na slad. Stav dobrý.
- X. Sladové humno /západní/, délka 27,85 + 22 m, šířka 11,70 + 10,70 m. Přízemí zaklenuto do pasů a do pilířů. V 1 patře druhé humno, zaklenuté do železných příčných nosičů na železném středním průvlaku, podepřeném 4 litinovými sloupy. Ve

2 patře valečka s cihelnou dlažbou a trámovým stropem na středním průvlaku, neseném 4 dřevěnými sloupy se sedly. V podkroví zásobní půda. Střecha sedlová na ležaté stolici. Výška: 3,65 + 2,95 + 2,90 + 9,50 m. Do hřebene střechy 5,50 m. Humna mají cementovou dlažbu, valečka též /? Výše byla zmíněna cihelná dlažba/, půda má podlahu z prken. Krytina tašková, dvojitá. Humno je přístupné ze strojovny /IX/ a tvoří je dvě oddělení, osvětlovaná z pivovarského dvora 4 okny. V zadním oddělení jsou 2 máčecí štoky. Na klenbách obou oddělení jsou ve dvou řadách železná potrubí /chlazení v horkých dnech/. Stav dobrý. Sladové humno /východní/, délka 35,20 + 32,70 m, šířka 10,70 + 10,80 m. Přízemí zaklenuto do pasů na 8 litinových sloupech. V patře sýpka s trámovým stropem na průvlaku a 8 sloupech dřevěných. Půda má krov ležatá stolice, krytina tašková, dvojitá. Výška: 3,50 + 2,88 + 1,20 + 7,58 m do hřebene 3,80 m. Stav dobrý.

XI. Kolna k pozhování sudů, postavena 1910. Délka 8 m, šířka 7,75 m. Stojí při jihozápadní straně sladovny č. X. Stav dobrý.

XII. Pisárna a schodiště XIIa, nalézají se nad topeništěm II, vchází se do ní z varny po schodech. Má 3 okna do varny a po 1 okně do pivovarského dvora a na ulici. Schodiště č. XII a má 1 okno do ulice a 1 okno do varny. Stav dobrý.

XIII. Velká chladírna se 2 železnými chladicími štoky I a II velikosti 2 krát /8,40 x 4,40m/, každý na 740 hl. Nad nimi jsou nasazeny 2 sedlové žaluziové parníky. Chladírna je přístupná z varny po schodech, malou předsíní, osvětlenou 1 oknem. K docílení potřebného proudění vzduchu je v chladírně 10 velkých žaluziových oken – 5 do hospodářského dvora a 5 do dvora pivovarského. Pod chladicími štoky je železobetonová vodní nádrž, s objemem 80 hl. Budova je dlouhá 17 m, široká 10,60 m. Přízemí je zaklenuté, výška do římsy 5 + 4 m, do hřebene 5 m. Sedlový krov je vaznicové soustavy se 2 kleštinami a ležatými sloupky. Krytina tašková, dvojitá. Stav dobrý.

XIV. Půda na slad má 7 okének a vstupuje se z ní do schodiště sladovny se 2 okny, odtud je přístup do komory XIV a se 2 okny. Stav dobrý.

XV. Strojovna se 3 okny. Stav dobrý.

XVI. Sladové humno je spojeno dveřmi se strojovnou XV. Má 9 oken a nachází se zde z cihel vyzděný cementový máčecí štok. Stav dobrý.

XVII. Zásobní půda s 15 okny a dveřmi na schodiště, jímž se vchází do hospodářského dvora. Z druhé strany je schodiště, do 2 patra.

XVIII. Na půdu pro zásoby ječmene. Stav obou půd dobrý.

XIX. Půda pro ječmen a chmel, užívaná také jako valečka. Má 9 oken a schody do

XX. 3 patra, kde je další půda pro ječmen.

XXI. Tam je schodiště sestupující do místnosti pro stroje. Má 4 okna a dveře na schodiště se 2 okny, vedoucí na spodní hvozдовou lísku, se 2 okny do sousedního hospodářského dvora. Z téhož schodiště je přístupná

XXII. Sladová půda s 8 okny. Z téhož schodiště se 2 okny je přístup na hořejší lísku hvozdu, rovněž osvětlenou 2 okny. Místnosti a prostory XIX – XXII jsou v dobrém stavu.

XXIII. Ze schodiště třetího patra se vstupuje do místnosti pro stroje. Odtud se opět přes schodiště vchází na

XXIV. Sladovou půdu: ta je osvětlena 8 malými střešními vikýři. Dále je z místnosti XXIII po schodišti přístup k výtahům sladovny a do podkroví hvozdu.

XXV. Půdní prostora je přístupná z prostoru topeniště II. Stav prostor XXIII – XXV je dobrý.

XXVI. Spilka – kvasírna má 4 oddělení a malé předsklepení. Přístup z pivovarského dvora, schodištěm k bytu sládků. První oddělení: délka 20,92 m, šířka 13,87 m. Schodiště a západní nároží: délka 5,65 m, šířka 5,17 m. Druhé oddělení: délka 17, šířka 14 m. Třetí oddělení: délka 60,80 m, šířka 22,30 m. Postaveno v letech 1840-1860. Jeden malý, uzavřený prostor, osvětlený jedním oknem – je zde plnicí přístroj s motorem, spojený se železnou vodní nádrží na 30 hl, stojící v prvním oddělení spilky. Zde se převádí vykvašené pivo do ležáckých sudů. V předsklepi je zřízen ve výklenku sklípek pro sládků. Odtud se vchází do prvního a druhého oddělení spilky se 14 a 17 kvasnými káděmi a přes schodiště a předsklepi ležáckého sklepa XXVII a chodbu do třetího, čtvrtého a pátého oddělení spilky XXVI. Z druhého oddělení vedou dveře do předsklepi a dveřní otvor do přilehlé lednice. Stavební stav dobrý.

XXVII. Ležácký sklep, část pochází z roku 1892: délka 24,10, šířka 23,15 m. Část z roku 1896: délka 23,25, šířka 23,15 m, sestává ze šesti oddělení k uložení

piva, čtyři oddělení slouží dočasně jako lednice. Každé oddělení ležáckých sklepů má zvláštní dveře. Stav dobrý.

XXVIII. Sládkův byt, pochází z roku 1860, částečně dvoupatrový, z části třípatrový. Cena 28.990 K, čili 104.255 K za 1m². Délka 15, 70, šířka 16 m, délka 5,20, šířka 4,30 m, délka 2, 30, šířka 1,40 m. V přízemí spilka s přístavkem chlévků, schodiště a dělnické záchody. Na straně pivovarského dvora: kuchyně – 1 okno, pokoj – 2 okna, pokoj – 1 okno, předsíňka prádelny /v sousední budově/ s osvětlenou koupelnou. Na straně venkovní /jižní/ předpokoj a dva pokoje, vše se dvěma okny, schodiště se záchodem. Západně dveře do laboratoře v sousední budově. Stavební stav dobrý.

XXIX. Sklep pro stáčení piva, zde se přechovává pivo dospělé ke stáčení, přímý vstup z pivovarského dvora. Z tohoto sklepa vede ve skále zřízená chodba směrem k Bílinskému zámku, nyní již zasypaná. Stav dobrý.

XXX. Sklep matečný, přístupný přímo z pivovarského dvora, je zde ukládáno pivo pro domácí potřebu v závodě. Stav dobrý.

XXXI. Sklep na lahvové pivo. Pochází z roku 1830, délka 6 m, šířka 5,40 m. Opět přístup ze dvora. Ukládá se sem pivo určené k prodeji. Stav dobrý.

XXXII. Skladiště, přístup pod schody vedoucími ke sládkově kanceláři. Stav dobrý.

XXXIII. Místnost pro transformátory se nachází po pravé straně zadních pivovarských vrat. Stav dobrý.

XXXIV. Místnost s chladicími stroji má 5 oken do pivovarského dvora, je spojena dveřmi a několika stupni s XXXIV a místností pro akumulátory /nepoužívá se/.

XXXV. Refrigerator – zde je i okno, spojovací dveře vedou do místnosti s transformátorem. Nad refrigeratorem je umístěn kondenzátor – bez střechy, přístup po žebříku vedle vstupních dveří. Obě tato oddělení jsou pod jednou střechou, délka 12,05, šířka 10,70 m. Stav dobrý.

XXXVI. Schodiště osvětlené 2 okny vede do

XXXVII. Kanceláře sládků, 2 okna do pivovarského dvora, 1 do schodiště a laboratoře XXXVIIa. Stav dobrý.

XXXIX Bednárna , čp. 12 na stavební parcele č.k. 117 ve výměře 669 m². Vzdálena asi 160 kroků od pivovaru, tvoří ji byt, dílny a kolny. Vlastní bednárna stojí východně od pivovaru, nad pivovarským rybníkem, délka 21,20 m, šířka 6,40 m. Budova je zděná, přízemní, se sedlovou střechou a dvěma dřevěnými lomenicemi, krytá taškami, částečně podsklepená. Obsahuje předsíň s cihelnou dlažbou, dřevěnými lyžinovými schody na půdu a cihelnými do sklepa. Napravo byt o 1 kuchyni, 1 světnici s podlahami /nespecifikováno/, černá kuchyně a předsíň klenutá a vydlážděná. Vlevo bednárna 7,85x5,35 m s podlahou a záklopovým stropem. V obytných místnostech jsou stropy omítnuté na rákos. Prázdný krov s hřebenovou vaznicí. Stav upotřebitelný. Uzavřená kolna: délka 13,70 m s podlahou a záklopovým stropem. V obytných místnostech jsou stropy omítnuté na rákos. Prázdný krov s hřebenovou vaznicí. Stav upotřebitelný. Uzavřená kolna: délka 13,70, šířka 8,50 m. Zděná, přízemní, střecha sedlová se dvěma prkennými lomenicemi, krytá taškami. Podlaha cihelná, strop z prken na vazebních trámech. Lyžinové schody. Dvoukřídlá vrata a 4 okna. Stav upotřebitelný. Zděný záchod: délka 1,50, šířka 1.10 m.

XXXX. Místnost s předhřívací je přístupná ze schodiště XII.

XXXXI. Osvětlena 1 oknem z ulice.

XXXXI. Půda nad sklepy

XXXXII. Půda nad zadním oddělením ležáckých sklepů. Výměra 112 m² zřízena v roce 1888. Za touto půdou je zřízeno na stráni pod zámkem lešení pro tvorbu přirozeného ledu s příslušným vodním potrubím. Rourovody a potrubí v pivovaře: 18. srpna 1916 oznámila správa pivovaru finančnímu oddělení v Bilině, že vojsko rekvírovalo všechny ještě zbývající měděné součásti všech pivovarských potrubí, ty nutno nahradit železnými. Mezi roky 1899 – 1913 byl na severovýchodní straně ležáckého sklepa XXIII přistavěn přízemní přístavek obsahující stáčírnu piva XXXXIII o délce 13, 25 a šířce 8,30 m. Tato je přístupná z ležáckého sklepa XXVII, má 4 okna do pivovarského dvora. Jedny dveře vedou do sklepa XXVII, druhými se vstupuje do kolny na sudy XXXXIV – délka 7,40, šířka 7,10 m. Odtud vedou schody s pavláčkou do půdního prostoru XXXXIII a XXXXV, kde je sklad rákosu a slámy.

XXXXV. Umývárna: délka 8,75, šířka 7,10 m. 4 okna do dvora a do č. XXXXIV.

XXXXVI. Výstav piva přístupný po rampě, délka 7,35, šířka 7,10 m 1 okno do dvora, 1 ke chladárně XXXIV, 1 okno ve střeše. Stav dobrý.

XXXXVII. Pisárna - 1 okno do dvora a 1 k výstavu. Délka 6,10, šířka 2,50 m. Stav dobrý.

Popis a ocenění objektů pivovaru prováděli stavitelé a soudní znalci Ing. F. Hellmann a Ing. s nečitelným podpisem.

Cena budov a staveb pivovaru v Bílině stanovena na	379.500 K
Strojní zařízení	215.401 K
Celkem	594.901 K
Minus 30% dávky	
Z majetku	178.470,30
Konečná cena	416.430,30K ¹³

V roce **1919 postaven nad varnou** nový komín, stavba kolaudována 20. dubna 1920. Náklad činil 9 299,25 K.

Podle návrhu Lobkovické stavební kanceláře zřízen nad ležáckým sklepem nový krov, při něm rozšířen sklep na led, vyžděna štítová zeď, vrata, dveře a okna u sklepa a nové kůlny při něm. Prostavěno 28 520 K, kolaudováno 10. 1. 1921.

Roku 1924 stavebně rozdělen dosavadní velký byt Sladovního mistra a zřízeny dva byty menší. Prostavěno 9 600 K.

V letech **1928 – 1931** modernizováno vnitřní zařízení pivovaru, při této příležitosti prováděny dílčí stavební úpravy – měněny příčky, upravováno větrání, chlazení, rozšiřován vodovod, postavena nová kotelna.

V letech **1936 – 1939** vybavena varna novým zařízením, jemuž bylo nutno prostory přizpůsobit a stavebně upravit.

Po Mnichovu v roce 1938 došlo k odtržení pohraničního území. Dvě třetiny majetku dr. Maxe Lobkovice zůstalo za hranicemi, m.j. i velkostatek Bílina. Podle říšského nařízení z 19. 1. 1939 byla nad tímto majetkem ustanovena komisařská správa, jejíž vedoucí byl 9. října téhož roku jmenován tzv. „Treuhänderem“. Příštího roku 1940, byl celý majetek zabrán tajnou státní policií /gestapo v Liberci/ a stal se

¹³ SUA, Fdk sign. VII E 22, kart. 977, rok 1920.

říšským majetkem. Stará organizace lobkovické správy pak byla obnovena až po konci 2. světové války v roce 1945.

V roce 1948 byla v důsledku revize pozemkové reformy ustanovena nad generálním ředitelstvím národní a později likvidační správa. Tím zanikla správa lobkovického majetku úplně.

Stavební úpravy v Bílině mezi léty 1948 – 1977 nejsou odborem výstavby MěNV Bílina zaznamenány. Existuje zde pouze plánová dokumentace strojního chlazení z roku 1969, v roce **1972 rekonstruován vodovod a kanalizace. Nedlouho poté byl pivovar uzavřen.**

V Sedlci u Mostu byl postaven nový pivovar bez sladovny a uzavřený objekt v Bílině byl Severočeskými pivovary n.p. vybrán pro umístění výroby sladu, protože se předpokládalo, že rekonstruovat sladový provoz bude možné s minimálními stavebními náklady. Plánová dokumentace byla zpracována Technickým útvarem Severočeských pivovarů n.p. Louny. K realizaci však nedošlo.

4. PRAMENY, LITERATURA, MAPY, PLÁNY

PRAMENY

Prameny

Státní ústřední archiv – SUA (dnes označován jako Národní archiv)

Stará manipulace: SM – B 136/1-8, karton 226
SM – P 106/B11, karton 1711
Desky zemské větší: DZV 552 fol. N 22
DZV 150 fol. A 29
DZV 311 fol. C 28

Indikační skica: IS Litoměřice 23, rok 1842, Stadt Bilin in Leitmeritzer Kreis.

Státní ústřední archiv – pracoviště Chodovec (dnes označován pouze jako Národní archiv)

Fideikomis knížat Lobkoviců: Fdk sign VII E 22, kartony 946, 953, 967, 973, 977.

Státní oblastní archiv Litoměřice – pobočka Žitenice (dnes je pobočka zrušená, archiválie jsou v SOA Litoměřice)

Lobkovicové roudničtí - rodinný archiv: LRRRA
Panství Bílina, sign. O 11/3 c, O 12/15 a. b.
Sbírka map a plánů, inv. č. 225/1-4
Účetní archiv A I, kartony 72, 73, 81
Účetní archiv A II, kartony 1613, 1622
Kulturně technická kancelář, kartony 30, 32
Excerpta archiváře K. Jeřábka, Panství Bílina – stavba zámku
Velkostatek Bílina – VsB: karton 228

Státní okresní archiv Teplice (dnes součást SOA v Litoměřicích):

Odbor výstavby ONV Bílina 1945 – 1977:

Inv. č. B 71 karton 13 /kanalizace/

Archiv města Bílina – AMB

kartony 105, 175, 8, 9, 12

knihy evidenční č. 1211, 1212, 1214

Gedenkbuch der Stadt Bilin. Kronika zahájená roku 1927

AMB ev. Č. 1308

Archiv stavebního úřadu Bílina

Stavební spis Pivovar Bílina

Plány

Elaborát katastrálního maření z roku 1842. Stadt Bilin

Indikační skica Město Bílina v Litoměřickém kraji

Státní oblastní archiv Litoměřice – pobočka Žitenice - Lobkovicové roudničtí – rodinný archiv, Sběrka map a plánů

01, Bílinský pivovar, půdorys, řez. Bez podpisu, nedatováno, měřítko sáhové, sign.

LRRA inv. č. 225/1.

02, Půdorys pivovaru až ke spilce, půdorys základů, příčné a podélné řezy, Ing. Josef

Witschiel, nedatováno /asi mezi léty 1798 – 1810/, měř. sáhové, sign. LRRA, inv.

č. 225/2.

03, Půdorys pivovaru, spilky, staré humno, sušárna, nové humno, nepodepsáno,

nedatováno, měř. sáhové, sign. LRRA, inv. č. 225/4.

04, Situační plán pivovaru v Bílině, půdorys přízemí, 1., 2 a 3. patra, nepodepsáno,

nedatováno, měř. metrové, zkoušeno v Bílině 5. 12. 1897, v Chomutově 12. 1. 1898.

05, Pivovar Bílina, kanalizace. Půdorys přízemí, bez podpisu, Bílina, říjen 1929,

1:200, sign. Lobkovicové roudničtí – Kulturně technická kancelář, inv. č. 109.

06, Bílina, nivelační plán se zakreslením vodního potrubí, nedatováno, nesignováno.

[plán zachycuje areál pivovaru s potokem a rybníkem. SOA Litoměřice, Lobkovicové roudničtí – stavební kancelář, karton 25.

- 07**, Bílina, Situační plán knížecího pivovaru v Bílině, detail, datováno červenec 1910, signováno. *[Na plánu je zachycena později postavená kotelna, potok a staré sklepení.]* SOA Litoměřice Lobkovicové roudničtí – Kulturně technická kancelář, inv. č. 109.
- 08**, Pivovar Bílina, situační plán kanalizace, detail, měř. 1:200 datováno květen 1926, nesignováno. SOA Litoměřice Lobkovicové roudničtí – Kulturně technická kancelář.
- 09**, Pivovar Bílina, situační plán kanalizace, detail, měř. 1:200 datováno v říjnu 1929, nesignováno. SOA Litoměřice Lobkovicové roudničtí – Kulturně technická kancelář, inv. č. 109.
- 10**, Bílina náčrtek komínů v pivovaru, rok 1935. Kresba tužkou zachycuje „starý“ komín postavený v roce 1916 a komín, který byl postaven nad varnou v roce 1935. Lobkovicové roudničtí – stavební kancelář, karton

IKONOGRAFIE

- 01**, Kresba zachycující pohled na pivovar z prostoru dnešního pivovarského náměstí. Autorem kresby je podle literatury J. W. Goethe a vznikla ve druhém desetiletí 19. století. Převzato: Bílinsko očima původních německých obyvatel, Bílina 2006, s. 13.
- 02**, Fotografie, pohled na střechy areálu pivovaru před rokem 1916. Převzato: www.muzeum-bilina.netstranky.cz.
- 03**, Fotografie, celkový pohled na Bílinu, na levé straně pod zámek je areál pivovaru. 20. léta 20. stol. Převzato: www.muzeum-bilina.netstranky.cz.
- 04**, Fotografie, pohled na pivovar z pivovarského náměstí. Po roce 1935. Převzato: www.muzeum-bilina.netstranky.cz.
- 05**, Detail dopisního hlavičkového papíru pivovaru v Bílině. 20. – 30. léta 20. století. Národním muzeu pivovarnictví v Kostelci nad Černými Lesy, neinventarizováno.
- 06**, Fotografie zachycující několik pohledů na areál pivovaru, rok 1976 a 1989. Fotoarchiv NPÚ – Územní odborné pracoviště v Ústí nad Labem.

07, Fotografie zachycující pohledy do interiérů objektů čp. 2 a čp. 228 v areálu pivovaru, rok 1996, autor fotografií Pavel Jákl, Národním muzeu pivovarnictví v Kostelci nad Černými Lesy, neinventarizováno.

Seznam plánů současného stavu

Plány současného stavu M 1:100, M 1:200

Plány stavebního vývoje M 1:100, M 1:200

Plány památkového hodnocení M 1:100, M 1:200

LITERATURA

Razím Vl., Středověká opevnění českých měst. 2 díl-katalog Čechy, NPÚ, 2020.

Bílinsko očima původních německých obyvatel, Bílina 2006.

Kocourek Lubomír –Kocourková Květoslava, Bílina v zrcadle staletí. Bílina 2001.

Kuča Karel, Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, I. díl, Praha 1996.

Fejtová Olga, Bílina - stručný přehled historického vývoje města do konce 17. století. In: Archiv města Bíliny (1428-1945), SOKA Teplice 1992, s. I-XII.

Muk, J. – Penniger, R. – Vojtíšková, L., Bílina. Stavebněhistorický průzkum.

SÚRPMO Praha 1986 (elaborát uložen na NPÚÚOP Ústí n.L., sign. SHP 443/A)

Emanuel Poche a kol., Umělecké památky Čech I., Praha 1977.

Čermáková, Anna, Velkostatek Bílina (inventář fondu), SOA Litoměřice 1969

Peer Přemysl, Dějiny Teplicka do roku 1848. Přehledné dějiny Teplicka 2. Teplice 1969.

Pensel F., Die Burg und das Schloss Bilin. Bilin 1926.

Sedláček August, Hrady, zámky a tvrze království českého XIV, Litoměřicko a Žatecko, Praha 1923.

Hutter, Theodor, Die Stadt Bilin und ihre Geschichte, Bilin 1891 Scheinpflug B., Zur ältesten Geschichte von Bilin. MVGDB X, 1882.

Pudil J., Bílina, bývalý hrad a kostel sv. Petra ve městě, Památky archeologické X, 1878.

Sommer J. G., Das Königreich Böhmen. Bd. XIV, Saazer Kreis, Prag 1846.

Schaller Jaroslaus, Topographie des Königreichs Böhmen, V. - Leutmeritzer Kreis. Prag - Wien 1787.

5. ROZBOR OBJEKTU, popis současného stavu

ARCHITEKTONICKÝ ROZBOR

Celková situace

Zástavba s čp. 4001 (*dnes čp. 1*), 4002 (*dnes čp. 2*), 4228 (*dnes čp. 228*) náleží pivovaru majitelů panství Bílina, ležícímu mimo středověké jádro města, avšak v bezprostřední blízkosti zámku, na teplickém předměstí. Původně asi poplužní dvůr, přerůstající postupně v pivovar, oddělil od paty výrazné ostrožny bílinského zámku, po té co opustil nevelký rybník, Lukovský potok. Ten dále pokračoval kolem středověkého města a ústil do řeky Bíliny. Úpravy dvacátého století zrušily nejen jeho původní prameniště u Radovesic, ale i rybník a dokonce i přirozené koryto, když jeho dolní úsek u pivovaru zatrubnily. Městskou bránou jej před zatrubněním přecházela po mostě komunikace, směřující jednak kolem špitálního kostela sv. Alžběty, kolem západního úpatí Chlumu k Teplicím, jednak stoupající dnem hlubokého údolí podél Lukovského potoka do Radovesic a dále do Českého středohoří. Právě mezi vodotečí a touto komunikací ležel sledovaný dvůr.

Mírně esovitě prohnutá plocha areálu dvora byla ještě v roce 1842 zastavěna pouze při straně k vodoteči na jeho východním konci. Levobřeží Lukovského potoka nebylo využito. Částečné odbourání tehdejší zástavby dokončilo současnou podobu řady objektů s čp. 4228, dispozičně z vnějšího pohledu konvexní. K jeho severozápadnímu konci dnes od severovýchodu přisedá rovněž z vnějšího pohledu dispozičně konvexní blok domů s čp. 4001. Oba tyto soubory staveb obíhají dvůr, otevřený dnes pouze na východní straně, proti vstupu z Pivovarského náměstí. Oba zjevně respektují obvod staršího dvora, vymezený nejspíše přírodní i sídelní situací. Jihozápadně od areálu dvora vznikl na levobřežní potoka třetí blok zástavby, registrovaný pod čp. 4002. Blok přisedá ke skále zámecké ostrožny a jeho kontakt se zástavbou čp. 4228 umožňuje pouze dvůr, vzniklý po zatrubnění potoka. Třetí blok zástavby již svým dispozičním rozvržením starší sídelní situaci nerespektuje. Jeho vyměření odpovídá závěru 19. století, které spíše upravovalo terén než půdorys

staveb. Jejich rovnoběžné či pravouhle zalomené obvodové zdivo, ostře kontrastující jak se starší okolní zástavbou, tak i se zámeckou skálou, zůstává typickou ukázkou doby vzniku objektů.

Výšková úroveň zástavby je u bloku s čp. 4001 zcela vyrovnaná, ačkoliv stávající vozovka Litoměřické ulice, obíhající blok na severovýchodní straně, výrazně stoupá. To má na jihovýchodní straně za následek vyrovnání terénu zástavbou, která je směrem do dvora patrová, směrem do ulice pouze přízemní. Blok s čp. 4228 má výškovou úroveň střech rozvolněnou jen minimálně. Výrazné hřebeny střech převyšuje pouze komín sušárny, převýšený od roku 1916 komínem nové kotelny. Odlišný charakter má výrazně rozvolněná výšková hladina bloku domů čp. 4002, uplatňující se pohledově především před výše položeným areálem zámku.

[Dnešní Pivovarské náměstí se rozkládá před zaniklou Teplickou bránou. Mezi touto bránou a středověkým hradem, později přestavěným na dodnes dochovaný zámek probíhalo městské opevnění. Z toho se do dnešní doby dochovaly krátké úseky hlavní a parkánové hradby bezprostředně za východním průčelím čp. 2. Není vyloučeno, že části sklepení tohoto domu přiléhaly přímo k parkánové hradbě či, že zdivo rozebírané hradby bylo použito na výstavbu těchto sklepení]

ČP. 4001 (dnes čp. 1)

EXTERIÉR

Hlavní průčelí otevírající se do Pivovarského náměstí a Litoměřické ulice sestávající ze čtyř mírným dispozičním zalomením oddělených ploch. Severní průčelí člení horizontálně plastická kordonová římsa, průběžná podokenní římsa a výrazná fabionová okapní římsa, odsazená drobným oblounem. Vertikálně prostupuje patrem pět rovnoměrně rytmizovaných okenních os, které se zleva v přízemí třikrát opakují, zbylé dvě osy oken pak nahrazuje otvor obdélných vrat průjezdu. Přímé nadpraží vynáší prosté konzoly, jen vzdáleně připomínající sedlový portál se zvýrazněným klenákem. Prah je utopen hluboko pod současnou úroveň chodníku, ze kterého jej zpřístupňuje šikmý nájezd. Hodnotná, ač značně poškozená, dřevěná vrata jsou pojednána tesařsky s latěmi v horní části sesazenými do

typického empírového vzoru. Několika ústupky a výžlabkem profilované šambrány okenních otvorů patra dosedají na okapní římsu. Okna dne kryje prkenné pobití. V přízemí jsou okna v prostých otvorech nově a zcela nevhodně pojednána. Jejich původní vzhled nedovedeme odhadnout, neboť recentní zásah změnil celé řešení, kdysi ještě horizontálně členěné pásovou rustikou. *[Okna přízemí jsou nižší než okenní niky. Na fotografiích z 2. pol. 20. století jsou okna zazděná a ve fasádě jsou pouze ploché niky. Původně byly ovšem okna zcela jistě otevřená a řešená zřejmě podobně jako v patře. Později s navyšováním terénu, došlo k jejich zaslepení, po zrušení pivovaru byly opět ve zkomolené podobě obnoveny a to zřejmě až po roce 1989.]*

Sousední průčelí vlevo *[Myšleno průčelí pokračující Litoměřickou ul. směrem k východu]* vyrovnává se stoupajícím terénem nevýrazný rozpadající se sokl, nad kterým celé přízemí dělí pásovou rustika až do úrovně kordonové římsy. Dalším horizontálním prvkem je průběžná podokenní římsa a římsa okapní, všechny shodné s pravým průčelím. Shodné jsou i šambrány sedmi okenních otvorů v patře. První otvor zprava je zakryt prkny, druhý až třetí uzavírají zdvojená okna, osazená vnějším rámem, který dělí ve dvou horních pětinach pevný poutec, k líci. Dolní i horní páry křídel jsou jednotabulkové. V páté ose zleva jsou křídla, usazena ve stejném rámu, členěna příčlemi do tří čtvercových tabulí dole dvou čtvercových tabulí nad poutce. Dva poslední okenní otvory jsou za lícem *[do dvou třetin výšky zazděny, zbytek okna je vyplněn železnou mříží s pravoúhlým rastrem mříží]* zazděny, předposlední narušuje portál dveřního otvoru přízemí, hlásící se svým výrazem k moderně dvacátého století. *[Edikulový portál se skládá s dvojice pilastrů vynášející trojúhelný štít zasahující do okna patra. Dnes je vstupní portál zazděný. Svým tvaroslovím se hlásí do 1. třetiny 20. stol.]* Ostatní čtyři otvory jsou utilitární záležitostí, vzniklou, či upravenou po zvýšení vozovky Litoměřické ulice. *[Jedná se otvory přízemí, z nichž pouze dvojice je otevřena a opatřena novodobými mřížemi. Zbytek otvorů je zcela nebo částečně zazděn. Dva z nich jsou dokonce pod staršími omítkami. Před zvýšením terénu silnice však jistě sloužili k osvětlení prostorů v přízemí, které sloužily k bydlení.]*

Dvě následující průčelí jsou nezajímavá, prostoupená prostými obdélnými či štěrbinovými okenními otvory nebo prostými dveřními otvory. *[Objekt pokračuje směrem k východu do stoupající silnice a na fasádě se uplatňují pouze 1 patro a střechy. Fasády se dělí na západní část s trojicí obdélných oken v patře. Okna jsou překryta novodobými mřížemi složenými z železných prutů sloužících původně jako výztuž do betonu. Pod okny jsou ještě menší obdélná okénka, částečně překrytá vozovkou. Nejvýchodnější okno této části je čtvercové vyplněné pouze železnou kovanou mříží z pravoúhlých prutů. Další část objektu se projevuje dlouhou fasádou opatřenou dvojicí vstupů, šesticí malých čtvercových větracích a čtveřicí vertikální štěrbinových větracích otvorů. Vstupy jsou obdélné opatřené dřevěnými dveřmi s železným plátováním. Tyto dvě fasády obíhá, stejně jako zbytek, korunní římsa s kompletním kladím a na západní straně i jednoduchým soklem odlišeným od zbytku ploché fasády strukturou.]* Sedlové střechy kryje bobrovka.

[Východní průčelí je v dnešní podobě částečně překryté terénem a projevuje se z něho nejvíce cihelný štít s jedním obdélným vstupem a zazděným obdélným otvorem. Horní část je bez omítek, při severní straně obvodovou stěnu zpevňuje dvojice zděných pilířů. Ve spodní části přiléhá ke stěně menší nepřístupný prostor zděného trojúhelného půdorysu s jedním obdélným vstupem.]

Zadní *[jihozápadní]* průčelí se obrací do dvora. Čtyři mírné dispoziční zlomy vydělují čtyři plochy, které postrádají jakékoliv horizontální tektonické prvky. Příčně je dělí osy otvorů oken či dveří s různou výplní. Vedle oken, užitých i na hlavním průčelí, se nad otvorem průjezdu s výrazně stlačeným obloukem setkáváme s trojkřídlým oknem, jinde jsou okna osazena ve špaletě, případně zcela chybí. Užitá charakter mají i dveřní otvory a jejich výplně, kde nacházíme nepochybně druhotně osazené dveře. *[Celá fasáda se dělí na tři části, přičemž ovšem celou plochu dělí nevýrazná korunní římsa a na východní části jednoduchá římsa patrová, v části fasády jsou vidět i zbytky soklu odlišeného pouze v omítkě. Celé průčelí je patrové. Směrem od východu je první dlouhá část patřící hospodářským účelům. Přízemí je prolomeno dvojicí otvorů vyplněných dvoukřídlými vraty a dvojicí obdélných vstupů. Mezi těmito otvory jsou různě velká okna, vyplněná buď luxfery, nebo okny v dřevěných rámech. Většina z nich je ještě opatřena železnými mřížemi.]*

Patro nese dvojici obdélných otvorů pro manipulaci, trojici štěrbinových otvorů a devět lehce obdélných větracích otvorů vyplněných pouze mřížemi. Další úsek obsahuje v přízemí široký vstup opatřený dvoukřídlými vraty, který vede k jedinému schodišti do patra. Po stranách tohoto vstupu je dvojice obdélných oken. Stejná okna v přízemí jsou i dále k západu, dvě z nich byla předělána na vstupy a potom opět změněny na okna. Výplně tvoří nejčastěji luxfery, před okny jsou mříže. Nad vstupem je větší obdélný otvor, pod kterým jsou vidět ve zdivu uřezané trámký, zřejmě od balkónu. Vedle tohoto otvoru jsou dva okna, z nichž jedno je bez výplně a jedno částečně zazděné. Zbytek patra tvoří trojice shodných obdélných oken. Poslední část fasády je v přízemí prolomena dvojicí obdélných vstupů a čtveřicí obdélných oken v líci. Patro nese šestici shodných obdélných oken, dnes zapuštěných do fasády. Fasáda končí při styku s čp. 228 úsekem v přízemí s průjezdem zaklenutým řadou segmentových kleneb dělených pasy a jedním širokým trojdílným oknem v patře.]

Dispozice

INTERIÉR

Přízemí (1NP)

Přízemí, ačkoliv se jeho dispozice několikrát lomí a síla obvodových stěn je různá, vznikla v jednom časovém horizontu mezi rok 1842 a 1876 jako jednopatrová stavba. Za důvod tohoto tvrzení považujeme skutečnost, že příčky, prostupující celou hloubkou bloku, nerespektují zlomy obvodových zdí. Ty ostatně nerespektují ani klenby, které se musí s dispozičními nerovnostmi vyrovnávat. Platí to u prvního traktu zprava, který jako komunikační hloubkově prostupuje celým blokem z ulice do hospodářského dvora. Jeho výrazně stlačené meziklenební pasy vynášejí tři pruské placky, klenoucí však místo obdélníku kosodélník *[Prostor 1.2. je osvětlen trojicí shodných obdélných oken umístěných v segmentových hlubokých nikách]*. Mírně stlačená valená klenba sousedního traktu se zalamuje podle vnější obvodové zdi a neobvyklým způsobem řeší jednu z výsečí *[prostory 1.3 až 1.6]*. Třetí trakt zprava člení řada příčných i hloubkových příček. Místnosti zastropily české placky

nebo pruské placky, opřené do meziklenebních pasů *[prostory 1.7 a 1.8]*. Přibližně středem traktu prostupuje klenbami přímočaré, dvojramenné schodiště, obracející se do protisměru na podestě *[prostor 1.9]*. Vpravo od schodiště se trakt znovu zalamuje. Následující trakt sklenula dvě příčná pole plené valené klenby, prolomená trojicemi párů výsečí, které se svými čely při příčné zdi setkávají a vytvářejí průchody se stlačeným obloukem, oddělené pilíři. Jeden z nich byl druhotně odsekán a klenby dosedají na traverzy *[prostory 1.10 až 1.15]*. Sousední trakty sklenuly stlačené oblouky s pětibokými výsečemi *[prostory 1.16 a 1.17]*. Druhý trakt nebyl přístupný. *[Prostory 1.18, 1.19 a 1.20 tvořili původně jeden velký prostor a spolu s prostorem 1.16 a 1.17 sloužily hospodářským účelům pro panský dvůr či pro provoz pivovaru. Prostory 1.18 až 1.20 jsou zaklenuty stlačenými valenými klenbami opatřenými pětibokými nestyčnými protilehlými výsečemi. Prostor osvětlují shodná „sýpková“ lehce obdélná okna vyplněná původně mřížemi.]*

Suterén [SKLEPENÍ] je nevelký. Leží pod částí druhého a třetího traktu zleva, takže respektuje zlom hlavního průčelí. Valenou klenbu (na plánech chybně vynesena) prostupují dva páry pětibokých výsečí. Mladší zdivo podpírá mezitraktovou zeď přízemí. *[Sklep je přístupný po segmentem zaklenutém schodišti v jeho východní stěně. V prostoru je umístěno zřejmě zděné těleso komína. V západní stěně je při terénu průjezdu otvor. Zazděné segmentové okno je také v severní stěně. Klenba je cihelná, podlaha též.]*

1. Patro (2NP)

První patro se dělí na levou část, která byla obytná a na pravou část, hospodářskou, která nebyla v době SHP přístupná. Pravou část dělí dvojramenné schodiště. Vpravo přistupuje k hlavnímu průčelí pět plochostropých místností přístupných z chodby, procházející podél zadního průčelí. Odtud také byla nepřímou vytápěna jejich kamna. Vlevo od schodiště bylo starší rozvržení přestavěno a přepříčkováno na osm plochostropých místností. Tím byl setřen původní výraz objektu. *[Hlavní schodiště je dvouramenné s plnou dělicí nosnou zdí, stupně jsou z přízemí do patra zděné, dále byly původně dřevěné, dnes chybí. Klenba ramen*

*schodiště je segmentová. Na druhé podestě mezi 2NP a 3NP je po jihovýchodní straně dvojice malých prostor, z nichž jedna sloužila jako záchod, druhá zřejmě také. V patře schodiště končí rovným stropem, v severní stěně je zazděný vstup do exteriéru původně asi na balkon, v jižní stěně je obdélné okno v segmentové nise sahající až k podlaze. Po západní straně od schodiště jsou **prostory 2.1 až 2.5** přístupné mezi sebou a z **chodby 2.6**. Prostory jsou osvětlovány shodnými okny z ulice. Okna jsou obdélná, původně byla dvojitá v lici fasády, v dřevěných rámech dělená do čtyř křídel, dolní křídla byla obdélná, horní čtvercová. Okna jsou umístěná v mělkých segmentových nikách sahajících až k podlaze. Stejně okna osvětlují i chodbu. Podlahy byly dřevěné, nejspíš prkenné, v současné době buď chybí, nebo jsou skryté pod vrstvou odpadků a špíny. Stropy jsou z omítaného rákosu přibytého na prknech. Ve stěnách mezi místnostmi jsou vidět zazděné původní vstupy, při stěně k chodbě jsou komínová tělesa, ke kterým náležejí na chodbě příkládací otvory opatřené někde dochovanými dřevěnými dvířky rámové konstrukce. Výplně obdélných vstupních otvorů chybí, někde jsou dochovány profilované dřevěné zárubně. Mezi schodištěm a chodbou se dochovala dřevěná stěna rámové konstrukce vyplněné zbytky fasetovaného, tlačeného a barevného skla, otvíravá křídla chybí. Prostory po východní straně od schodiště **2.8, 2.9, 2.10, 2.11, 2.12, 2.13, 2.14** jsou plohostropé, přístupné obdélnými vstupy bez výplně s železnými zárubněmi. Do **prostorů 2.8 a 2.9** je vestavěna příčka. Prostory jsou značně zdevastované, v **prostoru 2.12** zcela chybí strop. **Prostor 2.15** byl nepřístupný, tím i prostor **krovu 2.19 a 2.20.**]*

PODKROVÍ A KROV

Krov, v době SHP přístupný pouze v pravé části [**prostory 3.1, 3.2, 3.3, 3.4**], je zde nízký, [vaznicový krov] hambalkové soustavy se stojatou stolicí. S krokveми rovnoběžné vzpěry stolice, tesařská úprava trámů a jejich spojení datují konstrukci krovu do klasicismu s tím, že později došlo k výměně některých trámů, opracovaných řezáním. [Krov nad obytnou částí je přístupný po dřevěném schodišti z hlavního schodiště. Západně od schodiště je jeden nedělený prostor podkroví končící požární cihelnou zdí, nad úrovní průjezdu v přízemí. Východně od schodiště

jsou prostory 3.3 a 3. 4, dále prostory 3.5 a 3.6, které jsou v současnosti nepřístupné. Prostor 3.7 je přístupný z exteriéru obdélným vstupem v jihovýchodním štítu. Krov prostupuje nad klenbou přízemí a bude stejný jako nad sousedním prostorem 3.6. Je tvořen vysokými ležatými stolicemi přichycenými horizontálními pásky do pozednic. Stolice jsou kotvené do vazných trámů umístěných nad klenbami. V současné době nad klenbami není žádná podlaha.]

Č.P. 4228 (dnes č.p. 228)

EXTERIÉR

[Pro větší přehlednost rozdělíme objekt a tím i původní popis stavení č.p. 228 z SHP z roku 2000 do tří částí označených I, II, III, tak jak jsou uvedeny v plánové dokumentaci. Tohoto rozdělení se budeme držet i v popisu interiéru]

ČÁST I.

EXTERIÉR

[Hlavní průčelí obracející se do Pivovarského náměstí – severní]

Levé boční průčelí *[hlavní průčelí]* se obrací do Pivovarského náměstí jako levý soused hlavního průčelí čp. 4001. Průčelí není členěno na přízemí a patro, ačkoliv otvory, situované v základní ploše jsou ve dvou výškových úrovních. Základní plochu lemuje výrazně profilovaný rámeček, před který předstupují lizény, podpírající rovněž výrazně profilovanou okapní římsu. Všechny svislé tektonické prvky prostupují podle otvorů tušeným patrováním. V horní výškové úrovni základní plochy průčelí prostupují tři čtvercové okenní otvory v rytmu 2-1 zleva, ve spodní v pravé ose dveřní otvor, nepochybně mladšího data. Nad okapní římsou vystupuje poměrně málo obrysově členěný štít s trojúhelným zakončením a s křídly ve tvaru voluty, která však není na průčelí znázorněná. Nízké trojúhelné zakončení obíhá výrazně předstupující římsa, proložená plastickým erbem. Trojúhelník dosedá na

vyžlabením profilovanou římsu, nesenou chudě zdobenými pilastr, ke kterým přisedají křídla. Ze základní plochy předstupuje o vrstvu obdélník s projmutými rohy. Autora průčelí, pojednaného v duchu klasicisujícího baroka, písemné prameny nezmiňují. Vznik stavby kladou do roku 1661, rok po požáru starého pivovaru. Podle datace, vymalované ve štítu, vznikla stavba až v roce 1693. *[Dnes vzhledem k havarijnímu stavu střechy chybí podstatná část plastického erbu. V přízemí, bezprostředně nad úrovní terénu jsou dochované ve fasádě na východní straně schodištní stupně, naznačující zazděný obdélný vstup. Stejně tak je patrný zazděný obdélný vstup na straně západní.]*

[Západní průčelí]

Hlavní průčelí *[průčelí západní]* zjevně sestává z několika budov, řazených dispozičně za sebou delšími osami do bloku s čp. 4228. První dva domy prostupuje jedna osa, u zbylých dvou se osy zalamují a vytvářejí konvexní stranu půdorysu.

První dům zůstává stejně jako hlavní průčelí horizontálně nedělen, pomineme-li ovšem výrazně profilovanou okapní římsu, obíhající i pilastry, kterým vytváří hlavice. Včetně nárožního pilastru vlevo *[severně]* se tento prvek opakuje na průčelí pětkrát v nepravidelném rytmu. Čtvrtý pilastr zleva *[od severu]* je sdružený. Jeho pravá hrana se za prvním ústupkem opakuje dalším úskokem až k základní ploše, která tak ustupuje o jednu vrstvu oproti základní ploše vlevo od pilastru. Přízemím se otevírají dveřní i okenní otvory různých rozměrů z užitkových výplní. Rovněž okenní otvory patra jsou vesměs nezajímavé, buď prosté obdélné, nebo vpravo se segmentovými oblouky. Průčelí navazuje na hlavní průčelí bloku, jehož je nepochybně součástí. *[Nejsevernější část tohoto průčelí je v přízemí proražena čtveřicí otvorů, směrem od severu je to jeden obdélný vstup, široké obdélné okno a opět obdélný vstup, poslední otvor jsou dvoukřídlá dřevěná vrata, patro je prolomeno trojicí segmentových oken se zasklením do malých obdélných tabulek v pevném železném rámu. Nad vrata je malé segmentové okno, nad kterým je ve střeše dřevěný štít s dvojicí obdélných oken, nad kterým je ještě v hřebeni střechy dřevěná nástavba s okny a propadlou sedlovou střechou krytou stejně jako ostatní bobrovkami. Další část fasády je v přízemí prolomena dvojicí zazděných otvorů a*

dvojici velkých dvoukřídlých vrat. Horní podlaží umístěné výše než u severní část nese pětice shodných segmentových oken, většinou s chybějícími výplněmi. Na fasádě nad zazděným vstupem je železná konstrukce snad kladky. Hřeben střechy je zdvižený pro odvětrávání podkroví.]

[Nejjihnější část první části stavení] Průčelí následujícího domu dělí do dvou křídel dvouosé průčelí, převyšující křídla o patro, štít [a vrcholící komínem]. Dvouosé průčelí ani průčelí křídel nemají oddělená podlaží. Křídla však horizontálně člení ve druhém patře průběžně podokenní římsy prosté oblounové profilace. Zakončuje je okapní římsa, nasazená výše než u levého [severněji položeného] souseda, od kterého se liší i profilací. Stejná římsa uzavírá i část, vydělenou dvouosým průčelím, okapní římsa je zde však ke křídům kolmá a usazená o patro výše. Pomineme-li utilitární otvory [myšleno 5 širokých otvorů s dvoukřídlými dřevěnými vraty a trojice dnes zazděných vstupů zaklenutých segmentem] přízemí, prostupují patry pravidelně rytmizované čtyři, dvě a dvě osy zleva. První patro křídel osvětlují okenní otvory se segmentovými oblouky, druhé pak otvory horizontálně obdélné. Dvouosé průčelí lemují při nároží leženy, které obíhají i diagonály štítu. Okenní otvory [dnes většinou bez výplní] ve třech patrech a dveřní otvor v přízemí vpravo, obojí se segmentovým [zaklenutím] obloukem, obíhají kolem oblouku a podél části okraje špalety ploché šambrány. Podobně je lemováno kolem horní poloviny kružnice i kruhové okno ve štítu. Průčelí je typickou ukázkou řešení architektury pro hospodářské a průmyslové účely z doby kolem přelomu 19. a 20. století. [Nad jižní částí je ve střechě opět dřevěný nástavec s dvojicí oken a zbytkem sedlové střechy.]

[Východní průčelí]

Zadní průčelí má stejný charakter jako protilehlé průčelí hlavní. Ve větší míře jej však narušily různé mladší zásahy, ignorující úroveň architektury a degradující její výraz na bezcenné výrobní objekty. S touto úpravou ovšem nesouvisí výstavba nové kotelny z roku 1916, která je na svých průčelích, pokud to ovšem dovoluje opadlá omítka posoudit, pojednána stejně jako druhá budova bloku. Při výstavbě kotelny vznikl také komín na polygonálním základu. *[K nejsevernější části je*

přiloženo stavení čp. 1, takže s fasády první části skrývající uvnitř varnu, se projevuje pouze vysoké okno, které má v horní části ostění tvořené pískovcovými kvádry. Takže se zdá, že dnešní okno vzniklo prodloužením původně menšího otvoru. Okno mělo pevný železný rám dělený do mnoha malých obdélníků, dříve zasklených, pod oknem je nově prolomen obdélný vstup. Následuje část fasády ohraničená dvojicí pilastrů, mezi kterými je v patře jedno obdélné okno s šambránou s nevýraznými uchy opatřeným kapkami. Šambrána je ohraničena páskem a dole parapetní římsou, obdélný vstup v přízemí je zazděný. Další část fasády má před přízemím představené trosky bývalého skladu uhlí, patro nese tři shodná segmentová okna s původními rámy s výplní z prken. Následuje před fasádou představený objekt, dnes bez střechy a uvnitř nepřístupný. Obě boční fasády jsou dvouosé, v přízemí je vždy obdélný vstup a segmentové okno, v patře potom dvě malá okna na jihovýchodní a dvě velká segmentová okna na severní straně. Hlavní fasáda této části je pětiosá se skosenými nárožními, ve kterých jsou dole slepá segmentová okna a v horní části slepá oválná okna s klenákem, mezi nimi je dvouetážová část s trojicí shodných zazděných segmentových oken v přízemí a trojicí segmentových oken v patře, osové okno je zvýrazněná nástavcem ve formě menšího segmentového okna. Okna mají šambrány s klenákem pouze v horní třetině. Celou kompozici rámuje lezenový rám. Další díl hlavní fasády, třetí, je řešený shodně jako na opačné straně, ovšem díky opadané omítce jsou vidět i starší otvory a také struktura zdiva, která je v přízemí kamenná s plentami, v horní části potom cihelná. Mezi bývalou kotelnou a hvozdem je představen komín, který je ve spodní části polygonální, zbytek je kruhové průměru postaven s barevně odlišených cihel zakončený ozdobnou hlavicí s ornamentálním dekorem. Na pohledové straně polygonální části je datum 1916. Fasáda za komínem skrývá dvojici zazděných vstupů v přízemí a dvojici starší obdélných otvorů s pískovcovým ostěním jedno okna a jeden vstup. Fasáda sušárny či hvozdu je také řešena jako na opačné straně, dolní segmentová okna jsou však zmenšena a částečně zazděna. V přízemí je dvojice obdélných vstupů, z nichž jeden je zazděný. Zbytek fasády je v přízemí prolomen obdélným vstupem s nadsvětlíkem opatřeným mříží, okna po severní straně je zazděné, v patře je dvojice segmentových oken a pod korunní římsou jsou dvě menší obdélná okna.]

INTERIÉR

Na rozdíl od čp. 4001 je jednoznačně patrné rozčlenění celého bloku na několik domů. Rozvrženými průčelí, které se jeví jako čtyři domy, neodpovídá rozvrhu dispozice. Ta, jak ukazuje starší plánová dokumentace, respektuje zlomy příčných os na tři domy. *[I v interiéru jsme nově dodrželi dělení čp. 228 na tři části a text původního SHP z roku 2000 označili novými názvy.]*

Přízemí

Přízemí prvního domu zleva *[od severu]* dělí hloubkové příčky do sedmi traktů **[prostory 1.1 až 1.17]**. První zleva *[od severu, v přízemí **prostory 1.1 až 1.6**, v patře prostor 2.1]* prostupuje i první patro. Příčně jej sklenuly dvě plné valené klenby, prolomené dvojicemi párů výsečí, které se svými čely při příčné zdi setkávají a vytvářejí průchody se stlačeným obloukem, oddělené pilíři. Poslední rozsáhlejší úprava doplnila potřebné výškové úrovně technologických zařízení a obložila prostor keramickými obklady zelené barvy, které, jak udává nápis na jedné z nich, vyrobil Wenzel Eckert v Bílině *[v současnosti již na místě dochován není]*. V mezitraktové zdi je osazena pískovcová deska se značkami uvádějící hladinu povodní *[v současnosti již na místě dochována není]*. *[V současné době je přízemí tvořeno několika prostory vzniklými vložením stropů. **Prostor 1.1, 1.2 a 1.3** tvořili nejspíše prodejnu, jsou přístupné obdélným vstupem v západní stěně prostoru 1.1, který je propojen vstupem ve vložené příčce s prostorem 1.2 a 1.3. Stropy jsou částečně z betonových desek, částečně z cihel Hurdis vložených do železných profilů. **Prostor 1.4** je přístupný novodobě proraženým vstupem či spíše dírou ve východní stěně. Místo stropu je betonová konstrukce s velkým kruhovým otvorem pro umístění kotle na vaření piva. V severní stěně je proražený vstup do prostoru 1.2. Západně je úzký **prostor 1.5** s betonovým stropem. **Prostor 1.6** je tvořen stoupajícím schodištěm přístupným obdélným vstupem z exteriéru. Schodiště je zděné, stěny jsou obloženy modrozelenými kachlemi]*

Sousední trakt **[prostor 1.7]** je prostý hloubkově sklenutý téměř plnou valenou klenbou. *[Prostor je přístupný dvoukřídlými dřevěnými vraty, klenba je hodně*

stlačená, spíše segmentová. Ve východní stěně je zazděný vstup, stejně jako na západním konci severní stěny. Podlaha z cementové mazaniny je uzpůsobena pro opravu podvozků automobilů. Na východním konci jižní stěny je velký otvor sklenutý obloukem.]

Zásadní význam pro první dům bloku zleva má zleva třetí čtvercový trakt **[prostor 1.8]**. Jeho neckovou klenbu, založenou na příložkách, prostupují koutové klenby. Z přílozek vybíhají štuková žebra oblounového profilu. Celý klenební systém ukazuje na renesanční řešení, známé v Bílině i z jiných domů, užívající však běžně ostré hřebínky. *[Prostor je v současné době přístupný velkým obloukem, ve kterém je v zazdínce obdélný vstup z prostoru 1.7. Celý prostor je zaklenut cihelnou klášterní neckovou klenbou s koutovými klenbami spočívající na masívních přízedních pilířích. V koutech a částečně i nad pilíři při stěnách jsou dochována štuková oblounová žebra. Některé pilíře mají jednoduché hlavice zcela u současné úrovně podlahy. Ve východní a západní stěně je vždy dvojice zazděných otvorů. Podlaha je v současné době zvednutá, vzhledem k množství odpadků není možné ji blíže prozkoumat. V severozápadním rohu je do prostoru zřejmě vestavěno komínové těleso. Stěny jsou omítnuté.]*

Střední trakt svojí hloubkovou do segmentu valenou klenbou již otevírá prostor, který ve druhé polovině 19. stol. změnilo snesení klenby do pilířů a nové zaklenutí do hloubkových segmentových kleneb, opřených o meziklenební oblouky, vynesené ve středu na železné sloupy. Teprve ve 20. století podezdilo meziklenební oblouky zdí a vytvořilo z jednotného traktu tři místnosti **[prostory 1.9, 1.10, 1.11, 1.12, 1.13 a 1.14]**. *[Prostor 1.9 je v současné době nepřístupný. Prostor 1.10 je přístupný dvojicí dvoukřídlých dřevěných vrat (stejně jako prostor 1.9), je zaklenutý dvěma segmentovými klenbami oddělenými širokým pasem opřeným do litinového sloupku s ozdobnou profilovanou hlavici. Vzhledem ke zvednuté podlaze chybí sokl sloupku. Ve východní stěně je zazděný okenní otvor a v severní stěně otvor vstupní. Podlaha je z cementové mazaniny. Prostor 1.11 a 1.12 jsou v současnosti nepřístupné, podle zaměření jsou zaklenuté dvojicí plackových kleneb. Prostor 1.13 je přístupný dvoukřídlými dřevěnými vjezdovými vraty. Je zaklenut segmentovou klenbou, v severní stěně je patrná cihelná zazdíčka původně otevřeného segmentového*

oblouku. Ve východní stěně je probouraný otvor do prostoru 1.14, jehož všechny stěny a segmentová klenba jsou silně pokryty dehtem z kouře.

Hned v sousedství traktu leží otopné zařízení sušárny **[prostory 1.15 a 1.16]**, které ovšem prostupuje všemi podlažími. Písemní prameny dokládají zbudování sušárny v roce 1888 a zdá se, že při této příležitosti došlo k zaklenutí sousedního prostoru. Za stejné doby pochází i dřevěné schodiště před příčnou zdí sušárny. **[Prostor 1.15 je přístupný skrze hluboký segmentový vstup z prostoru 1.13, je plochostropý při jihozápadní stěně je železné schodiště do patra, protilehlá stěna je prolomena trojicí segmentových arkád, střední je širší. Prostor 1.16 je zaklenut řadou souběžných segmentových klenbiček, kterými probíhá dvojice pilířů. Ve východní stěně je vstup.]**

Baroknímu založení domu asi odpovídá plná hloubková valená klenba v posledním traktu levého domu středního bloku **[prostor 1.17]**. **[V současnosti je prostor přístupný hlubokým vstupem v severní stěně a obdélným vstupem se světlíkem ve stěně východní. Vedle tohoto vstupu je zazděné okno. Prostor je zaklenut těžkou valenou klenbou s trojbokými výsečemi nad protilehlými vstupy do sousedních místností a nad bývalým vstupem na východní straně jižní stěny. Klenbou prochází čtvercové těleso výtahu a ve středu je klenba podepřena železným (litinovým) sloupem s profilovanou hlavicí a jednoduchým soklem. Podlaha je z cementové mazaniny.]**

1. Patro (2NP)

První patro respektuje dělení přízemí celého bloku. V prvním domě zleva se jasně ukazuje jeho složitější vývoj v přízemí, dělicí jej na sedm traktů, zatímco patro, které při stavbě zjevně nemuselo respektovat starší relikty architektury, dělí hloubkové zdi pouze na pět traktů. První zleva **[prostor 2.1]**, prostupující patrem, již byl hodnocen v přízemí. Na tomto místě je třeba upozornit na skutečnost, že v patře k němu přičítáme i pravého souseda z přízemí. V jeho zaklenutí pokračuje rozvrh sousední klenby, vydělené pouze příčkami, vloženými mezi pilíř. Přízemí, zdá se, bylo asi v obou případech přepatrované a teprve po snesení klenby v levém traktu vydělené. **[Prostor 2.1 je zaklenut dvojicí nestejných valených kleneb se styčnými**

*trojbokými výsečemi. Klenby vybíhají z výrazných přízedních pilířů a z pilíře umístěného v prostoru, všechny mají jednoduchou hlavici. Klenba východní části je širší a západní užší, klenební pole jsou oddělena poměrně masívními pasy, hrany kleneb jsou vytaženy do nevýrazných hřebínků. V severní stěně jsou patrné cihelné zazdíčky velkých „průmyslových“ oken. V západní stěně je dvojice velkých segmentových oken v dvakrát ustupující nise. Podlaha je betonová, na stěnách jsou modrozelené dlaždice, v klenbě je dvojice kruhových otvorů do prostoru podkroví. **Prostor 2.2** je zaklenut stejnou valenou klenbou s dvojitými styčným trojbokých výsečí vybíhající z přízedních a původně volného pilíře s hlavici. Ten je vystavěn z velkých kamenných kvádrů. Na severní straně je vložena příčka zpevněná pilířky. V západní stěně je segmentové okna v hluboké nise sahající až k podlaze, ve východní stěně je segmentové okno bez niky. Podlaha je tvořena cementovým potěrem.]*

Druhý trakt zleva [**prostor 2.3 a zároveň 3.2 a zároveň 4.2**] prošel zásadní úpravou okenních otvorů v klasicismu. Velké segmentové okenní otvory se otevírají do prostoru bez zastropení s pohledem do krovu. Druhý trakt [**prostor 3.2 a zároveň 4.2**] kryje hambalková soustava se šikmými stolicemi. Stojky stolice se opírají do zdi, ke které je přidržují pouhé úseky vazných trámů. Odříznutí celé jejich střední části dovolilo průhled do krovu a větrání odsazenou horní částí střechy. Ta je vysazena na překřížení krokví nad hřebenem.

[Prostor je otevřený do podstřeší. Krov je řešený jako soustava ležatých stolic, jejichž sloupky jsou zapřeny přímo do meziokenních pilířů v úrovni záklenků. Vazné trámy jsou zkrácené a mají ozdobně řezané zhlaví. Krokve pokračují nad hřeben střechy, kde se kříží a vytváření tak po celé délce hřebene odvětrávání pro prostor dole. Okna jsou segmentová v hlubokých nikách sahajících až k podlaze. Okna jsou povětšinou bez výplně, dvě z nich jsou zazděná. Podlaha je z cementové mazaniny. V severní stěně je vstup do prostoru 2.2 a v horní části do prostoru krovu nad bývalou varnou (2.1). V jižní stěně je vstup do prostor 2.4.]

Střední trakt [**prostor 2.4**] zastropil trámový strop s trámovým průvlakem v příčné střední ose. Průvlak podpírají dřevěné stojiny [*zděné masívní pilíře*] s trámovými podložkami. Konce podložek jsou prostě profilovány odsazeným

obloukem. Na trámy jsou položeny prkna na sraz. *[Podlaha je také prkenná. Prostor původně osvětlovala na každé straně čtveřice shodných oken se segmentovým zaklenutím. Dnes jsou všechna okna zazděná.]*

Sousední trakt vpravo **[prostor 2.5]** dělí příčná zeď, oddělující jednoramenné dřevěné schodiště při hlavním průčelí od sušárny vzadu **[prostor 2.6]**. *[Schodiště je dřevěné opatřené zábradlím, strop prostoru 2.5 je trámový, obdélné vstupy do sousedních prostorů jsou opatřené profilovanými dřevěnými zárubněmi, podlaha je prkenná. V západní stěně je dvojice shodných segmentových oken. Prostor 2.6 je přístupný po trojici schodišťových stupňů, uvnitř je částečně dochovaná technologie sloužící k sušení sladu, komínky přivádějící teplý vzduch a bubny? na sušení.]*

Poslední trakt **[prostor 2.7 a 2.8]**, zastropený stejně jako střední, prostupuje řada technických prvků, počínaje dřevěným dopravníkem, přes transmise až k novodobému výtahu. *[Prostor 2.8 je zastropen trámy s průvlakem opatřeným podložkami, v části je výtahová šachta, jinak je prostor prázdný. Podlaha je prkenná. Při západní stěně je vestavěn drobný prostor 2.8 opatřený obdélným vstupem.]*

Meziúroveň, jak uvádí stavební zaměření další podlaží, je pouze menším úsekem předního domu, zatímco v jeho zbytku ještě pokračuje první patro, a domu středního. Ve třetím domě již prochází horizontální řez krovem. Všechny místnosti prvního domu zleva jsou zastropeny hloubkově položenými trámy s průvlakem, který jsou prostě profilovány odsazeným obloukem. Čtvrtým traktem zleva prostupuje sušárna a schodiště.

3NP

[Prostor 3.1 je totožný s prostorem 4.1 kdy tento prostor je už podkrovím. V současnosti není přístupný pro havarijní stav krovu, střechy a havarijní stav podlah. Do podkroví lze pouze nahlédnout z prostoru podkroví sousedního čp. 1. Konstrukce krovu je popsána v SHP z roku 2000.] Krovy se mění jak v jednotlivých domech, tak i v jednotlivých traktech levého z nich. Nad prvním traktem vlevo, vymezeným mezipožárními štíty **[prostor 4.1]**, je užitá typická klasicistní konstrukce krovu, stejná jako v přisedajícím bloku od východu. Nízký krov hambalkové

soustavy se stojatou stolicí, se vzpěrami stolice rovnoběžnými s kroklemi, tesařskou úpravou trámů a jejich spojením kolíky, však je starší. Dokládají to druhotně vyřezané krokve při napojování střechy souseda. Obě konstrukce tedy datujeme do klasicismu, tu z čp. 4228 však do její starší fáze. Barokní podobu krovu dokládá již pouze jeho relikv, zazděný ve štítu. Dvoupatrovou hambalkovou soustavu podpírala ve spodním podlaží ležatá stolice, v patře stolice stojatá. Hambalky vynášely věšadlo. *[V krovu jsou zachovány částečně technologické konstrukce dopravníků a nádrží obsluhujících původně varnu. Ze střechy původně vyrůstala ještě dřevěná nástavba s odvětrávacími okny, které je dnes částečně zřícená. **Prostor 3.3** je zastropen trámovým stropem se středním průvlakem na trámech s podložkami. Podlaha je prkenná. V obou bočních stěnách je na každé straně po čtveřici shodných malých segmentových oknech. **Prostor 3.4** obsahuje rameno schodiště, je zastropený trámovým stropem. V kratších stěnách jsou dva protilehlé obdélné vstupy s profilovanými dřevěnými zárubněmi. Prostor osvětluje dvojice shodných segmentových oken v západní stěně. Podlaha je dřevěná. **Prostor 3.5** je nepřístupný. **Prostor 3.6** je zastropen trámovým stropem se středním průvlakem spočívajícím na dřevěných trámech se sedlovými podložkami. Podlaha je dřevěná z prken na sraz. V prostoru je výtahová šachta. V protilehlých stěnách je vždy dvojice shodných segmentových oken. **Prostor 3.7** je v současnosti nepřístupný. Podle zaměření z roku 2019 je zastropen rovným trámovým stropem, který podpírá v podélné ose řada dřevěných trámů s podložkami. **Prostor 3.8** je v současné době také nepřístupný.]*

4NP – PODKROVÍ-KROV

Sousední krov *[prostor 4.3]* dosedá k věžovité stavbě. Jedná se o hambalkovou soustavu s páry kleštin pod vaznicemi. Konstrukce se řadí mezi mladší řešení krovů a přisuzujeme jej, stejně jako předchozí, druhé polovině 19. století. *[Jedná se o vaznicový krov se soustavou příčných a podélných stojatých stolic podepřených vzpěrami souběžnými s kroklemi. Pod hambalky je podvlečena dvojice trámu sloužících zřejmě pro uchycení konstrukce dnes chybějícího přepravníku. Havarijní stav podlah nedovoluje pohyb v podkroví. **Prostor 4.4** je zastropený řadou malých*

segmentových kleneb do železných traverz. V kratších stěnách jsou dva protilehlé obdélné vstupy s profilovanými dřevěnými zárubněmi. V jednom ze vstupů se dochovala původní výplň z dvoukřídlých dřevěných dveří svlakové konstrukce s vnějšími páskovými závěsy. Prostor osvětluje dvojice shodných segmentových oken v západní stěně. Ve východní stěně je malé okno do prostoru hvozdu zaklenutého plackou. Podlaha je dřevěná. Prostor 4.6 je v současné době pro havarijní stav podlahy a střechy nepřístupný. Podle zaměření z roku 2019 se jedná o vaznicový krov se soustavou příčných a podélných stojatých stolic podepřených vzpěrami souběžnými s krokviemi.]

5NP – PODKROVÍ - KROV

Věžovitá stavba vznikla jako součást sušárny. Její krov, kterým prostupuje osmihranný komín z dvacátého století, je prosté vaznicové soustavy se štíty do hlavního a zadního průčelí. *[Věžovitá stavba je hvozd, který je v 5NP nepřístupný. Podle zaměření je zřejmě krov ve formě stojatých stolic. Po jižní straně je ještě krov střešní dřevěné nástavby.]*

ČÁST II.

EXTERIÉR

Jihozápadní průčelí

Třetí průčelí je prosté, bez členění jakýmikoliv tektonickými prvky. Pět pravidelně rytmizovanými osami prostupují, či spíše v minulosti prostupovaly, horizontálně obdélné okenní otvory, lemované pískovcovým ostěním s páskou. V jednom případě prvního a ve dvou případech druhého patra mají otvory výraznější parapetní římsu.

[Tato část tvořila zřejmě původně samostatný objekt, půdorysně je širší a v současné době i nižší než severnější část. Jihozápadní průčelí nese pět okenních os ve třech podlažích, přičemž díky zvyšujícímu se terénu směrem k jihovýchodu jsou poslední tři osy přízemí skryté pod terénem. Okna jsou shodných rozměrů s šambránou ukončenou páskem, někde je dochována parapetní římsa, čtyři okna mají dochovanou výplň mříží z železných provlékaných prutů do pravoúhlého rastru. Na jihozápadním rohu je přistavěn cihelný piliř. Na štítu je vidět otisk staršího krovu nebo spíše jiné, dnes zaniklé stavby předcházející dnešní části III. Střecha je sedlová s řadou vikýřů ve formě nízkých volských ok. Krytina je pálená taška bobrovka.

Severovýchodní průčelí

Toto průčelí je bez omítek. Stavba je postavena celá z lomového zdiva, korunní římsa je cihelná. Všechna okenní ostění jsou pískovcová. Nad okny jsou cihelné vylehčovací oblouky, mezi druhým a třetím podlažím železné vertikální kleštiny. Některá okna mají ve výplni železné mříže. Pod všemi okny jsou patrné druhotné zadržky ukazující na původní rozsah těchto otvorů. V krajní západní ose se dochovalo jedno od ostatních se lišící, pod oknem shodným jako ostatní je zazděn původní rozsah obdélného většího okna s pískovcovým ostěním. Ostění má v horní části uši s kapkami.]

INTERIÉR

Přízemí

Střední dům sklenulo v přízemí dvoulodí s příčnými plnými valenými klenbami, které prostupují styčné výseče **[prostor 1.18]**. V příčné střední ose dosedají klenby na pilíře. Okenní otvory mají plné parapety, rozevírající se špalety a segmentové zaklenutí. Zdá se, že oba krajní domy k domu střednímu přisedají. *[Podélné dvoulodí je zaklenuto křížovými klenbami dosedajícími na střední masivní pilíře. V obou bočních stěnách jsou pod trojbokými výsečemi umístěny ve stěnách segmentová okna v hlubokých, ve spodní části zazděných nikách. Podlaha je z cementové mazaniny. V jihozápadním rohu je v klenbě umístěn „náduvník“?. Prostor je dnes přístupný pouze s prostoru 1.17. Jeden z pilířů má opadanou vrstvou omítku, pod kterou je patrné, že pilíř je vyzděn z velkých kamenných kvádrů. Opadaná omítky v jihozápadním rohu ukazuje, že celá klenba je zřejmě do prostoru druhotně vložená, stejně jako jihozápadní ukončovací zeď.]*

1. Patro (2NP)

Střední dům **[prostor 2.9]** zastropilo typické řešení druhé poloviny 19. století. Segmentové klenby do traverz jsou orientovány hloubkově. Příčně je podpírá železný průvlak traverzy, podepřený železnými sloupy s ozdobnými hlavicemi. *[Prostor 2.9, (nad prostorem 1.18) je nedělený. V jihozápadním rohu je nad podlahou betonový „náduvník“?. Po obou stranách je čtveřice segmentových oken v hlubokých nikách. Podlaha je tvořena cementovým potěrem, stěny jsou bílé se zeleným pásem nad podlahou.]*

3NP

Střední dům zastropilo stejné řešení jako dům vlevo *[tedy prostor 3.3 u části I]* s tím, že podložky stojin jsou hrubé, neprofilované. *Prostor 3.7 je v současnosti nepřístupný.*

4NP - PODKROVÍ - KROV

Střechu středního domu vynáší hambalková soustava s ležatou stolicí **[prostor 4.7]**. Její rozpěry jsou usazeny níže než hambalky. Mezerou mezi nimi prochází pouze středová vaznice. Ležatou stolicí příčně zavětrovaly pásy horní a spodní. Vazby tesařsky opracovaných trámů jsou čepované. **[Prostor 4.7 je v současnosti nepřístupný. Tento prostor je podle zaměření z roku 2019 zakončen krovem s ležatými stolicemi, a podélným zavětrováním ve formě ondřejských křížů.]**

ČÁST III.

EXTERIÉR

Poslední průčelí je o jedno patro nižší. Horizontálně jej završuje profilovaná okapní římsa, vertikálně devět pravidelně rozvržených os. Jimi původně prostupovaly čtvercové okenní otvory se šambránou, napodobující barokní ostění s uchy a kapkami, ve zvýšeném krovu kruhová okénka s profilovanou šambránou. Dnes je v levých osách nahradily dveřní otvory a trojdílná okna. Průčelí se svými eklektickým výrazem hlásí do druhé poloviny 19. století. *[Celý objekt je postaven z kamenného zdiva, omítky jsou částečně dochované, střecha je sedlová, krytá bobrovkami.]*

[Jižní fasáda]

Fasáda je osmiosá, ve spodním podlaží jsou zpola zazděná malá segmentová okénka, pod čtvrtou osou je ještě zazděný otvor. Druhé podlaží nese shodná obdélná okna se štukovými šambránami napodobujícími starší na objektu dochované s uchy a drobnými kapkami. První dvě okenní osy od západu byly zvětšeny a později zazděny. Poslední etáž je prolomena drobnými kulatými okénky.

[Severní fasáda]

Fasáda je obtížně přístupná, protože téměř před celou její délkou protéká potok. Je též třípodlažní, na západní straně je terén vyšší tudíž se na fasádě uplatňují pouze kruhová okénka, pod kterými jsou druhotně zvětšená a později zazděná obdélná okna. Zbytek fasády obsahuje v prvním i druhém podlaží shodná segmentová okna jako na opačné straně, pod římsou jsou okna kruhová.]

INTERIÉR

Přízemí

Ke střednímu domu byl mezi roky 1798 a 1842 přiložen jakýsi dům, o jehož podobě se však dozvídáme pouze z indikační skici stabilního katastru a to jen velmi stroze. Zjišťujeme, že jeho hloubka byla menší než hloubka sousedního středního domu. Již ve druhé polovině 19. století byl přestavěn do dnešní podoby. V přízemí, prosvětleném v hlavním průčelí otvory, majícími plně sešikmené parapety, rozevírající se špalety a přímé překlady, sklenulo v přízemí dvoulodí. Jeho příčné segmenty jsou opřeny do meziklenebních pasů, vybíhajících ve středu z železných sloupů **[prostor 1.19]**.*[Prostor je přístupný pouze z prostoru 1.18 dvě širokými segmentovými vstupy. Sloupy mají ozdobné volutové hlavice a jednoduchý sokl.]*

2NP

Poslední dům vpravo **[prostor 2.10]** zastropil v prvním patře trémový strop. Hloubkově položené trámy s okosením a prostým náběžním štítkem podpírá průvlak, vzepřený stojinami s dřevěnými podložkami, jejichž konce jsou prostě profilovány odsazeným obloukem. Podložky jsou usazené ve výřezech širších stojin. Trámy překrývají prkna na sraz. Na půdu stoupá přímočaré jednoramenné schodiště s dřevěnými stupni zapuštěnými do dřevěných schodnic. **[Tento prostor nebyl v době aktualizace SHP přístupný.]**

3NP – PODKROVÍ - KROV

Poslední z domů bloku kryje střecha s krovem vaznicové soustavy *[prostor 3.8]*. Sloupky ležaté stolice se opírají do nadezděné koruny obvodového zdiva, do kterého vbíhá i kleština, přidržující sloupky. *[Prostor 3.8 je v současnosti nepřístupný. Podle zaměření z roku 2019 se šikmé sloupky opírají do vazných trámů, kleštiny jsou posazené na zvýšeném zdivu. Podélné zpevnění zřejmě obstarávají stojaté stolice.]*

Č.p. 4002 (dnes č.p. 2)

EXTERIÉR

Na rozdíl od obou předchozích bloků představují budovy čp. 4002 velmi rozlišný útvar, sestávající z kancelářského a obytného domu na severozápadní straně, mající reprezentativnější charakter, a pouze výrobních objektů na straně jihovýchodní. Rozdíl obou částí neudává pouze výrazně odlišný charakter průčelí, ale i dispoziční a výškový rozvrh staveb. Zatímco severozápadní objekt je ucelený, tvoří část jihovýchodní jakoby stavebnicově poskládané hmoty, rozvolněné jak dispozičně, tak i výškově. To je důvodem k rozdělení průčelí na dvě části.

Hlavní průčelí *[průčelí severovýchodní]* severozápadního domu se obrací do dvora, k hlavnímu průčelí čp. 4228. Patrování mezi přízemím a patrem v celé délce stavby dělí výrazně profilovaná kordonová římsa. K ní stoupá šest lizén, spojených pod římsou pyramidálně klesajícím zubořezem. Pravidelný rytmus lizén vymezuje pět základních, stejně dimenzovaných ploch průčelí, které, ovšem jako pilastry, pokračují i nad kordonovou římsou k výrazné profilované římse okapní. Krajiní plochy přesahují, ač na průčelí horizontálně již nedělené, první patro o necelé podlaží ve dvou věžovitých stavbách. V přízemí zachovaly úpravy pouze pravou základní plochu, kde jednou osou prostupuje otvor vrat se segmentovým obloukem. Dvoukřídlá rámová vrata jsou osazena v líci. Nad otvorem se ve dvou osách otevírají dva segmentové okenní otvory s okny osazenými rovněž v líci. Ostatní plochy

přízemí znehodnotily mladší úpravy, související nepochybně s přestavbou nákladové rampy a její zastřešením. Plochy patra člení páry [oken], které spolu s osami pilastrů vytvářejí pravidelný rytmus. Osami prostupovaly páry okenních otvorů s podokenními a přímými nadokenními římsami. Otvory obíhaly profilované šambrány. Otvory středních ploch mladší zásah spojil do nevhodných trojkřídlých oken. V pravé věžovité nadstavbě se otevírají ve dvou osách podlaží prosté horizontálně obdélné okenní otvory. V levé věžovité nadstavbě je jeden velký čtvercový okenní otvor.

Pravé boční průčelí [průčelí severozápadní] severozápadního domu přebírá v jedné základní ploše přízemí a patra, zvýšeného o věžovitou nadstavbu, horizontální členění hlavního průčelí. V jediné ose se pohledově uplatňují plasticity pojednané iluzivní otvory.

[Zadní průčelí (západní)]

Toto průčelí není v současné době přístupné. Vzhledem k tomu, že dům je vestavěný do svahu, ze zadního průčelí se uplatňují pouze 2NP a střechy. V patře jsou dva obdélné vstupy na terasu a trojice obdélných oken. Na jižním konci je v rizalitu jeden vstup a jedno velké segmentové okno.]

Průčelí jihovýchodní zástavby [myšleno severovýchodní průčelí stavení s dnešním p.č.783, bez č.p., který je součástí č.p. 2, ale není součástí aktualizace SHP] náleží průmyslovým stavbám, majícím jen minimální výtvarné řešení. Svoji hmotovou členitostí, uplatňující se navíc v několika plánech, významně dotvářejí pohledy na zámecký areál od jihovýchodu. Ačkoliv tedy průčelí jednotlivých objektů, prostrádaná pultovými či sedlovými střechami, nejsou významná v detailu, vytváří velmi hodnotný architektonický celek, náležející do kulturního výrazu krajiny.

INTERIÉR

Blok, dnes registrovaný pod čp. 4002, sestává ze dvou budov, pravé na severozápadní straně a levé na straně jihovýchodní *[tato část není předmětem aktualizace SHP]*. Budovy však nejsou propojeny tak, jako domy bloku čp. 4228, snažící se o sjednocení. V případě bloku čp. 4002 tuto snahu postrádáme, architektura se nepokouší o sjednocení a vzájemné propojení. Její funkce, v případě pravé budovy reprezentativnější, v případě levé výhradně výrobní, ovlivnily jak jednotlivé stavby, tak i jejich architektonické vazby.

Přízemí

Přízemí pravé budovy *[tedy č.p. 2, která je předmětem aktualizace SHP]* je výrobním objektem o osmi traktech, prvním zprava schodišťovým, druhým, pátým až osmým hloubkovými a třetím a čtvrtým příčnými *[V rámci původního SHP byly do dnešního čp. 2 zahrnuty i dva prostory na jižní straně domu. Tyto prostory nejsou součástí aktualizace SHP]*. Trakty pět až osm přepatrovala segmentová klenba do traverz. Příčné trakty sklenuly stlačené valené klenby a druhý trakt zprava valená segmentová klenba. Výjimku představuje první trakt vpravo, plnící ve všech výškových úrovních funkci vertikální komunikace. Jednoramenné levotočivé schodiště ze sesazených pískovcových stupňů stoupá na pravoúhlu horizontální komunikaci k dalšímu rameni do vyšší úrovně.

*[V současnosti je objekt přístupný dírou ve východní obvodové stěně do **prostoru 1.1**. Tento prostor je zaklenut segmentovou klenbou, která je snížena. Prostor, který je obložený kachlemi je v současnosti nepřístupný. V jižní stěně za „vstupem“ z exteriéru je vstup do dalších prostor. **Prostor 2.2** je zaklenut stlačenou valenou klenbou. V západní stěně je jeden otvor na manipulaci s ledem a vstup so sousedního prostoru. Ve východní stěně je hluboká zazděná nika. **Prostor 1.3** je rovnoběžný s prostorem 1.2, je zaklenut shodným typem klenby. V jižní stěně je cihelná zadržka původně otevřené arkády. Západní obvodové zdivo má odlišnou strukturu od zbytku tohoto prostoru. Klenba je cihelná, podlaha betonová. **Prostor 1.4** je zaklenut*

segmentovou klenbou a jeho podlaha je níž než u předchozích prostor. Ve východní stěně je zazděné segmentové okno. Mezi vstupem na hlavní a jediné schodiště je po západní straně záchodový přístavek ve formě rizalitu vedoucí do patra. Schodiště je v současné pouhým torzem se stávající vlastně pouze ze schodišťových stupňů, chybí zábradlí. V mezi patře mezi 1NP a 2 NP je podélný nízký prostor přístupný obdélným vstupem z podesty schodiště. Prostor je zaklenutý segmentovou klenbou a čert ví, k čemu mohu sloužit. V jižní stěně je zazděný segmentový otvor.]

Levou budovu [tato není součástí aktualizace SHP] dělí řada mezitraktových zdí na hloubkové trakty, řazené výhradně vedle traktů jiných, nikoliv hloubkově za sebou a příčné trakty, řazených v párech za sebou. Před touto dispozicí prochází příčné komunikace. Cihlové zdivo v řadě případů prostupuje i prvním patrem, kde trakty kryjí segmentové klenby nebo klenby do traverz. Mladší zásahy zazdily řadu okenních i průchozích otvorů. Ze zbylých je třeba jmenovat především otvory na větrání a ukládání ledu. Většina z nich prostupuje klenbou nebo v horních partiích klenebních čel.

1. Patro (2NP)

První patro pravé budovy respektuje dispoziční rozvrh přízemí, trakty však dělí příčky do jednotlivých plochostropých místností. Okenní otvory se otevírají jak do hlavního tak i do pravého bočního a zadního průčelí, od kterého se v úrovni patra již odklání skála zámecké ostrožny. Okna do hlavního průčelí jsou nevhodně upravena vybouráním užší zdi mezi otvory a jejich přestavbou na trojkřídlá okna. Od uvedeného schématu se odlišují přední a zadní místnost pátého traktu zprava, sklenuté stlačenou valenou klenbou s příčnými vrcholnicemi [**prostory 2.15 a 2.16.**] [Patro je v současnosti přístupné jen částečně a s velkými obtížemi, stropy jsou nad částí budovy zřícené včetně krovu. Stejně tak některé podlahy jsou v havarijním stavu. Poslední podesta schodiště je zaklenuta segmentovými cihelnými klenbami. **Prostory 2.6, 2.7 a 2.8** jsou řazené za sebou, mají rovné stropy z omítaného rákosu. Vstupy jsou nové, obdélné v původních zazděných segmentových nikách. Okna jsou většinou novodobá. V **prostoru 2.9** je zaslepený vstup na terasu směrem k zámku. **Prostor 2.10 a 2.12** má propadlý strop. **Prostor 2.11** má zazděný segmentový vstup

v severní stěně. **Prostor 2.13** tvoří úzká chodba, **prostor 2.14** má z části propadlý strop. **Prostory 2.15 a 2.16 jsou v současnosti nepřístupné.**]

Tři trakty vlevo prostupují z přízemí. Totéž platí i o celé levé budově, kde druhé patro již neexistuje, nebo jej prostupují místnosti z přízemí. V rovině krovu pravého domu v levé věžovité stavbě a přiloženém prostoru vlevo je jedna z výrobních místností. Plochostropou místnost zpřístupňuje šnekové schodiště z prvního patra nebo dveře z krovu vpravo. Místnost se otevírá velkými továrními okny do hlavního, levého bočního a zadního průčelí *[tato část není součástí aktualizace SHP]*.

PODKROVÍ A KROV

Krov pravého domu náleží hambalkové soustavě se šikmými stolicemi. Stojky stolice se opírají do zdi. *[Krov je v současné době nepřístupný a především částečně zřícený. Podle zaměření z roku 2019 jde o vaznicový krov s příčnými a podélnými ležatými stolicemi podepřenými šikmými pásky opřenými do vaznic. Podélné ztužení obstarávají stolice. Krov je v této podobě nad celou budovou kromě posledního jižního traktu, kde se úroveň krovu zřejmě uplatňuje ještě strop, nad kterým je teprve konstrukce krovu.]*

Krovy nad levou budovou jsou vaznicové soustavy, většinou pultové. *[Tyto krovy nejsou součástí aktualizace SHP]*

6. STAVEBNÍ HISTORIE

Stavební vývoj

Počátky lokality nedovedeme na základě dochované architektury rekonstruovat. Zdá se, že v místě pod středověkým hradem stával poplužní dvůr. Nepochybně tomu tak bylo v roce 1664, kdy je v urbáři panství Bílina uveden pivovar pod zámekem, blíže velkého panského dvora. Pravděpodobně tomu tak bylo i před rokem 1660, kdy pivovar vyhořel a byl, alespoň podle autora urbáře, od základů vystavěn. Ačkoliv základ této informace považujeme za pravdivý, nelze souhlasit se zánikem starší architektury až do základů. Jedním z důvodů naší pochybnosti je tradiční zdůrazňovaná velkých zásluh majitele při opravách, přestavbách či výstavbách objektů. Druhým důvodem, a tomu připisujeme větší význam, je dochování pozdně renesanční klenby jednoho z traktů přízemí levého domu bloku čp. 4228 (dnes čp-228) a připojení tohoto domu k domu střednímu. I přes to, že střední dům čp. 4228 náleží nepochybně baroku, zdá se, že levý dům k němu byl přiložen. Jako nejpravděpodobnější důvod se jeví právě likvidace objektu požárem v roce 1660.

Pokusíme-li se o rekonstrukci lokality pře požárem roku 1660, nabízí se situovat do těchto míst založení jednoho z poplužních dvorů bílinského dominia. Jeho staveniště vymezil Lukovský potok a komunikace, vybíhající z města pod hradem k Radovesicím a dále přes Středohoří na Litoměřicko. Zástavbě blíže k hradní ostrožně bránila nejspíš vodoteč, rozlévající se asi pod celým jejím úpatím. Hrad kryl, alespoň do určité míry, dvůr svým vyšším položením. Další výhodou dvora bylo jeho prostorové situování v bílinské sídlištní aglomeraci. Předměstí, kde ležel, totiž usnadňovalo napojení zemědělské výrobky na městskou ekonomiku. O nejstarší podobě dvora nevíme zhola nic. Jednoznačný není ani rozsah staveniště, vymezený dnes čp. 4001 a 4228, ačkoliv můžeme předpokládat, že zástavba vznikala při břehu vodoteče, zatímco protilehlá strana sloužila především jako komunikace. Nasvědčovalo by tomu i umístění reliktu renesanční architektury a barokního domu, postaveného před rokem 1660, obou ve hmotě domu čp. 4228, i dostavba protilehlé

strany až po roku 1842. Část objektů asi plnila funkci poplužního dvora, část asi funkci pivovaru. Upevnit naši hypotézu by však mohl jedině archeologický výzkum.

Předpokládáme, že po požáru v roce 1660 zůstal zachován základ starší architektury, v jednom případě dokonce s klenbou, dnes v přízemí levého domu bloku čp. 4228, a kamenné zdivo jednoho z tehdy nejmladších objektů, nejspíše raně barokní sýpky, dnes středního domu čp. 4228. Novostavba se vyrovnávala se starší raně barokní sýpkou. Nejspíše respektovala staré základy a nelze vyloučit, že při snímání omítek by mohlo dojít k jejich odkrytí. Svými strohými průčelími, upravenými ovšem mladšími zásahy, se hlásí do klasicistně pojatého baroku. Vnitřní sklenutí levého traktu nevylučuje vznik právě v době druhé poloviny 17. století, kam se celý pivovar hlásí svojí vlastní datací ve štítu.

O podobě domu se dozvídáme až z nedatovaných plánů (příloha 1-3). Součástí pivovaru v levé části domu se stal i trakt s renesanční klenbou. V sousedství vpravo pod čtyřmi poli klenby, sklenuté do středního pilíře, byla spilka. Následovalo staré humno, situované ve dvoulodí s komunikací do patra, sušárna, prostupující valenou klenbou i patro, a z raně barokní sýpky asi nově zřízené humno. Plány naznačují, že za raně barokní sýpkou dosud neexistovala žádná zástavba, jak ji v obrysu zachytila indikační skiza stabilního katastru z roku 1842. Zdá se, že v 17. století a nejspíše i v první polovině století následujícího byl objekt ještě výhradně součástí poplužního dvora a z jeho areálu byl také přístupný. Postupné vytvoření nového pivovarského dvora proběhlo asi v druhé polovině 18. století, či první polovině 19. stol. O jeho nejstarší podobě nás informuje nedatovaný plán (příloha č. 3) zachycující již dvůr s obytným domem při jeho zadní bráně, zatímco přední brána se otevírala, stejně jako dnes, do prostoru současného Pivovarského náměstí.

Zdá se, že největší klasicistní stavební aktivitou celého areálu se stala dostavba objektu vpravo od středního domu bloku čp. 4228. Jeho podobu dnes známe pouze v obrysu, jak jej zachytila indikační skiza stabilního katastru z roku 1842. Část zástavby byla někdy po roce 1876 odstraněna bez náhrady, část nahradil po odbourání třetí dům bloku čp. 4228. Na samém konci uvedeného slohového období, nejpozději však před rokem 1876, obestavěl poplužní dvůr další dlouhý při jeho

severovýchodním obvodu. Do klasicismu jej řadí jak otopné zařízení, tak i klenby s pětibokými výsečemi.

Druhá polovina 19. stol. vnesla do celého areálu řadu změn. Po roce 1876 došlo ke zbourání zástavby na východní straně dvora a dostavbě třetího domu bloku čp. 4228. Dostavba proběhla před rokem 1897. Rovněž došlo k budování objektů pod zámeckou ostrožnou, která do sebe pojala i drobnější klasicistní objekty, dnes bez hloubkového průzkumu nevymezitelné. S těmito stavebními aktivitami souvisí i odstřel části zámecké skály v roce 1880. V levé budově bloku čp. 4228 došlo ke stržení řady starších kleneb a jejich renovaci novým klenebním systémem s mezi klenebními pasy do litinových sloupů.

Dvacáté století provedlo řadu dalších stavebních aktivit. Významnější a stále kvalitní je přístavba kotelny v roce 1916, vybavené i továrním komínem, dominujícím celé stavbě. Většinou se však jedná pouze o utilitární zásahy, které, především kolem poloviny století, degradovaly architektonickou kvalitu objektů.

[Stavební vývoj

Pro větší přehlednost zde nastíníme stavební vývoj s poznamenáním jednotlivých prostor, jak jsou označeny v plánové dokumentaci. V zásadě se stavební vývoj neliší od toho, který představil průzkum v roce 2000. Během 20 let, které uběhly od tohoto průzkumu, došlo k zániku části omítek na východní straně nejstaršího objektu čp. 228, především na části II. Tato skutečnost pomohla upravit předpokládaný stavební vývoj.

Vzhledem k tomu, že první ikonografický pramen pochází až z 1. třetiny 19. století a první plány také, jsme vzhledem k neurčitosti a skromnosti písemných zpráv ze století 17. a 18. stále odkázáni nejvíce na stavbu samou. Bez hloubkového stavebně historického a archeologického průzkumu je ovšem zatím výše nastíněný stavební vývoj do 19. století stále hypotetický.

První, nepřímou zmínku o pivovaru v Bílině uvádí archivní rešerše k roku 1601. Zde se pouze píše, že již stál v blízkosti zámku panský pivovar. Obecně pivovaru byly šlechtou zakládány po roce 1517 na základě tzv. Svatováclavské smlouvy, která umožnila vařit pivo všem třem stavům.

*Samotný pivovar na svých reklamních materiálech z první třetiny 20. století uvádí jako rok založení pivovaru v Bílině **letopočet 1615**. Do tohoto období (tedy konce 16 stol. či první třetiny 17. století) by mohla spadat v současnosti zřejmě nejstarší část pivovaru – prostor zaklenutý neckovou klenba s koutovými výsečemi v severní části přízemí čp. 228 (**prostor 1.8**). V současnosti není možné určit, zda-li byla klenba do prostoru vložena, nebo vznikla současně s obvodovým zdívem, což je pravděpodobnější. Zároveň je prostor 1.8 součástí severní části stavení dnešního čp. 228 (prostory 1.1 až 1.8), které, pokud je možné soudit podle odhalených částí zdiva, vzniklo v jedné stavební etapě včetně dochovaného členění fasády. Současně s touto nejstarší částí zřejmě vznikla i původně samostatně stojící budova - dnešní část II (**v přízemí prostor 1.18**). Ta vykazuje nápadné půdorysné vychýlení. Je ovšem také možné, že již v tomto období tedy v 1. pol. 16. století existovala celá stavba zahrnující dnes část I (tedy od prostoru 1.1 až k prostoru 1.17). Z roku 1650 je dochován inventář lobkovického majetku, který uvádí v pivovaru zařízení potřebné k vaření piva, tedy existovala již **varna, dále spilka a sladovna**. K roku 1658 je zaznamenán na stejném místě pivovar, sladovna a příslušné budovy v ceně 1500 kop. Ročně se zde uvařilo 60 várek po 11 sudech.*

Pravděpodobně současně s výstavbou pivovaru, který byl součástí hospodářského či přesněji poplužního dvora, nebo dříve, vznikl i rybník jež byl pro provoz pivovaru důležitý.

*Urbář panství Bílina z roku 1664 uvádí důležitou informaci: Pivovar stojí pod zámekem, blíže velikého panského dvora. **Dvůr, pivovar, sladovna a sýpka vyhořely v roce 1660 až do základů nově postaveno**. Je zde krásná **klenutá spilka, sladovna, sušárna se dvěma měkkými štoky**. Nyní se vaří ječné pivo z pěti strychů pšenice a 35 strychů ječmene na 11 sedmivěderních sudů. Ročně se vaří 70 várek. Do tohoto období bychom mohli zařadit zásadní přestavbu celé dnešní části I čp. 228, kdy vznikla dodnes dochovaná **klenba prostoru 2.1 a 2.2** jako součást velké spilky, která zároveň sloužila i k vaření piva. Tato spilka zahrnovala ještě další prostory (dnešní **1.8, 1.9 a část 1.10**, které byly sklenuty křížovými klenbami na střední pilíře, stejně jako se to dochovalo v prostoru 1.18. Kromě spilky byly shodně zaklenuty i dnešní **prostory 1.11 až 1.16**, které sloužily jako humno. Na konci (**dnešní prostor 1.17**)*

byla zaklenuta sušárna. Na ni potom navazovala, poněkud neorganicky, budova bývalé sýpky (**prostor 1.18**), který byl na této straně zkrácen a uvnitř zřejmě nově zaklenut vloženými dodnes dochovanými klenbami. Předpokládáme, že původní dřevěná patra „sýpky“ shořela. Otázkou zůstává, jestli již v této etapě došlo ke zmenšení oken sýpky, které byly původně dvakrát větší. Tento výše popsany stav víceméně zachovávají oba dochované plány z počátku 19. století. Tak velká stavební aktivita v areálu pivovaru mohla ovšem také souviset až s velkou přestavbou zámku v letech 1675-1682. Na hlavním štítu budovy je štukový letopočet 1695. V současnosti je na obvodovém zdivu východní fasády přízemí patrné, že zdivo v přízemí probíhá bez stavebních spár celou částí od severního konce k budově bývalé sýpky. Tedy od prostoru 1.1 až k prostoru 1.18. Prostory 1.1 až 1.8 vykazují jednu stavební etapu až ke korunní římsě, zatímco ostatní prostory části I mají zřetelnou spáru na úrovni předělu mezi přízemím a ostatními podlažími.

Roku **1707** byl opět proveden inventární soupis hospodářských objektů. Mimo jiné je zde zapsán i pivovar: **Obytná budova vedle pivovaru**, v ní je místnost pivovarského písaře a kanceláře, pivovar, v něm **varna, sladovna a hvozd**, budova má 24 oken, je zde také **chladicí štok**, měděná pánev na 10 věrtelů, veliký chladicí štok, 3 plnicí komory s deseti naběráky. **Spilka a sklep. Půda pro ječmen a slad**. Bohužel pro celé 18. století máme minimum archivních zpráv. Je ovšem nepochybné, že ke stavební aktivitě muselo docházet. Tyto konstrukce ovšem nahradily přestavby prováděné v celém průběhu 19. století.

Z let **1798-1810** máme dochován plán s vyznačením funkcí, které jsou popsány výše, s tím, že prostor 1.18, byl v té době využíván jako tzv. nové humno.

Vzhledem k tomu, že pivovar prošel poměrně razantní přestavbou v **2. pol. 19. století**, je obtížné určit polohu velké části prostor nacházející se v popisu z roku 1812. Například se sýpkou, což předpokládáme, že byla stále dnešní část II č.p. 228 byla spojena jednopatrová klenutá chladicí komora. Nevíme ani, kde se nacházely místnosti pro tovaryše, nad kterými se nacházel hvozd. Předpokládáme, že hvozd stál na stejném místě jako později nově vystavěný.

Zřejmě někdy na počátku 19. století došlo k vystavění jihovýchodní části areálu zachycené později na mapě stabilního katastru v roce 1842. Ta byla později zčásti

zbořena, zčásti nahrazena jinou stavbou. Nejspíše již v té době, ne-li dříve, stála nějaká obytná a hospodářská stavení na místě dnešního čp. 2. Tyto stavení stály nad starým pivním sklepem, který byl od počátku pivovaru zahlouben do skály pod zámkem. Také tyto konstrukce z velké části zanikly při pozdějších přestavbách.

*V letech 1840 a 1860 byla postavena ve dvou etapách nová spilka. Jedná se o klenuté dvoulodí v přízemí dnešního č. p. 2. Bohužel k domu č. p. 2 nemáme žádné plány ani bližší archivní údaje. Na dobu jeho vzniku můžeme usuzovat pouze z mapy stabilního katastru, kde po provedení reambulace v roce 1877, vidíme již objekt přibližně ve stejném půdorysu jako dnes, ovšem se starší částí připojenou bezprostředně k domu na západní straně. Na plánu z roku 1914 vidíme již tuto západní část zahrnutou do půdorysu dnešního č. p. 2. Podle výrazné novogotické fasády můžeme usuzovat na vznik domu č. p. 2 mezi lety **1860-1877**. Protože jeho patro sloužilo k bydlení pro sládku, pravděpodobně se k němu vztahuje zpráva z roku **1860**, kdy byl zvětšen a upraven sládkův dům. Ten do sebe zřejmě zahrnul jednak spilku a jednak i starší stavení v západní části.*

*Někdy mezi lety **1842 – 1877**, usuzujeme tak pouze podle map stabilního katastru, vzniklo celé **severovýchodní křídlo**, které však zřejmě sloužilo více hospodářskému (panskému) dvoru než pivovaru.*

Rozvoj pivovaru a jeho přestavby byly dané, stejně jako u jiných pivovarů, zrušením tzv. propinačního práva v roce 1869 a s přechodem pivovarů na spodní kvašení, což vyžadovalo poměrně velké změny technologií.

*V roce **1879** (dochovaná datace ve štítu) byla dokončena stavba **jihovýchodního křídla čp. 228**, dnes část III. Ta nahradila starší stavbu zřejmě stejného půdorysu. Tato nová část sloužila v přízemí jako nové humno, v prvním patře jako sýpka či zásobní půda a ve druhém patře jako sýpka pro ječmen.*

*Podle zpráv uvedených v popisu celého areálu z roku 1920 prošla zásadní změnou celá střední část budovy čp. 228 v roce **1888**. Tehdy byl vystavěn nový čtyřpatrový **hvozď** se sušárnou. Přestavba se týkala v **přízemí interiérů prostoru 1.9, 1.10, 1.11, 1.12, 1.13 a 1.14**, kde byla zrušena stará barokní klenba, pokud se tak nestalo již dříve, a jednolitý prostor byl zaklenut segmentovými klenbami na litinové sloupy. V **prostoru 1.15 a 1.16** bylo zřízeno **topeniště pro sušárnu**. Sušárna potom*

prostupovala celou převýšenou částí hvozdu a obsahovala místnost s topnými rourami a **prostorem 2.6** pro směňování vzduchu (svini) vhánějící vzduch pod lísky nacházející se v **prostoru 3.5**. Nad ním byl zaklenutý **prostor 4.5** ústící do parníku, kterým procházel nad úroveň střechy komín. V **patře vznikla vedle sušárny chladírna (prostor 2.3), sladovna (prostor 2.4)**. Totéž schéma se opakovalo i o patro výše (**prostor 3.2 a 3.3**). Sladovna byla ještě v 4NP (**prostor 4.3**). Všechny tyto prostory nad úrovní přízemí byly nově postaveny z cihlového zdiva. Zřejmě také v tomto období byla sjednocena celá fasáda v jakémsi novobarokním duchu odkazujícím na dochovanou raně barokní část s pilastry a jednoduchými okenními šambránami.

V letech 1880-1896 byly provedeny úpravy a výstavba nových částí v dnešním p.č. 783.

V roce **1915-1916** byla postavena před východní fasádou nová kotelna s vysokým komínem. Kotelna nahradila dvě menší stojící na každé straně před **prostorem 1.8** určenými pro vytápění varny.

Do roku 1897 máme datovaný plán dnešního čp. 228 a čp. 2 ve všech podlažích. Podle podrobného popisu pivovaru z **roku 1920** můžeme popsat změnu jednotlivých prostor oproti roku 1897 a zařadit jednotlivé pivovarské funkce. **Prostor 1.1 až 1.4 a 2.1 a 2.2** byl věnován **varně**, přičemž v přízemí u severní stěny byl oddělený prostor topeniště. Dnešní **prostor 1.7** sloužil v roce 1920 již jako **strojovna**. Strojovna byla spojena s kotelnou postavenou roku 1916. **Prostor 1.8** zabírala chladírna nebo jinak též **spilka**. **Prostor 1.9** byl po roce 1916 věnován pro umístění nádrže na vodu určenou pro chladírnu. **Prostory 1.10 až 1.14**, které ještě v roce 1897 sloužily jako sladovna, našly následně využití jako **prostory k čištění lahví**. Následují výše popsané prostory hvozdu vybudované v roce 1888. **Prostor 1.17** sloužil v roce 1920 jako **strojovna** k přilehlé sladovně či **sladovému humnu (prostor 1.18 a 1.19)**. Už v roce 1920 byl ve strojovně umístěn výtah na slad. V 1 patře nad **prostorem 1.18 a 1.19** bylo **druhé humno (prostor 2.9 a 2.10)**. Ve 2 **patře** nad těmito prostory byla tzv. **valečka (prostory 2.7 a 3.8)** s cihelnou dlažbou a trámovým stropem na středním průvlaku, neseném 4 dřevěnými sloupy se sedly. V podkroví byla zásobní půda (**prostor 4.7**) V zadním oddělení byly 2 máčecí štoky. Na klenbách byly ve dvou

řadách železná potrubí pro chlazení sladu v horkých dnech. V prostoru patra varny byla malá místnost určená jako pisárna, ta ležela při severozápadním rohu. V 1. patře **prostor 2.3** vyplňovaly, v roce 1920 **dva velké železné chladicí štoky**, každý na 740 hl. vody. Nad nimi ve střeše byly nasazeny 2 sedlové žaluziové parníky. K docilení potřebného proudění vzduchu bylo v chladírně 10 velkých žaluziových oken, později ze 2/3 zazděných. Vedle byla **sladovna (prostor 2.4)** vystavěná v roce 1888, jak bylo popsáno výše. **Prostor 2.7 a 2.8** sloužil jako **strojovna pro sladovnu** se zděným máčecím štokem dochovaným dodnes (**prostor 2.9**). Následovaly v několika patrech **půdy pro ječmen (prostor 2.10, 3.7, 3.8 a 4.7)**

Další popis z roku 1920 se věnuje dnešnímu **č.p. 2**, ale ještě více parc. č. 783, který není předmětem aktualizace SHP. Zmíníme zde proto pouze popisy týkající se č.p. 2. **Prostory 1.1, 1.2, 1.3 a 1.4** byly vybudovány podle popisu z roku 1920 v letech 1840-1860 jako **spilka – kvasárna**. Přístup k nim byl z pivovarského dvora, přes hlavní schodiště. V první části byl plnicí přístroj s motorem, spojený se železnou vodní nádrží na 30 hl, kterým se plnily vykvašeným pivem ležácké sudy. V další části spilky byly kvasné kádě. Z druhého oddělení vedly dveře do přilehlé lednice. Dále je popsán sládkův byt, který podle popisu pochází z roku 1860. V přízemí obsahuje již zmíněnou spilku s přístavkem chlévů, schodiště a dělnické záchody. V patře potom na straně do pivovarského dvora obsahoval v roce 1920: kuchyň, 2 pokoje, předsíňku prádelny /v sousední budově/ s osvětlenou koupelnou. Na straně venkovní /jižní/ předpokoj a dva pokoje, vše se dvěma okny a schodiště se záchodem. V roce 1920 byla součástí pivovarského dvora ještě bednárna nebo lešení pro tvorbu přirozeného ledu s příslušným vodním potrubím či umývárna a další prostory a provozy.

V roce 1919 byl postaven nad varnou nový komín. Ten je dnes již snesený.

V letech 1928 – 1931 modernizováno vnitřní zařízení pivovaru, při této příležitosti byly vloženy pod segmentové pasy zděné příčky vydělující **prostory 1.9 a 1.10, 1.11, 1.12 a vznikly také prostory 1.13 a 1.14. K úpravám došlo také v prostorech 1.17, 2.7, 3.6 a 4.6.**

*V letech 1936 – 1939 vybavena **varna** novým zařízením a díky tomu došlo k vložení stropů, zřízení schodiště a dodnes dochované úpravě modrozelenými kachlemi (prostory 1.1 až 1.6, prostory 2.1 a 2.2).*

*Žádné významné stavební úpravy pivovaru v Bílině mezi léty 1948 – 1989 nejsou odborem výstavby MěÚ Bílina zaznamenány. Prokazatelně ovšem došlo po uzavření pivovaru v roce 1977 k adaptaci některých prostor, především vstupů, které se měnily na garážová vrata (prostory v č.p. 228 1.7,1.9, 1.10, 1.15). Dále postupně docházelo k zazdívání okenních a později i vstupních otvorů ve všech prostorech a téměř ve všech patrech. Především na obou fasádách hvozdu a v prostoru 2.3. Do interiérů č.p. 1 byly vestavěny různé nevhodné příčky např. **prostory 1.4 a 1.6, 1.10 a 1.11, 1.12 a 1.13, do prostoru 1.17 a mezi prostory 1.19 a 1.20.***

Změnami prošel také objekt č.p. 2, který dostal do východní fasády nevhodná nová okna, která nahradila původní a některé místnosti uvnitř byly opatřeny novými vstupy a příčkami.

Od konce 70. let 20. stol. byl areál jen velmi omezeně udržován a po roce 1989 již vůbec. Stavební zásahy se omezily pouze na provizorní opatření proti další degradaci a patří do kapitoly závady spíše než do stavebního vývoje.]

7. HODNOTNÉ KONSTRUKCE, PRVKY A DETAILS

HODNOCENÍ AREÁLU

Areál obsahuje řadu cenných objektů, jejich částí nebo detailů a to jak z hlediska architektonického, historického tak i technického. Jako celek je významný, urbanistickým prvkem středověkého předměstí Bíliny a pohledově vhodně doplňuje ostrožnu a zámek od východu a severu. Všechny tyto vlastnosti staví areál pivovaru mezi významné památky města a neopomíjitelnou architekturu jeho urbanismu.

HODNOTNÉ DETAIL A PRVKY

Jen s obtížemi by bylo možné vyjmenovat všechny jednotlivé detaily a prvky architektury u rozlehlého areálu bílinského pivovaru. Uvádíme proto pouze obecná hlediska, která by měla být akceptována při hodnocení jednotlivých objektů či jejich částí. Platí to i o grafickém hodnocení objektu.

Při vymezení hodnotné architektury vycházíme ze zjištění, že areál vznikl jako výrobní středisko od druhé poloviny 17. až do dvacátých let 20. století. Vznikl tak ucelený a důležitý komplex zástavby, hodnotné jako celek. Z jeho detailů je třeba jmenovat především:

- 1) Zděné konstrukce (svislé i horizontální s historickými okenními, dveřními i technickými otvory, včetně omítek, obložení keramickými obklady či charakteru původně neomítaného režného zdiva)
- 2) Dřevěné konstrukce (krovy, stropy, historická okna a dveře).
- 3) Kovové detaily (okna a kování dřevěných historických oken a dveří, litinové sloupy a železné konstrukční prvky).

Zcela samostatnou kapitolou jsou prvky technických zařízení (transmise, přepravníky včetně lanovky pro led vlevo od bloku čp. 4002, otopná a parní zařízení a stroje neznámé nám povahy).

[Celková situace

Areál pivovaru je hodnotný jako uzavřený celek, který obsahuje všechny tři posuzovaná stavení, včetně volných ploch mezi nimi.

Základní hodnotou areálu je dnes již zaniklá funkce pivovaru, kvůli kterému byly jednotlivé objekty budovány a přestavovány.

Čp. 1

EXTERIÉR

- *Fasáda obracející se do Pivovarského náměstí a z části i do Litoměřické ulice v dochovaném členění.*
- *Edikulový portál obracející se do Litoměřické ulice.*

INTERIÉR

Sklep (1PP)

- *Prostor sklepení včetně klenby, podlahy a vstupních a okenních otvorů.*

Přízemí (1NP)

- *Klenba prostoru **vjezdu 1.1** včetně dvoukřídlých dřevěných vrat.*
- *Klenby v **prostorech 1.2, 1.3, 1.4, 1.6, 1.7, 1.8, 1.10-1.20.***
- *Schodiště včetně zaklenutí segmentovou klenbou nástupu v **prostoru 1.9.***
- *Výplně vstupních otvorů při vstupu z exteriéru do **prostorů 1.4, 1.9, 1.19.***

Patro (2NP)

- *Hlavní schodiště.*
- *Dřevěná výplň rámové konstrukce se skleněnou výplní v **prostoru 2.6.***
- *Dřevěné obložení profilovanými zárubněmi vstupních otvorů do **prostorů 2.2 a 2.3, 2.4, 2.7, 2.10, 2.13.***

- *Dřevěné obložení profilovanými zárubněmi otvorů pro příkládání do kamen prostorů 2.2 a 2.3, 2.4.*
- *Výplně okenních otvorů na západní straně **prostoru 2.6.***

Podkroví

- *Zbytky kachlových kamen na podlaze v **prostoru 3.4.***

Čp. 228

EXTERIÉR

- *Fasáda obracející se do Pivovarského náměstí.*
- *Vertikální členění ve formě pilastrů na západní i východní fasádě části I, včetně tvarování korunní římsy.*
- *Samostatný komín postavený v roce 1915-1916.*
- *Západní fasáda hvozdu.*
- *Kamenné ostění okenních otvorů části II.*

INTERIÉR

Přízemí (1NP)

- *Necková klenba v **prostoru 1.8***
- *Valená klenba **prostoru 1.17** a valená klenba s výsečemi v **prostoru 1.18.***
- *Zaklenutí řadou segmentových kleneb na železné ozdobné sloupy v **prostoru 1.19.***
- *Zaklenutí segmentovými klenbami v **prostorech 1.7, 1.9, 1.10, 1.11, 1.12, 1.13 a 1.14.***

1. Patro (2NP)

- Klenby v **prostoru 2.1 a 2.2** sklenuté na přízední pilíře a pilíře v **prostoru 2.3**.
- Konstrukce krovu a střechy s hřebenem uzpůsobeném k odvětrávání, **prostoru 2.3**.
- **Prostory 2.9 a 2.10** se stropem tvořeným řadou segmentových kleneb spočívajících na železných sloupech.
- Dřevěné obložení profilovanými zárubněmi vstupních otvorů do **prostorů 2.5, 2.6, 2.8**.

2. Patro (3NP)

- Dřevěné obložení profilovanými zárubněmi vstupních otvorů do **prostorů 3.4, 3.6**.

3. Patro (4NP)

- Zaklenutí parníku sušárny v **prostoru 4.5**.
- Dřevěné obložení profilovanými zárubněmi vstupních otvorů do **prostorů 4.4, 4.6**.

ČP. 2

EXTERIÉR

- Částečně dochovaná východní fasáda.

INTERIÉR

Přízemí (1NP)

- Klenby **prostorů 1.1, 1.2, 1.3 a 1.4**.

8. URBANISTICKÉ, ARCHITEKTONICKÉ A PAMÁTKOVÉ ZÁVADY

ARCHITEKTONICKÉ, URABINISTICKÉ A PAMÁTKOVÉ ZÁVADY

Stejně jako v předchozí kapitole nelze ani v této vyjmenovat jednotlivé závady a jsme nuceni předložit pouze obecná hlediska, která doporučujeme akceptovat při projektování opravy pivovarského komplexu.

Z urbanistického hlediska je závadou areálu zrušení rybníku, který měl řadu důležitých funkcí nejen pro vlastní výrobu, ale i pro celkový charakter areálu. Nevhodné je i zbudování transformační stanice do prostoru pivovarského dvora.

Z architektonického hlediska lze chyby rozdělit do dvou skupin. Do první náleží zásahy, vzniklé stavební aktivitou. Jedná se o utilitární zásahy do starší architektury, převážně nereflektujících starší architekturu a porušující její původní řešení. Vedle těchto zásahů se setkáváme i s dostavbami zděné architektury, kovových kůlen a střech nad nákladovými prostory. Řada z těchto zásahů či staveb narušuje celek či jeho detaily.

Druhá skupina závad vznikla zanedbáváním běžné údržby a opuštěním větší části areálu či nevhodným využíváním jeho menší části. Dochází tak k postupné archeologizaci areálu se všemi pro tento jev typickými transformacemi.

[Celková charakteristika

Areál od SHP v roce 2000 podléhal dále zkáze. V současnosti je nejvíc poškozené stavení čp. 2. Za ním následuje čp. 228 a relativně nejméně je poškozený objekt čp. 1. Základním nedostatkem je především skutečnost, že v současnosti je nenávratně ztraceno přes 90% vybavení pivovarské technologie, takže připomínku funkce pivovaru obstarává nejvíce samotná architektura. Ta ovšem v podstatné části vznikla právě za účelem využití pro pivovar a bez tohoto vybavení bude vždy „neúplná“. Součástí aktualizace nebyla podstatná část objektu čp. 2, který dříve sloužil především jako spilky a sklepy. Tato část je velmi rozsáhlá a částečně zahloubená do terénu pod

budovou zámku. Jde také o část nejvíce poškozenou a z velké části zřejmě již poškozenou nenávratně.

Čp. 1

EXTERIÉR

- *Fasády obracející se do Pivovarského náměstí a do Litoměřické ulice jsou velmi poškozené absencí jakékoliv údržby od roku 1977. Závadou je zazdění řady původních okenních a vstupních otvorů. Závadou je absence jakékoliv údržby střech.*
- *Na dvorní fasádě jsou závadou všechny druhotně zřízené vjezdy a vstupy po roce 1948. Stejně tak jsou závadou nově zřízené okenní otvory a zazdění původních.*

INTERIÉR

Sklep (1PP)

- *Zaslepení okenních otvorů.*

Přízemí (1NP)

- *Do historického prostředí nehodící se povrch prostoru **vjezdu 1.1.***
- *Nevhodné úpravy vstupu do prostoru **1.2, 1.16, 1.18, 1.19 a 1.20.***
- *Vestavby nevhodných příček mezi **prostory 1.4 a 1.6, a1.10 a 1.11, 1.12 a 1.13, do prostoru 1.17 a mezi prostory 1.19 a 1.20***

Patro (2NP)

- *Chybějící stupně hlavního schodiště.*
- *Chybějící výplně všech historických vstupních otvorů v celém prostoru patra.*
- *Chybějící historické podlahy.*

- *Chybějící historické výplně prakticky všech okenních otvorů.*
- *Absence stropu v prostoru 2.12.*

Podkroví

- *Havarijní stav všech konstrukcí krovu nad celým stavením.*

Čp. 228

EXTERIÉR

- *Poškození všech fasád.*
- *Havarijní stav štítu fasády obracející se do Pivovarského náměstí.*
- *Havarijní stav konstrukcí krovu zapříčiňující částečné zřícení konstrukce střech nad částí I, částí II a zčásti i na částí III.*
- *Nevhodně zazděné otvory v přízemí i v patře na obou fasádách. Především v části I.*
- *Na západní straně je to řada nevhodných nově zřízených vjezdů s dvoukřídlými vraty. Na východní straně je to zazdění řady oken hvozdu a zazdění všech vstupů v přízemí.*
- *Zřícení střechy na přístavbě kotelny před východní fasádou.*
- *Absence omítek na východní fasádě části II*

INTERIÉR

Přízemí (1NP)

- *Nevhodný stropní podhled v **prostoru 1.3.***
- *Poškození povrchů stěn z modrozelených kachlí v **prostoru 1.6.***
- *Nevhodná výplň vstupu do **prostoru 1.1, 1.6, 1.7, 1.9, 1.10, 1.13, 1.17.***
- *Nevhodné příčky mezi **prostory 1.1 a 1.2, 1.3 a 1.4, 1.10 a 1.11, 1.12.***

- *Poškozená necková klenba v **prostoru 1.8***
- *Těleso výtahu v **prostoru 1.17**.*

1, Patro (2NP)

- *Poškození povrchů stěn z modrozelených kachlí v **prostoru 2.1**.*
- *Špatný stav konstrukce krovu a havarijní stav střechy **prostoru 2.3**.*
- *Havarijní stav části dřevěných konstrukcí **prostoru 2.4, 2.5 a 2.7***
- *Chybějící výplně okenních a vstupních otvorů ve všech prostorech 1. patra.*

2. Patro (3NP) Podkroví

- *Havarijní stav konstrukce krovu a střechy **prostoru 3.1 a 3.8**.*
- *Havarijní stav podstatné části dřevěných konstrukcí **prostoru 3.2, 3.3, 3.4, 3.6 a 3.7**.*
- *Chybějící výplně okenních a vstupních otvorů ve všech prostorech 2. patra.*

3. Patro (4NP) Podkroví

- *Havarijní stav konstrukce krovu a střechy **prostoru 4.1, 4.2, 4.3, 4.6 a 4.7**.*
- *Havarijní stav zaklenutí parníku sušárny v **prostoru 4.5**.*
- *Chybějící výplně vstupních a okenních otvorů v **prostorech 4.4, 4.6**.*

ČP. 2

EXTERIÉR

- *Havarijní stav všech fasád.*
- *Havarijní stav krovu a střechy.*
- *Představená nájezdová rampa.*

INTERIÉR

Přízemí (1NP)

- *Zazdění všech vstupů ve východní fasádě*
- *Zazdění arkády mezi **prostory 1.3 a 1.1.***
- *Havarijní stav schodiště v **prostoru 1.5.***

1. Patro (2NP)

- *Havarijní stav všech horizontálních konstrukcí (stropů).*
- *Havarijní stav nebo absence všech okenních a vstupních otvorů.*

Podkroví

- *Havarijní stav a částečné zřícení konstrukce krovu a střechy.]*

**9. SAMOSTATNÉ VYHODNOCENÍ OBJEKTŮ BEZ Č. P.
NA POZEMKU PARC. Č. 783**

Tyto objekty v roce 2009 pozbyly statusu kulturní památky. Nejstarší součástí těchto objektů je malé sklepení, v současné době nepřístupné, vylámané ve skále, pravděpodobně již se vznikem pivovaru v 16. století.

Fideikomisní inventář panských objektů v Bílině z roku **1812** popisuje situaci v těchto místech areálu takto:

Byt sládka, zděný z kamene a vápna, krytina šindelová, délka 6, šířka 3 5 6, jednopatrový. Přízemí klenuté, předsíň má cihelnou dlažbu, kuchyně, malý čeledník, obojí s cihelnou dlažbou a záklopovým stropem. Následuje velká místnost s podlahou z prken a záklopovým stropem.

Horní patro je přístupné dřevěným schodištěm, jsou tu 3 komory s dřevěnými podlahami a záklopovými stropy. Stejný stav jako v roce 1806.

Stará stáj stojí nad pivním sklepem, zděná z kamene na vápno, krytá šindelem. Délka 5, šířka 3 1 6. Prostorná stání pro 8 tažných volů, strop záklopový, dlažba kamenná. Vstup do pivního sklepa z vnitřku. V horním podlaží budova dosud nedokončená. Zdivo a krov jsou dobré, krytina špatná. Na budově se dlouho nic neopravovalo, v roce 1806 byla krytina patrně v lepším stavu. Suterén je vyhlouben ve skále. Pivní sklep je 9 dlouhý, 3 široký, klenutí je v dobrém stavu.

Na tuto budovu navazuje dřevěný objekt pod vlastní oddělenou šindelovou střechou s podlahou z jílu a cihel. Délka 2 2, šířka 2 1. přední prostor blíže vstupu do sklepa má záklopový strop a podlahu z prken, druhý je nepatrná dřevěná kůlna krytá zachovalým šindelem, srubová konstrukce je v horším stavu.

K sládkovu bytu náleží chlév pro drůbež, postavený z kamene a jílu, krytý cihlami. Délka 2 2, šířka 1 2, strop záklopový. Stav střední.

Komora na popel postavená z kamene a vápna, krytina tašková, vnitřek klenutý. Délka 4 1, šířka 3 4. Cihelná dlažba, zdivo pevné, stav dobrý.

Koňská stáj, zděná z kamene a vápna, šindelová krytina. Délka 4 1, šířka 3 4, záklopový strop, podlaha z polomového dřeva a kamenných dlaždic. Stání pro 4 koně. Zdivo, krov a krytina středně zchovalé. Objekt je starý, nese stopy stále opakovaných oprav.

Kůlna na smůlu postavená z latí a jílu, délka 7 1 šířka 2 5, 2 oddělení. Velmi stará a velmi špatná.

V letech **1840** a **1860** byla postavena nová spilka ve dvou etapách. Na plánech z konce století je označena číslem XXVI.

V roce **1860** by také zvětšen a upraven sládkův dům.

V roce **1880** byly provedeny velké výkopy a odstřel skály vedle pivovaru pod zámekem, kam byla umístěna nově zbudovaná lednice a ležácký sklep. V roce **1888** zřízena nad zadním oddělením ležáckých sklepů půda. Nový ležácký sklep byl postaven ve dvou stavebních etapách v roce **1892** a v roce **1896**.

Operativní seznam budov náležejících fideikomisnímu panství Bílina v roce **1904** zaznamenává:

XXXVIII. Spilka – kvasírna má 4 oddělení a malé předsklepení. Přístup z pivovarského dvora, schodištěm k bytu sládků. První oddělení: délka 20,92 m, šířka 13,87 m. Schodiště a západní nároží: délka 5,65 m, šířka 5,17 m. Druhé oddělení: délka 17 m, šířka 14 m. Třetí oddělení: délka 60,80 m, šířka 22,30 m. Postaveno v letech 1840–1860. Jeden malý uzavřený prostor, osvětlený jedním oknem – je zde plnicí přístroj s motorem, spojený se železnou vodní nádrží na 30 hl, stojící v prvním oddělení spilky. Zde se převádí vykvašené pivo do ležáckých sudů. V předsklepi je zřízen ve výklenku sklípek pro sládků. Odtud se vchází do prvního a druhého oddělení spilky se 14 a 17 kvasnými káděmi a přes schodiště a předsklepi ležáckého sklepa XXVII a chodbu do třetího, čtvrtého a pátého oddělení spilky XXVI. Z druhého oddělení vedou dveře do předsklepi a dveřní otvor do přilehlé lednice. Stavební stav dobrý.

XXXIX. Ležácký sklep, část pochází z roku 1892: délka 24,10 m, šířka 23,15 m. Část z roku 1896: délka 23,25 m, šířka 23,15 m, sestává ze šesti oddělení k uložení piva, čtyři oddělení slouží dočasně jako lednice. Každé oddělení ležáckých sklepů má zvláštní dveře. Stav dobrý.

XL. Sládkův byt, pochází z roku 1860, částečně dvoupatrový, z části třípatrový. Cena 28.990 K, čili 104,255 K za 1m². Délka 15,70 m, šířka 16 m, délka 5,20 m, šířka 4,30 m, délka 2,30 m, šířka 1,40 m. V přízemí spilka s přístavkem chlévků, schodiště a dělnické záchody. Na straně pivovarského dvora: kuchyně – 1 okno, pokoj – 2 okna, pokoj – 1 okno, předsíňka prádelny (v sousední budově) s osvětlenou koupelnou. Na straně venkovní (jižní) předpokoj a dva pokoje, vše se dvěma okny, schodiště se záchodem. Západně dveře do laboratoře v sousední budově. Stavební stav dobrý.

XLI. Sklep pro stáčení piva, zde se přechovává pivo dospělé ke stáčení, přímý vstup z pivovarského dvora. Z tohoto sklepa vede ve skále zřízená chodba směrem k bílinskému zámku, nyní již zasypaná. Stav dobrý.

XLII. Sklep matečný, přístupný přímo z pivovarského dvora, je zde ukládáno pivo pro domácí potřebu v závodě. Stav dobrý.

- XLIII. Sklep na lahvové pivo. Pochází z roku 1830, délka 6 m, šířka 5,40 m. Opět přístup ze dvora. Ukládá se sem pivo určené k prodeji. Stav dobrý.
- XLIV. Skladiště, přístup pod schody vedoucími ke sládkově kanceláři. Stav dobrý.
- XLV. Místnost s chladicími stroji má 5 oken do pivovarského dvora, je spojena dveřmi a několika stupni s XXXIV a místností pro akumulátory (nepoužívá se).
- XLVI. Refrigerator – zde je 1 okno, spojovací dveře vedou do místnosti s transformátorem. Nad refrigeratorem je umístěn kondenzátor – bez střechy, přístup po žebříku vedle vstupních dveří. Obě tato oddělení jsou pod jednou střechou, délka 12,05 m, šířka 10,70 m. Stav dobrý.
- XLVII. Schodiště osvětlené 2 okny vede do patra.
- XLVIII. Kanceláře sládka, 2 okna do pivovarského dvora, 1 do schodiště a laboratoře XXXVIIa. Stav dobrý.
- XXXIX. Bednárna čp. 12 na stavební parcele č. 117 ve výměře 669 m². Vzdálena asi 160 kroků od pivovaru, tvoří ji byt, dílny a kolny. Vlastní bednárna stojí východně od pivovaru nad pivovarským rybníkem, délka 21,2 m, šířka 6,4 m. Budova je zděná, přízemní, se sedlovou střechou a dvěma dřevěnými lomenicemi, krytá taškami, částečně podsklepená. Obsahuje předsíň s cihelnou dlažbou, dřevěnými lyžinovými schody na půdu a cihelnými do sklepa. Napravo byt o 1 kuchyni, 1 světnici s podlahami (nespecifikováno), černá kuchyně a předsíň klenutá a vydlážděná. Vlevo bednárna 7,85x5,35 m s podlahou a záklopovým stropem. V obytných místnostech jsou stropy omítnuté na rákos. Prázdný krov s hřebenovou vaznicí. Stav upotřebitelný. Uzavřená kolna: délka 13,70 m s podlahou a záklopovým stropem. V obytných místnostech jsou stropy omítnuté na rákos. Prázdný krov s hřebenovou vaznicí. Stav upotřebitelný. Uzavřená kolna: délka 13,70, šířka 8,50 m. Zděná, přízemní, střecha sedlová se dvěma prkennými lomenicemi, krytá taškami. Podlaha cihelná, strop z prken na vazebních trámech. Lyžinové schody. Dvoukřídlá vrata a 4 okna. Stav upotřebitelný. Zděný záchod: délka 1,50 m, šířka 1,10 m.
- XL. Místnost s předhřívací je přístupná ze schodiště XII.
- XLI. Půda nad sklepy, osvětlena 1 oknem z ulice.
- XLII. Půda nad zadním oddělením ležáckých sklepů. Výměra 112 m² zřízena v roce 1888. Za touto půdou je zřízeno na stráni pod zámek lešení pro tvorbu

přirozeného ledu s příslušným vodním potrubím. Rourovody a potrubí v pivovaře: 18. srpna 1916 oznámila správa pivovaru finančnímu oddělení v Bílině, že vojsko rekvírovalo všechny ještě zbývající měděné součásti všech pivovarských potrubí, ty nutno nahradit železnými. Mezi roky 1899–1913 byl na severovýchodní straně ležáckého sklepa XXIII přistavěn přízemní přístavek obsahující stáčírnu piva XXXXIII o délce 13,25 a šířce 8,30 m. Tato je přístupná z ležáckého sklepa XXVII, má 4 okna do pivovarského dvora. Jedny dveře vedou do sklepa XXVII, druhými se vstupuje do kolny na sudy XXXXIV – délka 7,40 m, šířka 7,10 m. Odtud vedou schody s pavláčkou do půdního prostoru XXXXIII a XXXXV, kde je sklad rákosu a slámy.

XLIII. Umývárna: délka 8,75 m, šířka 7,10 m. 4 okna do dvora a do č. XXXXIV.

XLIV. Výstav piva přístupný po rampě, délka 7,35 m, šířka 7,10 m 1 okno do dvora, 1 ke chladárně XXXIV, 1 okno ve střeše. Stav dobrý.

XLV. Pisárna – 1 okno do dvora a 1 k výstavu. Délka 6,10, šířka 2,50 m. Stav dobrý.

Popis současného stavu

Exteriér

Průčelí jihovýchodní zástavby (myšleno severovýchodní průčelí stavení s dnešním p. č. 783, bez č.p., který je součástí č.p. 2) náleží průmyslovým stavbám, majícím jen minimální výtvarné řešení. Svoji hmotovou členitostí, uplatňující se navíc v několika plánech, významně dotvářejí pohledy na zámecký areál od jihovýchodu. Ačkoliv tedy průčelí jednotlivých objektů, prostřídaná pultovými či sedlovými střechami, nejsou významná v detailu, vytváří velmi hodnotný architektonický celek, náležející do kulturního výrazu krajiny.

Interiér

Blok, dnes registrovaný pod čp. 4002, sestává ze dvou budov, pravé na severozápadní straně a levé na straně jihovýchodní. Budovy však nejsou propojeny tak, jako domy bloku čp. 4228, snažící se o sjednocení. V případě bloku čp. 4002 tuto snahu postrádáme, architektura se nepokouší o sjednocení a vzájemné propojení. Její funkce, v případě pravé budovy reprezentativnější, v případě levé výhradně výrobní, ovlivnily jak jednotlivé stavby, tak i jejich architektonické vazby.

Přízemí (1 NP)

Levou budovu dělí řada mezitraktových zdí na hloubkové trakty, řazené výhradně vedle traktů jiných, nikoliv hloubkově za sebou a příčné trakty, řazené v párech za sebou. Před touto dispozicí prochází příčné komunikace. Cihlové zdivo v řadě případů prostupuje i prvním patrem, kde trakty kryjí segmentové klenby nebo klenby do traverz. Mladší zásahy zazdily řadu okenních i průchozích otvorů. Ze zbylých je třeba jmenovat především otvory na větrání a ukládání ledu. Většina z nich prostupuje klenbou nebo v horních partiích klenebních čel.

Patro (2 NP)

Tři trakty vlevo prostupují z přízemí. Totéž platí i o celé levé budově, kde druhé patro již neexistuje, nebo je prostupují místnosti z přízemí. V rovině krovu pravého domu v levé věžovité stavbě a přiloženém prostoru vlevo je jedna z výrobních místností. Plochostropou místnost zpřístupňuje šnekové schodiště z prvního patra nebo dveře z krovu vpravo. Místnost se otevírá velkými továrními okny do hlavního, levého bočního a zadního průčelí

Podkroví a krov

Krovy nad levou budovou jsou vaznicové soustavy, většinou pultové, vesměs v havarijním stavu a bez historické hodnoty. Původní konstrukce krovů pocházely z roku 1840, roku 1940 došlo k výměně podstatné jejich části, která je bez historické hodnoty. Datace krovu je odvozena z archivních zpráv a vizuálního průzkumu konstrukce.

Vyhodnocení stavebních konstrukcí

Všechny objekty zahrnuté dnes pod parc. č. 783 vznikaly v průběhu celého 19. století a v první polovině 20. století. Tvoří soustavu budov sloužících především jako ležácké sklepy spolu s dalšími pivovarskými funkcemi. Pokud se týká jejich hodnocení, lze odkázat na závěry původního SHP z roku 2000: *„Zástavba v těchto místech areálu náleží průmyslovým stavbám, majícím jen minimální výtvarné řešení. Svoji hmotovou členitostí, uplatňující se navíc v několika plánech, významně dotvářejí pohledy na zámecký areál od jihovýchodu. Ačkoliv tedy průčelí jednotlivých objektů, prostrádaná pultovými či sedlovými střechami, nejsou významná v detailu, vytváří velmi hodnotný architektonický celek, náležející do kulturního výrazu krajiny.“*

Současný stav stavebních konstrukcí bohužel prakticky nedovoluje jejich rekonstrukci do architektonicky a výtvarně přijatelné podoby.

Z hlediska jejich vyhodnocení a využitelnosti v rámci budoucí možné rekonstrukce celého stavebního souboru bývalého pivovaru je třeba v první řadě odkázat na komplexní stavebně technický průzkum. Teprve statický posudek umožní přesnější stanovení užitné hodnoty budovy, která se ze stavebně historického hlediska jeví jako přinejmenším sporná. Stejně tak historická a umělecká stránka památkové kvality nevykazují přesvědčivé pozitivní hodnoty, ostatně právě z tohoto důvodu a pro havarijní stavební stav bylo v nedávné době upuštěno od památkové ochrany této části areálu.

Do budoucna bude úkolem příslušných orgánů státní památkové péče, aby vyhodnotily kontextuální kvality dané části pivovarské zástavby jak ve vztahu ke zbytku souboru, tak z hlediska širších vztahů k městské památkové zóně Bílina jako celku. V detailním měřítku nakonec záleží i na vztahu předmětných objektů k urbanistickému zapojení blízkého zámeckého areálu do krajinného rámce.

10. SAMOSTATNÉ VYHODNOCENÍ KROVOVÝCH KONSTRUKCÍ S DATOVÁNÍM

Č. p. 1

Podkroví a krov: Krov je nízký vaznicový hambalkové soustavy se stojatou stolicí. S krokveami rovnoběžné vzpěry stolice, tesařská úprava trámů a jejich spojení datují konstrukci krovu do klasicismu s tím, že později došlo k výměně některých trámů, opracovaných řezáním. Krov nad obytnou částí je přístupný po dřevěném schodišti z hlavního schodiště. Západně od schodiště je jeden nedělený prostor podkroví končící požární cihelnou zdí nad úrovní průjezdu v přízemí. Východně od schodiště jsou prostory 3.3 a 3.4, dále prostory 3.5 a 3.6. Prostor 3.7 je přístupný z exteriéru obdélným vstupem v jihovýchodním štítu. Krov prostupuje nad klenbou přízemí a je stejný jako nad sousedním prostorem 3.6. Je tvořen vysokými ležatými stolicemi přichycenými horizontálními pásky do pozednic. Stolice jsou kotvené do vazných trámů umístěných nad klenbami. V současné době nad klenbami není žádná podlaha.

Datace: Krovky vznikly současně s budovou v 70. letech 19. století, usuzujeme tak především podle charakteru konstrukce krovu, a archivních zpráv. Samozřejmě některé části jsou mladší po opravách.

Č. p. 228 (část I)

4NP (podkroví a krov): Sousední krov (prostor 4.3) dosedá k věžovité stavbě. Jedná se o hambalkovou soustavu s páry kleštín pod vaznicemi. Konstrukce se řadí mezi mladší řešení krovů a přisuzujeme ji, stejně jako předchozí, druhé polovině 19. století. Jedná se o vaznicový krov se soustavou příčných a podélných stojatých stolic podepřených vzpěrami souběžnými s krokveami. Pod hambalky je podvlečena dvojice trámu sloužících zřejmě pro uchycení konstrukce dnes chybějícího přepravníku. Havarijní stav podlah nedovoluje pohyb v podkroví. Prostor 4.4 je zastropený řadou malých segmentových kleneb do železných traverz. V kratších stěnách jsou dva protilehlé obdélné vstupy s profilovanými dřevěnými zárubněmi. V jednom ze vstupů se dochovala původní výplň z dvoukřídlých dřevěných dveří svlakové konstrukce s vnějšími páskovými závěsy. Prostor osvětluje dvojice shodných segmentových oken v západní stěně. Ve východní stěně je malé okno do prostoru hvozdu zaklenutého plackou. Podlaha je dřevěná. Prostor 4.6 je v současné době pro havarijní stav podlahy a střechy nepřístupný. Podle zaměření z roku 2019 se jedná o vaznicový krov se soustavou příčných a podélných stojatých stolic podepřených vzpěrami souběžnými s krokveami.

Datace: Konstrukce krovu byla provedena ve více etapách v 2. polovině 19. století s tím, že obsahuje některé druhotně použité prvky, které spadají ještě do 1.

poloviny 19. století. Datace krovu je odvozena z archivních zpráv a vizuálního průzkumu konstrukce.

5NP (podkroví a krov): Věžovitá stavba vznikla jako součást sušárny. Její krov, kterým prostupuje osmihranný komín z dvacátého století, je prosté vaznicové soustavy se štíty do hlavního a zadního průčelí. Věžovitá stavba je hvozd, který je v 5NP nepřístupný. Podle zaměření je krov ve formě stojatých stolic. Po jižní straně je ještě krov střešní dřevěné nástavby. Podle zpráv uvedených v popisu celého areálu z roku 1920 prošla zásadní změnou celá střední část budovy čp. 228 v roce 1888. Tehdy byl vystavěn nový čtyřpatrový hvozd se sušárnou.

Datace: Konstrukce krovu pochází z roku 1888. Datace krovu se zakládá na archivních zprávách a vizuálním průzkumu konstrukce.

Č. p. 228 (část II)

4NP (podkroví a krov): Střechu středního domu vynáší hambalková soustava s ležatou stolicí (prostor 4.7). Její rozpěry jsou usazeny níže než hambalky. Mezerou mezi nimi prochází pouze středová vaznice. Ležatou stolicí příčně zavětrovaly pásy horní a spodní. Vazby tesařsky opracovaných trámů jsou čepované. Prostor 4.7 je v současnosti nepřístupný. Tento prostor je podle zaměření z roku 2019 zakončen krovem s ležatými stolicemi, a podélným zavětrováním ve formě ondřejských křížů.

Datace: Konstrukce krovu pochází z roku 1888. Datace krovu je odvozena z archivních zpráv a vizuálního průzkumu konstrukce.

Č. p. 228 (část III)

3NP (podkroví a krov): Poslední z domů bloku kryje střecha s krovem vaznicové soustavy (prostor 3.8). Sloupky ležaté stolice se opírají do nadezděné koruny obvodového zdiva, do kterého vbíhá i kleština, přidržující sloupky. Prostor 3.8 je v současnosti nepřístupný. Podle zaměření z roku 2019 se šikmé sloupky opírají do vazných trámů, kleštiny jsou posazené na zvýšeném zdivu. Podélné zpevnění obstarávají stojaté stolice. Stavba jihovýchodního křídla čp. 228 (dnes část III) byla dokončena v roce 1879 podle dochované datace ve štítu.

Datace: Konstrukce krovu pochází z roku 1879. Datace krovu je odvozena z archivních zpráv a vizuálního průzkumu konstrukce.

Č. p. 2

Podkroví a krov: Krov pravého domu náleží hambalkové soustavě se šikmými stolicemi. Stojky stolice se opírají do zdi. Krov je v současné době nepřístupný a především částečně zřícený. Podle zaměření z roku 2019 jde o vaznicový krov s příčnými a podélnými ležatými stolicemi podepřenými šikmými pásky opřenými do vaznic. Podélné ztužení obstarávají stolice. Krov je v této podobě nad celou budovou

kromě posledního jižního traktu, kde se v úrovni krovu uplatňuje ještě strop, nad kterým je teprve konstrukce krovu.

Datace: Konstrukce krovu pocházejí z roku 1840, kdy došlo k výstavbě domu. Přestavba se uskutečnila roku 1872. Datace krovu se zakládá na archivních zprávách a vizuálním průzkumu konstrukce.

Objekty bez č. p. na parcele 783

Krovy nad budovou vlevo jsou vaznicové soustavy, většinou pultové, vesměs v havarijním stavu a bez historické hodnoty.

Datace: Původní konstrukce krovů pocházely z roku 1840, roku 1940 došlo k výměně podstatné jejich části, která je bez historické hodnoty. Datace krovu je odvozena z archivních zpráv a vizuálního průzkumu konstrukce.

11. DOPORUČENÍ K REKONSTRUKCI

NÁMĚTY PRO ZACHOVÁNÍ AREÁLU

Rozsah i řešení jak celého areálu, tak i jednotlivých bloků a domů, v některých případech dokonce i jednotlivých traktů, nabízí řadu možností, jak je nově využít. Při jejich výběru by však měl být vždy respektován historický, architektonický i urbanistický význam areálu i jeho jednotlivých částí. Obecně to předpokládá citlivý přístup nejen k jeho dispozičnímu rozvržení a patrování, který považujeme za standardní u vhodného architekta, ale i minimalizaci zásahů do povrchových úprav zdiva, kovových a dřevěných prvků konstrukcí, dveří a oken. Obecně by jejich výměna i za repliky měla být volena pouze v nezbytných případech a rozhodně ne plošně.

Cílem bourání by mělo být pouze rehabilitování kvalitní architektury proti utilitárním zásahům, nikoli často realizované narušení architektury pro „nové potřeby“. Tuto „potřebu“ většinou vyvolává neschopnost projektanta řešit problém složitěji a přesvědčit o správnosti takového řešení i investora. Platí to ovšem nejen o celých konstrukcích, ale i o jejich částech, jako jsou omítky, mladší hodnotné úpravy a podobně. Konkrétní konstrukce, které doporučujeme k bourání, jsou uvedeny v grafickém hodnocení objektu jako konstrukce a prostory zásadně narušující památku.

Při doplňování stávající architektury se bude jednat především o doplnění narušených konstrukcí a jejich detailů. V nutných případech bude upřednostňován původní stavební materiál a staré technologie před novými. Nové vestavby budou minimalizovány a nebudou vyvolávat potřebu zásahu do starší architektury. Platí to nejen o dispozičních řešení a patrování, ale i okenních a dveřních otvorech a rovněž o inženýrských sítích.

Hodnota objektů areálu spočívá mimo jiné v jejich autenticitě, udržované právě detailem, nerovností tvarů, zjevností mladších úprav a podobně. Narušením těchto projevů se i zachovaná architektura bude jevit jako novotvary, které budou v lepším

případě naznačovat jejich původ, v horším zcela ztratí svůj význam a změní se v nezajímavé tovární objekty.

V závěru je třeba upozornit na nutnost provedení záchranného archeologického výzkumu v případě všech zásahů do terénu a restaurátorského průzkumu před zásahem do barokních průčelí, především při opravě levého bočního průčelí bloku čp. 4228 se štítem. Současně upozornujeme, že SHP nenahrazuje vyjádření příslušných památkových orgánů a organizací ve smyslu zákona č. 20/1987 Sb.

[Celková doporučení

Areál pivovaru je hodnotný jako uzavřený celek, který obsahuje všechny tři posuzovaná stavení, včetně volných ploch mezi nimi. Vzhledem k tomu, že v současnosti je nenávratně ztraceno přes 90% vybavení pivovarské technologie, je velmi obtížná případná prezentace areálu jako technické památky určené k výrobě piva. Nejcennější hodnotou tedy zůstává samotná architektura. Při případné konverzi je, ale třeba mít stále na paměti, že architektura v podstatné části vznikla právě za účelem využití pro výrobu piva. Tato skutečnost by měla být při rekonstrukci rozhodně brána v potaz a zachováno by mělo být co nejvíce architektonických hodnot prvků a detailů, které k výrobě piva odkazují.

Čp. 1

Tento objekt sloužil v minulosti především k bydlení a jako hospodářský pro panský dvůr.

EXTERIÉR

- *Obnovit fasádu obracející se do Pivovarského náměstí a z části i do Litoměřické ulice v dochovaném členění. Obnovit co nejvíce druhotně zazděných původních okenních a vstupních otvorů.*
- *Zachovat edikulový portál obracející se do Litoměřické ulice.*

- *Na dvorní fasádě nahradit výplně všech druhotně zřízených vjezdů a vstupů po roce 1948. Zrušit nově zřízené okenní otvory a otevřít zazděné původní.*

INTERIÉR

Sklep (1PP)

- *Zachovat prostor sklepení včetně klenby, podlahy a vstupních a okenních otvorů. Zazděné okenní otvory pokud je to možné otevřít.*

Přízemí (1NP)

- *Zachovat klenbu prostoru **vjezdu 1.1** a dvoukřídlá dřevěná vrata.*
- *Nahradit povrch prostoru **vjezdu 1.1**.*
- *Zachovat klenby v **prostorech 1.2, 1.3, 1.4, 1.6, 1.7, 1.8, 1.10-1.20**.*
- *Zachovat schodiště včetně zaklenutí segmentovou klenbou nástupu v **prostoru 1.9**.*
- *Nahradit nevhodné výplně vstupních otvorů při vstupu z exteriéru do **prostorů 1.4, 1.9, 1.19**.*
- *Nahradit nevhodné úpravy vstupů do prostoru **1.2, 1.16, 1.18, 1.19 a 1.20**.*
- *Odstranit vestavby nevhodných příček mezi **prostory 1.4 a 1.6, a1.10 a 1.11, 1.12 a 1.13, do prostoru 1.17 a mezi prostory 1.19 a 1.20***

Patro (2NP)

- *Doplnit chybějící stupně hlavního schodiště.*
- *Zachovat dřevěnou rámovou konstrukci se skleněnou výplní v **prostoru 2.6**.*
- *Zachovat a repasovat dřevěné obložení profilovanými zárubněmi vstupních otvorů do **prostorů 2.2 a 2.3, 2.4, 2.7, 2.10, 2.13**.*
- *Zachovat dřevěné obložení profilovanými zárubněmi otvorů pro příkládání do kamen **prostorů 2.2 a 2.3, 2.4**.*

- *Zachovat a repasovat výplně okenních otvorů na západní straně **prostoru 2.6.** Tyto výplně lze použít jako vzor pro doplnění chybějících okenních otvorů stejných rozměrů.*
- *Obnovit chybějící výplně všech historických vstupních otvorů v celém prostoru patra. Použít kopie historických dveří rámové konstrukce.*

Podkroví

- *Zachovat a umístit do muzea zbytky kachlových kamen na podlaze v **prostoru 3.4.***
- *Odstranit havarijní stav všech konstrukcí krovu a střech nad celým stavením. Zachovat výšku a tvar střech.*

Čp. 228

EXTERIÉR

- *Zachovat a opravit fasádu obracející se do Pivovarského náměstí. Možno opět otevřít velká obdélná průmyslová okna dochovaná na fotografiích. Sejmout zbytky erbu ve štítu a uchovat ho pro zhotovení kopie. Originál umístit do muzea.*
- *Zachovat vertikální členění části I ve formě pilastrů na západní i východní fasádě, včetně tvarování korunní římsy.*
- *Zachovat samostatně stojící komín postavený v roce 1915-1916.*
- *Zachovat převýšený hvozd.*
- *Zachovat a restaurovat kamenná ostění okenních otvorů části II. Dožilé možno nahradit kopiemi s téhož materiálu.*
- *Při opravách všech fasáda postupovat s ohledem na historické souvislosti jednotlivých období stavebního vývoje a estetické působení celku. V zásadě je možné znovu otevřít velká průmyslová segmentová okna v části I.*

- *Obnovit nevhodně zazděné otvory v přízemí i v patře na obou fasádách. Především v části I.*
- *Na západní straně zrušit nebo nahradit řadu nevhodných nově zřízených vjezdů s dvoukřídlými vraty. Na východní straně obnovit okna hvozdu a otevřít zazděné vstupy v přízemí.*
- *Zastřešit přístavbu kotelny na východní straně a obnovit podobu fasády z doby výstavby.*
- *Obnovit omítky na východní fasádě části II podle západní fasády.*

INTERIÉR

Přízemí (1NP)

- *Zachovat a opravit neckovou klenbu v **prostoru 1.8**, valenou klenbu **prostoru 1.17** a valenou klenbu s výsečemi v **prostoru 1.18**.*
- *Zachovat zaklenutí řadou segmentových kleneb na železné ozdobné sloupy v **prostoru 1.19**.*
- *Zachovat zaklenutí segmentovými klenbami v **prostorech 1.7, 1.9, 1.10, 1.11, 1.12, 1.13 a 1.14**.*
- *Odstranit nevhodný stropní podhled v **prostoru 1.3**.*
- *Odstranit nevhodné příčky mezi **prostory 1.1 a 1.2, 1.3 a 1.4, 1.10 a 1.11, 1.12**.*
- *Nahradit nevhodné výplně vstupů do **prostorů 1.1, 1.6, 1.7, 1.9, 1.10, 1.13, 1.17**.*
- *Odstranit těleso výtahu z **prostoru 1.17**.*
- *Pokud možno zachovat částečně zbytky dochované technologie sušárny.*

1. Patro (2NP)

- *Zachovat klenby v **prostoru 2.1 a 2.2** sklenuté na přízední pilíře a pilíře v **prostoru**.*
- *Pokusit se zachovat konstrukci krovu a střechy s hřebenem uzpůsobeném k odvětrávání v **prostoru 2.3**.*
- *Zachovat **prostory 2.9 a 2.10** se stropem tvořeným řadou segmentových kleneb spočívajících na železných sloupech.*

- *Zachovat dřevěné obložení profilovanými zárubněmi vstupních otvorů do prostorů 2.5 2.6, 2.8.*
- *Odstranit havarijní stav dřevěných konstrukcí prostorů 2.4, 2.5 a 2.7.*
- *Obnovit chybějící výplně okenních a vstupních otvorů ve všech prostorech 1. patra.*
- *Zachovat technologické vybavení prostoru 2.6.*

2. Patro (3NP)

- *Zachovat dřevěné obložení profilovanými zárubněmi vstupních otvorů do prostorů 3.4, 3.6.*
- *Odstranit havarijní stav konstrukce krovu a střechy prostoru 3.1 a 3.8.*
- *Odstranit havarijní stav podstatné části dřevěných konstrukcí prostoru 3.2, 3.3, 3.4, 3.6 a 3.7.*
- *Nahradit chybějící výplně okenních a vstupních otvorů ve všech prostorech 2. patra.*

3. Patro (4NP)

- *Pokusit se zachovat zaklenutí parníku sušárny v prostoru 4.5.*
- *Zachovat dřevěné obložení profilovanými zárubněmi vstupních otvorů do prostorů 4.4, 4.6.*
- *Odstranit havarijní stav konstrukce krovu a střechy prostoru 4.1, 4.2, 4.3, 4.6 a 4.7.*
- *Obnovit chybějící výplně vstupních a okenních otvorů v prostorech 4.4, 4.6.*

ČP. 2

EXTERIÉR

- *Odstranit havarijní stav všech fasád.*

- *Odstranit havarijní stav krovu a střechy.*
- *Odstranit představená nájezdovou rampu.*

INTERIÉR

Přízemí (1NP)

- *Odstranit zazdění všech vstupů ve východní fasádě*
- *Odstranit havarijní stav schodiště v **prostoru 1.5.***
- *Zachovat klenby **prostorů 1.1, 1.2, 1.3 a 1.4.***

1. Patro (2NP)

- *Odstranit havarijní stav všech horizontálních konstrukcí (stropů).*
- *Odstranit havarijní stav všech okenních a vstupních otvorů.*

Podkroví

- *Odstranit havarijní stav a částečné zřícení konstrukce krovu a střechy.]*

NÁMĚTY PRO DALŠÍ PRŮZKUMY

- *Provést archeologický průzkum areálu pro případné zjištění starších stavebních konstrukcí.*
- *Provést prohloubení archivní rešerše především zpracováním velkého množství materiálů z 19. a 20. století dochovaného v archivech.*
- *Provést důkladný soupis hodnotných prvků a detailů především se zaměřením na zbytky technologie sloužící pro výrobu piva.*

OBRAZOVÁ PŘÍLOHA

Mapy, plány, ikonografie

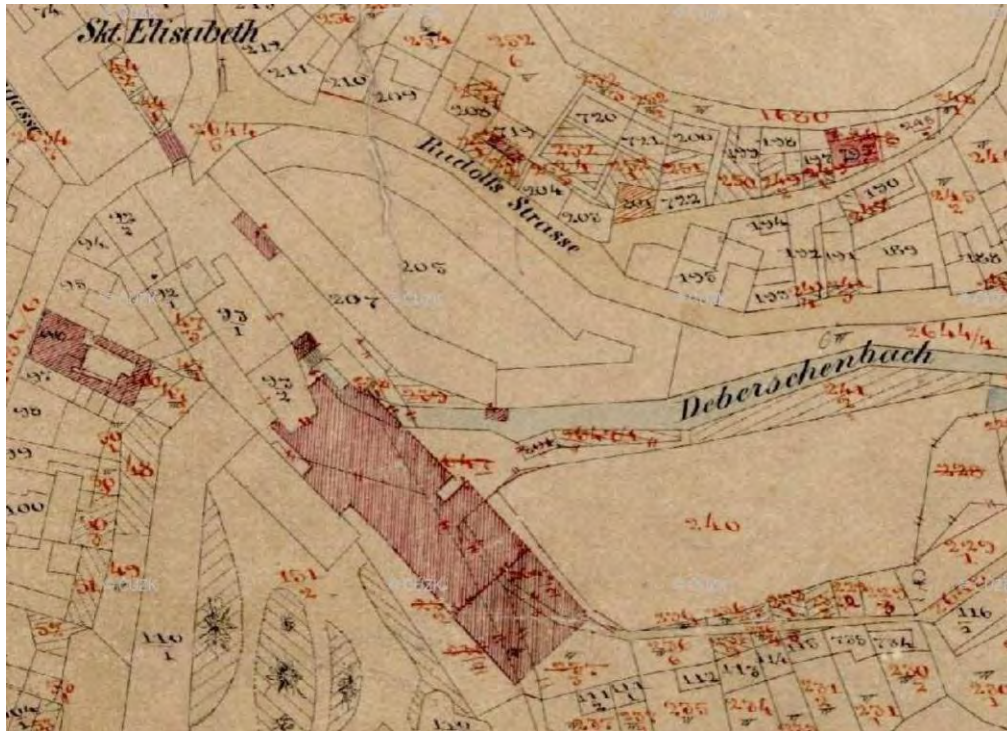
01, Bílina, císařský povinný otisk stabilního katastru, mapováno v roce 1842. Areál vidíme ještě před dostavěním severovýchodního křídla.

Převzato: <https://ags.cuzk.cz/archiv/openmap.html?typ=cioc&idrastru=B2 a 6C 225>

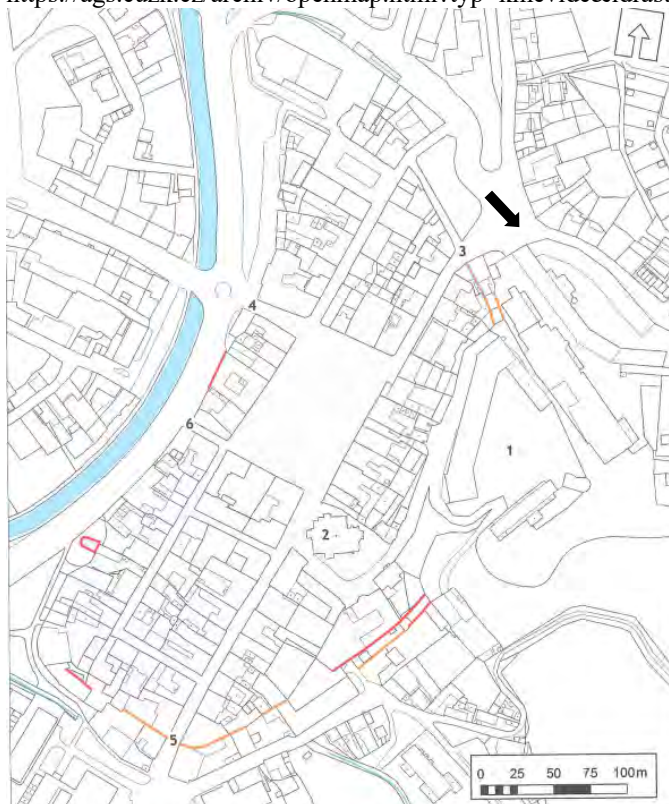

02, Bílina originální mapa stabilního katastru, mapováno v roce 1842, reambulace (aktualizace) v roce 1877. Na mapě vidíme čp. 228 a část čp. 1. Na jihovýchodním konci vidíme původní zakončení areálu, kterým stále protéká potok, za kterým je na jihu velký rybník. Šrafováním je vyznačeno čp. 1 a část čp. 2 v trochu jiném půdorysu než se dochoval do dnes.

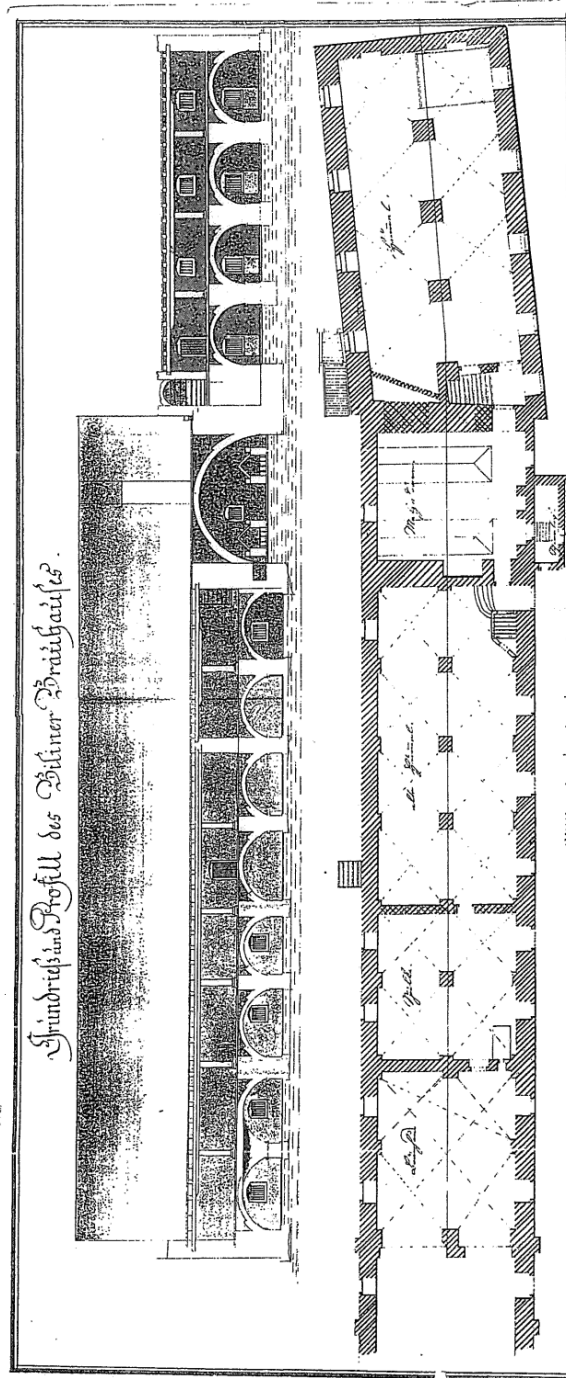
Převzato z: <https://ags.cuzk.cz/archiv/openmap.html?typ=skicic&idrastru=LIT023018420>

03, Bílina, katastrální mapa evidenční 1:2880, rok mapování 1877-1914. Tato mapa nám ukazuje přírůstek domu čp. 2 mezi roky 1877-1914, převzato:
https://ags.cuzk.cz/archiv/openmap.html?typ=knevidc&idrastru=B2_a_14C_225-1A_05a

04, mapa historického centra Bíliny s vyznačením dochovaných úseků systému městské hradby. Pevzato. *Razím Vl., Středověká opevnění českých měst. 2 díl-katalog Čechy, NPÚ, 2020, s. 62.*

Friedrich und Profell des Böhmer Brauhauses.

5, Nové
humno,
dnešní prostor
1.18

4, valach-
sušení
sladu,
dnešní prostor
1.17

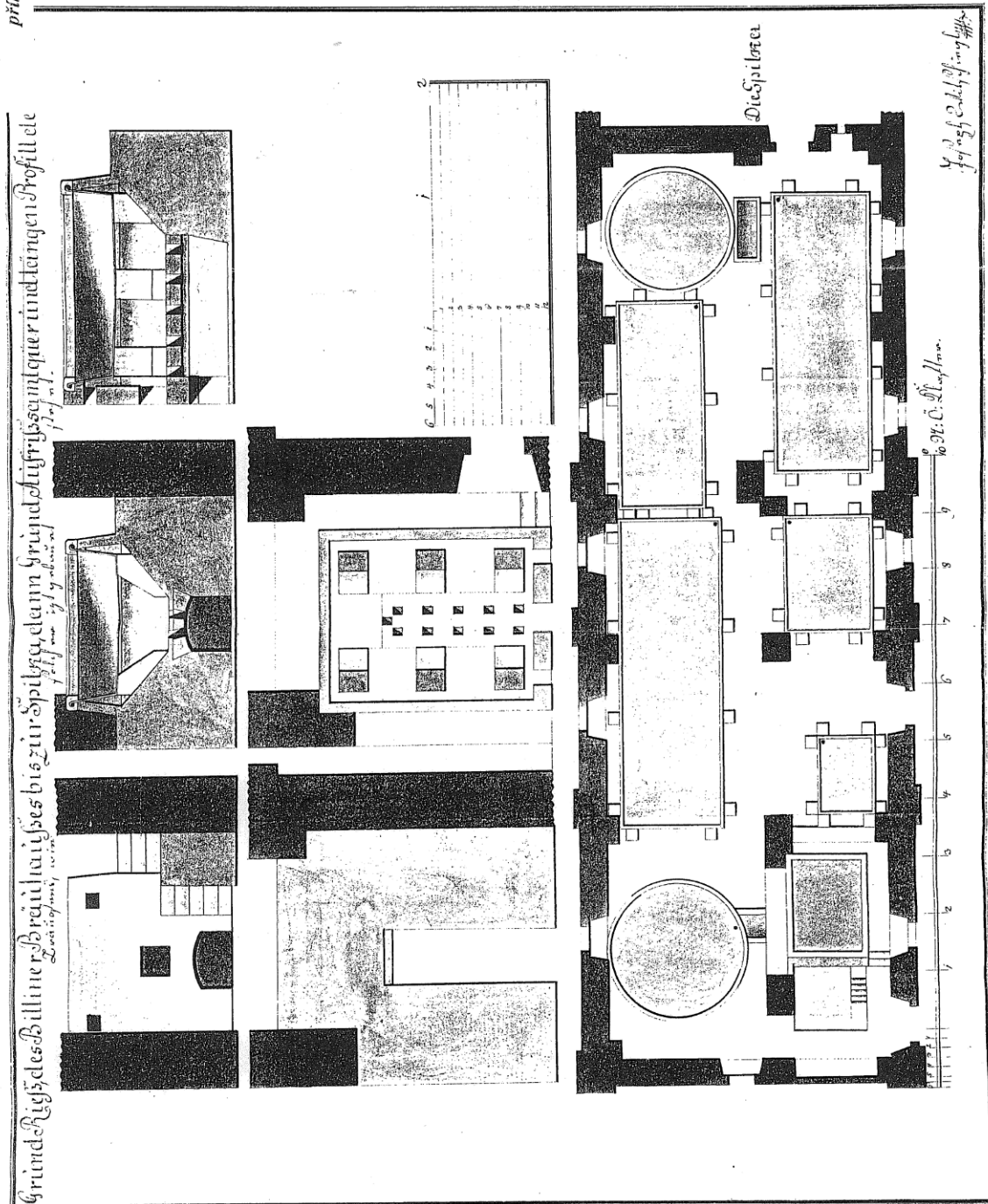
3, staré
humno –
dnešní
prostory 1.11-
1.16

2, Spilka –
dnešní prostor
1.9 a 1.10

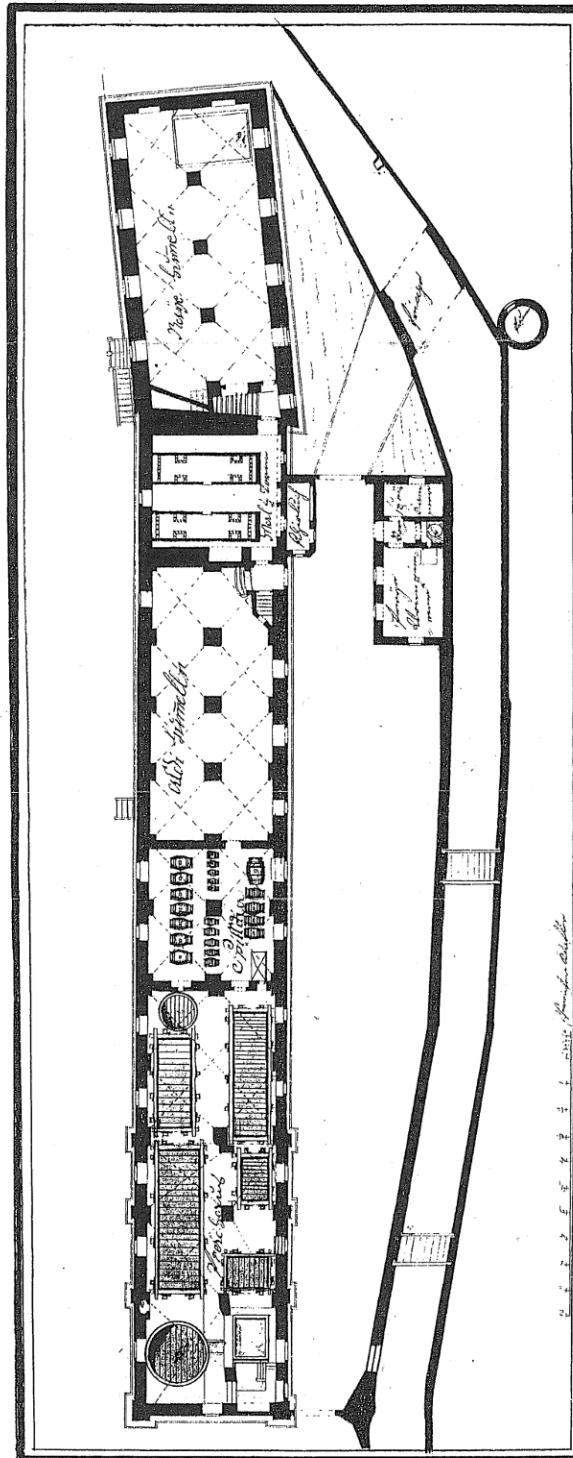
1, prostor
sousedící s
varnou –
dnešní prostor
1.8.

05, čp. 228, půdorys přízemí (část), řez, bez podpisu, nedatováno, měř. sáhové. [Na plánu je zachyceno dnešní čp. 228 bez severní části, nynější varny. Jendotlivými čísly jsou označeny předpokládané provozy v době zhotovení plánu, což by mohl být konec 18. tol., či první desetileté 19. stol.] [Převzato z původního SHP z roku 2000.] SOA Litoměřice, sign. LRR A inv. č. 225/1.

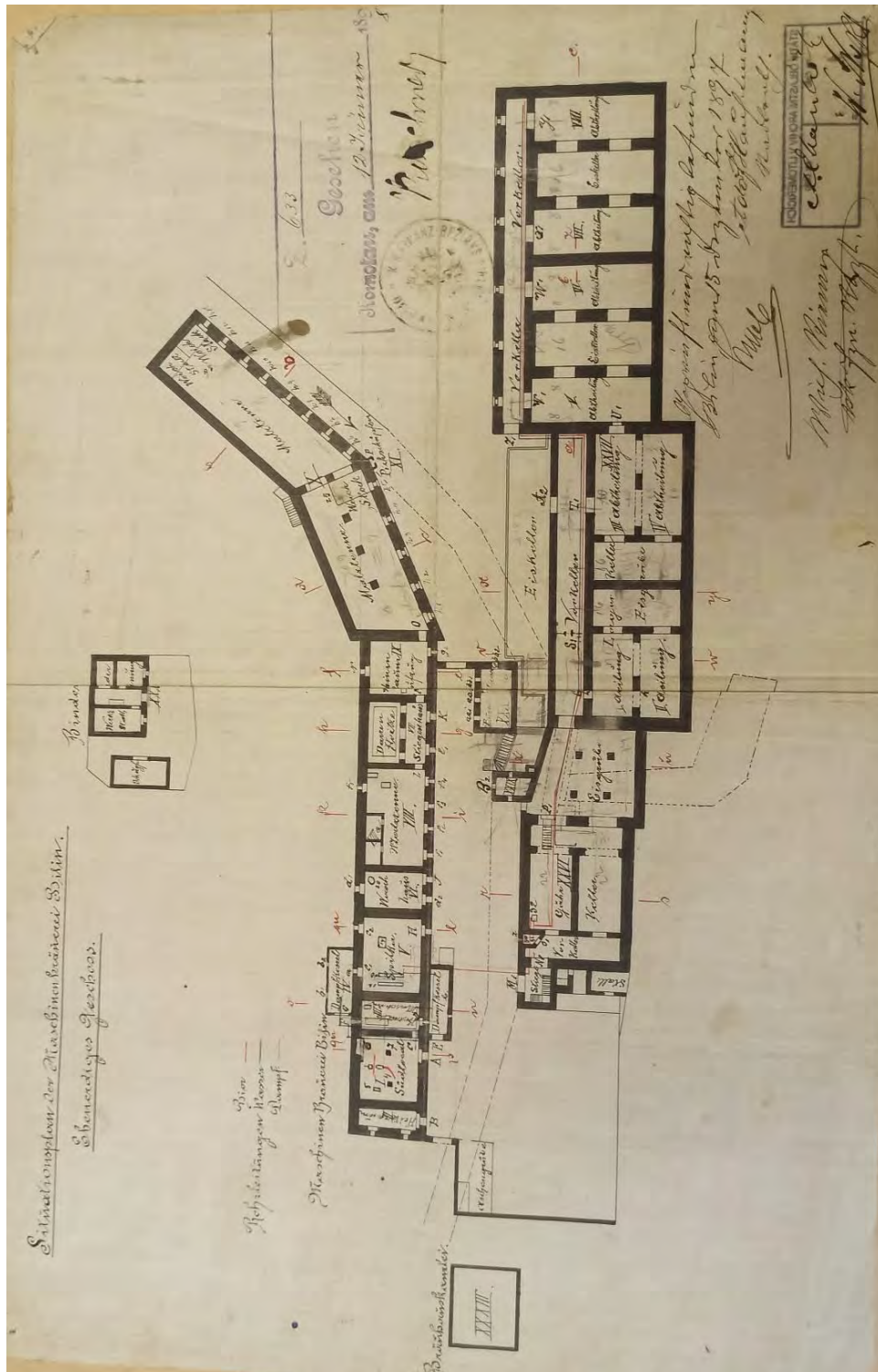
příloha 2

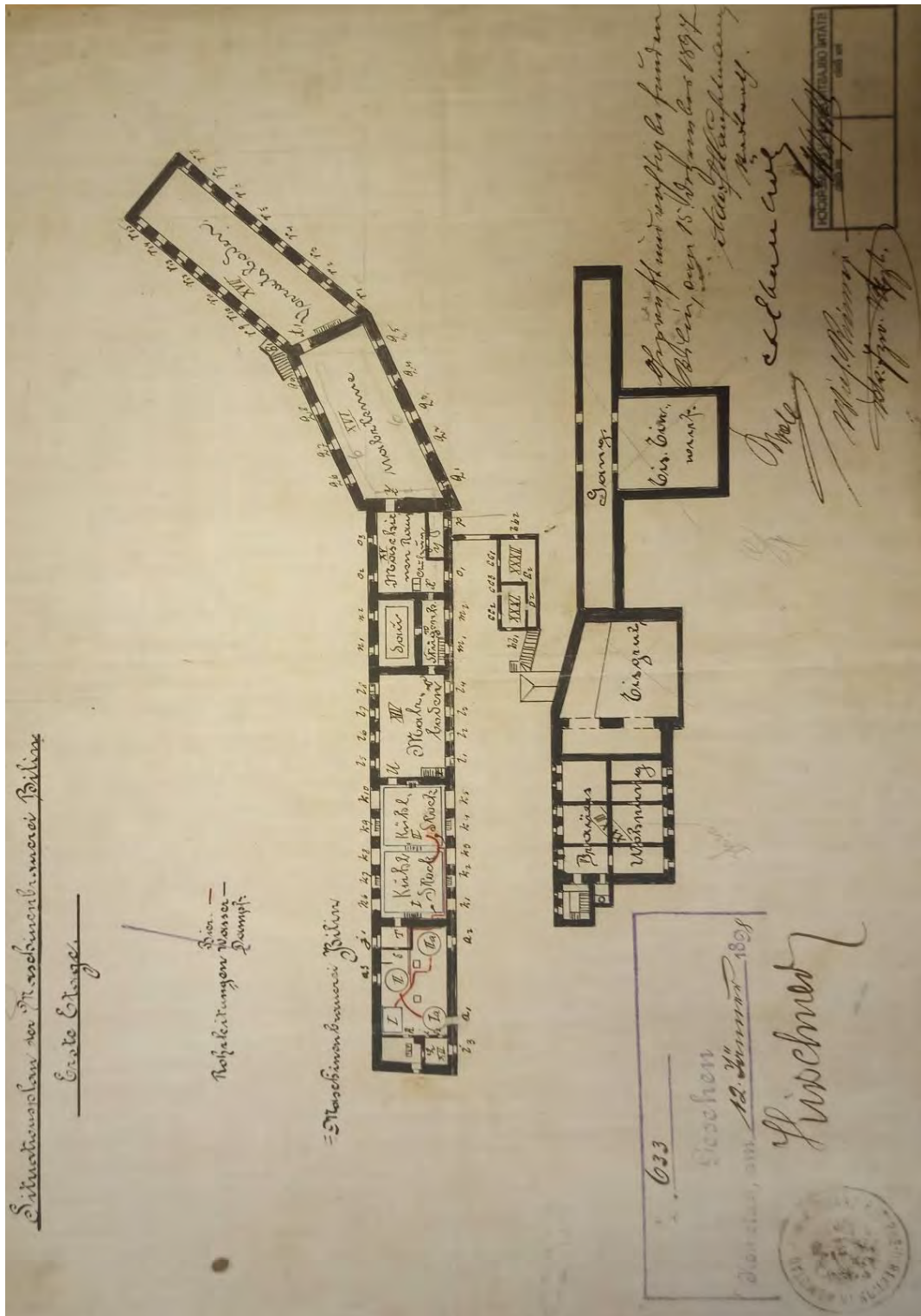
06, čp. 228, Blok čp. 4228, půdorys přízemí (část), řezy, ing. Josef Witschiel, nedatováno /asi mezi léty 1798-1810/, měř. sáhové. [Půdorys přízemí nejstarší části dnešního čp. 228, jde o varnu ze spilkou. Na plánu je dobře vidět nedělený prostor zaklenutý na nepravdělně umístěné pilíře. Dnes jde o postory 1.1 až 1.9.] [Převzato z původního SHP z roku 2000.] SOA Litoměřice, sign. LRRRA, inv. č. 225/2.

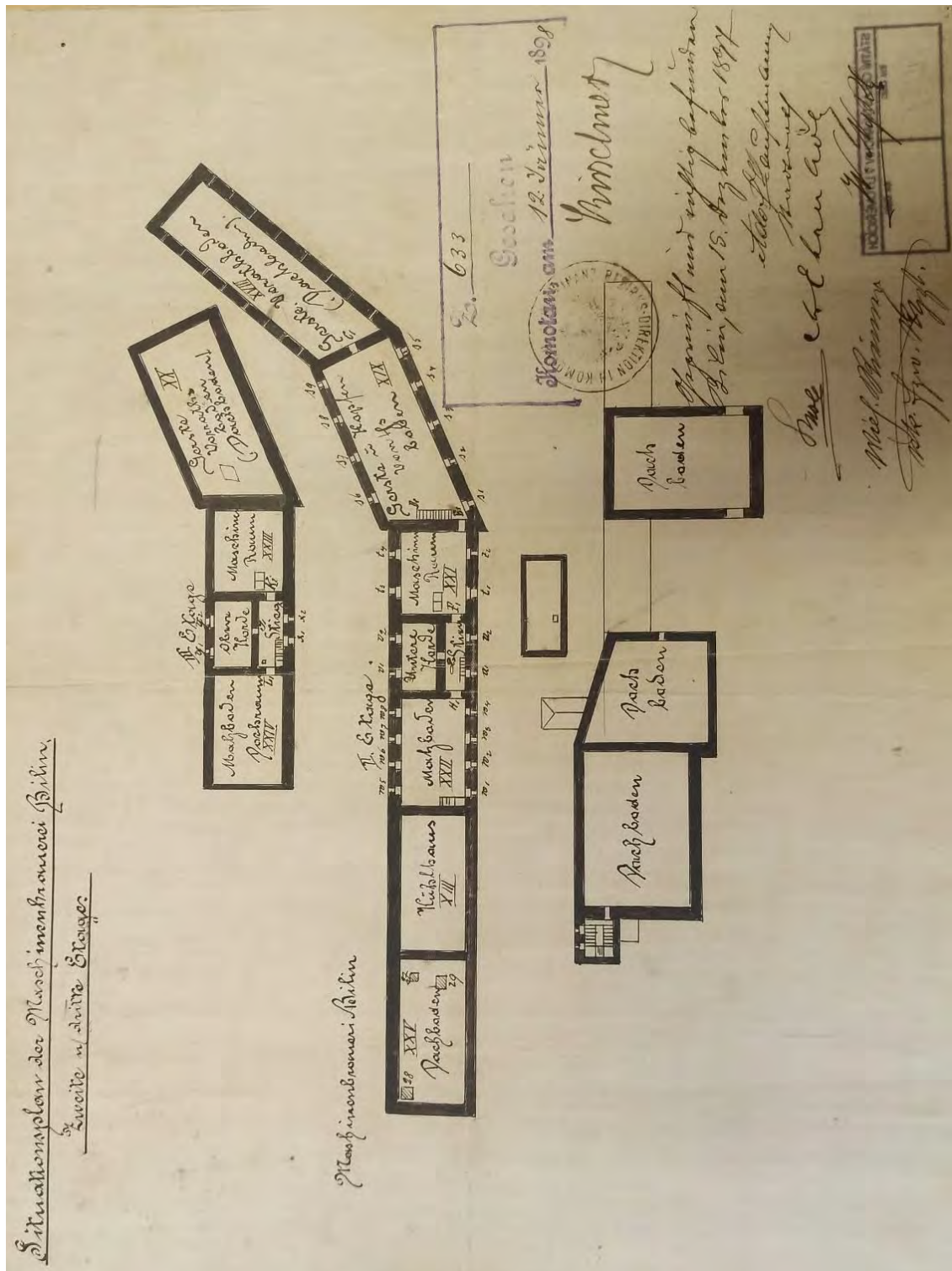
07, čp. 228, Pivovarský dvůr s blokem čp. 4228 a obytným domem, půdorys přízemí, bez podpisu, nedatováno, měř. sáhově. [Na plánu je zachycena varna se spilkou, starým humnem, sušárnou a starým humnem. Před budovou je zachycen potok.] [Převzato z původního SHP z roku 2000.] SOA Litoměřice, sign. LRRA, inv. č. 225/4.

08, Situační plán strojního pivovaru v Bílině, půdorys přízemí, měř. metrové, zkoušeno v Bílině 5. 12. 1897 a v Chomutově 12. 1. 1898. [Římské číslice označující jednotlivé provozy se vztahují k textu uvedeném v kapitole dějiny objektu.] SOA Litoměřice, sign. Lobkovicé roudničtí – stavební kancelář, karton 25.

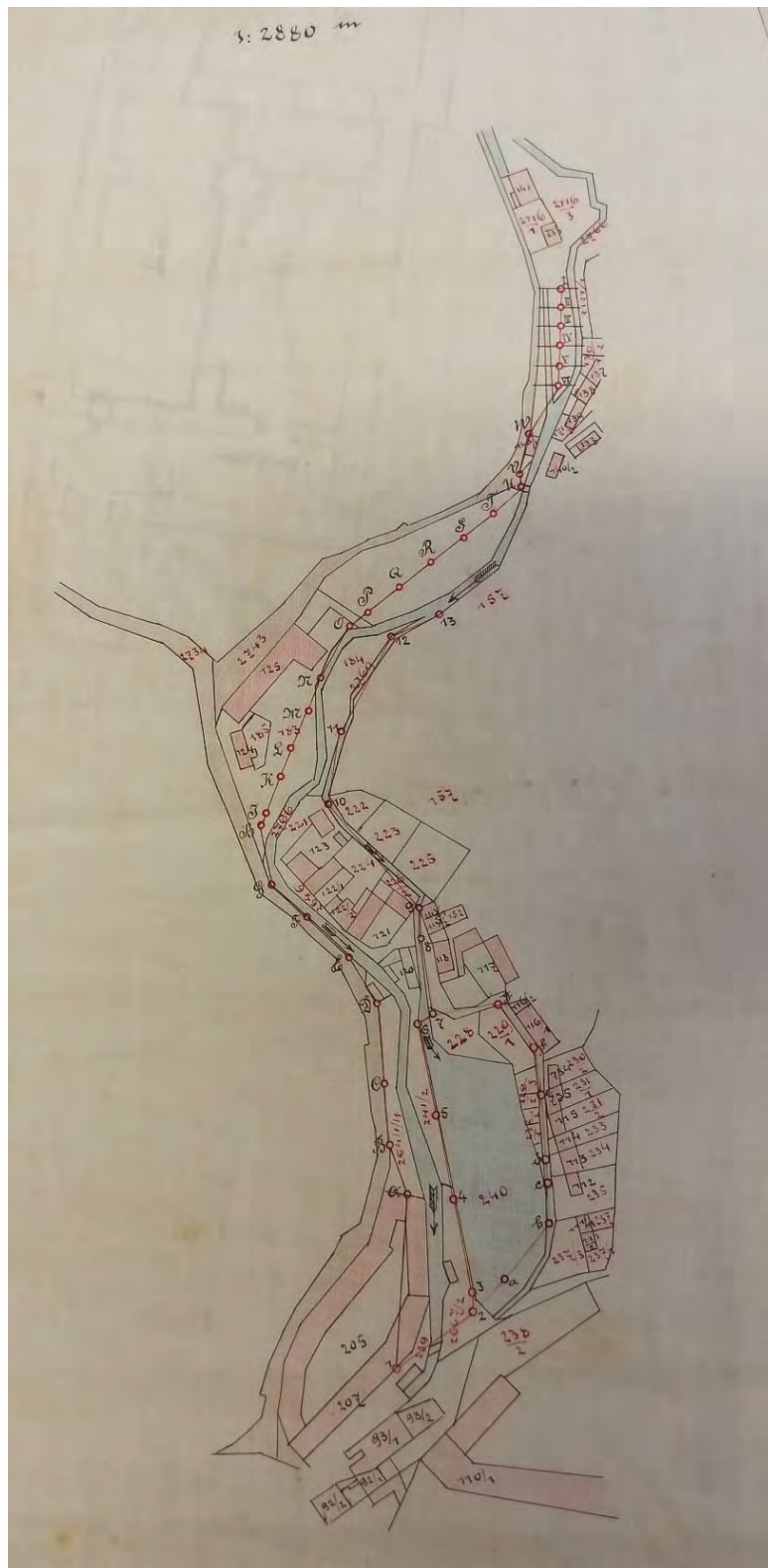

10, Situační plán strojního pivovaru v Bílině, půdorys 1. patra - detail, měř. metrové, zkoušeno v Bílině 5. 12. 1897 a v Chomutově 12. 1. 1898. [Římské číslice označující jednotlivé provozy se vztahují k textu uvedenému v kapitole dějiny objektu.] SOA Litoměřice, sign. Lobkovicé roudniční – stavební kancelář, karton 25.

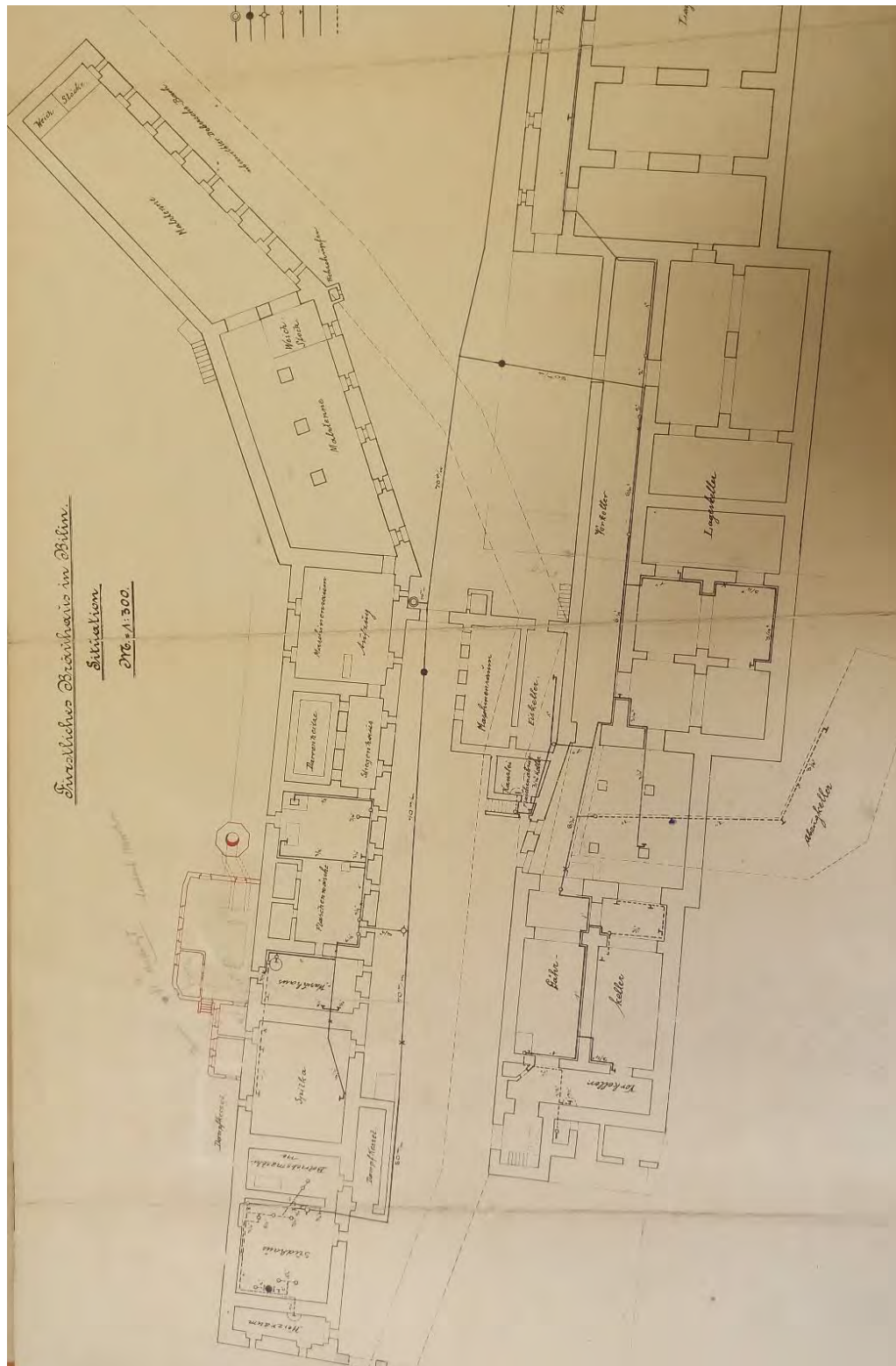

11, Situační plán strojního pivovaru v Bílině, půdorys 2. a 3. patra, měř. metrové, zkoušeno v Bílině 5. 12. 1897 a v Chomutově 12. 1. 1898. [Římské číslice označující jednotlivé provozy se vztahují k textu uvedenému v kapitole dějiny objektu.] SOA Litoměřice, sign. Lobkovicé roudničtí – stavební kancelář, karton 25.

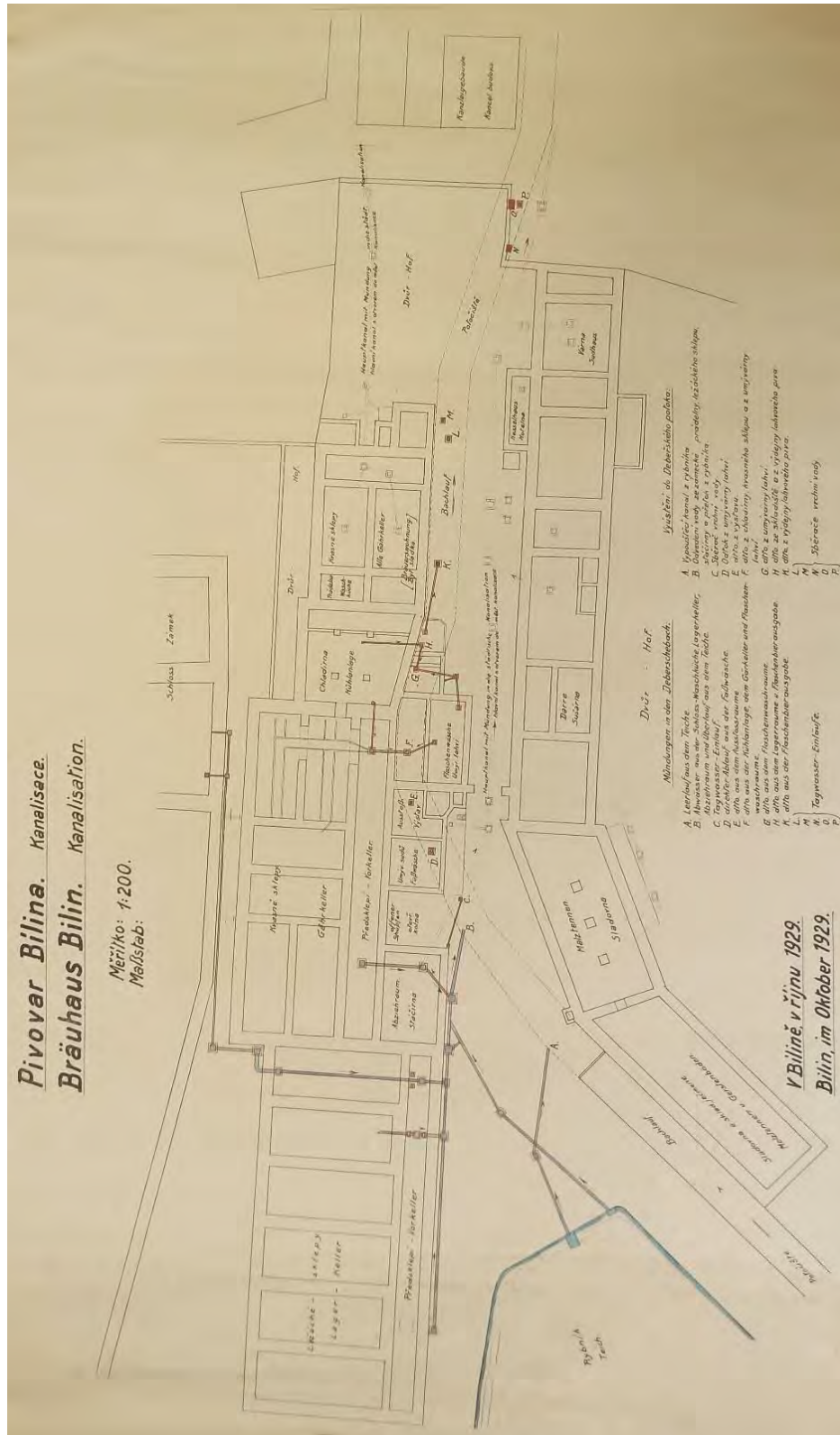
Bílina - Pivovar

12, Bílina, nivelační plán se zakreslením vodního potrubí, nedatováno, nesignováno. [plán zachycuje areál pivovaru s potokem a rybníkem. SOA Litoměřice, Lobkovicové roudniční – stavební kancelář, karton 25.

13, Bílina, Situační plán knížecího pivovaru v Bílině, detail, datováno červenec 1910, signováno. [Na plánu je zachycena později postavená kotelna, potok a staré sklepení.] SOA Litoměřice Lobkovicové roudničtí – Kulturně technická kancelář, inv. č. 109.

15, Pivovar Bílina, situační plán kanalizace, detail, měř. 1:200 datováno v říjnu 1929, nesignováno. SOA Litoměřice Lobkovicové roudniční – Kulturně technická kancelář, inv. č. 109.

17, kresba zachycující pohled na pivovar z prostoru dnešního pivovarského náměstí. Na pravé straně vidíme zbytek městského opevnění s branou. Budova pozdější varny nese stejnou podobu průčelí, jaká se dochovala v podstatě dodnes. Autorem kresby je podle literatury J. W. Goethe a vznikla ve druhém desetiletí 19. století. Převzato: Bílinsko očima původních německých obyvatel, Bílina 2006, s. 13.

18, pohled na střechy areálu pivovaru před rokem 1916. Převzato: www.muzeum-bilina.netstranky.cz

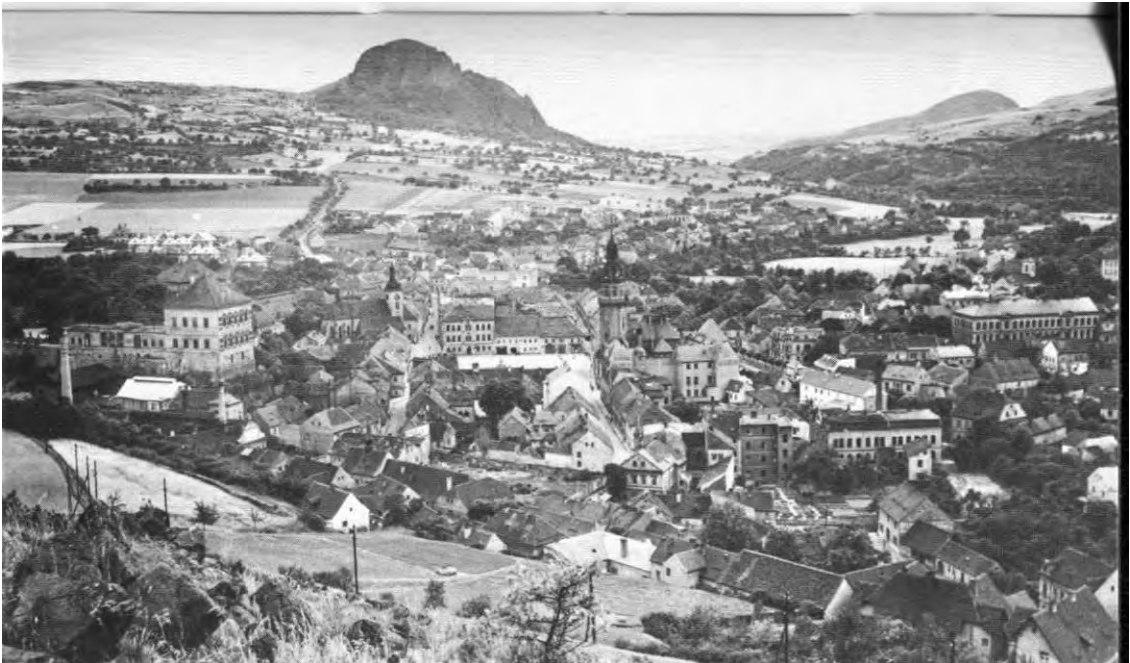
19. pohled na pivovar z pivovarského náměstí. Po roce 1935. Převzato: www.muzeum-bilina.netstranky.cz

20. detail dopisního hlavičkového papíru pivovaru v Bílíně. 20. – 30. léta 20. století. Soukromá sbírka.

21, pohled na hlavní průčelí pivovaru obracející se do Pivovarského nám. 70. léta 20. století. Fotoarchiv NPÚ.

22, celkový pohled na Bílinu, na levé straně pod zámek je areál pivovaru. 70. léta 20. stol. Převzato: www.muzeum-bilina.netstranky.cz

23, pohled na hlavní průčelí pivovaru, rok 1989. Fotoarchiv NPÚ.

24, pohled na hlavní průčelí pivovaru obracející se do ulice Litoměřické, rok 1989. Fotoarchiv NPÚ.

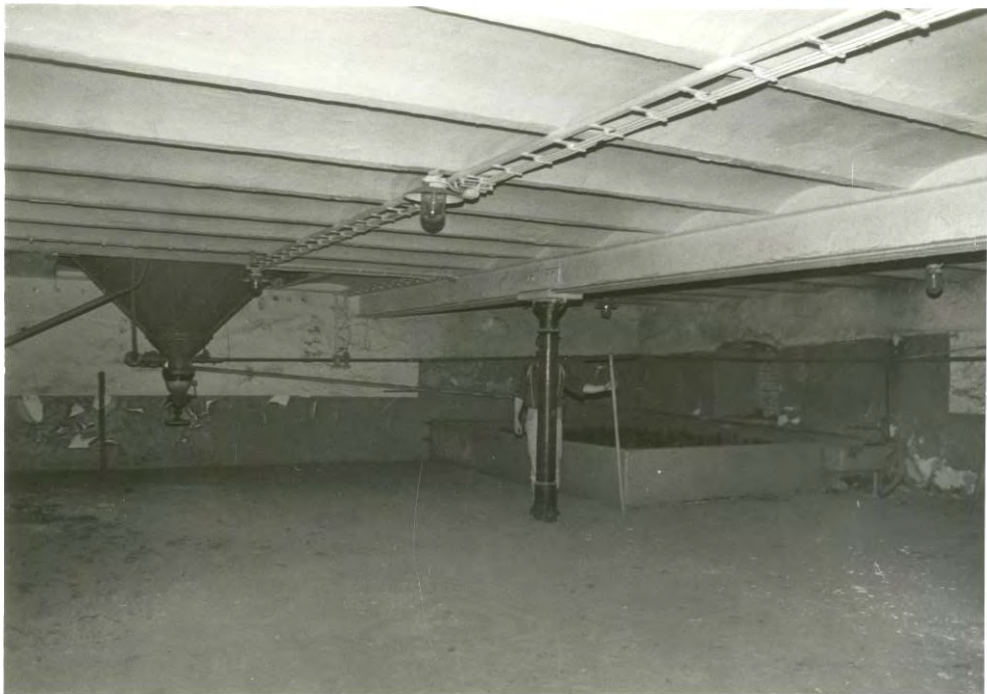
25, pohled na hlavní průčelí pivovaru, rok 1989. Fotoarchiv NPÚ.

26, pohled na část západní fasády čp. 228, rok 1989. Fotoarchiv NPÚ.

27, pohled na část západní fasády čp. 228, rok 1989. Fotoarchiv NPÚ.

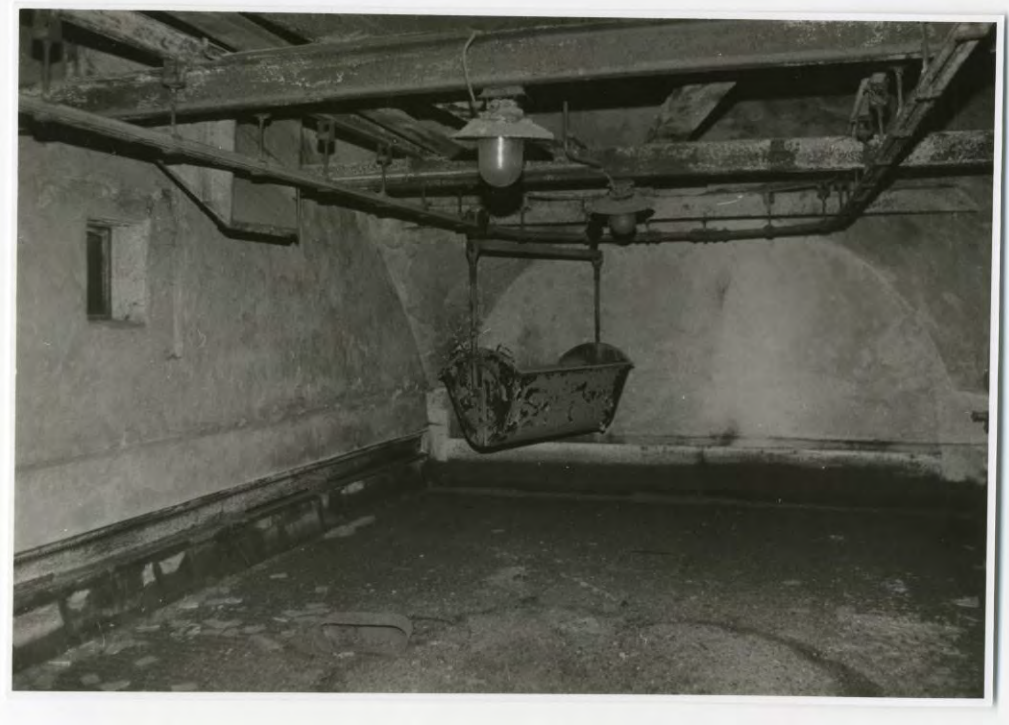
28, pohled do prostoru 2.9 v čp. 228, rok 1996, autor fotografií Pavel Jákl, Národní muzeu pivovarnictví v Kostelci nad Černými Lesy, neinventarizováno.

29, pohled do prostoru 2.3 v čp. 228, rok 1996, autor fotografií Pavel Jákl, Národní muzeu pivovarnictví v Kostelci nad Černými Lesy, neinventarizováno.

30, pohled do prostoru 1.3 v čp. 2. rok 1996, autor fotografií Pavel Jákl, Národní muzeu pivovarnictví v Kostelci nad Černými Lesy, neinventarizováno.

31, pohled do prostoru 2.2 v čp. 228. rok 1996, autor fotografií Pavel Jákl, Národní muzeu pivovarnictví v Kostelci nad Černými Lesy, neinventarizováno.

Fotografie současného stavu

EXTERIÉR

01, letecký pohled na historické centrum (1), zámek (2) a pivovar (3).

02, letecký pohled detail areálu pivovaru s popisky..

03, pohled na budovy pivovaru z Pivovarského náměstí. Vpravo budova zámku, pod ním čp. 2 a vlevo průčelí čp. 228.

Čp. 1

04, pohled na průčelí čp. 1 obráceného do Pivovarského náměstí.

05, pohled na severní část fasády domu čp. obracející se do ulice Litoměřické.

06, pohled na střední část fasády čp. 1 do ulice Litoměřické.

07, pohled na jižní část fasády čp. 1 do Litoměřické ulice.

08, pohled na jižní část dvorní fasády čp. 1.

09, pohled na střední část dvorní fasády čp. 1.

10, pohled na dvorní fasádu čp. 1 směrem od severu.

11, pohled na vjezd v severozápadním konci čp. 1 při styku s přiléhajícím čp. 228.

Čp. 228

12, pohled na severní část čp. 228 obrácenou hlavním průčelím do Pivovarského náměstí. Průčelí pochází v základním rozvržení z 2. pol. 17. stol.

13, pohled na severní část západní fasády čp. 228. Jde o původní varnu v úpravě z 30 let 20. stol. Otvory v přízemí pocházejí až z druhé poloviny téhož století.

14, celkový pohled na západní fasádu čp. 228 směrem od severu. Za varnou vlevo následuje bývalá strojovna, spilka s humnem (sladovnou), později prostorem k vymývání lahví a hvozdu s převýšeným štítem.

15, pohled na jihozápadní fasádu hvozdu se sušárnou. Na této straně hvozdu je dochována původní podoba okenních otvorů.

16, celkový pohled na sladovnu vlevo (Část II) postavenou zřejmě v 1. pol. 17. stol., k ní se vpravo připojuje nižší budova sladovny postavená v 80. letech 19. stol (Část III). Před ní protéká pod stromy potok.

17, pohled na jihozápadní fasádu části II č.p. 228.

18, pohled na jižní fasádu části III č.p. 228.

19, detail východního štítu č.p. 228 části III s letopočtem 1879 vztahujícím se zřejmě k dokončení této části.

20, pohled na severovýchodní stranu. Část III vlevo a Část II ve středu. Vpravo je vidět část hvozdu. Pohled od severovýchodu.

21, detail severovýchodní fasády na části II sloužící jako sladovna. Všechna okna mají druhotný rozměr daný jejich snížením. Původní tvar oken včetně šambrány je dochovaný v pravé krajní ose uprostřed.

22, celkový pohled na severovýchodní fasádu směrem od jihovýchodu.

23, pohled na objekt bývalé kotelny se zbytky neoslohové fasády.

24, pohled na severovýchodní fasádu na severním konci. Segmentová okna původně probíhala až do přízemí.

Čp. 2

25, pohled na východní fasádu domu čp. 2 v pozadí se zámekem.

26, pohled na východní fasádu od jihovýchodu.

INTERIÉR

ČP. 1

27, pohled na východní stěnu sklepení čp. 1 se zadržím segmentovým oknem.

28, pohled na vnitřní stranu dvoukřídlým dřevěným vrat svlakové konstrukce se vstupem. Vrata mají na vnější straně členění ve formě slunce přes celou plochu. **Prostor 1.1.**

29, Pohled na východní stěnu **prostoru 1.2**. Valené klenby s pětibokými výsečemi jsou použity v celém přízemí čp. 1.1.

30, pohled na jižní stěnu velkého **prostoru 1.19**. Pod výzdobou je opět valená klenba s pětibokými protilehlými nestyčnými výsečemi.

31, pohled na jižní stěnu **prostoru 1.20**.

32, pohled na východní stěnu **prostoru 2.3**. Okna mají pro toto křídlo typické řešení obdélných oken vložených do segmentových nik.

33, pohled na dveře v chodbě při západní stěně domu. Jde v podstatě o jediný dochovaný uměleckořemeslný prvek v celém čp. 1. **Prostor 2.6.**

34, pohled na hlavní a jediné schodiště v čp. 1. **Prostor 2.7.**

35, pohled do **prostoru 2.10** směrem k jihovýchodu.

36, pohled do **prostoru 2.14**.

37, pohled do podkroví směrem k jihu. **Prostor 3.4.**

38, pohled do prostoru **podkroví 2.21** směrem k severu.

Čp. 228

39, pohled do **prostoru 1.7** směrem k východní stěně. Vpravo je arkáda vstupu do sousedního **prostoru 1.8**.

40, pohled do **prostoru 1.8**. Prostor je zaklenut neckovou klenbou, která byla opatřena dřívě štukovými žebry.

41, detailní pohled na koutovou výseč **prostoru 1.8**. Pohled do jihovýchodního rohu.

42, detail hlavice přízedního pilíře v jihozápadním rohu. Poloha hlavice ukazuje na dodatečné zvednuté podlahy prostoru, který sloužil jako původně také jako sladovna.

43, pohled do **prostoru 1.10** směrem k východu. Prostor je zaklenut vloženými segmentovými klenbami spočívajícími na pasech s litinovými sloupy.

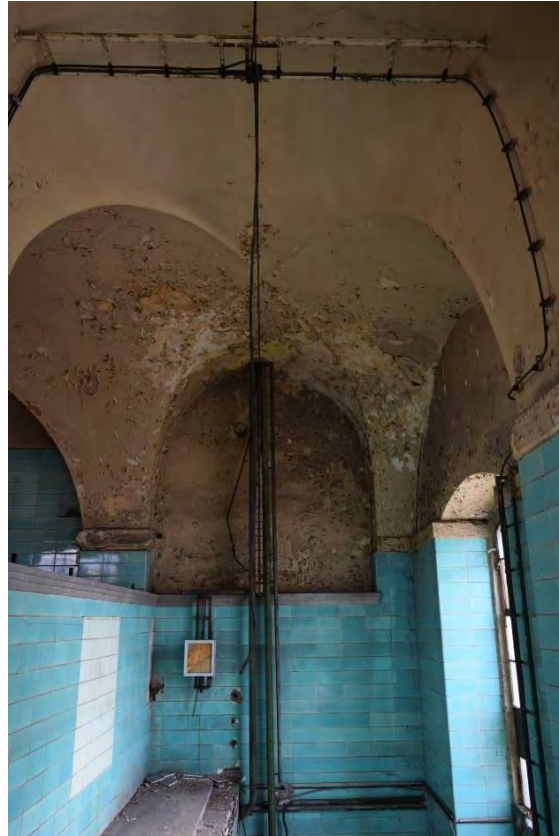
44, pohled do **prostoru 1.17** směrem k východní stěně s původním vstupem. Prostor je zaklenut valenou klenbou s dodatečným podepřením železným sloupem.

45, pohled do prostoru přízemí čp. 228 části II. **Prostor 1.18** je zaklenut valenou klenbou s protilehlými trojbokými výsečemi, kterou uprostřed vynášejí pilíře.

46, pohled do přízemí čp. 228 části III. Prostor je zaklenut řadou segmentových kleneb spočívajících na železných sloupech. **Prostor 1.19.**

47, pohled na zaklenutí **prostoru 2.1**. Křížová klenba je dnes umístěna nad vstupním schodištěm vybudovaným ve 30. letech 20. stol. Klenba byla zřejmě do prostoru vložena po roce 1661.

48, celkový pohled do **prostoru 2.1** směrem k jihovýchodu. Vidíme křížovou klenbu s vytaženými jemnými hřebínky.

49, pohled do prostoru 2.1 směrem k jihozápadu. Klenba spočívá na mohutných pilířích. Obložení zelenomodrými kachlemi pochází z poslední úpravy provedené ve 30. letech 20. stol.

50, pohled do severozápadního rohu **prostoru 2.2**. Tento prostor byl původně otevřený stejně jako 2.1. Zazdění arkád a podlaha pochází z pozdějších úprav provedených v 19. a 20. stol.

51, pohled do **prostoru 2.3** směrem k severu.

52, pohled do **prostoru 2.4** směrem k severovýchodu. Středový průvlak podpíraly původně dřevěné trámy, které později nahradily zděné.

53, pohled do **prostoru 2.7** směrem k severovýchodu. Snímek dobře ukazuje havarijní stav horizontálních dřevěných konstrukcí.

54, pohled do **prostoru 2.9**, středový železný průvlak je podepřen železnými sloupy.

55, pohled do podkroví **prostoru 3.4** směrem k severu.

56, pohled do prostoru podkroví nad původní varnou 2.1 směrem k severozápadu na hlavní štít, který se obrací do Pivovarského náměstí.

Čp. 2

57, pohled do prostoru bývalých ležáckých sklepů směrem k severu. Prostor 1.2.

58, pohled do prostoru bývalých ležáckých sklepů směrem k jihu, k dodatečné cihelné zadržívce. Prostor 1.3.

59, pohled na hlavní schodiště čp. 2 z první podesty. Schodiště má kamenné stupně a jinak už nic.

60, detail okna v severozápadní stěně **prostoru 2.7**. Okno je jedním z mála původních z doby výstavby.

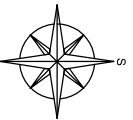

61, pohled na částečně zřícený strop **prostoru 2.10**.

62, pohled do **prostoru 2.11** směrem severovýchodu.

PLÁNOVÁ PŘÍLOHA

1186/2
Město Bilina,
Břežanská 50/4,
41801 Bilina

Pivovarské
náměstí

Wolkerova ul.

Wjezd

Lobkowitz Margaret Brooks,
280 Dedham Street, 02030
Dover, Massachusetts,
Společně stály americké

ČAST I

1097

1094

1093

1091/1

1091/2

1088

1077/1

1077/2

1077/3

1076

1056/1
Město Bilina

Lišoměřická ul.

ČAST II

ČAST III

Wjezd

Město Bilina

804/4
Městské
technické
služby Bilina

804/5
Lesy Sever, s.r.o.

804/2

783
Lesy Sever, s.r.o.
bez č.p./č.ev. 2
průmyslový
objekt

784/1
Lesy Sever, s.r.o.
č. p. 228
průmyslový
objekt

782
Lesy Sever, s.r.o.
č. p. 2
průmyslový
objekt

Vlastnické právo:
Lesy Sever, s.r.o., Zámek
Bilina 98/7, 41801 Bilina

785
č. p. 1
objekt k bydlení

780
Zámek
Lesy Sever, s.r.o.

781

49

47

45

44

43

42

39
Dušková Věra,
Wolkerova 79/16,
41801 Bilina

41
Dušková
Věra

50

KOORDINAČNÍ SITUAČNÍ VÝKRES, M=1:500

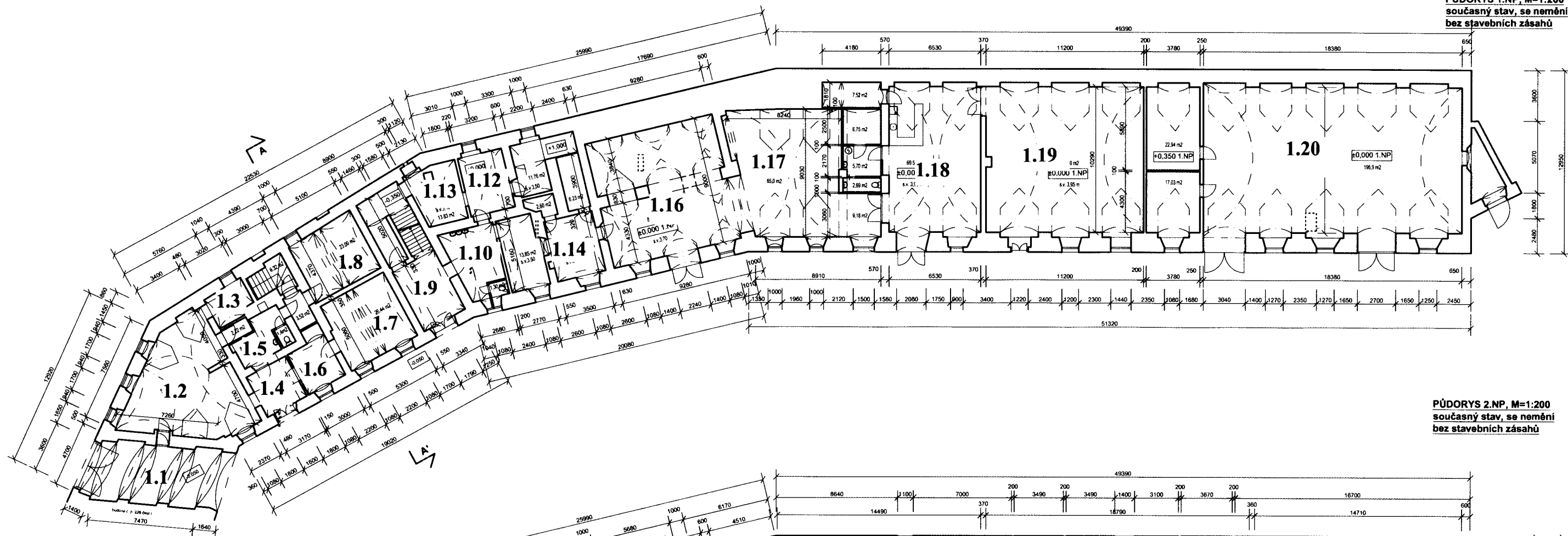
LEGENDA:

- Stávající řád splaškové kanalizace a stávající kanalizační přípojka
- Stávající vodovodní řád a stávající vodovodní přípojka
- Stávající podzemní kabelové vedení ČEZ a.s. do 1 kV
- Stávající podzemní vedení plynovodu NTL
- Stávající podzemní vedení ČEZ a.s. do 35 kV
- Stávající elektrická stanice do 52 kV zděná, ČEZ
- Stávající podzemní vedení CETIN
- Stávající radiové sítě CETIN
- Stávající podzemní optické vedení ICT
- Stávající podzemní metalické vedení ICT

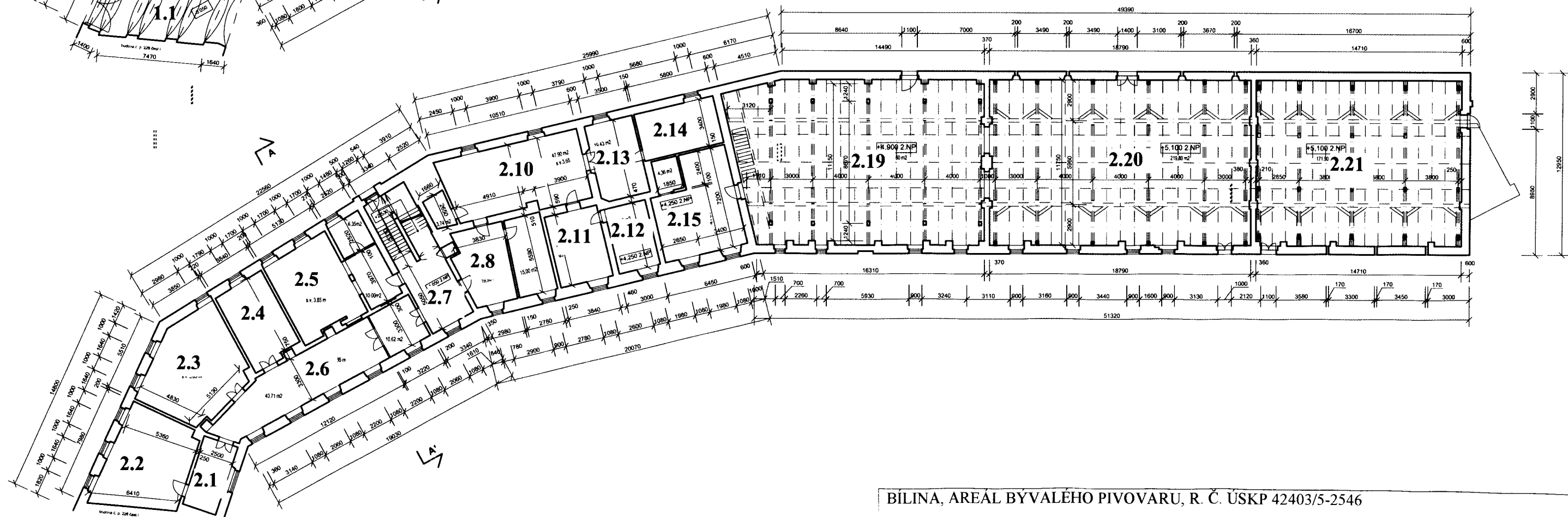

INVESTOR: Lesy Sever, s.r.o., Zámek Bilina 98/7, 41801 Bilina	KRESLIL: Bleskové projekty, s.r.o. Šttrného 1336, 27201 Kladno, Kročehlavý	DATUM 04/2019
NÁZEV AKCE: UDRŽOVACÍ PRÁCE BUDOVY Č.P. 1/34 UL. LITOMĚŘICKÁ V BILINĚ (vyměna střešní krytiny, zlatů a okapu)	OBSAH VÝKR.: KOORDINAČNÍ SITUAČNÍ VÝKRES	VÝKR. Č. C.1.
	MĚŘÍTKO 1:500 FORMÁT 2xA4	

PŮDORYS 1.NP, M=1:200
současný stav, se nemění
bez stavebních zásahů

PŮDORYS 2.NP, M=1:200
současný stav, se nemění
bez stavebních zásahů

BÍLINA, AREÁL BYVALÉHO PIVOVARU, R. Č. ÚSKP 42403/5-2546

STÁVAJÍCÍ STAV

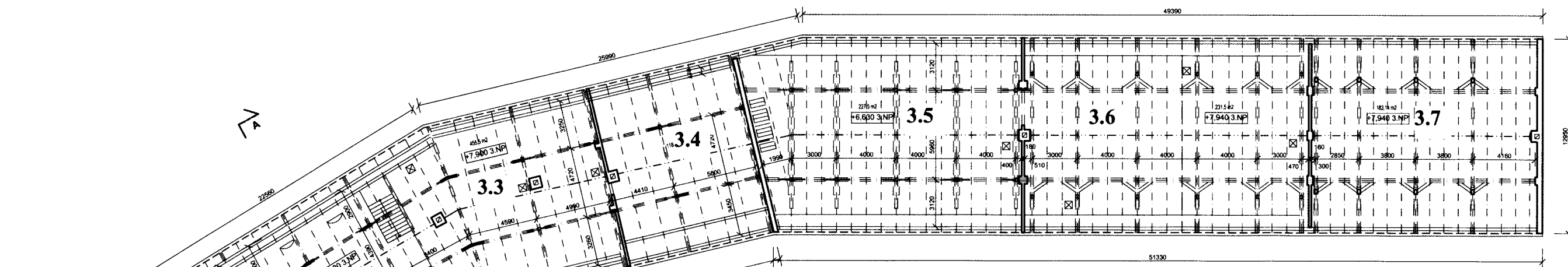
BUDOVA Č.P. 1, PARC. Č. 785

AKTUALIZACE SHP
 ZHOVENÉHO V ROCE 2000

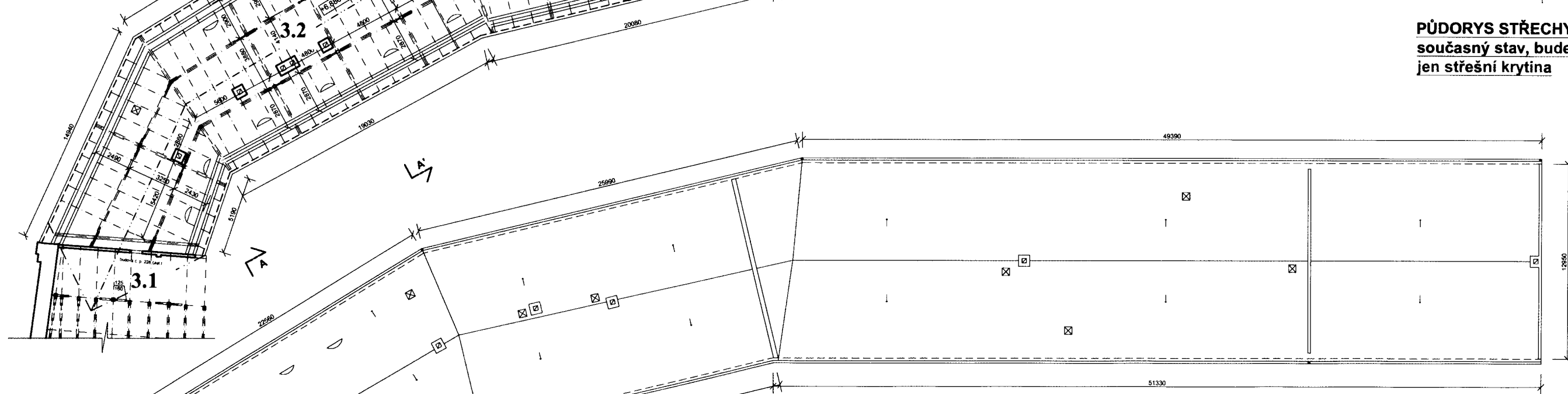
DATUM
 AKTUALIZACE
 10/2022

MĚŘITKO 1:200
1NP, 2NP

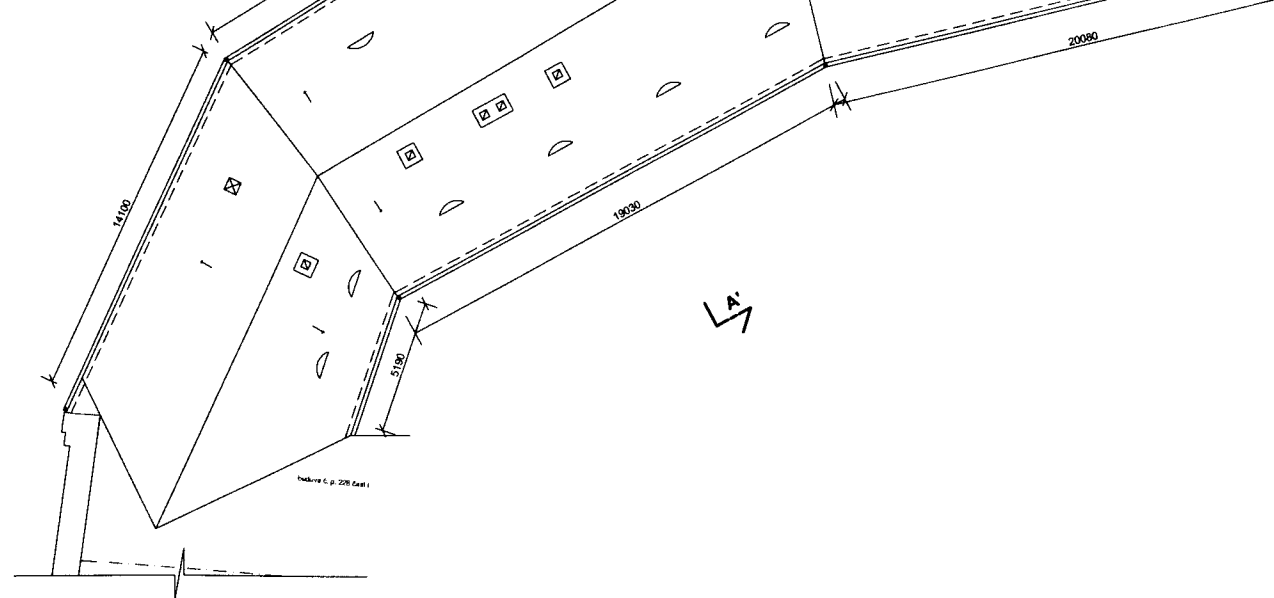
PŮDORYS 3.NP, M=1:200
současný stav, se nemění
bez stavebních zásahů

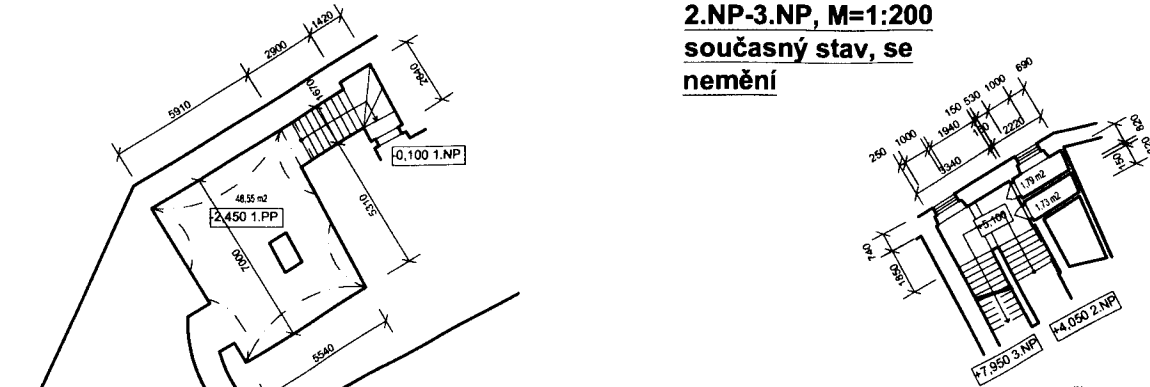
PŮDORYS STŘECHY, M=1:200
současný stav, bude se měnit
jen střešní krytina

PŮDORYS 1.PP, M=1:200
současný stav, se nemění

PŮDORYS
MEZIPATRO
2.NP-3.NP, M=1:200
současný stav, se
nemění

BÍLINA, AREÁL BÝVALÉHO PIVOVARU, R. Č. ÚSKP 42403/5-2546

STÁVAJÍCÍ STAV

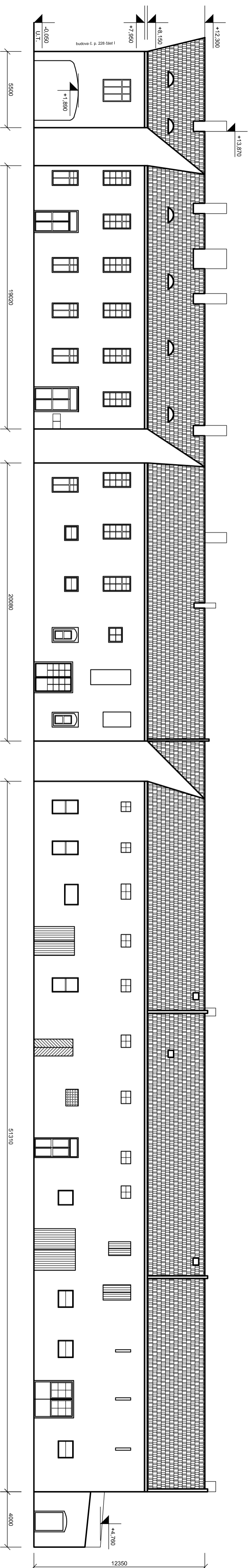
BUDOVA Č.P. 1, PARC. Č. 785

AKTUALIZACE SHP
 ZHOTOVENÉHO V ROCE 2000

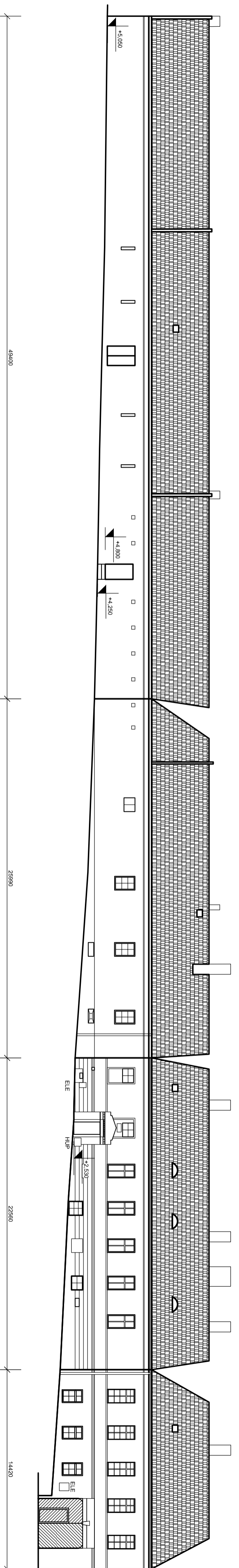
DATUM
 AKTUALIZACE
 10/2022

MĚŘITKO 1:200
PODKROVÍ,
STŘECHY

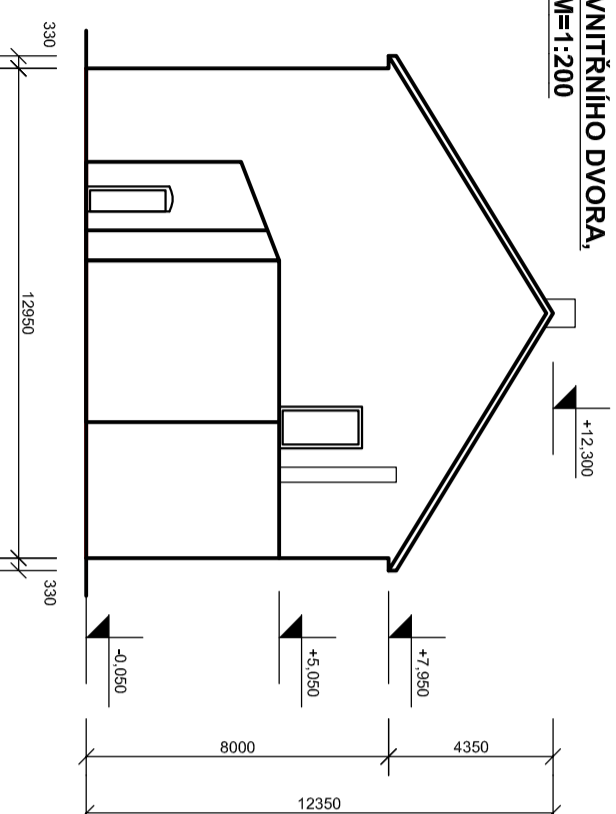
POHLED Z PROSTORU
VNITRNIHO DVORA,
M=1:200, původní stav

POHLED Z ULICE LITOMĚŘICKÁ,
M=1:200, původní stav

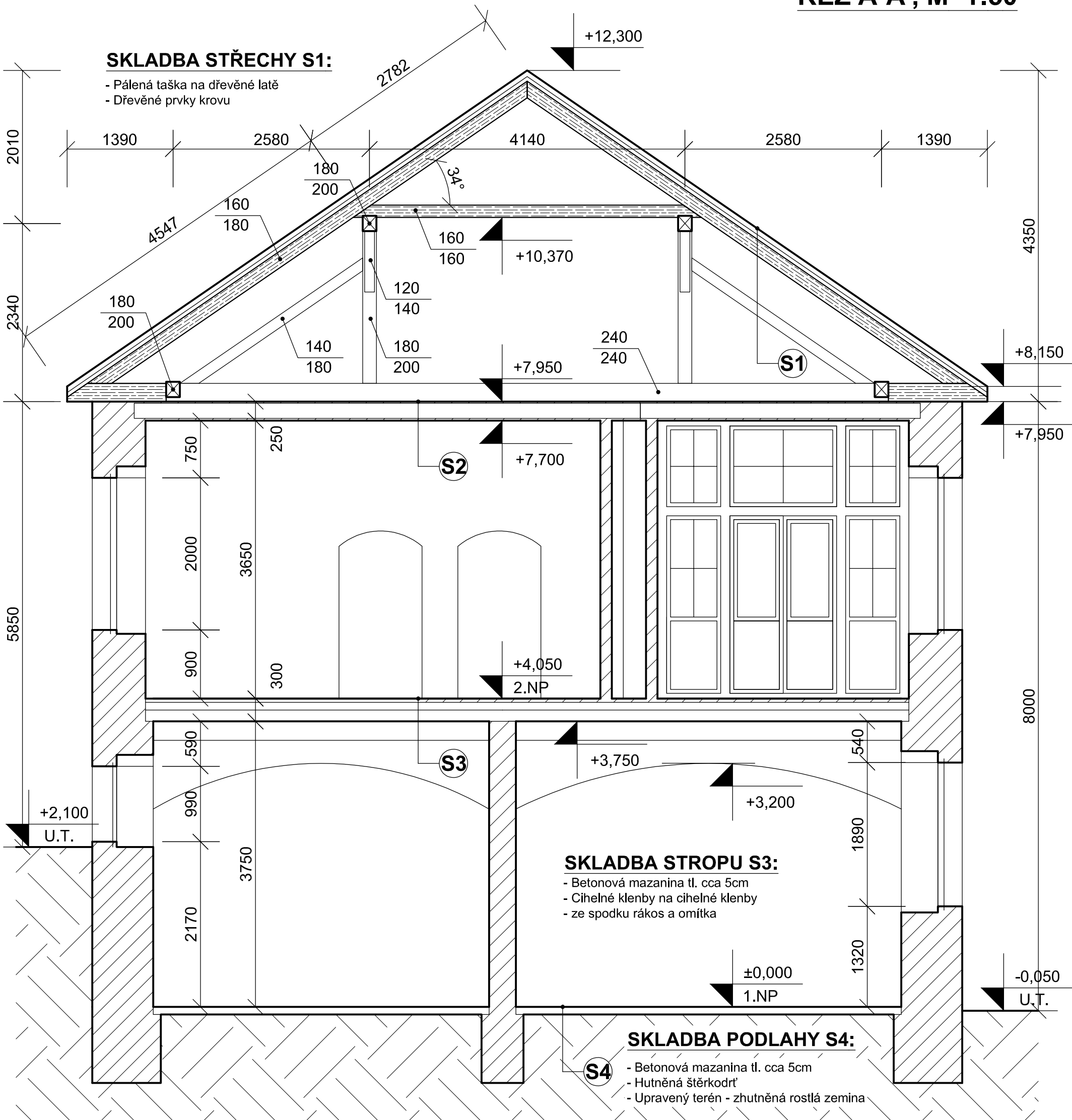

POHLED Z PROSTORU
VNITRNIHO DVORA,
M=1:200

INVESTOR: Lesy Sever, s.r.o. Zánek Bělina 98/7, 41801 Bělina	KRESLIL: Blaskové projekty, s.r.o. Štěpěho 1336, 27201 Kladrno, Křečehlavy	DATAUM 04/2019
NÁZEV AKCE: STAVEBNÍ ÚPRAVY STÁVAJÍCÍCH KROVŮ BUDOV BYVALEHO PIVOVARU V BĚLINĚ	OBSAH VÝKR.: BUDOVA Č.P. 1 POHLEDY PŮVODNÍ STAV	MĚŘÍTKO 1:200 FORMÁT 4xA4
		VÝKR. Č. D.1.14.

OBJEKT Č.P. 1
ŘEZ A-A', M=1:50

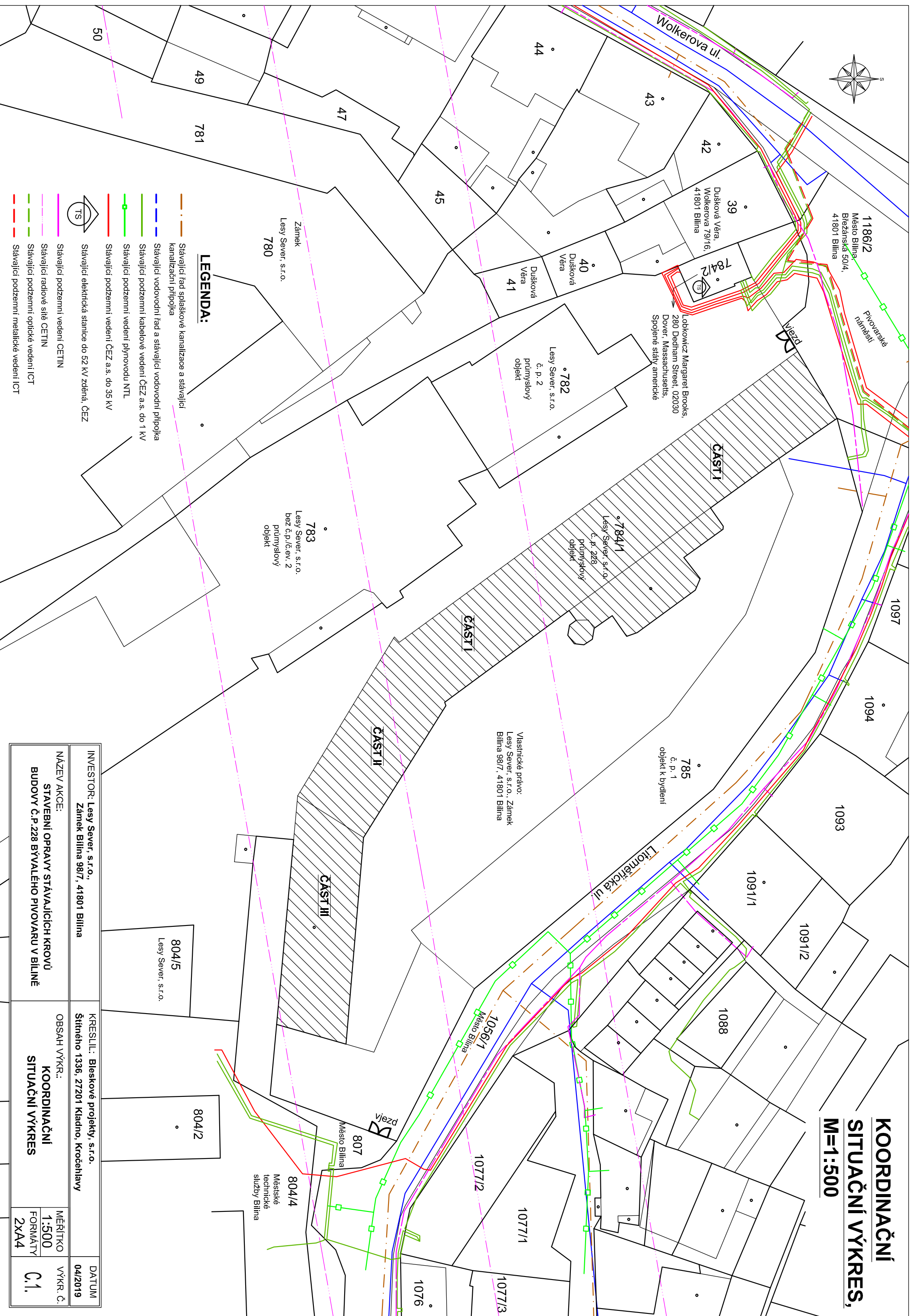
LEGENDA MATERIÁLŮ:

- stávající dřevěné prvky
- stávající obvodové zdivo
- stávající betonová mazanina

INVESTOR: Lesy Sever, s.r.o., Zámek Bílina 98/7, 41801 Bílina	KRESLIL: Bleskové projekty, s.r.o. Štítného 1336, 27201 Kladno, Kročehlavy	DATUM 04/2019
NÁZEV AKCE: UDRŽOVACÍ PRÁCE BUDOVY Č.P. 1/34 UL. LITOMĚŘICKÁ V BÍLINĚ (výměna střešní krytiny, žlabů a okapů)	OBSAH VÝKR.: Č.P. 1 ŘEZ A-A'	MĚŘITKO 1:50 FORMÁTY 2xA4
		VÝKR. Č. D.1.1.3.

KOORDINAČNÍ SITUAČNÍ VÝKRES, M=1:500

LEGENDA:

- Stávající řád splaškové kanalizace a stávající kanalizační přípojka
- Stávající vodovodní řád a stávající vodovodní přípojka
- Stávající kabelové vedení ČEZ a.s. do 1 kV
- Stávající podzemní vedení plynovodu NTL
- Stávající podzemní vedení ČEZ a.s. do 35 kV
- Stávající elektrická stanice do 52 kV zřetě. ČEZ
- Stávající podzemní vedení CETIN
- Stávající radiové sítě CETIN
- Stávající podzemní optické vedení ICT
- Stávající podzemní metalické vedení ICT

INVESTOR: Lesy Sever, s.r.o., Zámek Bilina 98/7, 41801 Bilina	KRESLIL: Bleskové projekty, s.r.o. Štítného 1336, 27201 Kladno, Krocínčlavy	DATUM 04/2019
NÁZEV AKCE: STAVEBNÍ OPRAVY STÁVAJÍCÍCH KROVŮ BUDOVY Č.P.228 BYVALÉHO PIVOVARU V BILINĚ	OBSAH VÝKR.: KOORDINAČNÍ SITUAČNÍ VÝKRES	VÝKR. Č. C.1.
	MĚŘÍTKO 1:500 FORMÁT 2xA4	

804/5
Lesy Sever, s.r.o.

804/2

804/4
Městské
technické
služby Bilina

783
Lesy Sever, s.r.o.
bez č.p./č.ev. 2
průmyslový
objekt

785
č. p. 1
objekt k bydlení

782
Lesy Sever, s.r.o.
č. p. 2
průmyslový
objekt

784/1
Lesy Sever, s.r.o.
č. p. 228
průmyslový
objekt

784/2
Lesy Sever, s.r.o.
č. p. 228
průmyslový
objekt

780
Zámek
Lesy Sever, s.r.o.

781

782

783

784/1

784/2

785

804/2

804/4

804/5

1056/1
Město Bilina

1056/2
Město Bilina

1056/3
Město Bilina

1056/4
Město Bilina

1056/5
Město Bilina

1056/6
Město Bilina

1056/7
Město Bilina

1056/8
Město Bilina

1056/9
Město Bilina

1056/10
Město Bilina

1056/11
Město Bilina

1056/12
Město Bilina

1056/13
Město Bilina

1056/14
Město Bilina

1056/15
Město Bilina

1056/16
Město Bilina

1056/17
Město Bilina

1056/18
Město Bilina

1056/19
Město Bilina

1056/20
Město Bilina

1056/21
Město Bilina

1056/22
Město Bilina

1056/23
Město Bilina

1056/24
Město Bilina

1056/25
Město Bilina

1056/26
Město Bilina

1056/27
Město Bilina

1056/28
Město Bilina

1056/29
Město Bilina

1056/30
Město Bilina

1056/31
Město Bilina

1056/32
Město Bilina

1056/33
Město Bilina

1056/34
Město Bilina

1056/35
Město Bilina

1056/36
Město Bilina

1056/37
Město Bilina

1056/38
Město Bilina

1056/39
Město Bilina

1056/40
Město Bilina

1056/41
Město Bilina

1056/42
Město Bilina

1056/43
Město Bilina

1056/44
Město Bilina

1056/45
Město Bilina

1056/46
Město Bilina

1056/47
Město Bilina

1056/48
Město Bilina

1056/49
Město Bilina

1056/50
Město Bilina

1056/51
Město Bilina

1056/52
Město Bilina

1056/53
Město Bilina

1056/54
Město Bilina

1056/55
Město Bilina

1056/56
Město Bilina

1056/57
Město Bilina

1056/58
Město Bilina

1056/59
Město Bilina

1056/60
Město Bilina

1056/61
Město Bilina

1056/62
Město Bilina

1056/63
Město Bilina

1056/64
Město Bilina

1056/65
Město Bilina

1056/66
Město Bilina

1056/67
Město Bilina

1056/68
Město Bilina

1056/69
Město Bilina

1056/70
Město Bilina

1056/71
Město Bilina

1056/72
Město Bilina

1056/73
Město Bilina

1056/74
Město Bilina

1056/75
Město Bilina

1056/76
Město Bilina

1056/77
Město Bilina

1056/78
Město Bilina

1056/79
Město Bilina

1056/80
Město Bilina

1056/81
Město Bilina

1056/82
Město Bilina

1056/83
Město Bilina

1056/84
Město Bilina

1056/85
Město Bilina

1056/86
Město Bilina

1056/87
Město Bilina

1056/88
Město Bilina

1056/89
Město Bilina

1056/90
Město Bilina

1056/91
Město Bilina

1056/92
Město Bilina

1056/93
Město Bilina

1056/94
Město Bilina

1056/95
Město Bilina

1056/96
Město Bilina

1056/97
Město Bilina

1056/98
Město Bilina

1056/99
Město Bilina

1056/100
Město Bilina

1056/101
Město Bilina

1056/102
Město Bilina

1056/103
Město Bilina

1056/104
Město Bilina

1056/105
Město Bilina

1056/106
Město Bilina

1056/107
Město Bilina

1056/108
Město Bilina

1056/109
Město Bilina

1056/110
Město Bilina

1056/111
Město Bilina

1056/112
Město Bilina

1056/113
Město Bilina

1056/114
Město Bilina

1056/115
Město Bilina

1056/116
Město Bilina

1056/117
Město Bilina

1056/118
Město Bilina

1056/119
Město Bilina

1056/120
Město Bilina

1056/121
Město Bilina

1056/122
Město Bilina

1056/123
Město Bilina

1056/124
Město Bilina

1056/125
Město Bilina

1056/126
Město Bilina

1056/127
Město Bilina

1056/128
Město Bilina

1056/129
Město Bilina

1056/130
Město Bilina

1056/131
Město Bilina

1056/132
Město Bilina

1056/133
Město Bilina

1056/134
Město Bilina

1056/135
Město Bilina

1056/136
Město Bilina

1056/137
Město Bilina

1056/138
Město Bilina

1056/139
Město Bilina

1056/140
Město Bilina

1056/141
Město Bilina

1056/142
Město Bilina

1056/143
Město Bilina

1056/144
Město Bilina

1056/145
Město Bilina

1056/146
Město Bilina

1056/147
Město Bilina

1056/148
Město Bilina

1056/149
Město Bilina

1056/150
Město Bilina

1056/151
Město Bilina

1056/152
Město Bilina

1056/153
Město Bilina

1056/154
Město Bilina

1056/155
Město Bilina

1056/156
Město Bilina

1056/157
Město Bilina

1056/158
Město Bilina

1056/159
Město Bilina

1056/160
Město Bilina

1056/161
Město Bilina

1056/162
Město Bilina

1056/163
Město Bilina

1056/164
Město Bilina

1056/165
Město Bilina

1056/166
Město Bilina

1056/167
Město Bilina

1056/168
Město Bilina

1056/169
Město Bilina

1056/170
Město Bilina

1056/171
Město Bilina

1056/172
Město Bilina

1056/173
Město Bilina

1056/174
Město Bilina

1056/175
Město Bilina

1056/176
Město Bilina

1056/177
Město Bilina

1056/178
Město Bilina

1056/179
Město Bilina

1056/180
Město Bilina

1056/181
Město Bilina

1056/182
Město Bilina

1056/183
Město Bilina

1056/184
Město Bilina

1056/185
Město Bilina

1056/186
Město Bilina

1056/187
Město Bilina

1056/188
Město Bilina

1056/189
Město Bilina

1056/190
Město Bilina

1056/191
Město Bilina

1056/192
Město Bilina

1056/193
Město Bilina

1056/194
Město Bilina

1056/195
Město Bilina

1056/196
Město Bilina

1056/197
Město Bilina

1056/198
Město Bilina

1056/199
Město Bilina

1056/200
Město Bilina

1056/201
Město Bilina

1056/202
Město Bilina

1056/203
Město Bilina

1056/204
Město Bilina

1056/205
Město Bilina

1056/206
Město Bilina

1056/207
Město Bilina

1056/208
Město Bilina

1056/209
Město Bilina

1056/210
Město Bilina

1056/211
Město Bilina

1056/212
Město Bilina

1056/213
Město Bilina

1056/214
Město Bilina

1056/215
Město Bilina

1056/216
Město Bilina

1056/217
Město Bilina

1056/218
Město Bilina

1056/219
Město Bilina

1056/220
Město Bilina

1056/221
Město Bilina

1056/222
Město Bilina

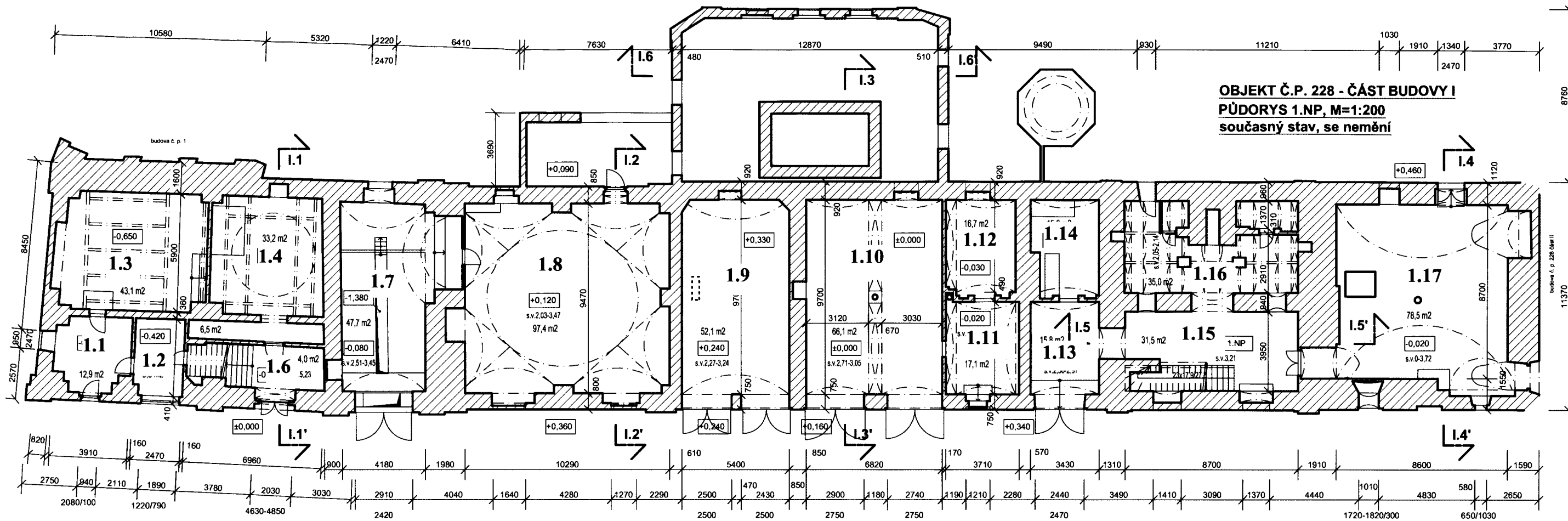
1056/223
Město Bilina

1056/224
Město Bilina

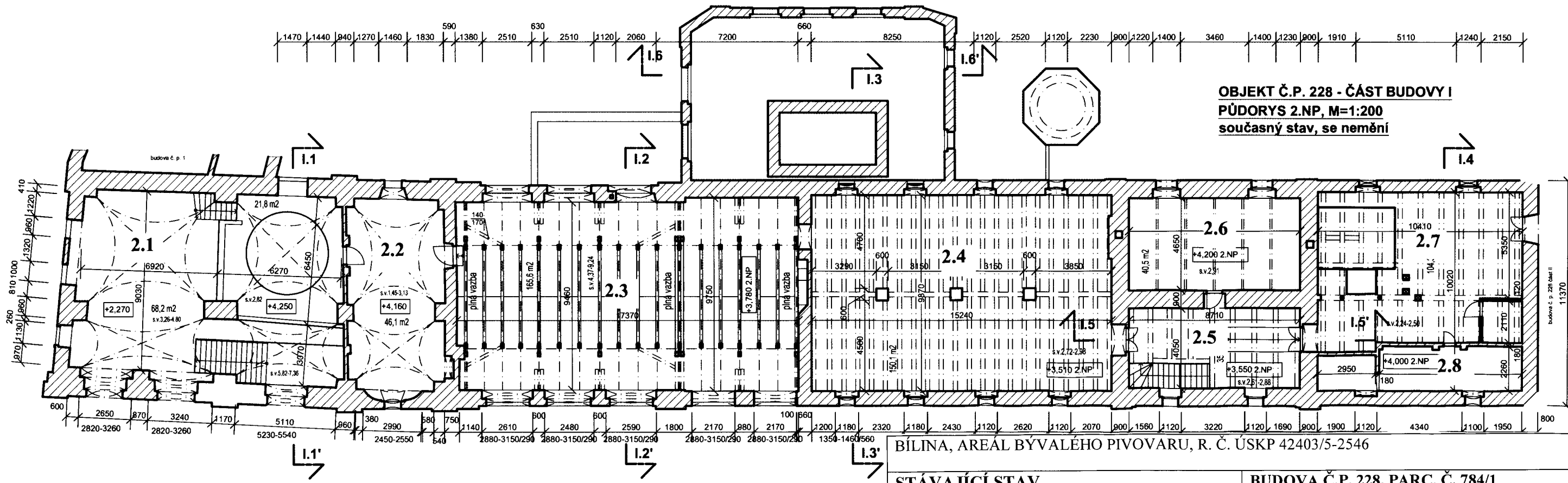
1056/225
Město Bilina

1056/226
Město Bilina

1056/227
Mě

OBJEKT Č.P. 228 - ČÁST BUDOVY I
PŮDORYS 1.NP, M=1:200
současný stav, se nemění

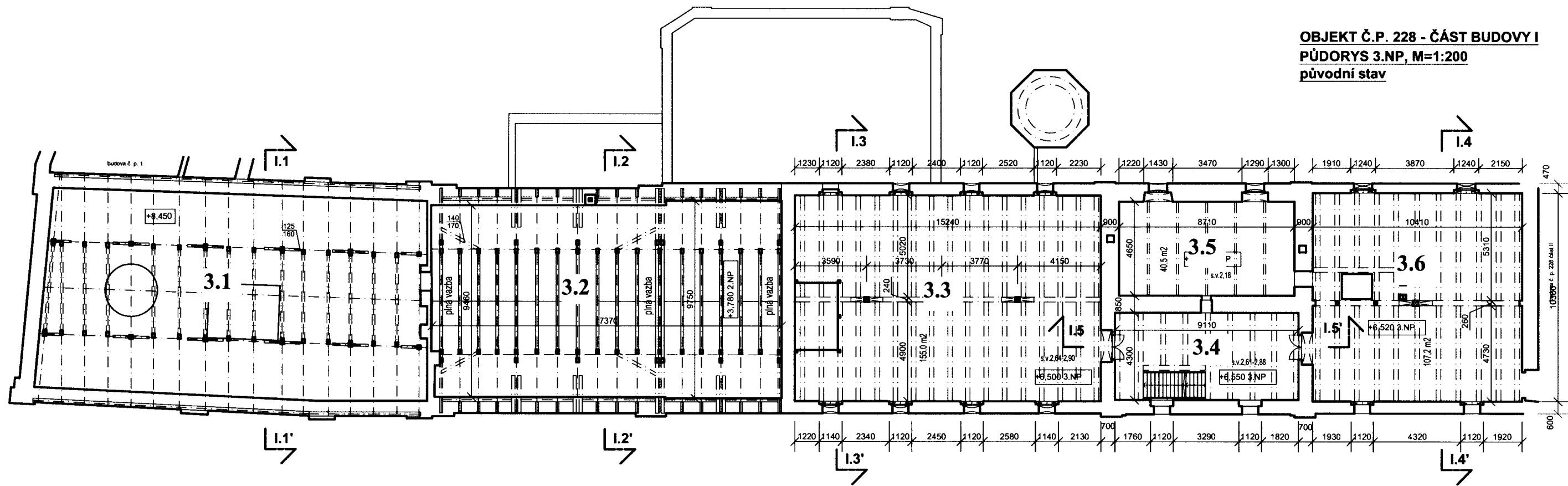

OBJEKT Č.P. 228 - ČÁST BUDOVY I
PŮDORYS 2.NP, M=1:200
současný stav, se nemění

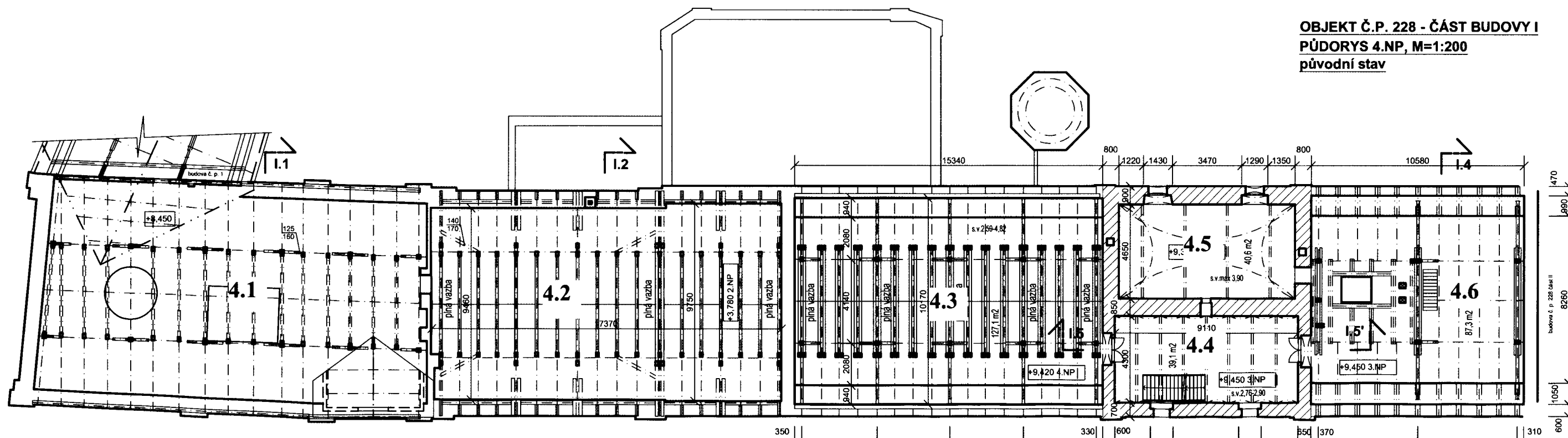
BÍLINA, AREÁL BÝVALÉHO PIVOVARU, R. Č. ÚSKP 42403/5-2546

STÁVAJÍCÍ STAV ČÁST I		BUDOVA Č.P. 228, PARC. Č. 784/1	
AKTUALIZACE SHP	DATUM AKTUALIZACE	MĚŘÍTKO 1:200	
ZHOTOVENÉHO V ROCE 2000	10/2022	PŮDORYS 1NP A 2NP	

OBJEKT Č.P. 228 - ČÁST BUDOVY I
PŮDORYS 3.NP, M=1:200
 původní stav

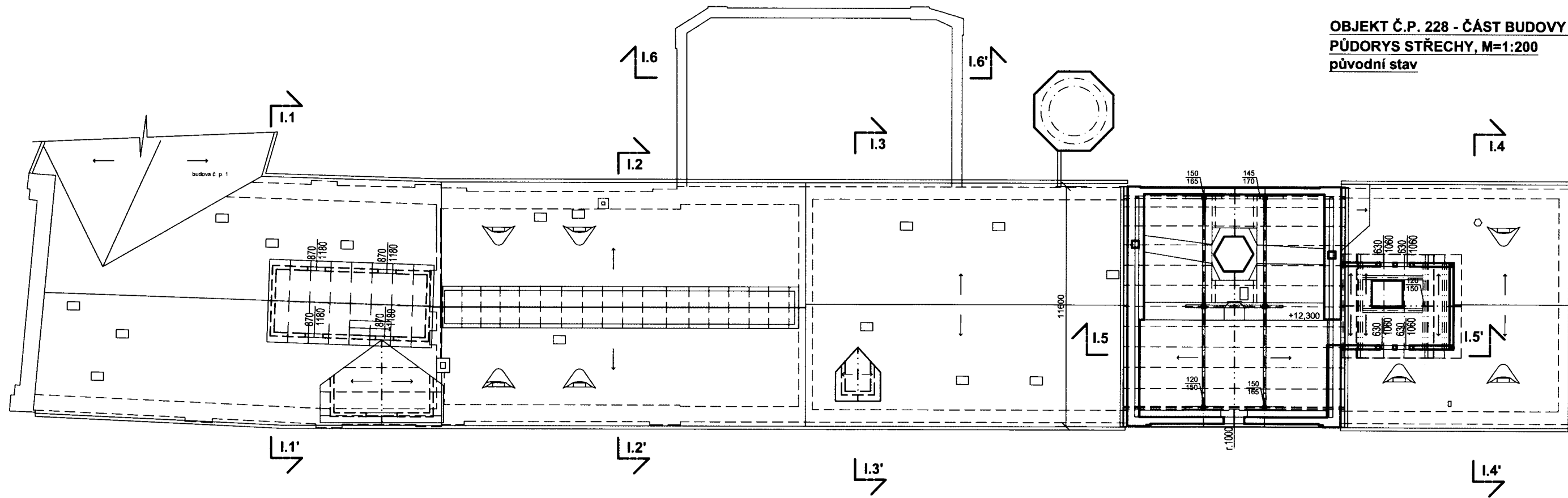

OBJEKT Č.P. 228 - ČÁST BUDOVY I
PŮDORYS 4.NP, M=1:200
 původní stav

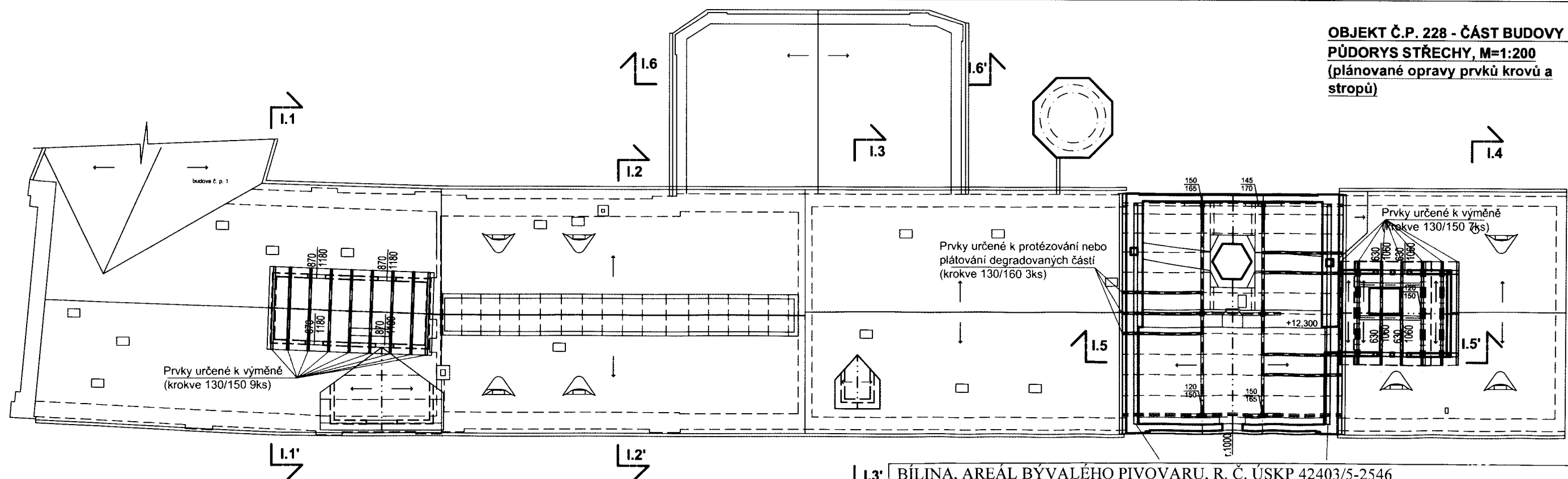

BILINA, AREÁL BYVALÉHO PIVOVARU, R. Č. USKP 42403/5-2546			
STÁVAJÍCÍ STAV ČÁST I		BUDOVA Č.P. 228, PARC. Č. 784/1	
AKTUALIZACE SHP		DATUM AKTUALIZACE	MĚŘÍTKO 1:200
ZHOTOVENÉHO V ROCE 2000		10/2022	PŮDORYS 3NP A 4NP

OBJEKT Č.P. 228 - ČÁST BUDOVY I
PŮDORYS STŘECHY, M=1:200
 původní stav

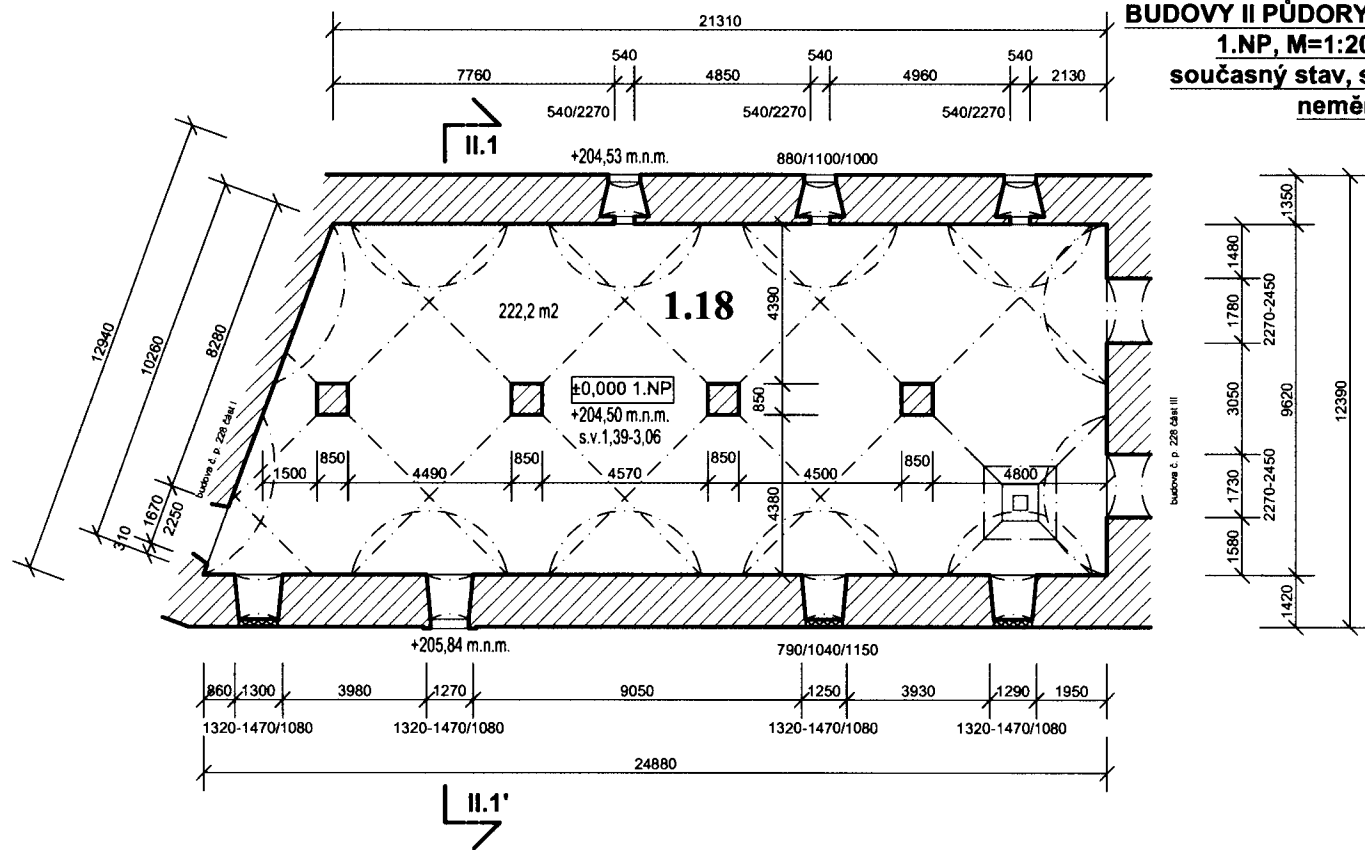

OBJEKT Č.P. 228 - ČÁST BUDOVY I
PŮDORYS STŘECHY, M=1:200
 (plánované opravy prvků krovů a stropů)

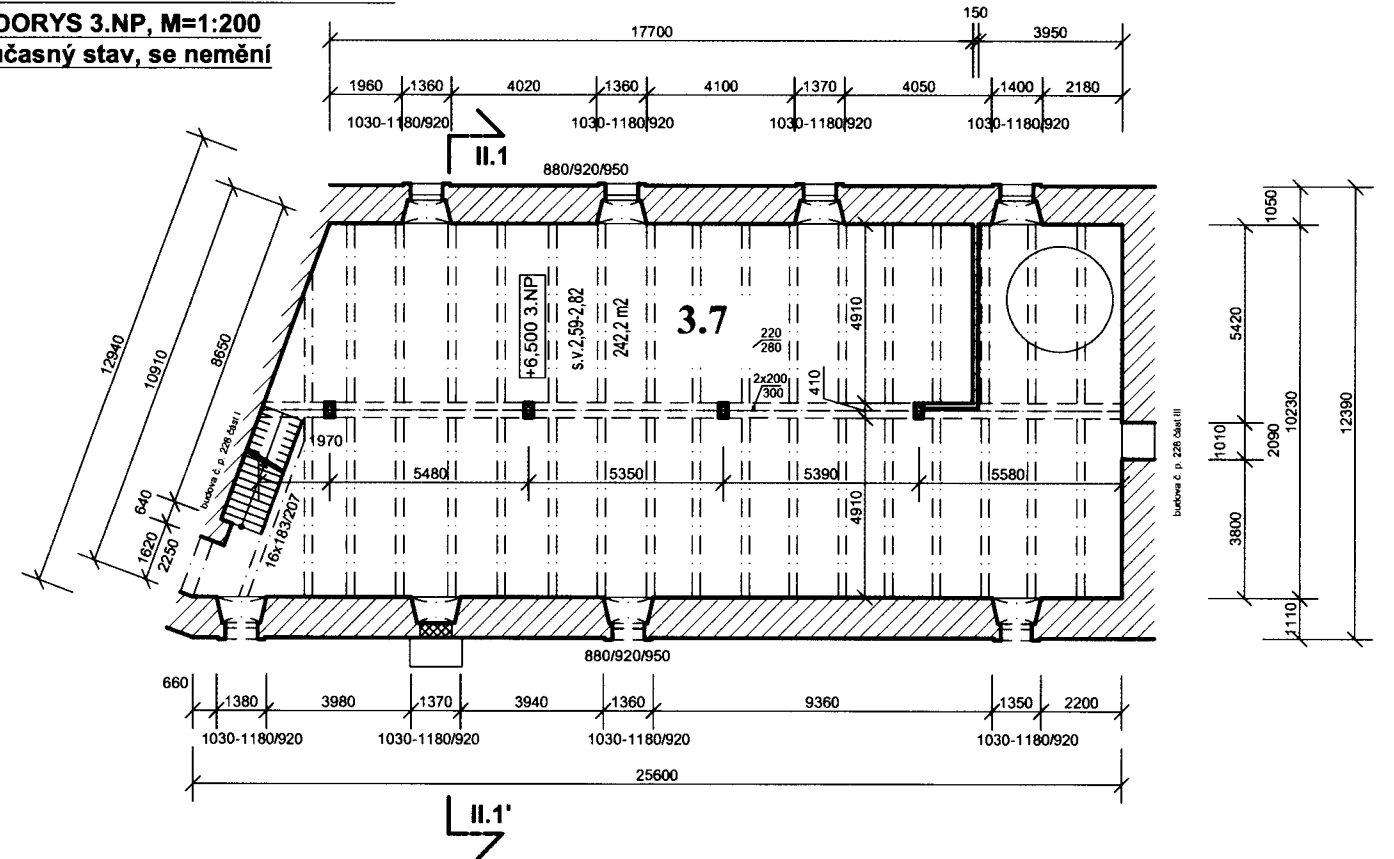

BÍLINA, AREÁL BÝVALÉHO PIVOVARU, R. Č. ÚSKP 42403/5-2546		
STÁVAJÍCÍ STAV ČÁST I		BUDOVA Č.P. 228, PARC. Č. 784/1
AKTUALIZACE SHP	DATUM AKTUALIZACE 10/2022	MĚŘITKO 1:200
ZHOTOVENÉHO V ROCE 2000		PŮDORYS 5NP, STŘECHY

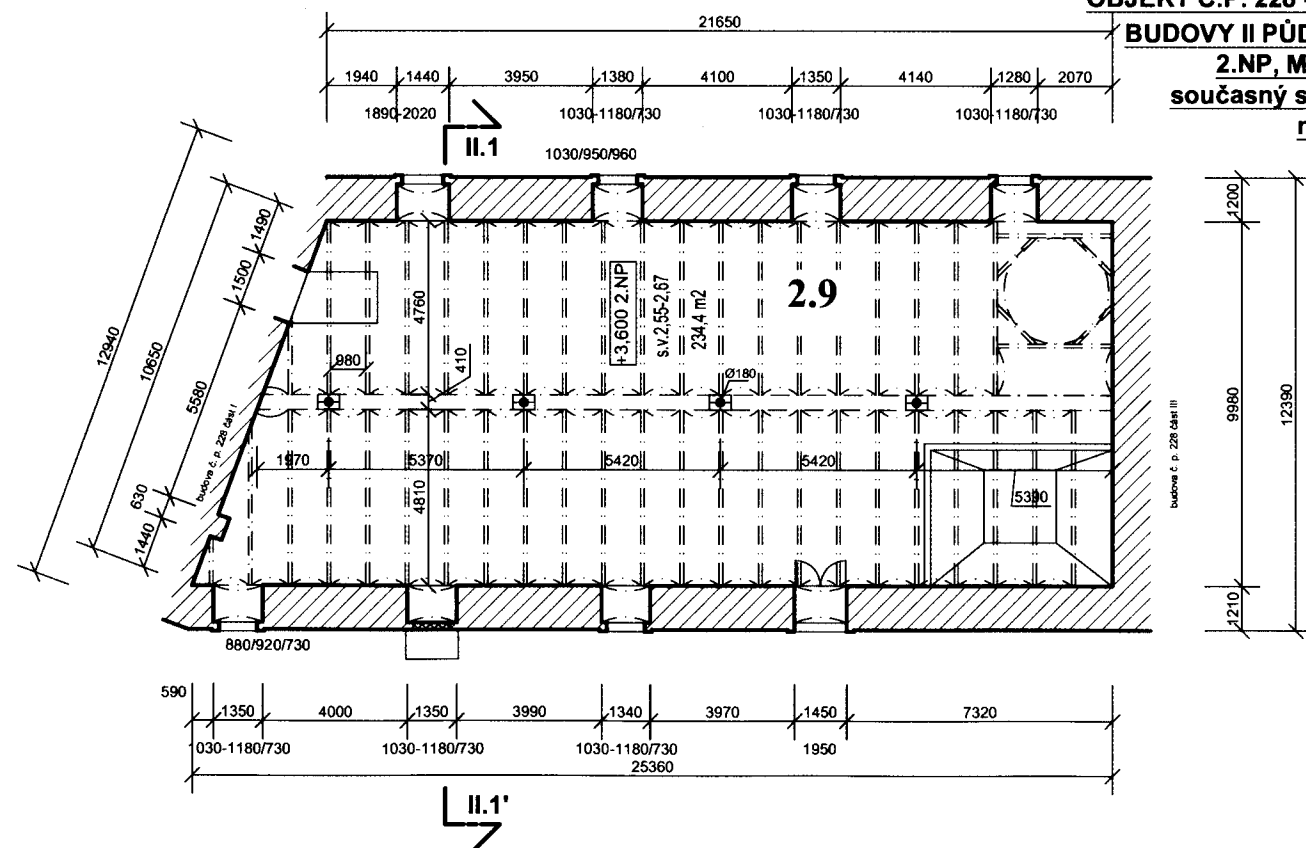
**OBJEKT Č.P. 228 - ČÁST
BUDOVY II PŮDORYS
1.NP, M=1:200
současný stav, se
nemění**

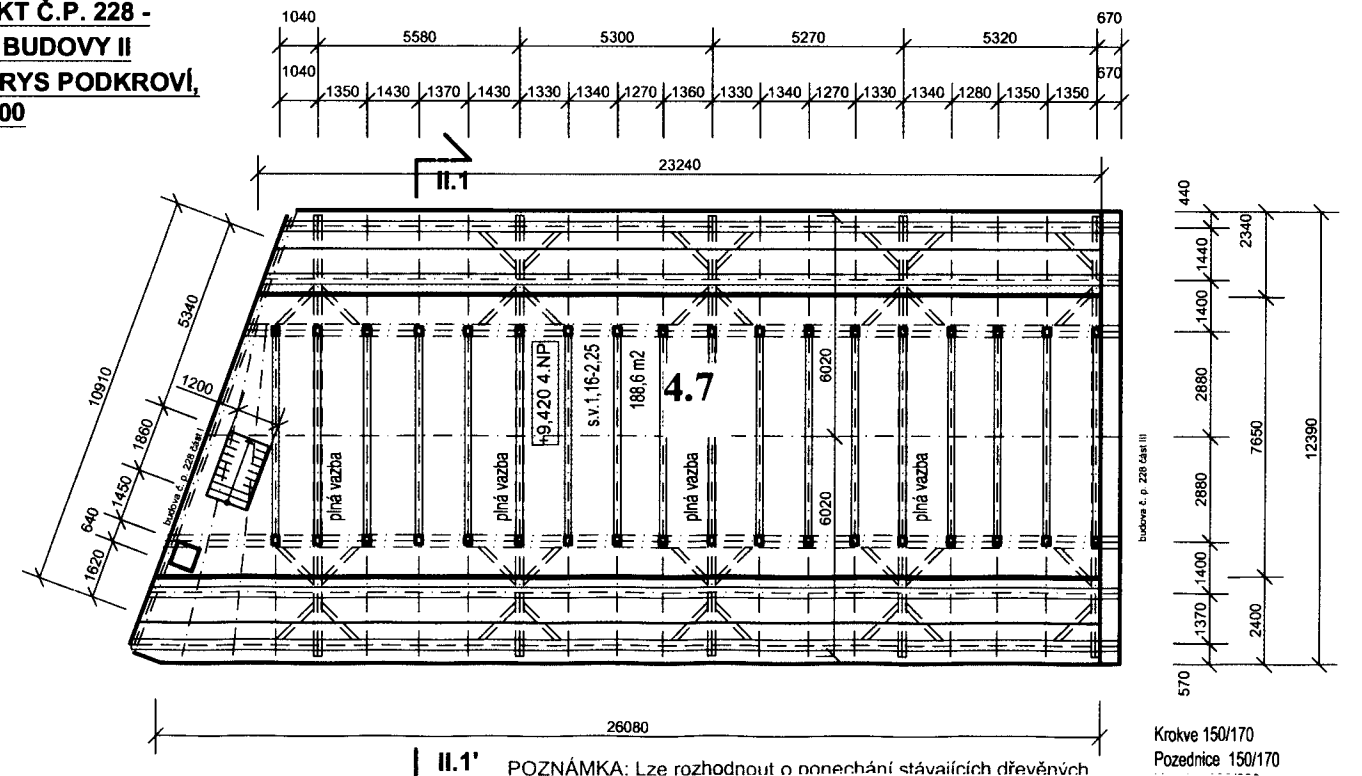
**OBJEKT Č.P. 228 - ČÁST BUDOVY II
PŮDORYS 3.NP, M=1:200
současný stav, se nemění**

**OBJEKT Č.P. 228 - ČÁST
BUDOVY II PŮDORYS
2.NP, M=1:200
současný stav, se
nemění**

**OBJEKT Č.P. 228 -
ČÁST BUDOVY II
PŮDORYS PODKROVÍ,
M=1:200**

LEGENDA MATERIÁLŮ:
 stávající obvodové zdivo

II.1' POZNÁMKA: Lze rozhodnout o ponechání stávajících dřevěných

BÍLINA, AREÁL BÝVALÉHO PIVOVARU, R. Č. ÚSKP 42403/5-2546

**STÁVAJÍCÍ STAV
ČÁST II**

BUDOVA Č.P. 228, PARC. Č. 784/1

AKTUALIZACE SHP
ZHOTOVENÉHO V ROCE 2000

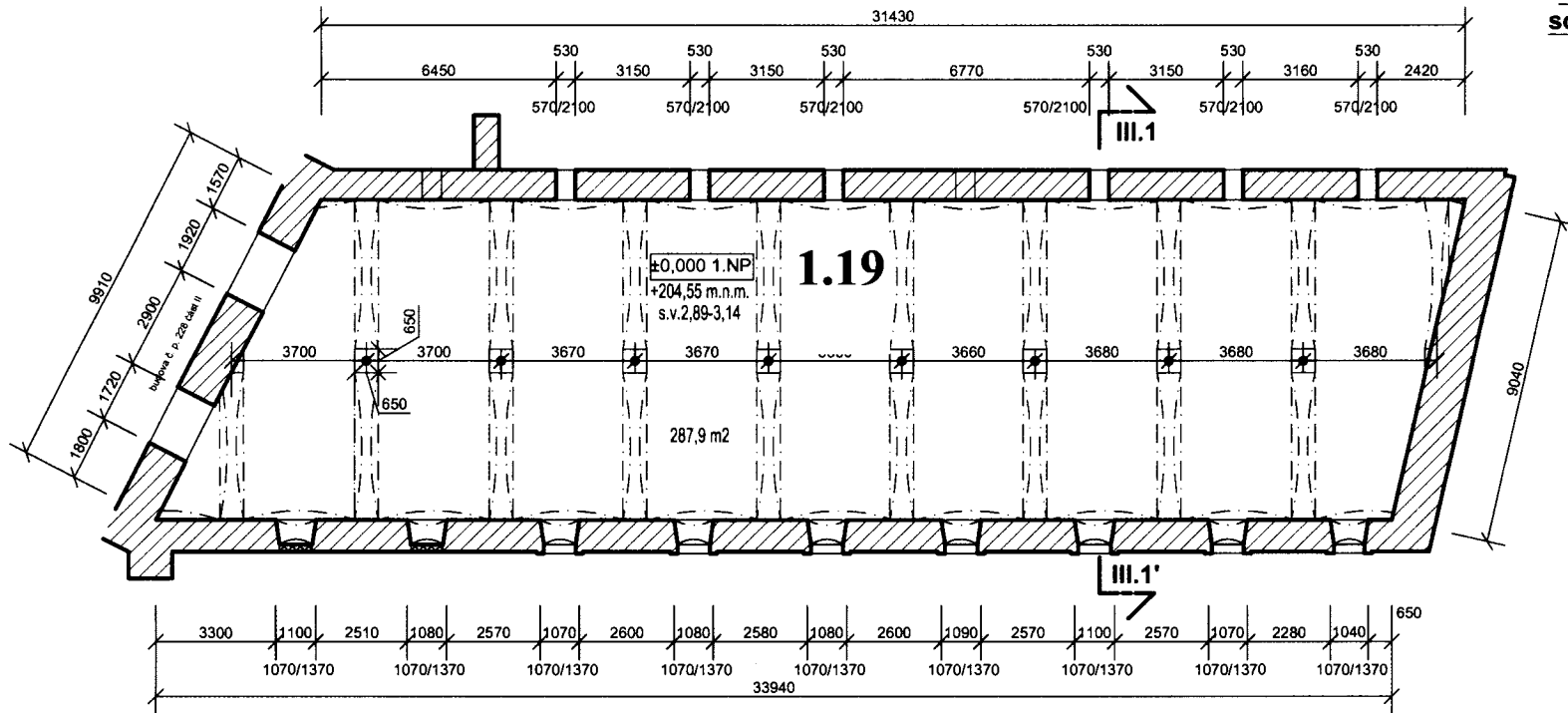
DATUM
AKTUALIZACE
10/2022

MĚŘITKO 1:200

**PŮDORYS 1NP, 2NP, 3NP,
PODKROVÍ**

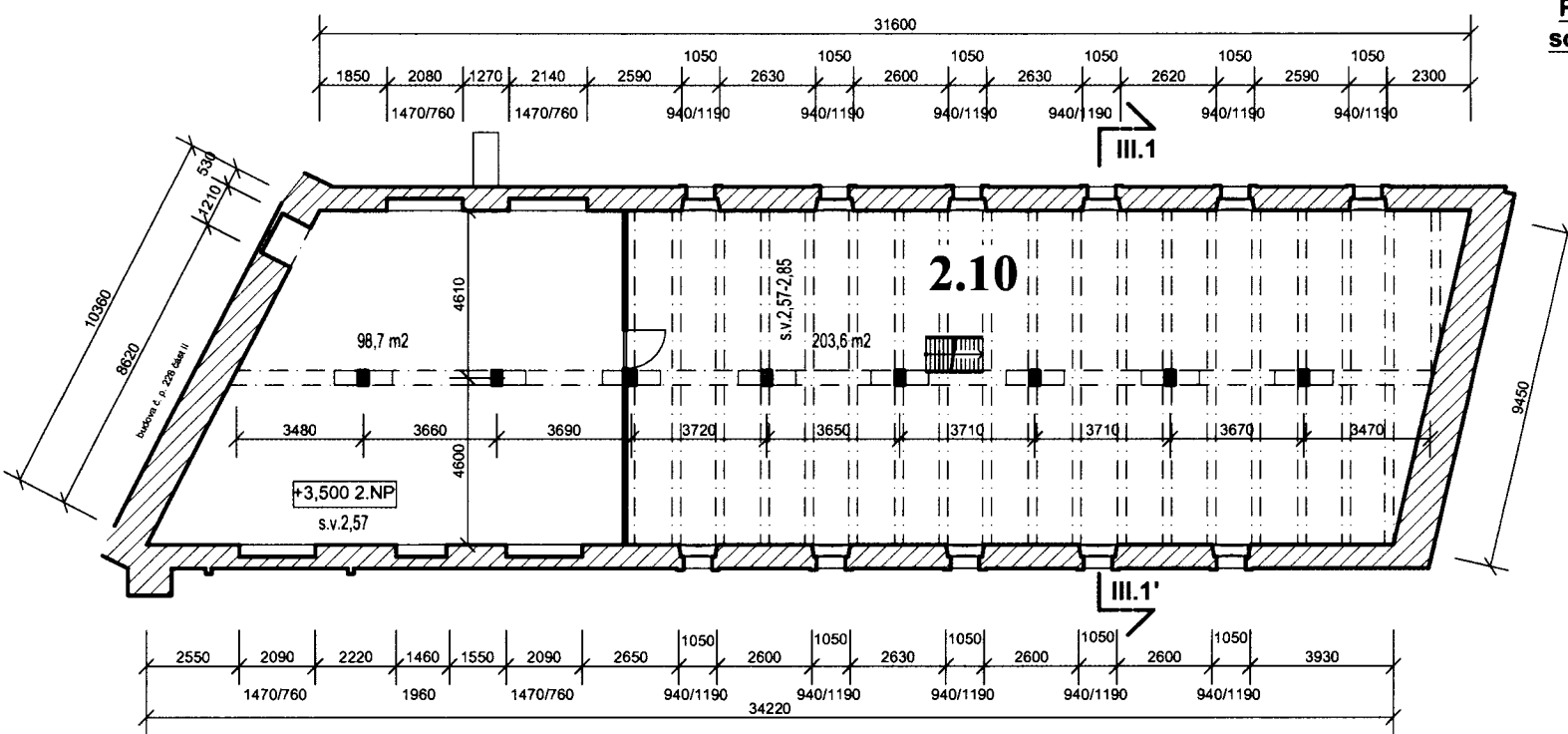
OBJEKT Č.P. 228 ČÁST BUDOVY III

PŮDORYS 1.NP, M=1:200
současný stav, se nemění

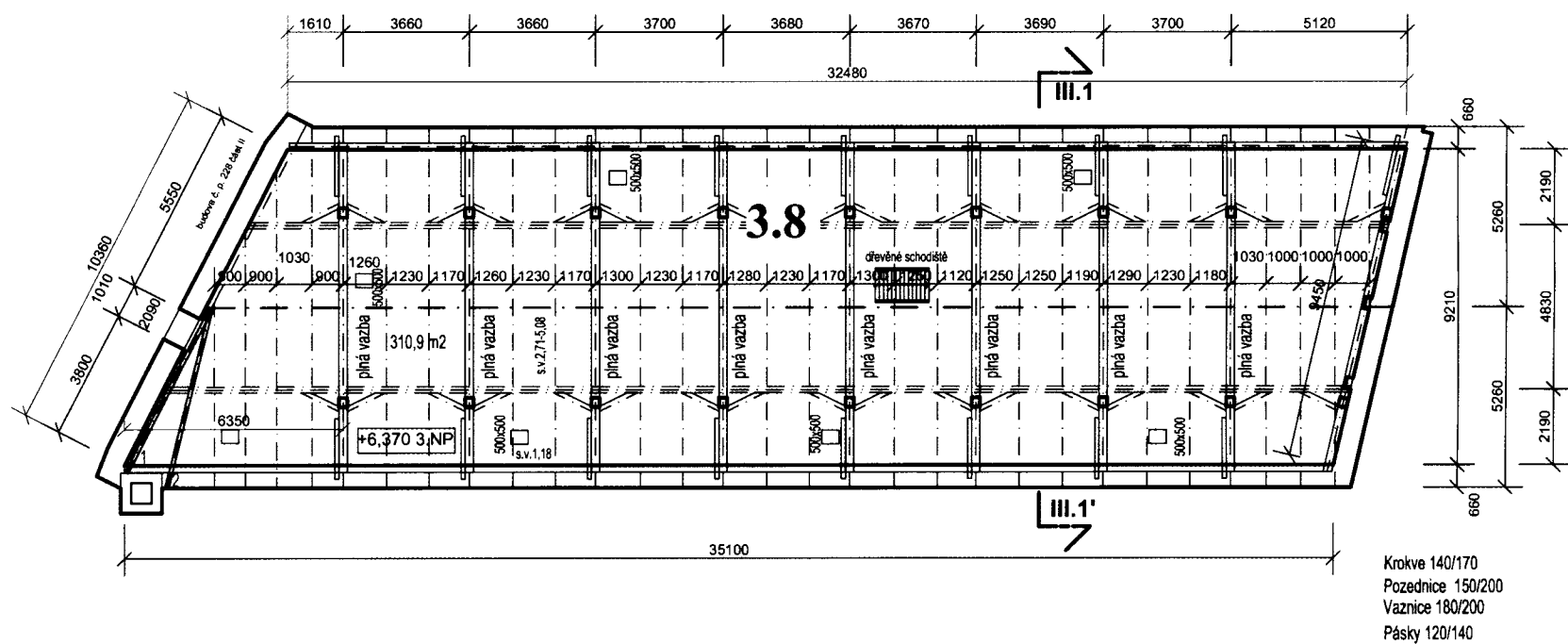
OBJEKT Č.P. 228 - ČÁST BUDOVY III

PŮDORYS 2.NP, M=1:200
současný stav, se nemění

OBJEKT Č.P. 228 - ČÁST BUDOVY III

PŮDORYS PODKROVÍ, M=1:200

POZNÁMKA: Lze rozhodnout o ponechání stávajících dřevěných konstrukcí a nahrazení zničených dřevěných prvků č. 1, 2. Pomocné dřevěné prvky, jako jsou střešní latě lze vyměnit v celé ploše konstrukce objektu.

BÍLINA, AREÁL BÝVALÉHO PIVOVARU, R. Č. ÚSKP 42403/5-2546

STÁVAJÍCÍ STAV
ČÁST III

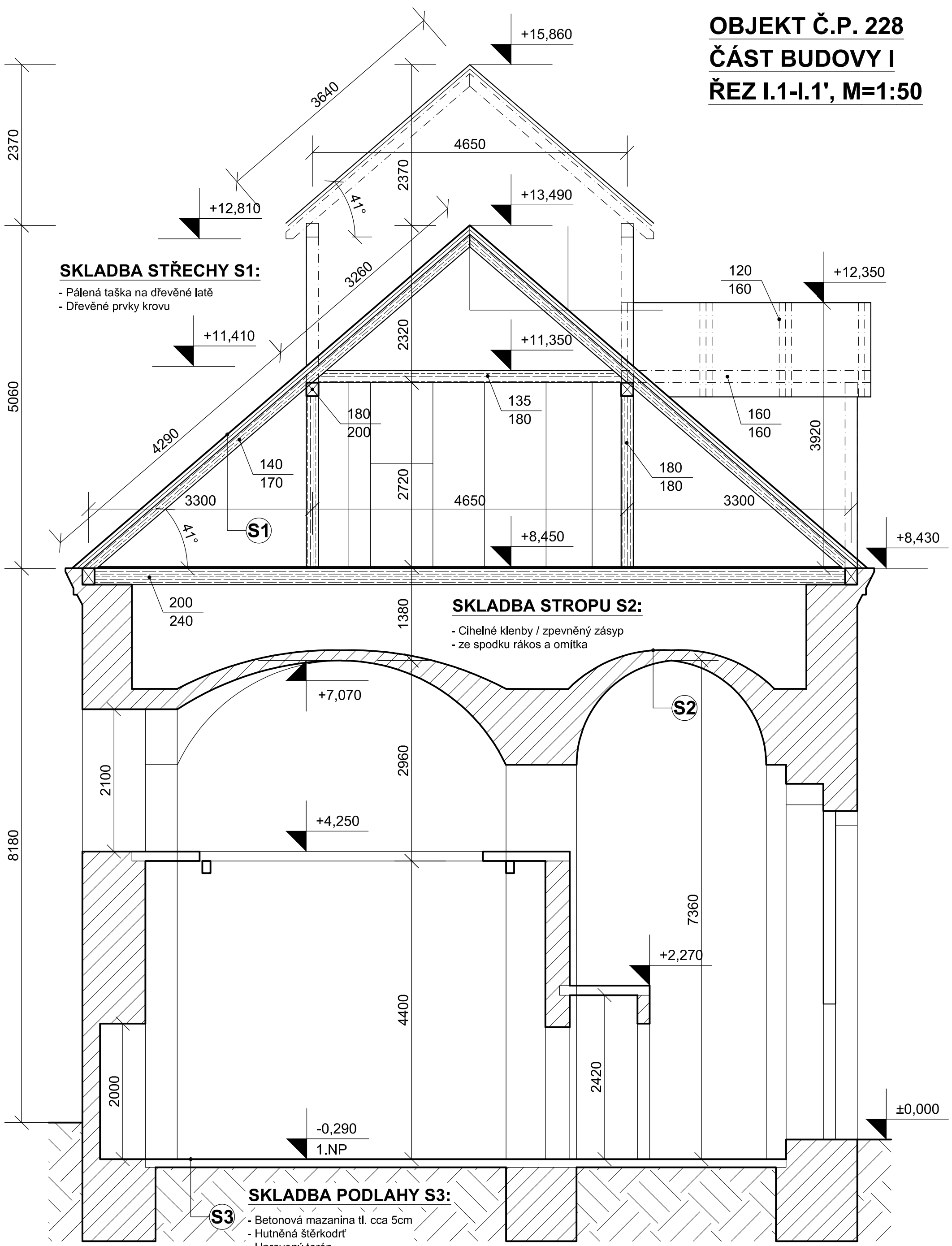
BUDOVA Č.P. 228, PARC. Č. 784/1

AKTUALIZACE SHP
ZHOTOVENÉHO V ROCE 2000

DATUM
AKTUALIZACE
10/2022

MĚŘÍTKO 1:200
PŮDORYS 1NP, 2NP,
PODKROVÍ

OBJEKT Č.P. 228
ČÁST BUDOVY I
ŘEZ I.1-I.1', M=1:50

LEGENDA MATERIÁLŮ:

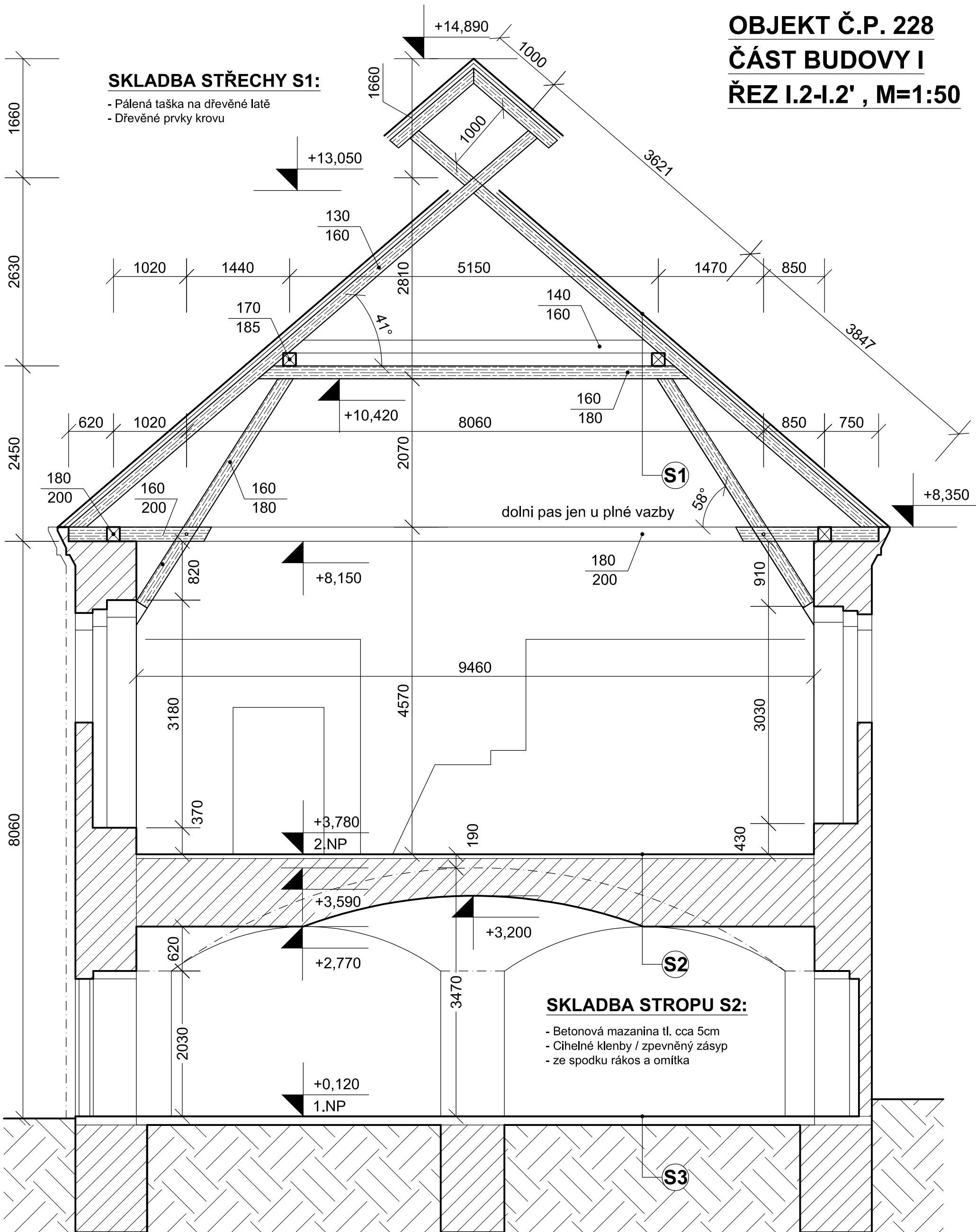
- stávající dřevěné prvky
- stávající obvodové zdivo
- stávající betonová mazanina

INVESTOR: Lesy Sever, s.r.o., Zámek Bílina 98/7, 41801 Bílina	KRESLIL: Bleskové projekty, s.r.o. Štítného 1336, 27201 Kladno, Kročehlavy	DATUM 04/2019
NÁZEV AKCE: STAVEBNÍ OPRAVY STÁVAJÍCÍCH KROVŮ BUDOVY Č.P.228 BÝVALÉHO PIVOVARU V BÍLINĚ	OBSAH VÝKR.: Č.P. 228 ČÁST BUDOVY I - ŘEZ I.1-I.1'	MĚŘITKO 1:50 FORMÁTY 2xA4
		VÝKR. Č. D.1.1.1.5.

OBJEKT Č.P. 228
ČÁST BUDOVY I
ŘEZ I.2-I.2' , M=1:50

SKLADBA STŘECHY S1:

- Pálená taška na dřevěné latě
- Dřevěné prvky krovu

SKLADBA STROPU S2:

- Betonová mazanina tl. cca 5cm
- Cihelné klenby / zpevněný zásyp
- ze spodku rákos a omítka

SKLADBA PODLAHY S3:

- Betonová mazanina tl. cca 5cm
- Hutněná štěrkodrt'
- Upravený terén

LEGENDA MATERIÁLŮ:

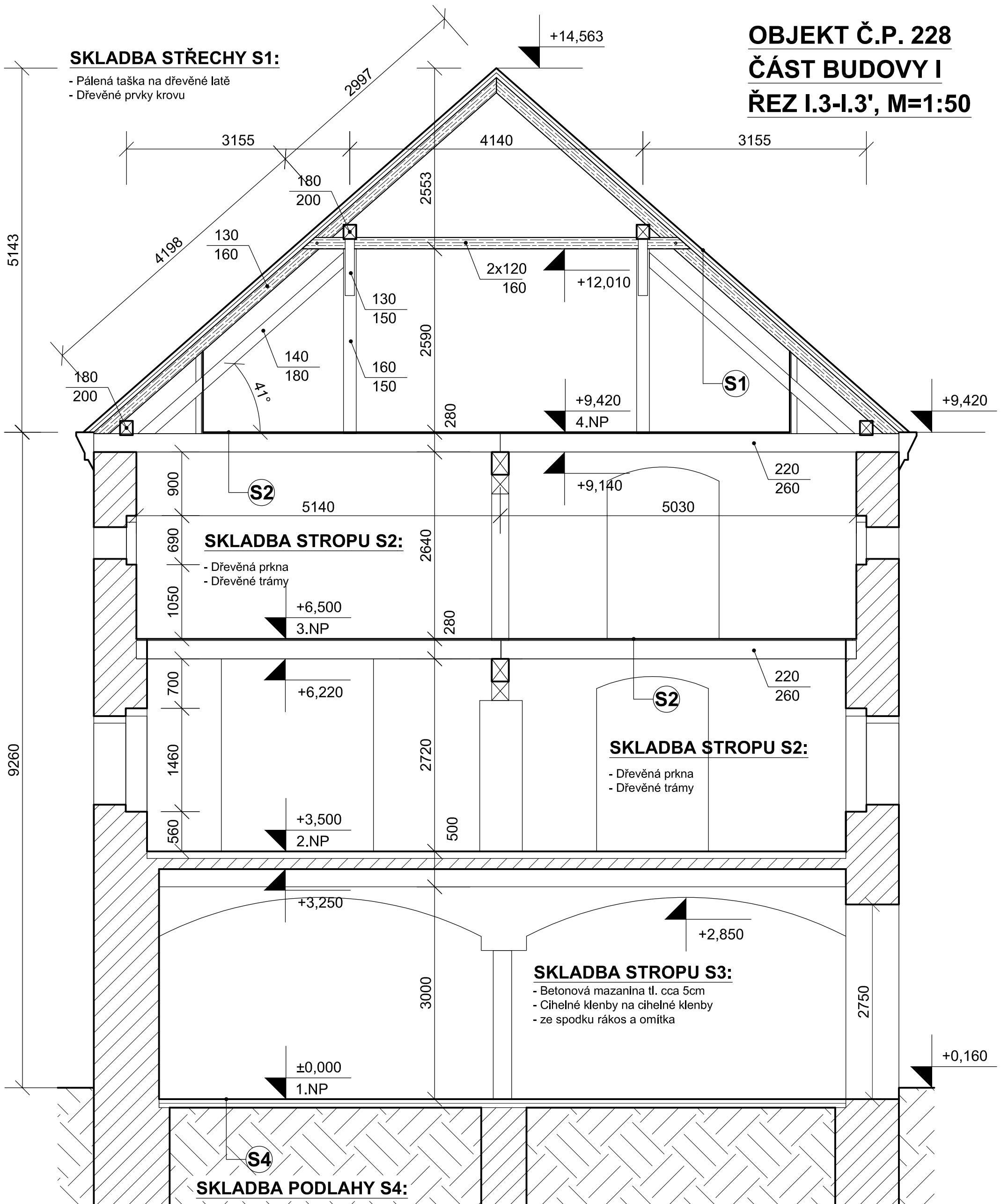
- stávající dřevěné prvky
- stávající obvodové zdivo
- stávající betonová mazanina

INVESTOR: Lesy Sever, s.r.o., Zámek Bílina 98/7, 41801 Bílina	KRESLIL: Bleskové projekty, s.r.o. Štítného 1336, 27201 Kladno, Kročehlavy	DATUM 04/2019
NÁZEV AKCE: STAVEBNÍ OPRAVY STÁVAJÍCÍCH KROVŮ BUDOVY Č.P.228 BÝVALÉHO PIVOVARU V BÍLINĚ	OBSAH VÝKR.: Č.P. 228 ČÁST BUDOVY I - ŘEZ I.2-I.2'	MĚŘITKO 1:200 FORMÁTY 2xA4 VÝKR. Č. D.1.1.1.6.

OBJEKT Č.P. 228
ČÁST BUDOVY I
ŘEZ I.3-I.3', M=1:50

SKLADBA STŘECHY S1:

- Pálená taška na dřevěné latě
- Dřevěné prvky krovy

SKLADBA STROPU S2:

- Dřevěná prkna
- Dřevěné trámy

SKLADBA STROPU S2:

- Dřevěná prkna
- Dřevěné trámy

SKLADBA STROPU S3:

- Betonová mazanina tl. cca 5cm
- Cihelné klenby na cihelné klenby
- ze spodku rákos a omítka

SKLADBA PODLAHY S4:

- Betonová mazanina tl. cca 5cm
- Hutněná štěrkodrt'
- Upravený terén - zhutněná rostlá zemina bez ornice

LEGENDA MATERIÁLŮ:

- stávající dřevěné prvky
- stávající obvodové zdivo
- stávající betonová mazanina

INVESTOR: Lesy Sever, s.r.o., Zámek Bílina 98/7, 41801 Bílina	KRESLIL: Bleskové projekty, s.r.o. Štítného 1336, 27201 Kladno, Kročehlavy	DATUM 04/2019
NÁZEV AKCE: STAVEBNÍ OPRAVY STÁVAJÍCÍCH KROVŮ BUDOVY Č.P.228 BÝVALÉHO PIVOVARU V BÍLINĚ	OBSAH VÝKR.: Č.P. 228 ČÁST BUDOVY I - ŘEZ I.3-I.3'	MĚŘÍTKO 1:50 FORMÁTY 2xA4
		VÝKR. Č. D.1.1.1.7.

OBJEKT Č.P. 228
ČÁST BUDOVY I
ŘEZ I.4-I.4', M=1:50
původní stav

SKLADBA STŘECHY S1:

- Pálená taška na dřevěné latě
- Dřevěné prvky krovu

SKLADBA STROPU S2:

- Dřevěná prkna
- Dřevěné trámy

SKLADBA STROPU S3:

- Dřevěná prkna
- dřevěný záklop
- ze spodku rákos a omítka

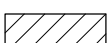
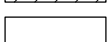
SKLADBA STROPU S3:

- Betonová mazanina tl. cca 5cm
- Cihelné klenby
- ze spodku rákos a omítka

SKLADBA PODLAHY S5:

- Betonová mazanina tl. cca 5cm
- Hutněná štěrkodrt'
- Upravený terén - zhutněná rostlá zemina bez ornice

LEGENDA MATERIÁLŮ:

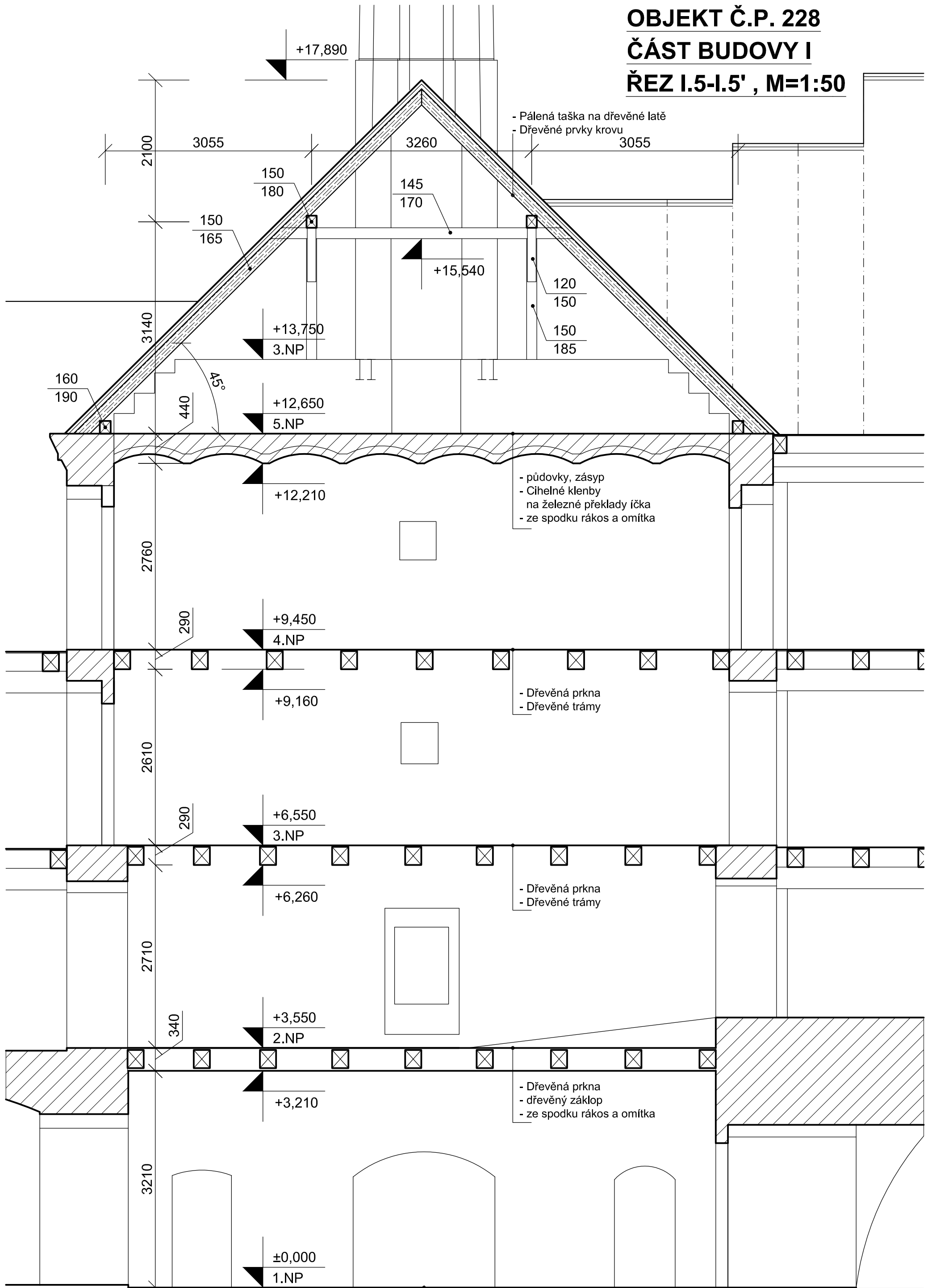
- stávající dřevěné prvky
- stávající obvodové zdivo
- stávající betonová mazanina

INVESTOR: Lesy Sever, s.r.o., Zámek Bílina 98/7, 41801 Bílina	KRESLIL: Bleskové projekty, s.r.o. Štítného 1336, 27201 Kladno, Kročehlavy	DATUM 04/2019
NÁZEV AKCE: STAVEBNÍ OPRAVY STÁVAJÍCÍCH KROVŮ BUDOVY Č.P.228 BÝVALÉHO PIVOVARU V BÍLINĚ	OBSAH VÝKR.: Č.P. 228 ČÁST BUDOVY I - ŘEZ I.4-I.4' původní stav	MÉRITKO 1:50 FORMÁTY 2xA4
		VÝKR. Č. D.1.1.1.8.

OBJEKT Č.P. 228

ČÁST BUDOVY I

ŘEZ I.5-I.5' , M=1:50

- Pálená taška na dřevěné latě
- Dřevěné prvky krovu

- půdovky, zásyp
- Cihelné klenby na železné překlady íčka
- ze spodku rákos a omítka

- Dřevěná prkna
- Dřevěné trámy

- Dřevěná prkna
- Dřevěné trámy

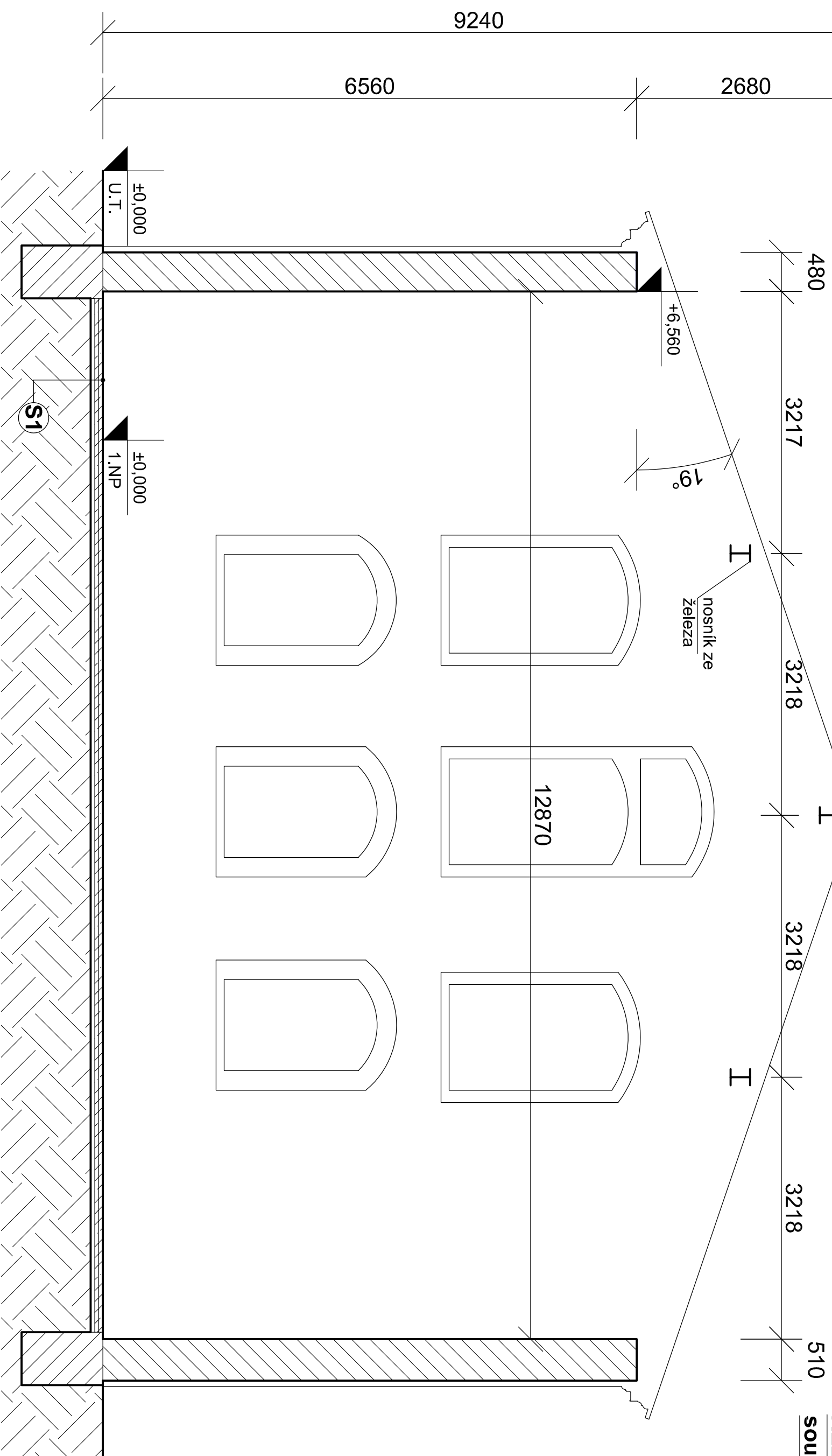
- Dřevěná prkna
- dřevěný záklop
- ze spodku rákos a omítka

- Betonová mazanina tl. cca 5cm
- Hutněná štěrkodrt'
- Upravený terén - zhutněná rostlá zemina bez ornice

DATUM	MĚŘÍTKO	VÝKR. Č.
04/2019	1:50	D.1.1.9.
ŘEZ I.5-I.5'	FORMÁTY 2xA4	

Pozn.: Historické konstrukční a materiálové řešení krovu je s použitím vaznic ze železa. Vaznice se dochovaly do současnosti, ale ostatní dřevěné prvky zcela zničené.

OBJEKT Č.P. 228
ČÁST BUDOVY I
ŘEZ I.6-I.6', M=1:50
současný stav

LEGENDA MATERIÁLŮ:

- stávající dřevěné prvky
- stávající obvodové zdivo
- stávající betonová mazanina

SKLADBA PODLAHY S1:

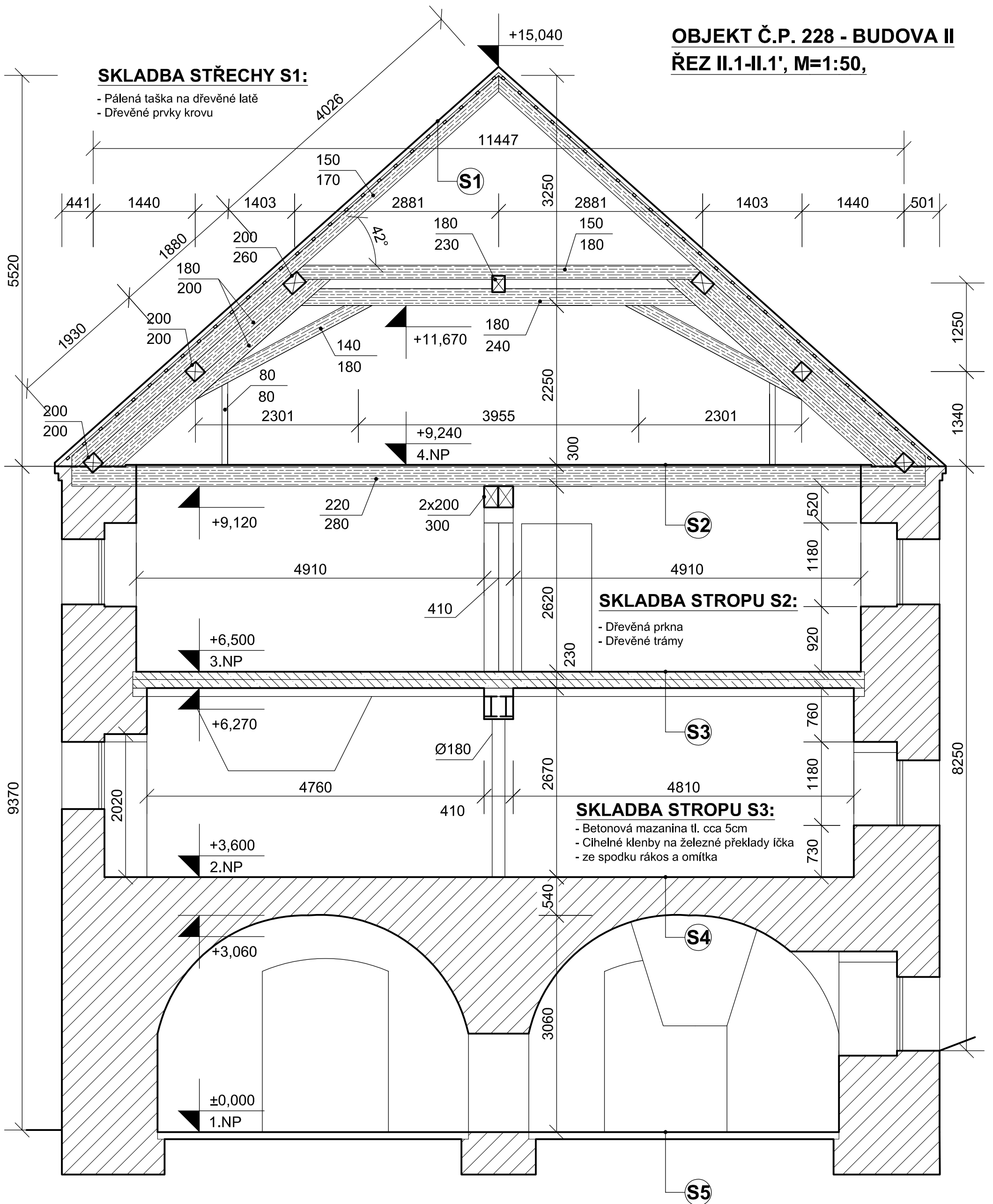
- Betonová mazanina tl. cca 5-10 cm
- Hltněná štěrkoďř'
- Upravený terén - zhutněná rostlá zemina bez ornice

INVESTOR: Lesy Sever, s.r.o., Zámek Bilina 987, 41801 Bilina	KRESLIL: Bleskové projekty, s.r.o., Štítného 1336, 27201 Kladrno, Kročehlavy	DATUM 04/2019
NÁZEV AKCE: STAVEBNÍ OPRAVA STÁVAJÍCÍCH KROVŮ BUDOVY Č.P. 228 BYVALÉHO PIVOVARU V BILINĚ	OBSAH VÝKR.: Č.P. 228 ČÁST BUDOVY I - ŘEZ I.6-I.6'	MĚŘÍTKO 1:50 FORMÁT 2xA4
		VÝKR. Č. D.1.1.10.

OBJEKT Č.P. 228 - BUDOVA II
ŘEZ II.1-II.1', M=1:50,

SKLADBA STŘECHY S1:

- Pálená taška na dřevěné latě
- Dřevěné prvky krovu

SKLADBA STROPU S2:

- Dřevěná prkna
- Dřevěné trámy

SKLADBA STROPU S3:

- Betonová mazanina tl. cca 5cm
- Cihelné klenby na železné překlady íčka
- ze spodku rákos a omítka

LEGENDA MATERIÁLŮ:

- stávající dřevěné prvky
- stávající obvodové zdivo
- stávající betonová mazanina

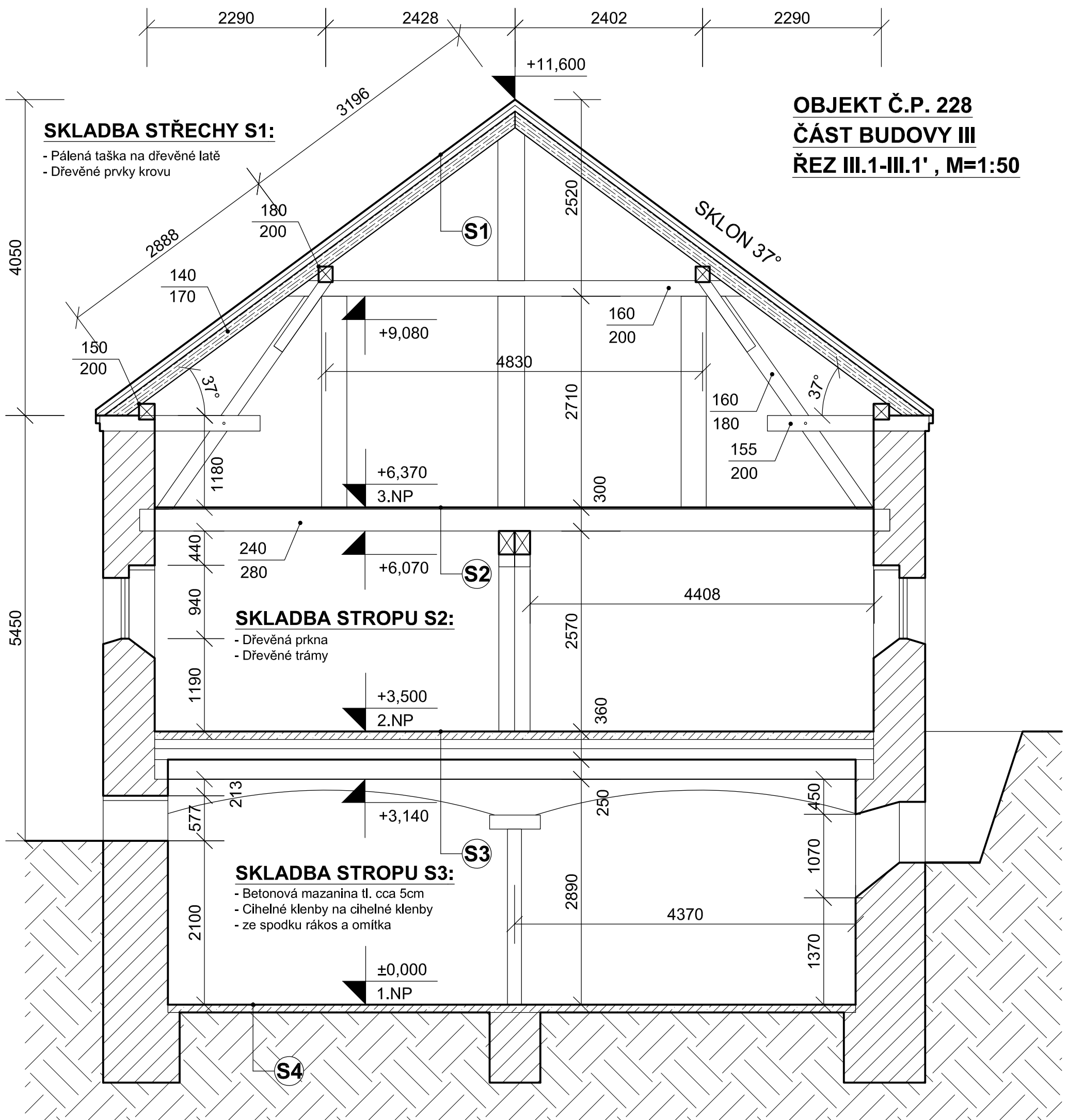
SKLADBA STROPU S4:

- Betonová mazanina tl. cca 5cm
- Cihelné klenby / zpevněný zásyp
- ze spodku rákos a omítka

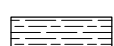

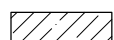
SKLADBA PODLAHY S5:

- Betonová mazanina tl. cca 5cm
- Hutněná štěrkodrt'
- Upravený terén - zhutněná rostlá zemina bez ornice

INVESTOR: Lesy Sever, s.r.o., Zámek Bílina 98/7, 41801 Bílina	KRESLIL: Bleskové projekty, s.r.o. Štítného 1336, 27201 Kladno, Kročehlavy	DATUM 04/2019
NÁZEV AKCE: STAVEBNÍ OPRAVY STÁVAJÍCÍCH KROVŮ BUDOVY Č.P.228 BÝVALÉHO PIVOVARU V BÍLINĚ	OBSAH VÝKR.: Č.P. 228 ČÁST BUDOVY II - ŘEZ II.1-II.1'	MĚŘITKO 1:50 FORMÁTY 2xA4
		VÝKR. Č. D.1.1.2.2.

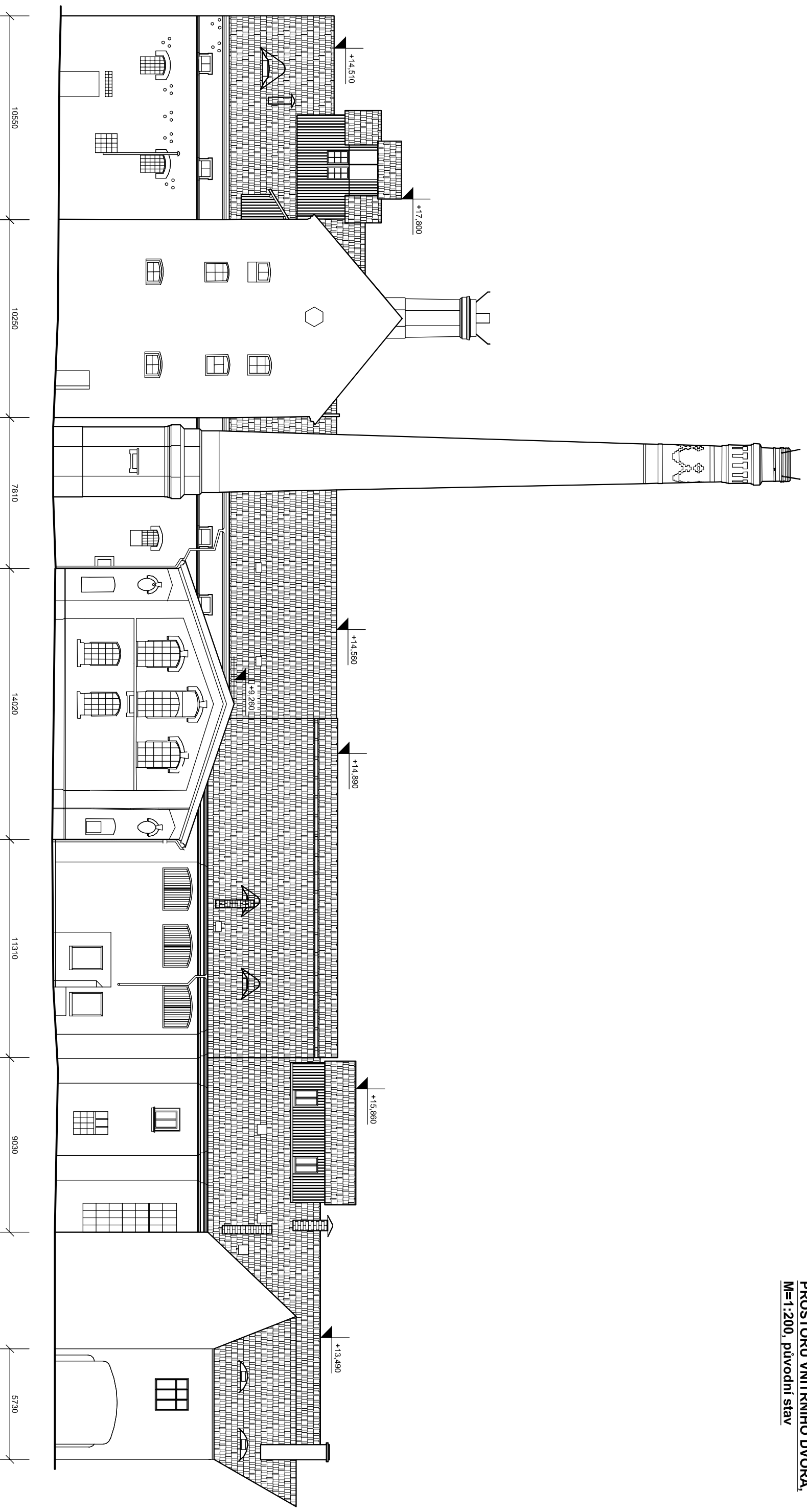

LEGENDA MATERIÁLŮ:

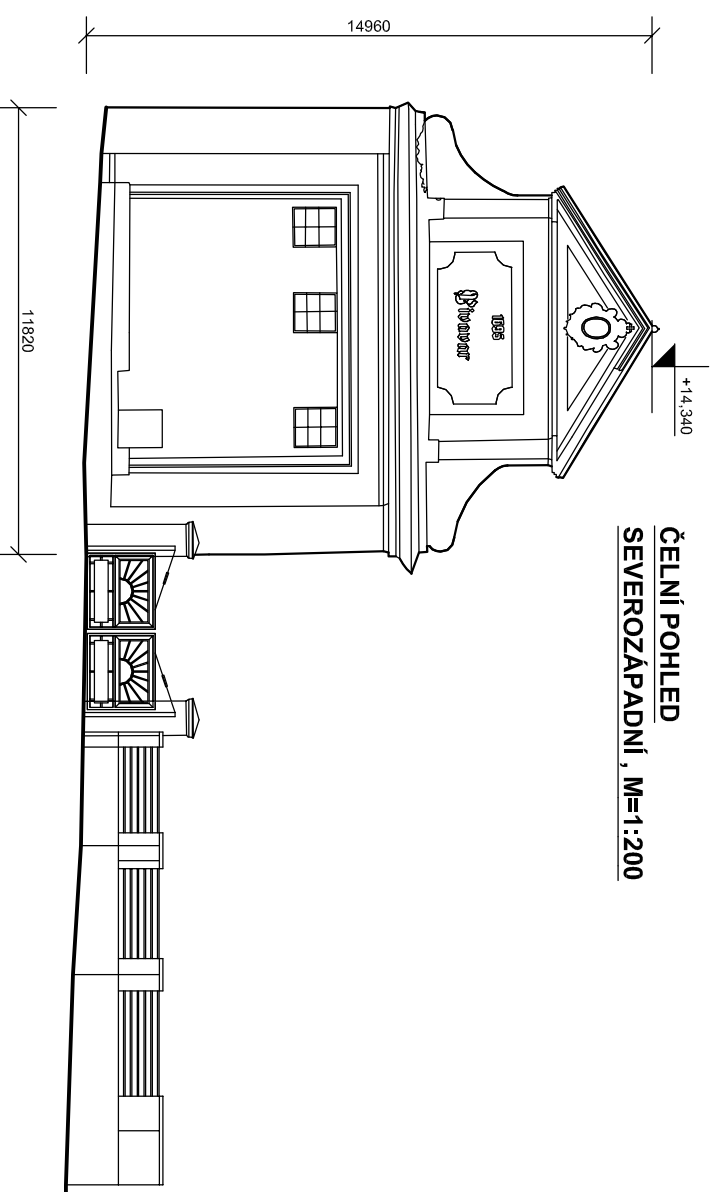
- stávající dřevěné prvky
- stávající obvodové zdivo
- stávající betonová mazanina

INVESTOR: Lesy Sever, s.r.o., Zámek Bílina 98/7, 41801 Bílina	KRESLIL: Bleskové projekty, s.r.o. Štítného 1336, 27201 Kladno, Kročehlavy	DATUM 04/2019
NÁZEV AKCE: STAVEBNÍ OPRAVY STÁVAJÍCÍCH KROVŮ BUDOVY Č.P.228 BÝVALÉHO PIVOVARU V BÍLINĚ	OBSAH VÝKR.: Č.P. 228 ČÁST BUDOVY III - ŘEZ III.1-III.1'	MĚŘITKO 1:50 FORMÁTY 2xA4
		VÝKR. Č. D.1.1.3.2.

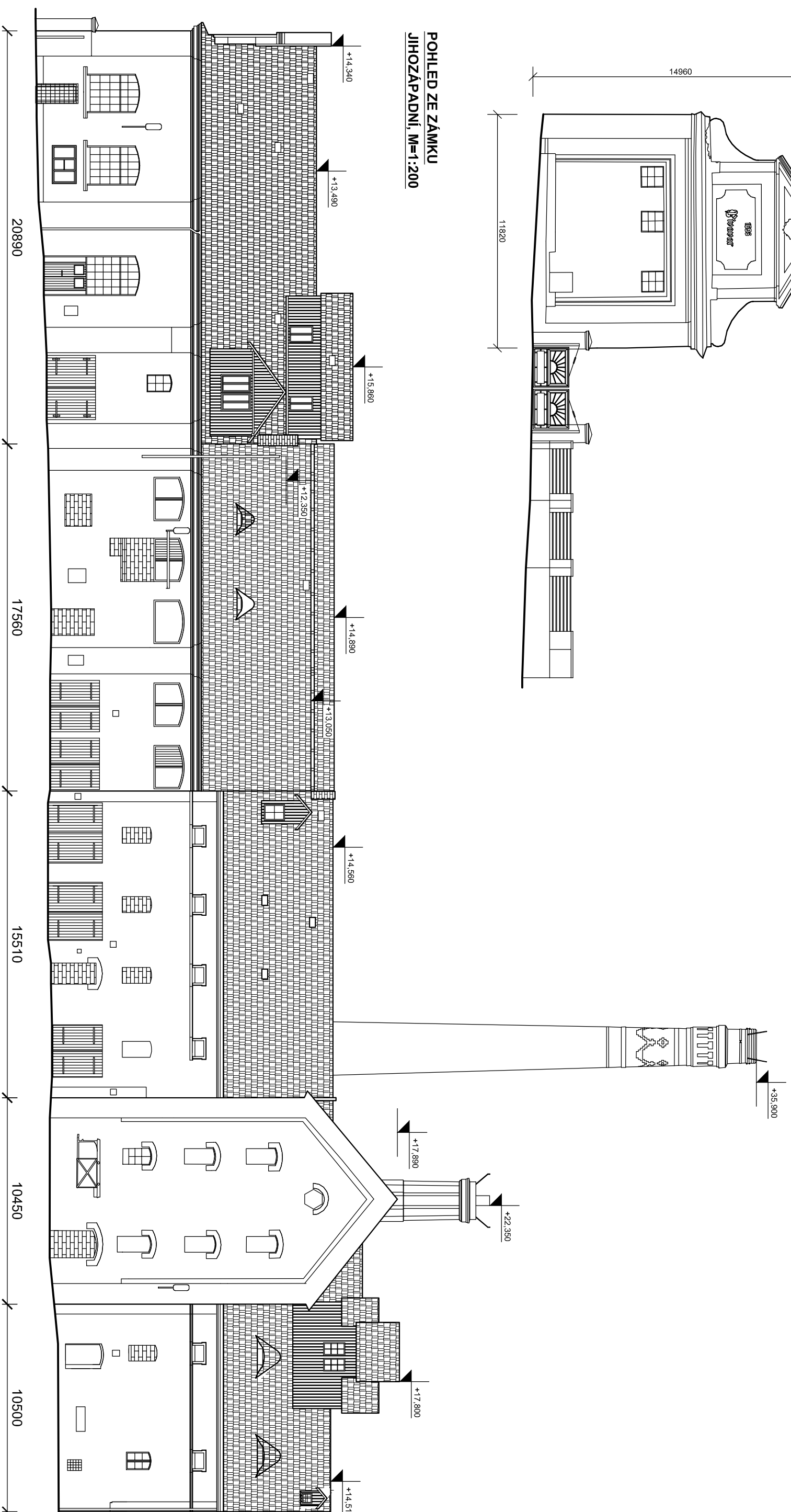
POHLED SEVEROVÝCHODNÍ
POHLED NA OBJEKT Z
PROSTORU VNITŘNÍHO DVORA,
M=1:200, původní stav

INVESTOR: Lesy Sever, s.r.o., Zámek Bilina 987, 41801 Bilina	KRESLIL: Bleskové projekty, s.r.o. Štítného 1336, 27201 Kladrno, Křečehlavy	DATUM 04/2019
NÁZEV AKCE: STAVEBNÍ ÚPRAVY STÁVAJÍCÍCH KROVŮ BUDOV BYVALÉHO PIVOVARU V BILINĚ	OBSAH VÝKR.: BUDOVA Č.P. 228 ČÁST I - POHLEDY původní stav	VÝKR. Č. 04/2019
	MĚŘÍTKO 1:200 FORMÁT 2xA4	VÝKR. Č. D.1.1.1.13.

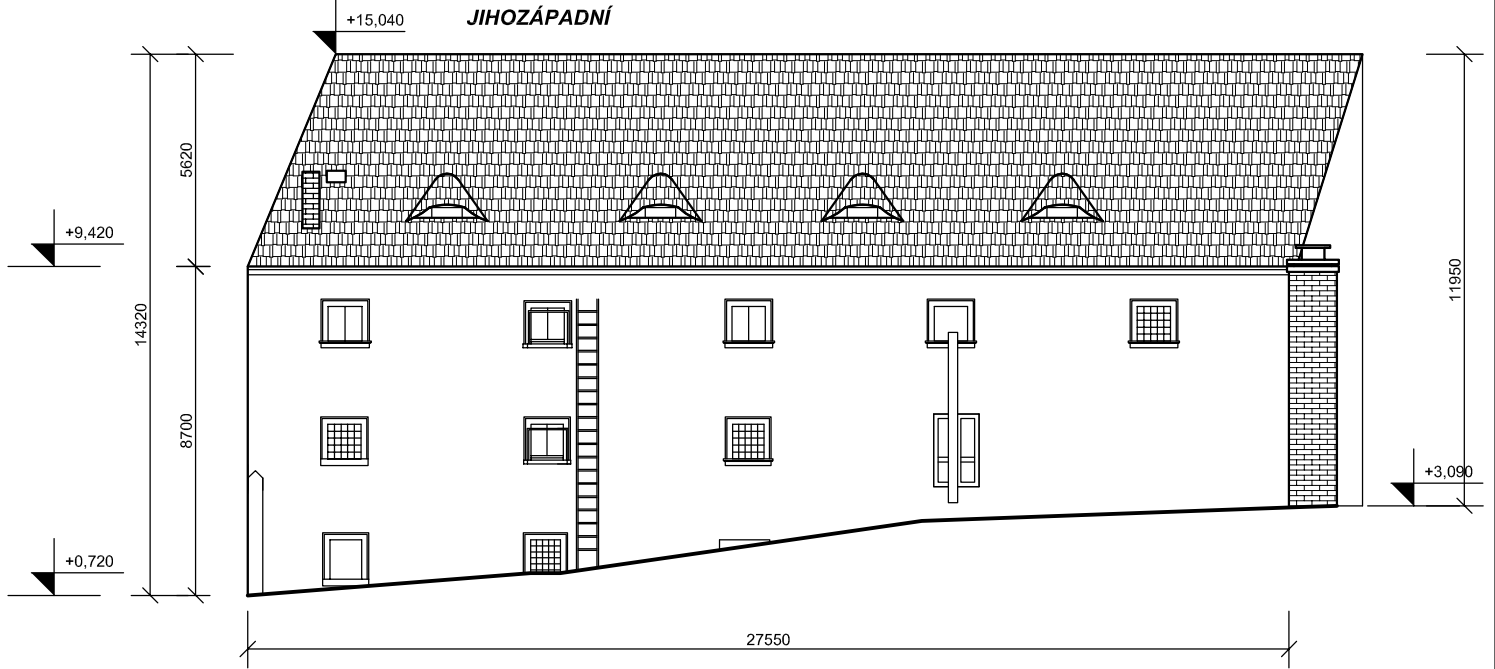
POHLED ZE ZÁMKU
JIHOZÁPADNÍ, M=1:200

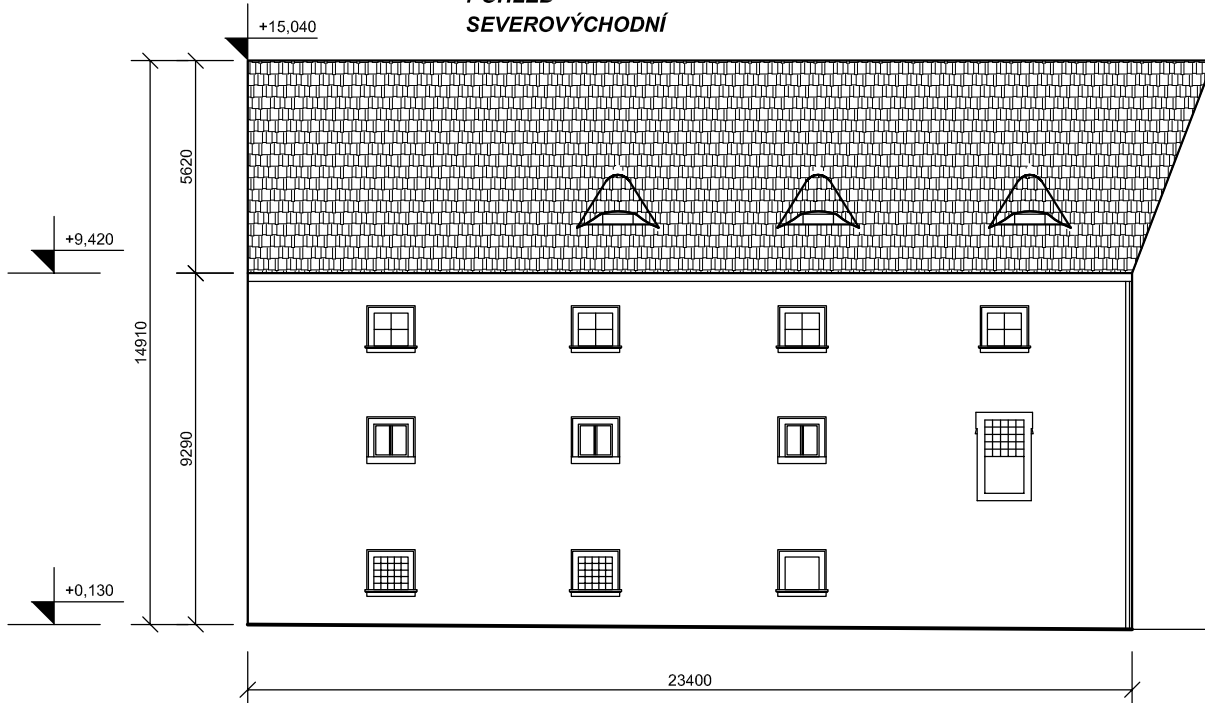
INVESTOR: Lesy Sever, s.r.o., Zámek Bilina 987/7, 41801 Bilina	KRESLIL: Bleskové projekty, s.r.o. Štítného 1336, 27201 Kladrno, Křečehlavy	DATUM 04/2019
NÁZEV AKCE: STAVEBNÍ OPRAVY STÁVAJÍCÍCH KROVŮ BUDOVY Č.P. 228 BYVALÉHO PIVOVARU V BILINĚ	OBSAH VÝKRR.: BUDOVA Č.P. 228 ČÁST I - POHLEDY původní stav	VÝKR. Č. D.1.1.1.12.
	MĚŘÍTKO 1:200 FORMÁT 2xA4	

OBJEKT Č.P. 228 - ČÁST BUDOVY II
POHLEDY, M=1:200,
původní stav

**POHLED
 JIHOZÁPADNÍ**

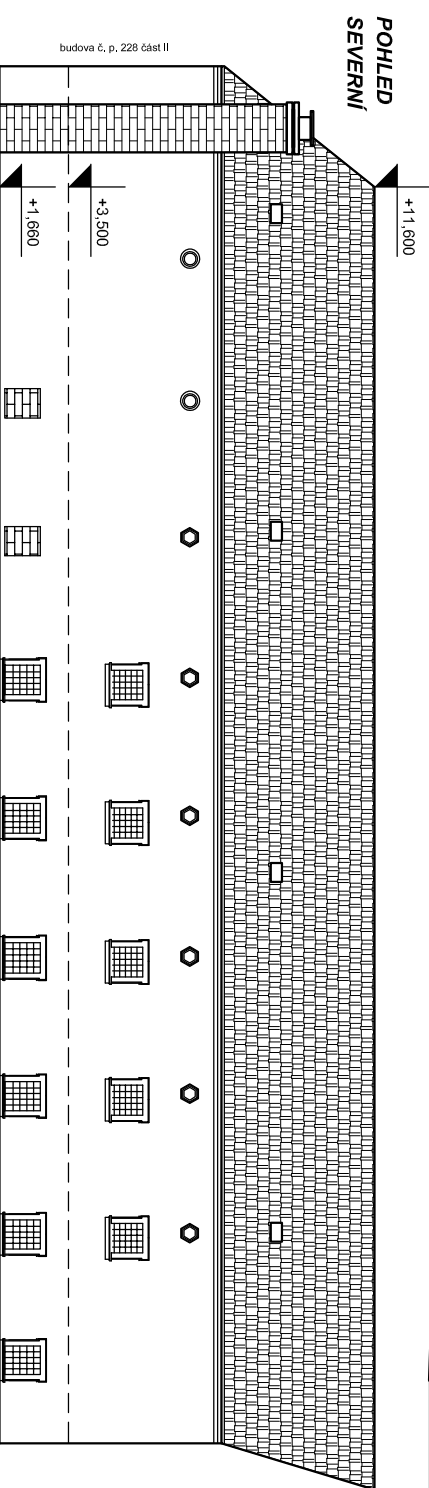
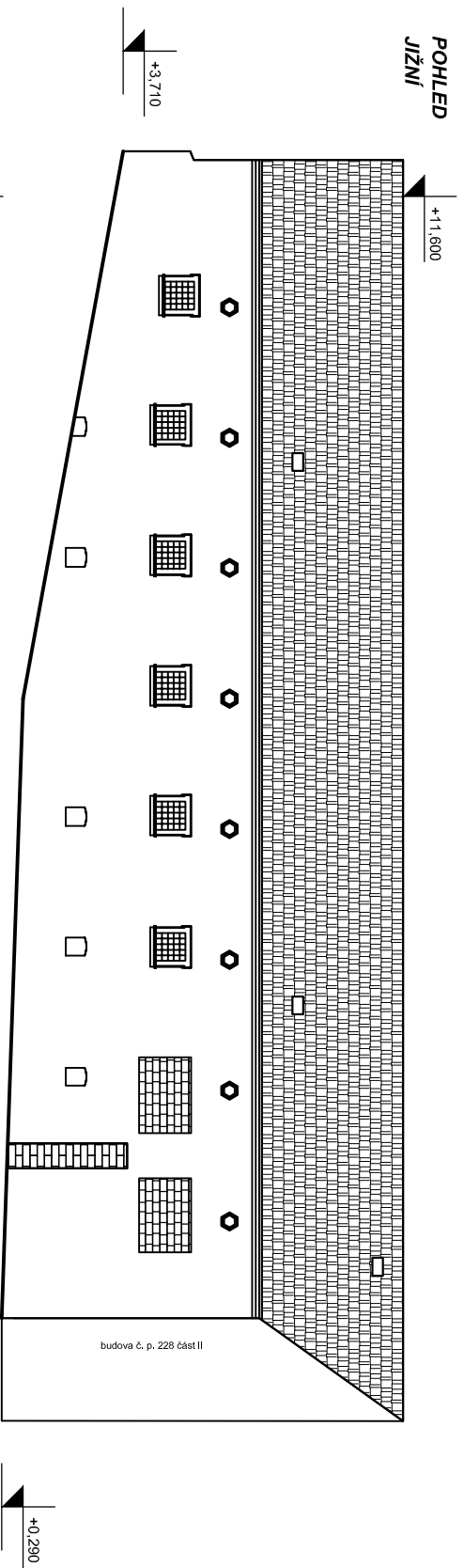

**POHLED
 SEVEROVÝCHODNÍ**

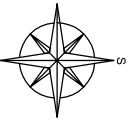

INVESTOR: Lesy Sever, s.r.o., Zámek Bílina 98/7, 41801 Bílina	KRESLIL: Bleskové projekty, s.r.o. Štítného 1336, 27201 Kladno, Kročehlavy	DATUM 04/2019
NÁZEV AKCE: STAVEBNÍ OPRAVY STÁVAJÍCÍCH KROVŮ BUDOVY Č.P.228 BÝVALÉHO PIVOVARU V BÍLINĚ	OBSAH VÝKR.: BUDOVA Č.P. 228 ČÁST II - POHLEDY původní stav	MĚŘÍTKO 1:200 FORMÁTY 1xA4
		VÝKR. Č. D.1.1.2.3.

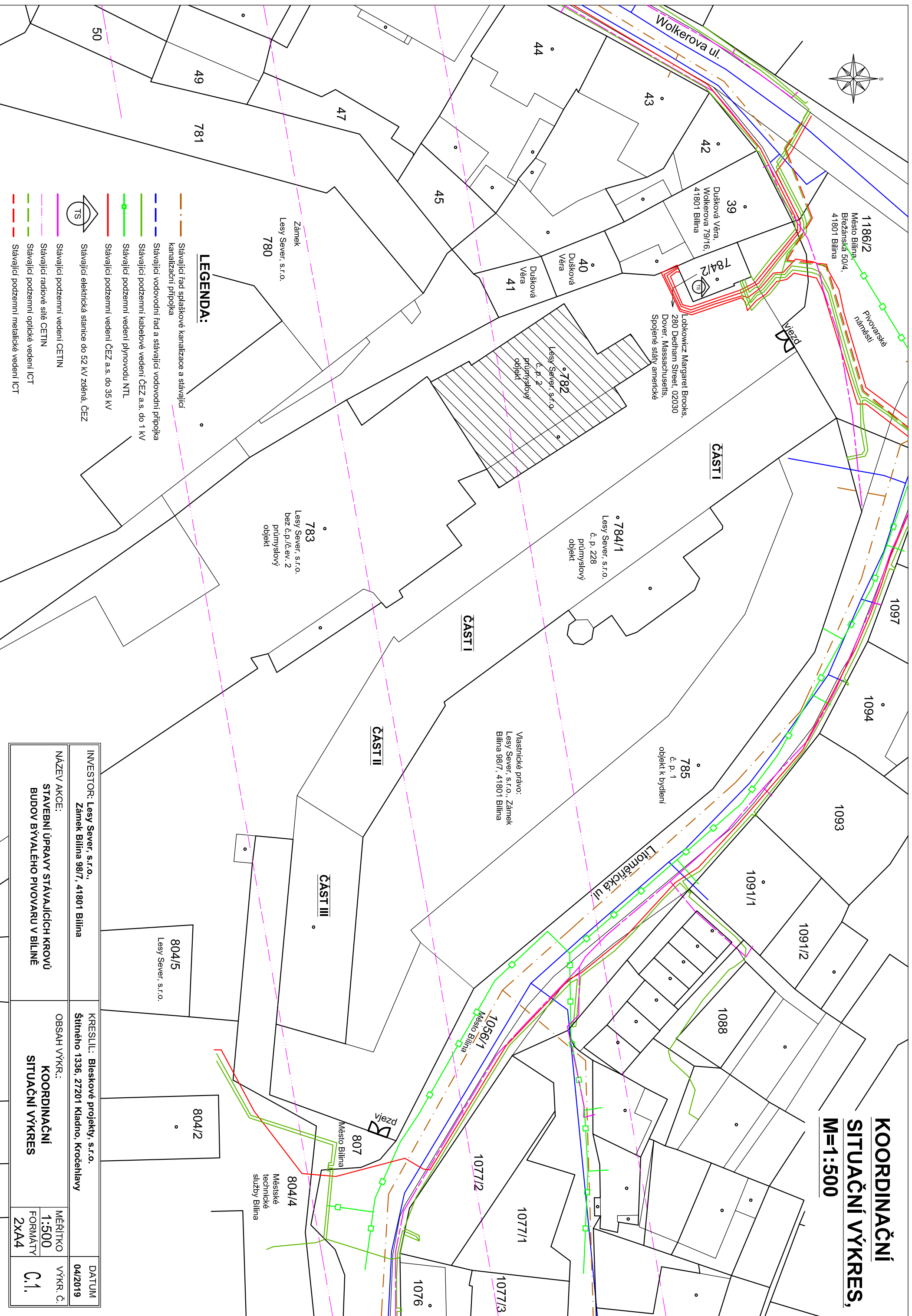
OBJEKT Č.P. 228 - ČÁST BUDOVY III
POHLEDY, M=1:200, původní stav

INVESTOR: Lesy Sever, s.r.o., Zámek Bělina 98/7, 41801 Bělina	KRESLIL: Bleskové projekty, s.r.o. Štítného 1336, 27201 Kladrno, Křečehlavy	DATUM 04/2019	
NÁZEV AKCE: STAVEBNÍ OPRAVY STÁVAJÍCÍCH KROVŮ BUDOVY Č.P. 228 BYVALÉHO PIVOVARU V BILINĚ	OBSAH VÝKR.: BUDOVA Č.P. 228 ČÁST III - POHLEDY původní stav	MĚŘITKO 1:200	VÝKR. Č. D.1.13.3.
		FORMÁT 1XA4	

KOORDINAČNÍ SITUAČNÍ VÝKRES, M=1:500

LEGENDA:

- Stávající řád splaškové kanalizace a stávající kanalizační přípojka
- Stávající vodovodní řád a stávající vodovodní přípojka
- Stávající podzemní kabelové vedení ČEZ a.s. do 1 kV
- Stávající podzemní vedení plynovodu NTL
- Stávající podzemní vedení ČEZ a.s. do 35 kV
- Stávající elektrická stanice do 52 kV zděná, ČEZ
- Stávající podzemní vedení CETIN
- Stávající radiové sítě CETIN
- Stávající podzemní optické vedení ICT
- Stávající podzemní metalické vedení ICT

Stávající podzemní vedení CETIN

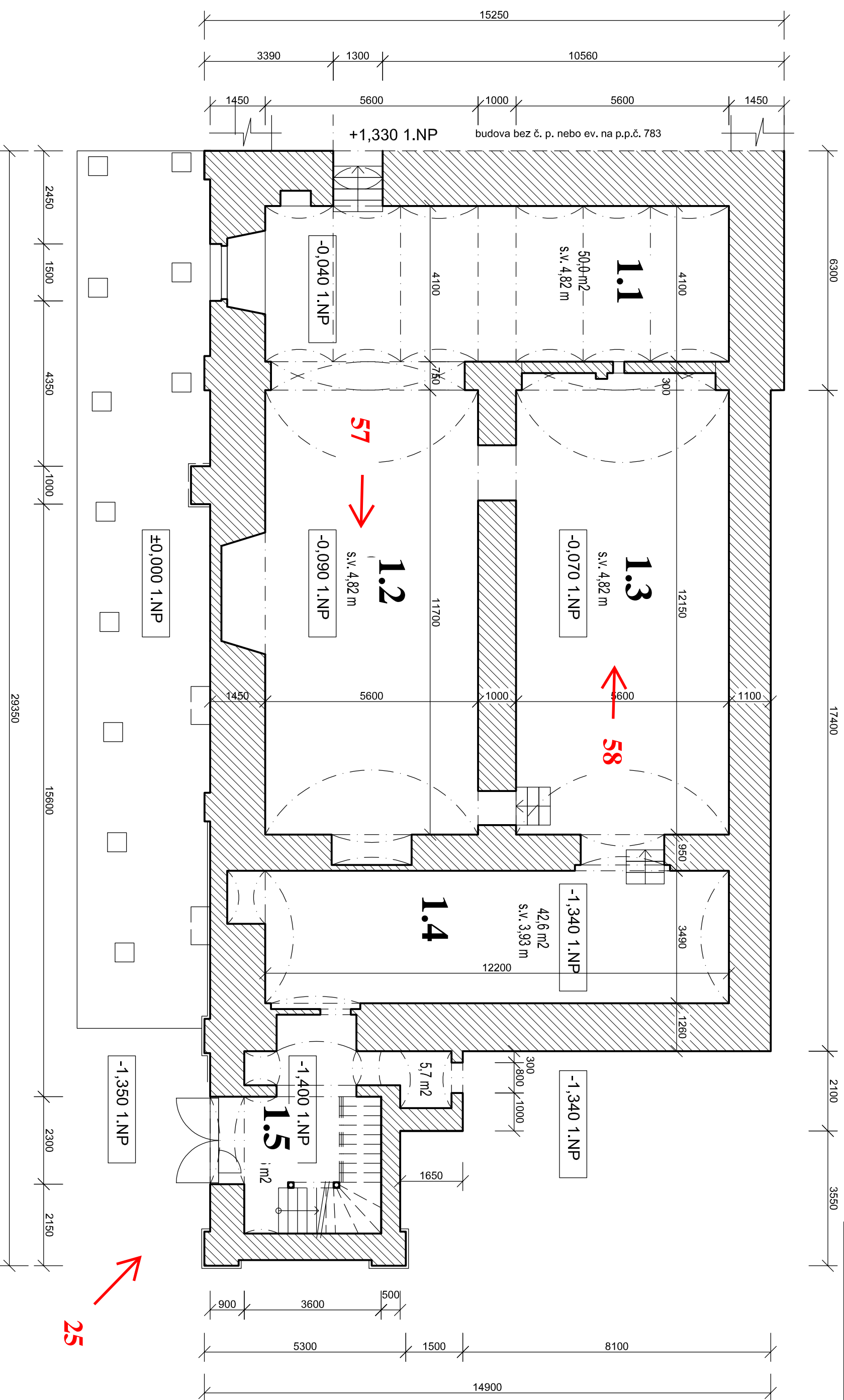
Stávající radiové sítě CETIN

Stávající podzemní optické vedení ICT

Stávající podzemní metalické vedení ICT

INVESTOR: Lesy Sever, s.r.o., Zámek Bilina 98/7, 41801 Bilina	KRESLIL: Bleskové projekty, s.r.o. Štítného 1336, 27201 Kladrno, Kročehavý	DATUM 04/2019
NÁZEV AKCE: STAVEBNÍ ÚPRAVY STÁVAJÍCÍCH KROVŮ BUDOV BYVALÉHO PIVOVARU V BILINĚ	OBSAH VÝKR.: KOORDINAČNÍ SITUAČNÍ VÝKRES	MĚŘÍTKO 1:500 FORMÁT 2xA4
		VÝKR. Č. C.1.

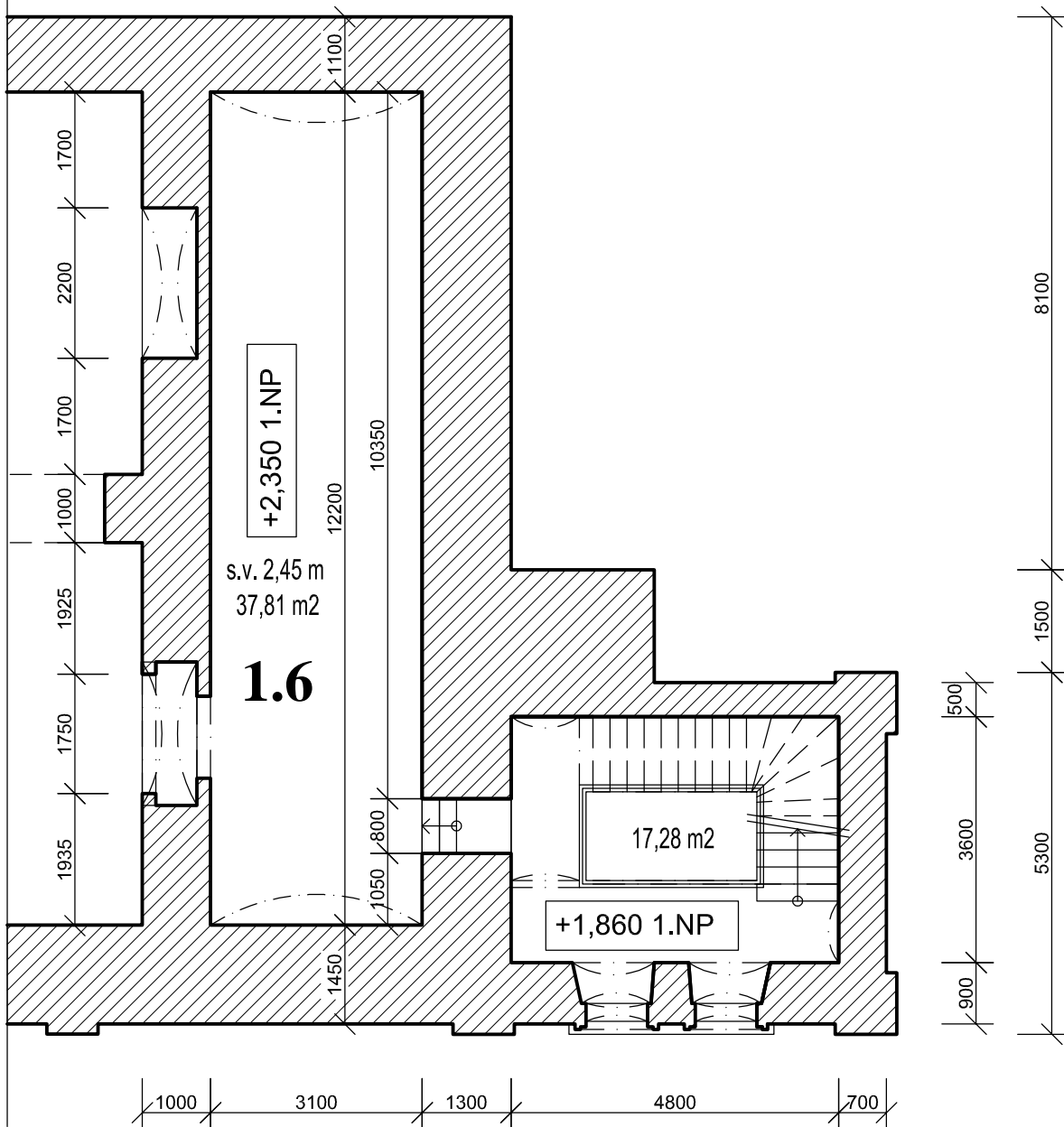
PŮDORYS 1.NP, M=1:100
současný stav, se nemění
bez stavebních zásahů

LEGENDA MATERIÁLŮ:
 stávající obvodové zdivo

NÁZEV AKCE: STAVEBNÍ OPRAVA STÁVAJÍCÍHO KROVU BUDOVY Č.P.2 BYVALÉHO PIVOVARU V BÍLINĚ		KRESLIL: Bleskové projekty, s.r.o. Štítného 1336, 27201 Kladrno, Kročehlavy		DATAUM 04/2019
OBSAH VÝKR.: PŮDORYS 1.NP		MĚŘITKO 1:100	FORMÁT 2xA4	VÝKR. Č. D.1.1.1.

PŮDORYS MEZIPATRA
1.NP-2.NP, M=1:100
současný stav, se nemění
bez stavebních zásahů

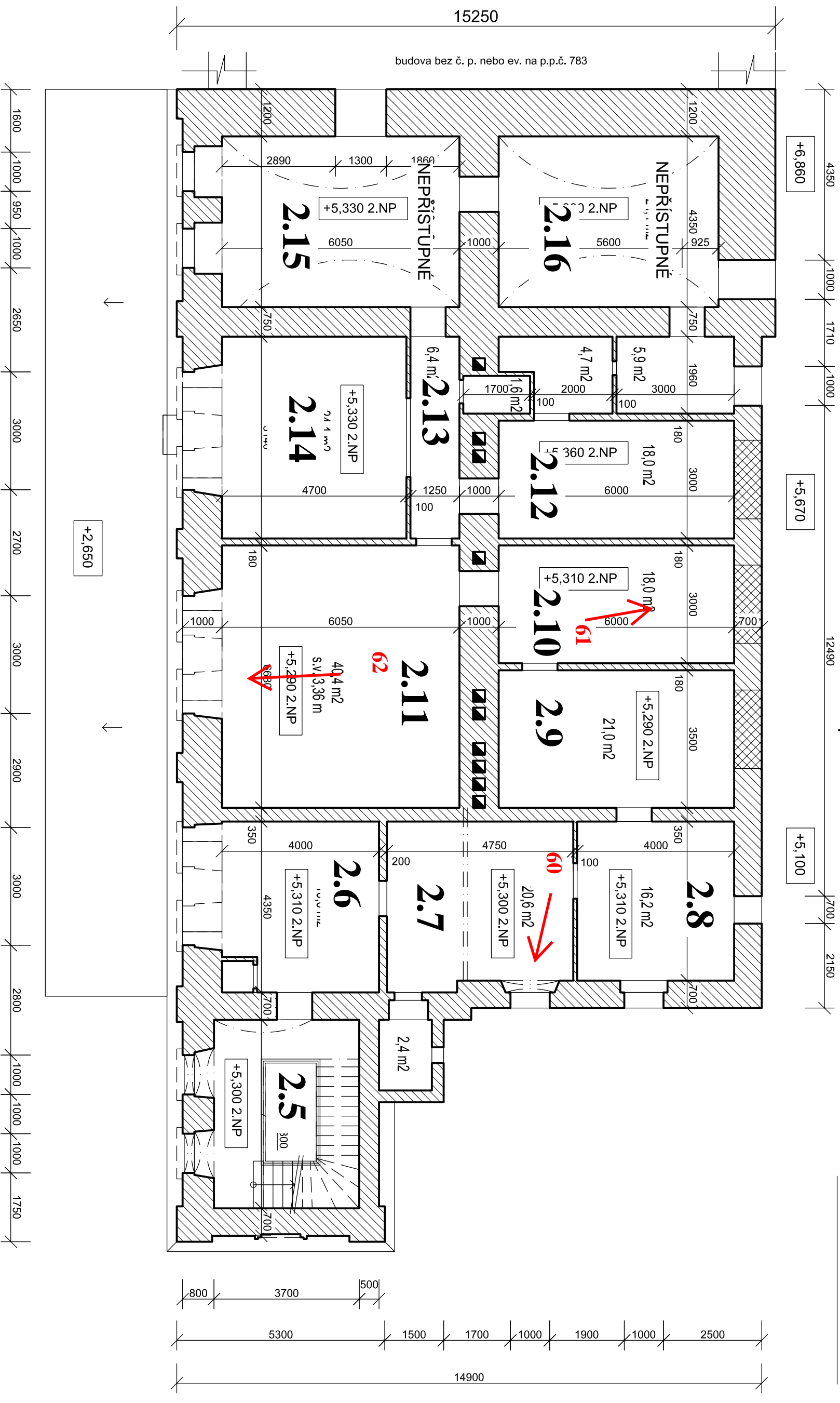
LEGENDA MATERIÁLŮ:

stávající obvodové zdivo

INVESTOR: Lesy Sever, s.r.o., Zámek Bílina 98/7, 41801 Bílina	KRESLIL: Bleskové projekty, s.r.o. Štítného 1336, 27201 Kladno, Kročehlavy	DATUM 04/2019
NÁZEV AKCE: STAVEBNÍ OPRAVY STÁVAJÍCÍHO KROVU BUDOVY Č.P.2 BÝVALÉHO PIVOVARU V BÍLINĚ	OBSAH VÝKR.: MEZIPATRO 1.NP-2.NP	MĚŘÍTKO 1:100 VÝKR. Č. D.1.1.2.
		FORMÁT 1xA4

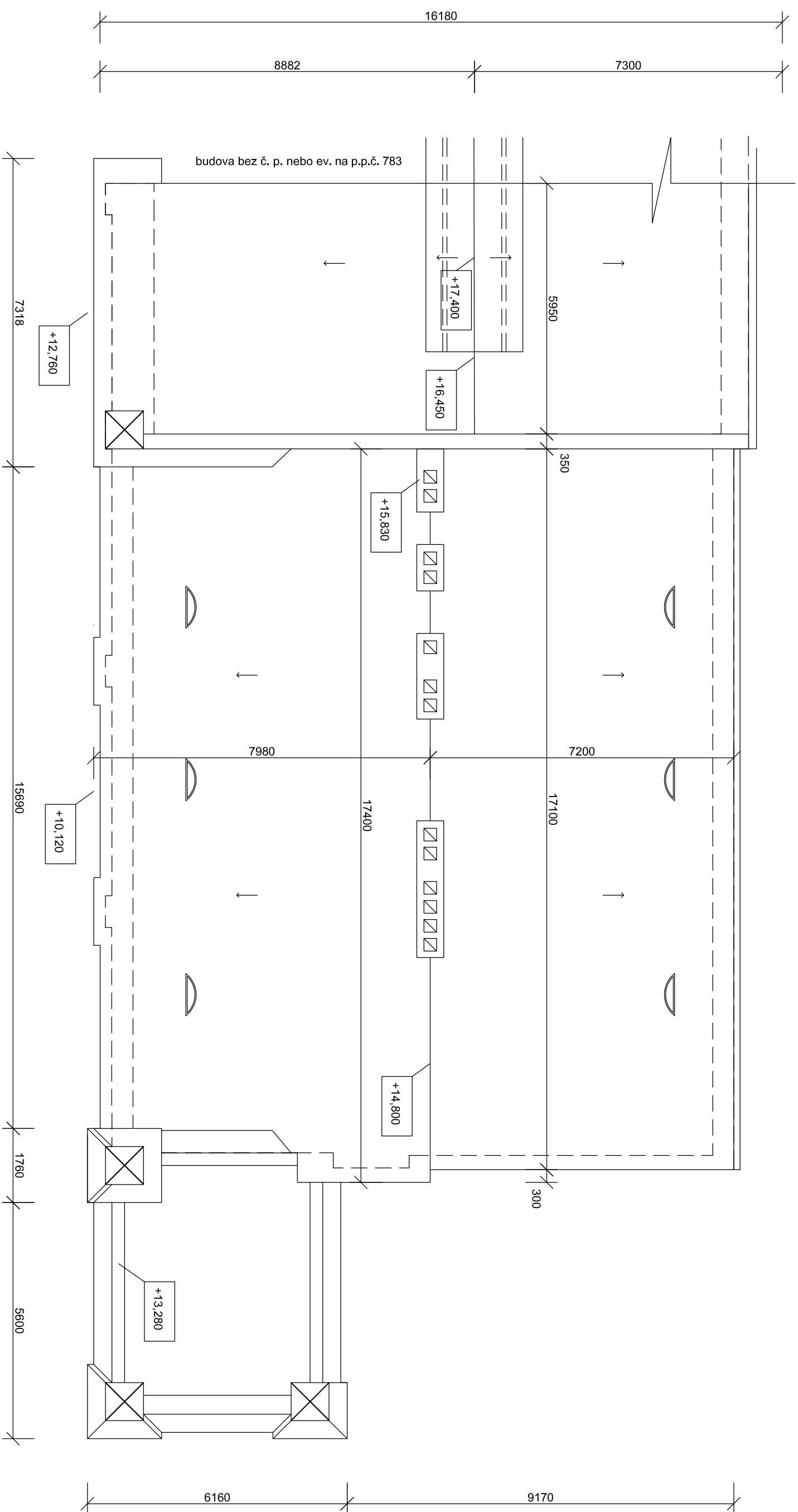
PŮDORYS 2.NP, M=1:100
současný stav, se nemění
bez stavebních zásahů

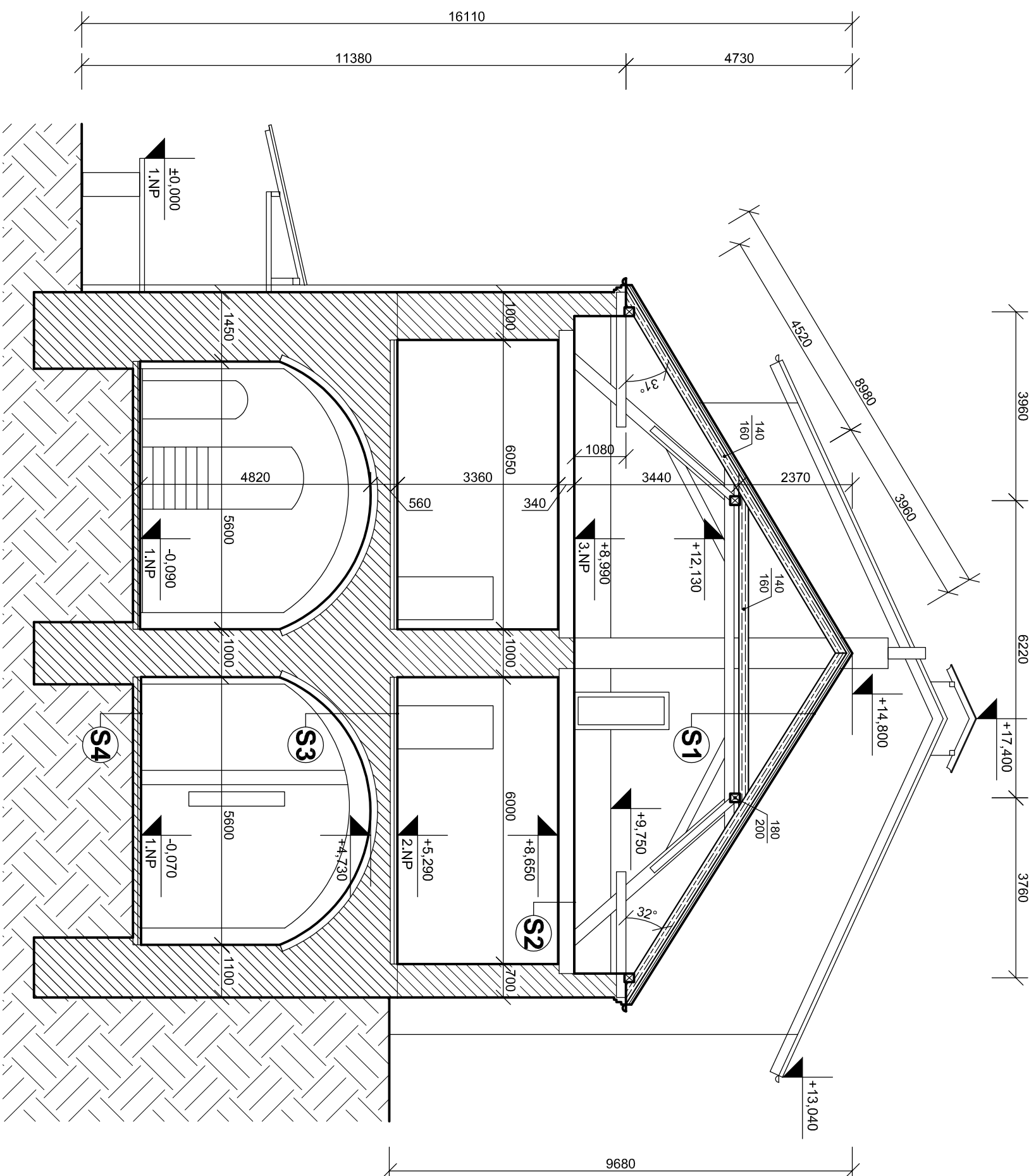
LEGENDA MATERIÁLŮ:
 stávající obvodové zdivo

INVESTOR: Lesy Sever, s.r.o., Zámek Bilina 98/7, 41801 Bilina	KRESLIL: Bleskové projekty, s.r.o., Štítného 1336, 27201 Kladno, Kročehlavy	DATUM 04/2019
NÁZEV AKCE: STAVBNÍ OPRAVY STÁVAJÍCÍHO KROVU BUDOVY Č.P.2 BÝVALÉHO PIVOVARU V BILINĚ	OBSAH VÝKR.: PŮDORYS 2.NP	MĚŘÍTKO 1:100 FORMÁT 2xA4
		VÝKR. Č. D.1.1.3.

**PŮDORYS STŘECHY,
M=1:100**

INVESTOR: Lesy Sever, s.r.o., Zámek Bilina 98/7, 41801 Bilina	KRESLIL: Bleskové projekty, s.r.o., Štítného 1336, 27201 Kladno, Kročehlavy	DATUM 04/2019
NÁZEV AKCE: STAVEBNÍ OPRAVY STÁVAJÍCÍHO KROVU BUDOVY Č.P. 2 BÝVALÉHO PIVOVARU V BILINĚ	OBSAH VÝKR.: PŮDORYS STŘECHY	MĚŘITKO 1:100 FORMÁT 2xA4
		VÝKR. Č. D.1.17.

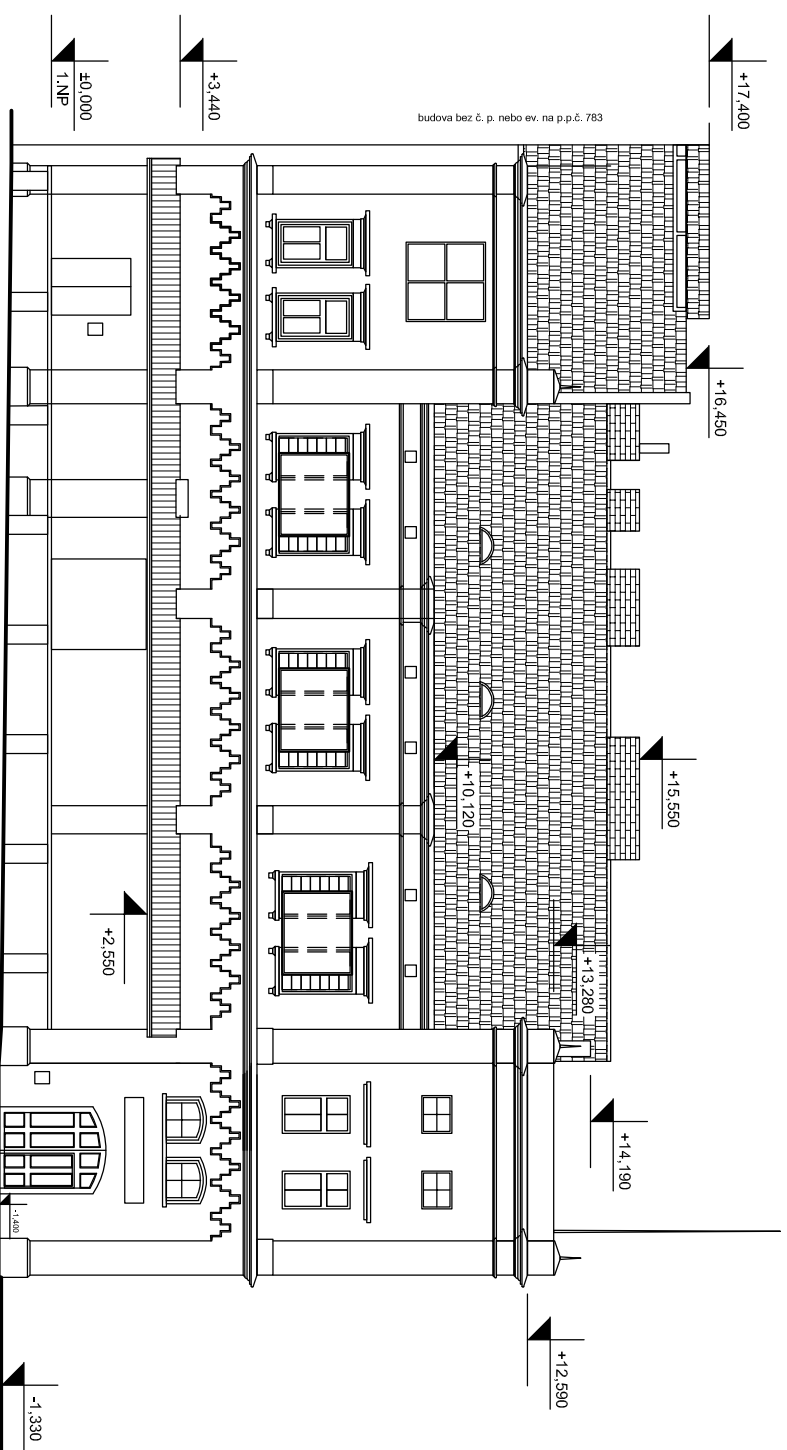
LEGENDA MATERIÁLŮ:

- stávající dřevěné prvky
- stávající obvodové zdivo
- stávající betonová mazanina

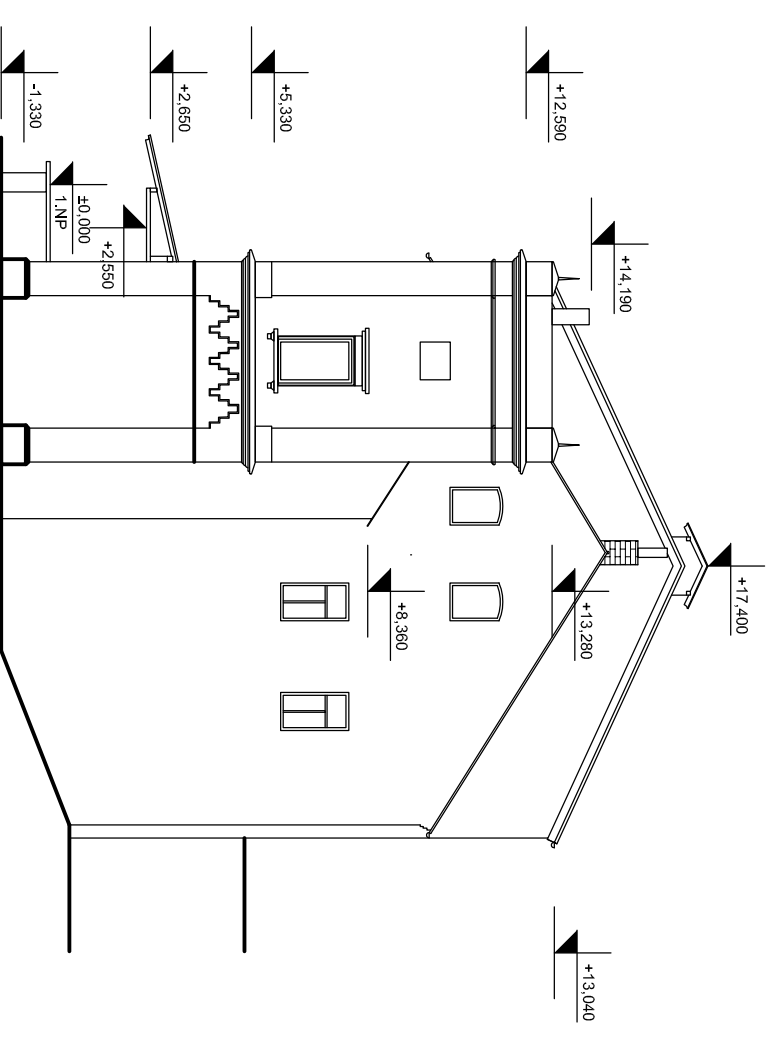
- SKLADBA STŘECHY S2:**
- Pálená taška na dřevěné latě
 - Dřevěné prvky krovu
- SKLADBA STROPU S2:**
- dřevěný záklop
 - ze spodku rákos a omítka
- SKLADBA STROPU S3:**
- Betonová mazanina tl. cca 5-7 cm
 - Cihelné klenby na cihelné klenby
 - ze spodku rákos a omítka
- SKLADBA PODLAHY S4:**
- Betonová mazanina tl. cca 5-7cm
 - Hutěná štěrkoková
 - Upravený terén - zhutněná roslitá zemina bez ornice

INVESTOR: Lesy Sever, s.r.o., Zámek Bilina 98/7, 41801 Bilina	KRESLIL: Bleskové projekty, s.r.o. Štítného 1336, 27201 Kladno, Krocehlavy	DATUM 04/2019
NÁZEV AKCE: STAVEBNÍ OPRAVY STÁVAJÍCÍHO KROVU BUDOVY Č.P.2 BÝVALÉHO PIVOVARU V BILINĚ	OBSAH VÝKR.: ŘEZ A-A'	VÝKR. Č. D.1.15.
	MĚŘÍTKO 1:100	FORMÁT 2xA4

POHLED ČELNÍ

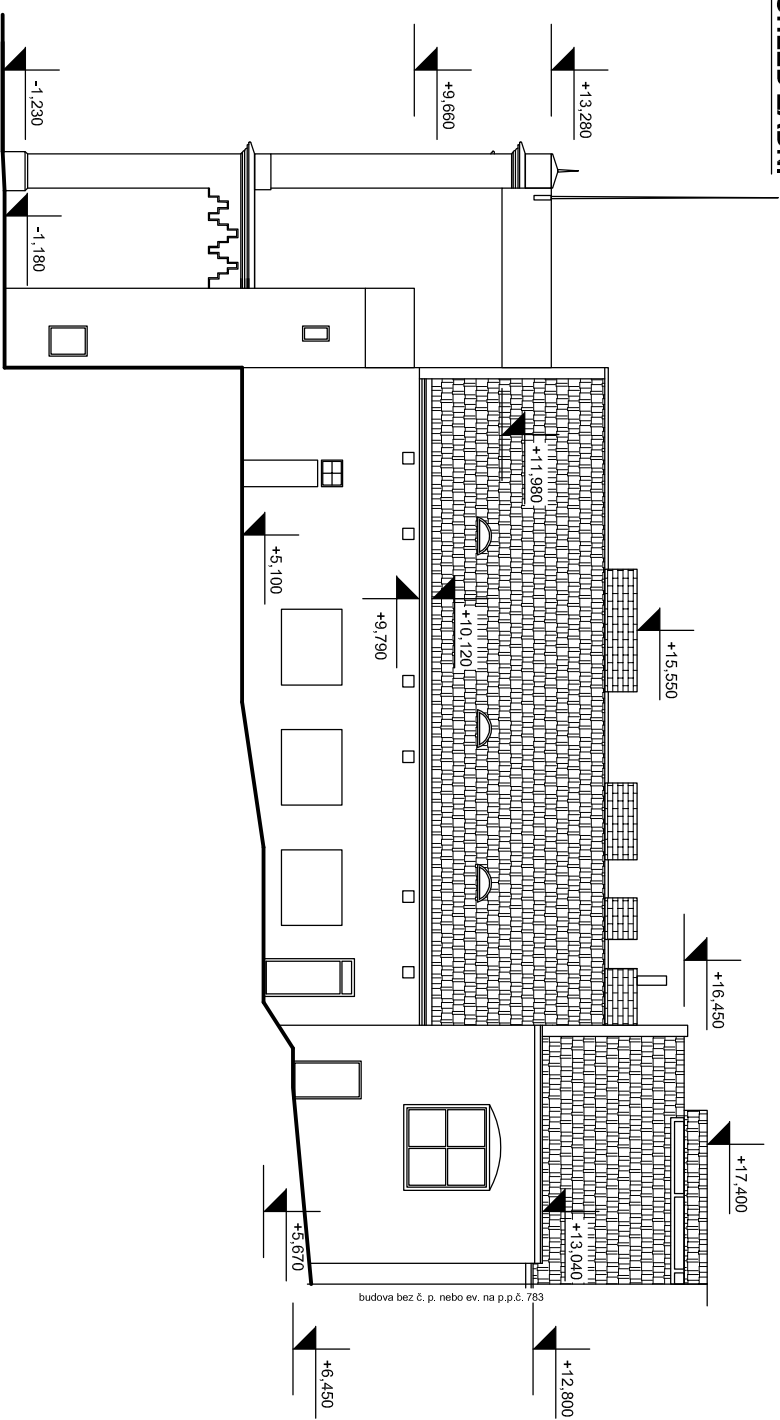

POHLED BOČNÍ

POHLEDY, M=1:200
současný stav

POHLED ZADNÍ

INVESTOR: Lesy Sever, s.r.o., Zámek Bilina 98/7, 41801 Bilina	KRESLIL: Bleskové projekty, s.r.o. Štítěho 1336, 27201 Kladno, Krocínlavý	DATAUM 04/2019
NÁZEV AKCE: STAVEBNÍ OPRAVY STÁVAJÍCÍHO KROVU BUDOVY Č.P.2 BÝVALÉHO PIVOVARU V BILINĚ	OBSAH VÝKR.: POHLEDY současný stav	MĚRÍTKO 1:200 FORMÁT 2xA4
		VÝKR. Č. D.1.16.

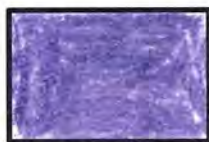
LEGENDA VYHODNOCENÍ STAVEBNÍHO VÝVOJE

17. – 18. století – více fází

19. století - více fází

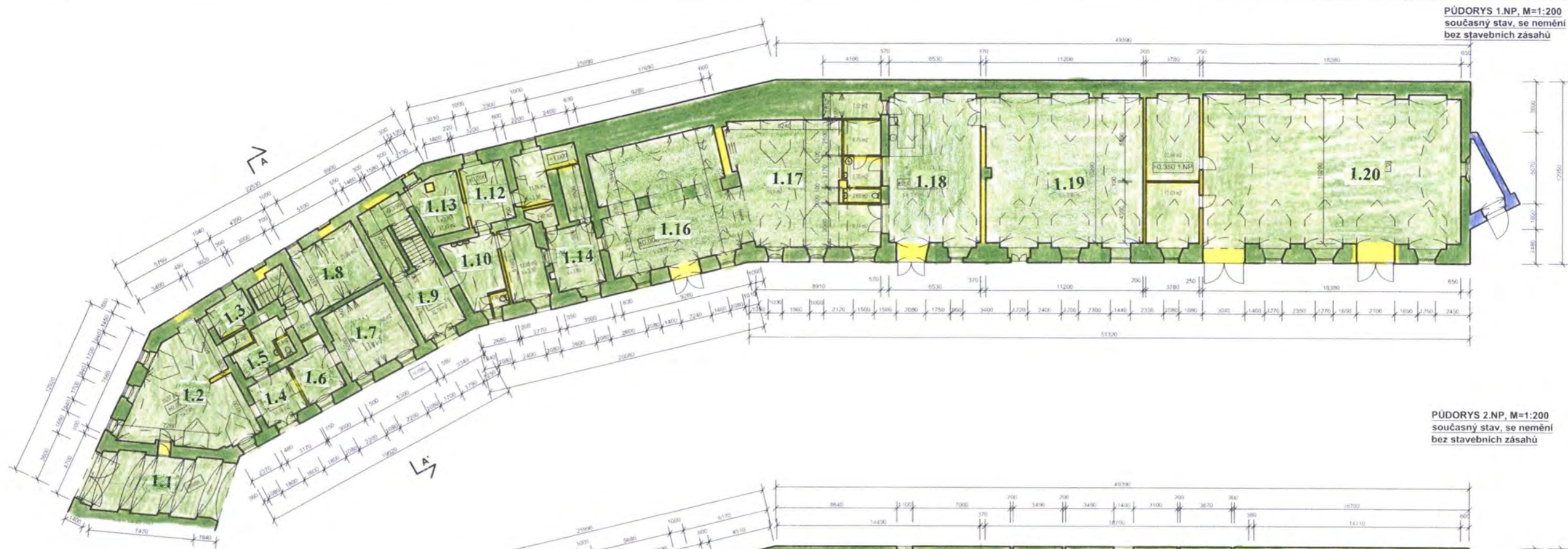
1914 - 1948

1949 - 1977

1978 - 2022

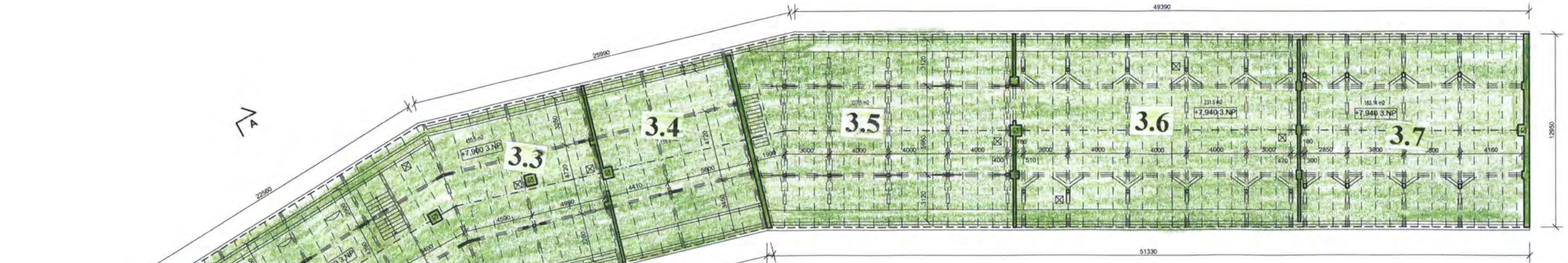
PŮDORYS 1.NP, M=1:200
současný stav, se nemění
bez stavebních zásahů

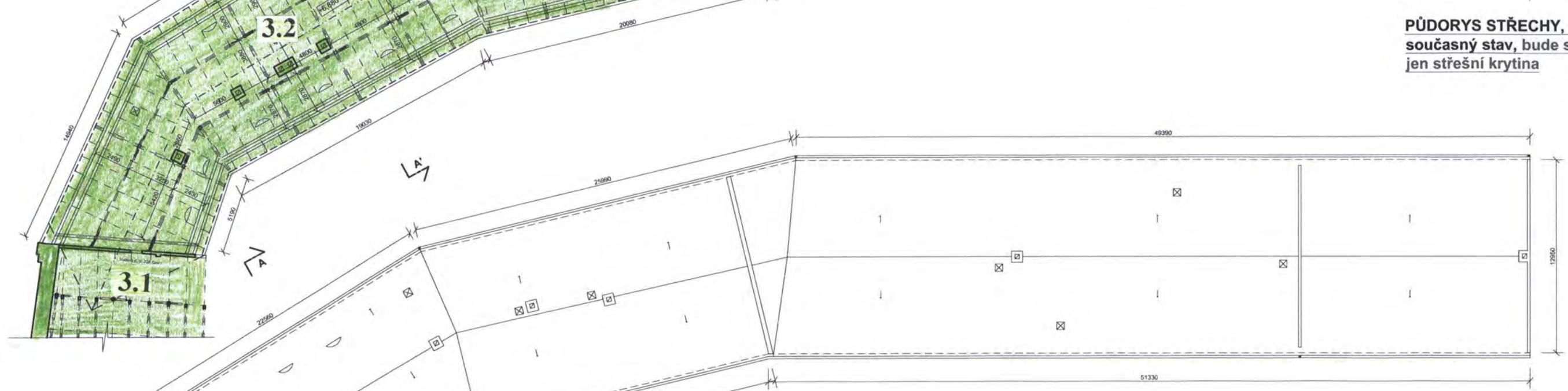
PŮDORYS 2.NP, M=1:200
současný stav, se nemění
bez stavebních zásahů

BÍLINA, AREÁL BÝVALEHO PIVOVARU, R. Č. ÚSKP 42403/5-2546		
STÁVAJÍCÍ STAV STAVEBNÍ VÝVOJ		BUDOVA Č.P. 1, PARC. Č. 785
AKTUALIZACE SHP	DATUM AKTUALIZACE	MĚRÍTKO 1:200
ZHOVENÉHO V ROCE 2000	10/2022	PŮDORYS 1NP A 2NP

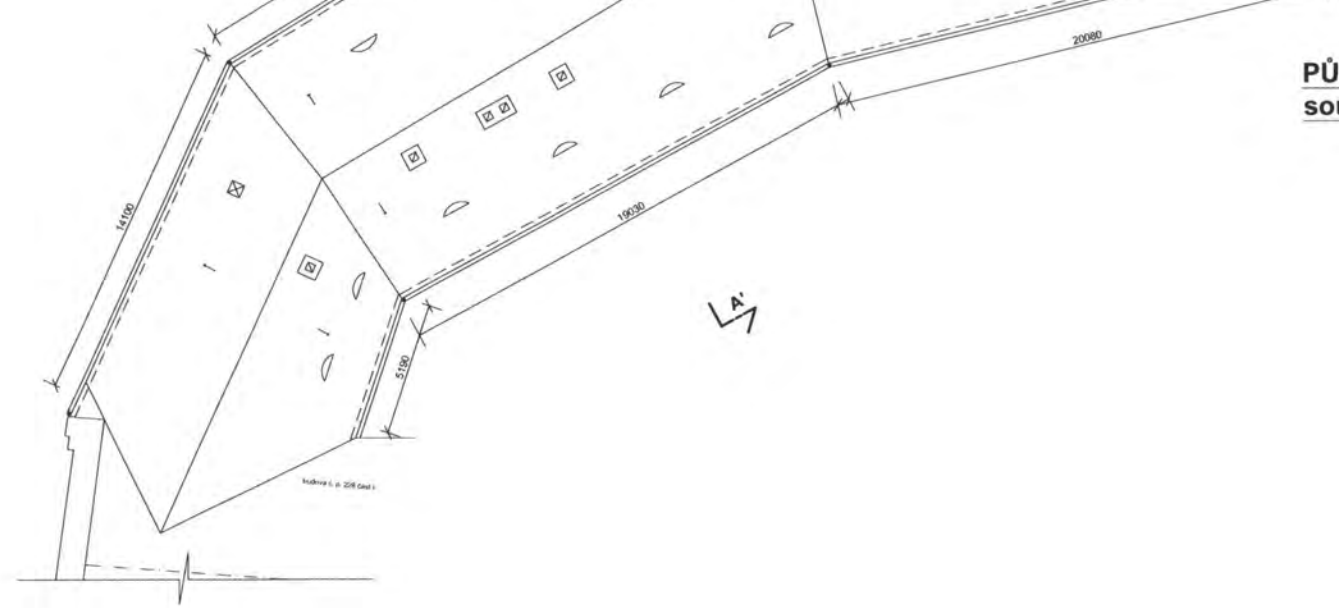
PŮDORYS 3.NP, M=1:200
současný stav, se nemění
bez stavebních zásahů

PŮDORYS STŘECHY, M=1:200
současný stav, bude se měnit
jen střešní krytina

PŮDORYS 1.PP, M=1:200
současný stav, se nemění

PŮDORYS
MEZIPATRO
2.NP-3.NP, M=1:200
současný stav, se
nemění

BÍLINA, AREÁL BYVALÉHO PIVOVARU, R. Č. ÚSKP 42403/5-2546

STÁVAJÍCÍ STAV STAVEBNÍ VÝVOJ

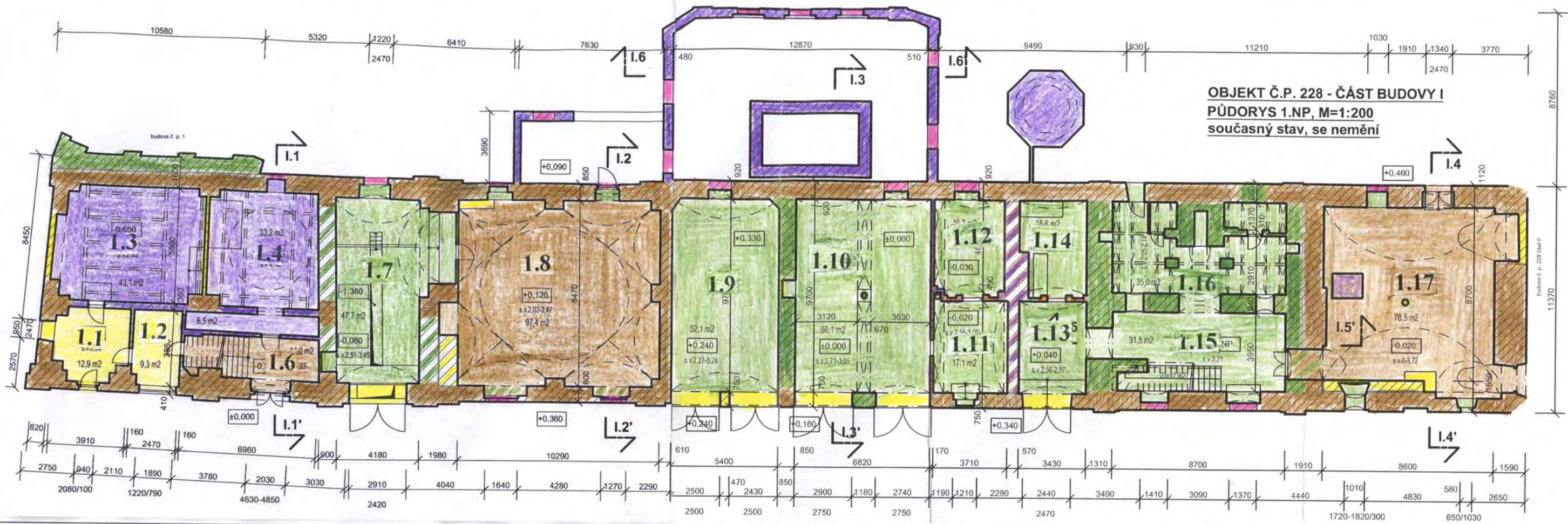
BUDOVA Č.P. 1, PARC. Č. 785

AKTUALIZACE SHP
 ZHOTOVENÉHO V ROCE 2000

DATUM
 AKTUALIZACE
 10/2022

MĚŘITKO 1:200

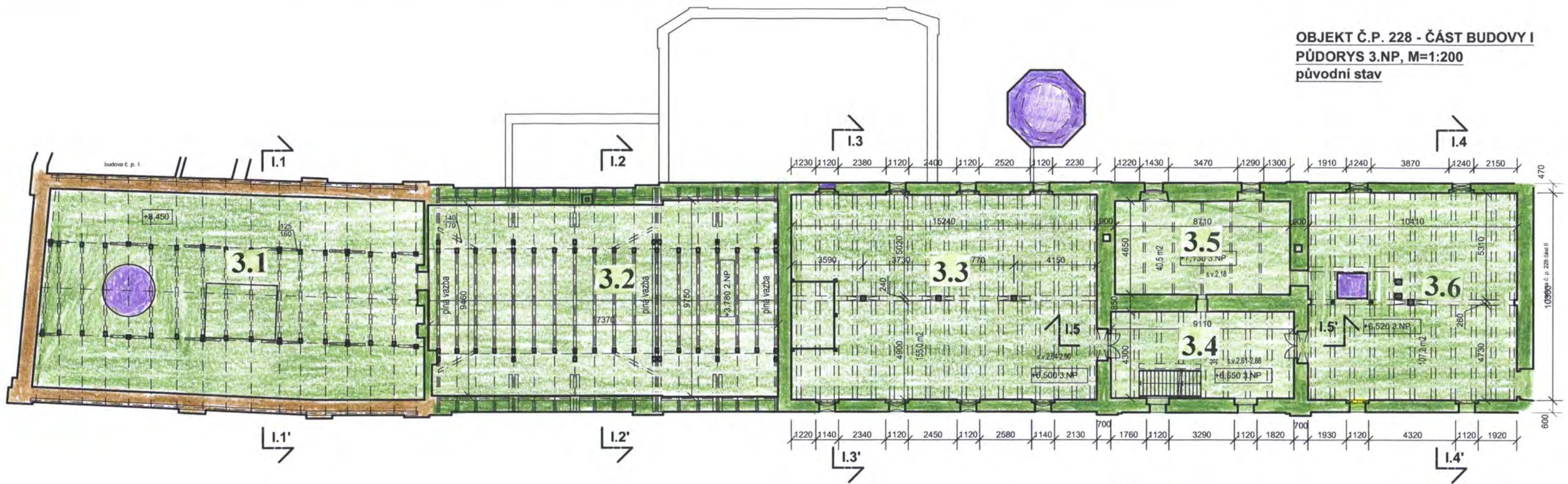
PŮDORYS PODKROVÍ,
STŘECHY

BILINA, AREÁL BYVALÉHO PIVOVARU, R. Č. ÚSKP 42403/5-2546

STÁVAJÍCÍ STAV - STAVEBNÍ VÝVOJ		BUDOVA Č.P. 228, PARC. Č. 784/1	
ČÁST I			
AKTUALIZACE SHP		DATUM	MĚŘITKO 1:200
ZHOTOVENÉHO V ROCE 2000		AKTUALIZACE	PŮDORYS 1NP A 2NP
		10/2022	

OBJEKT Č.P. 228 - ČÁST BUDOVY I
PŮDORYS 3.NP, M=1:200
 původní stav

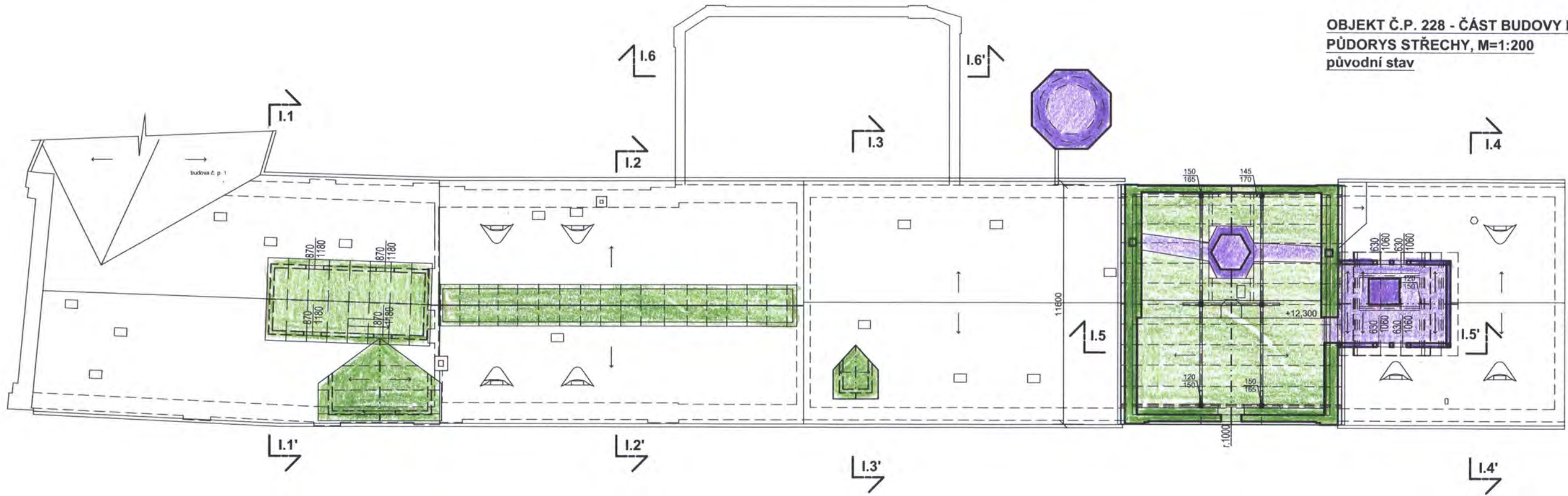

OBJEKT Č.P. 228 - ČÁST BUDOVY I
PŮDORYS 4.NP, M=1:200
 původní stav

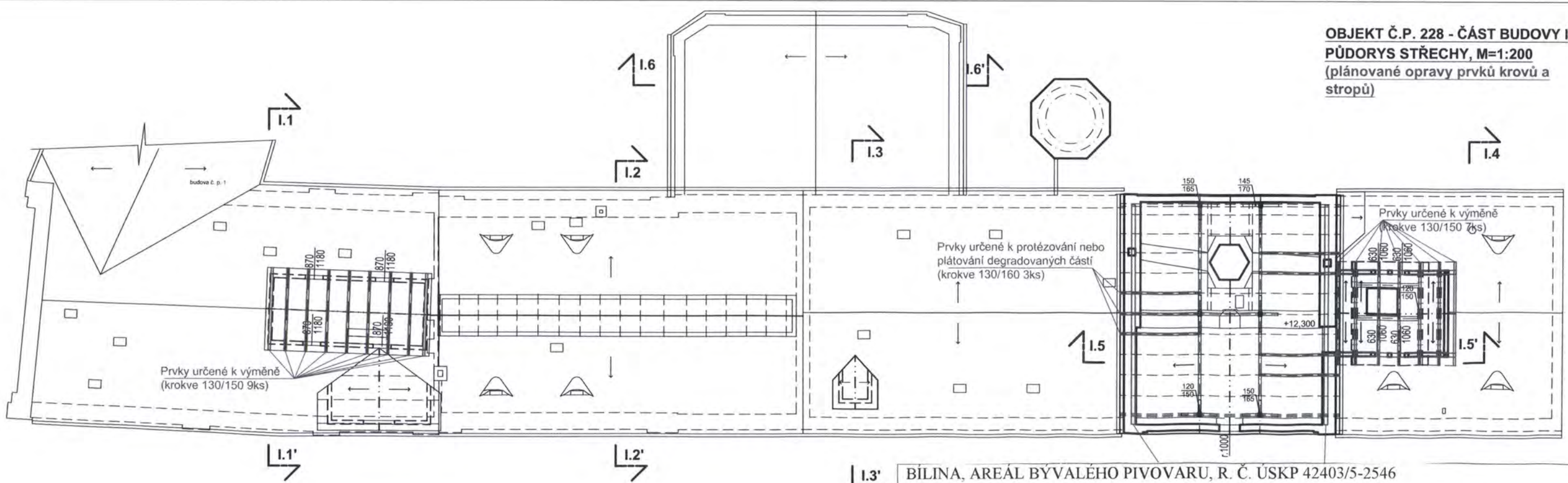

BÍLINA, AREÁL BYVALÉHO PIVOVARU, R. Č. ÚSKP 42403/5-2546		
STÁVAJÍCÍ STAV STAVEBNÍ VÝVOJ		BUDOVA Č.P. 228, PARC. Č. 784/1
ČÁST I		
AKTUALIZACE SHP	DATUM	MĚŘITKO 1:200
ZHOTOVENÉHO V ROCE 2000	AKTUALIZACE	PŮDORYS 3NP A 4NP
	10/2022	

OBJEKT Č.P. 228 - ČÁST BUDOVY I
PŮDORYS STŘECHY, M=1:200
 původní stav

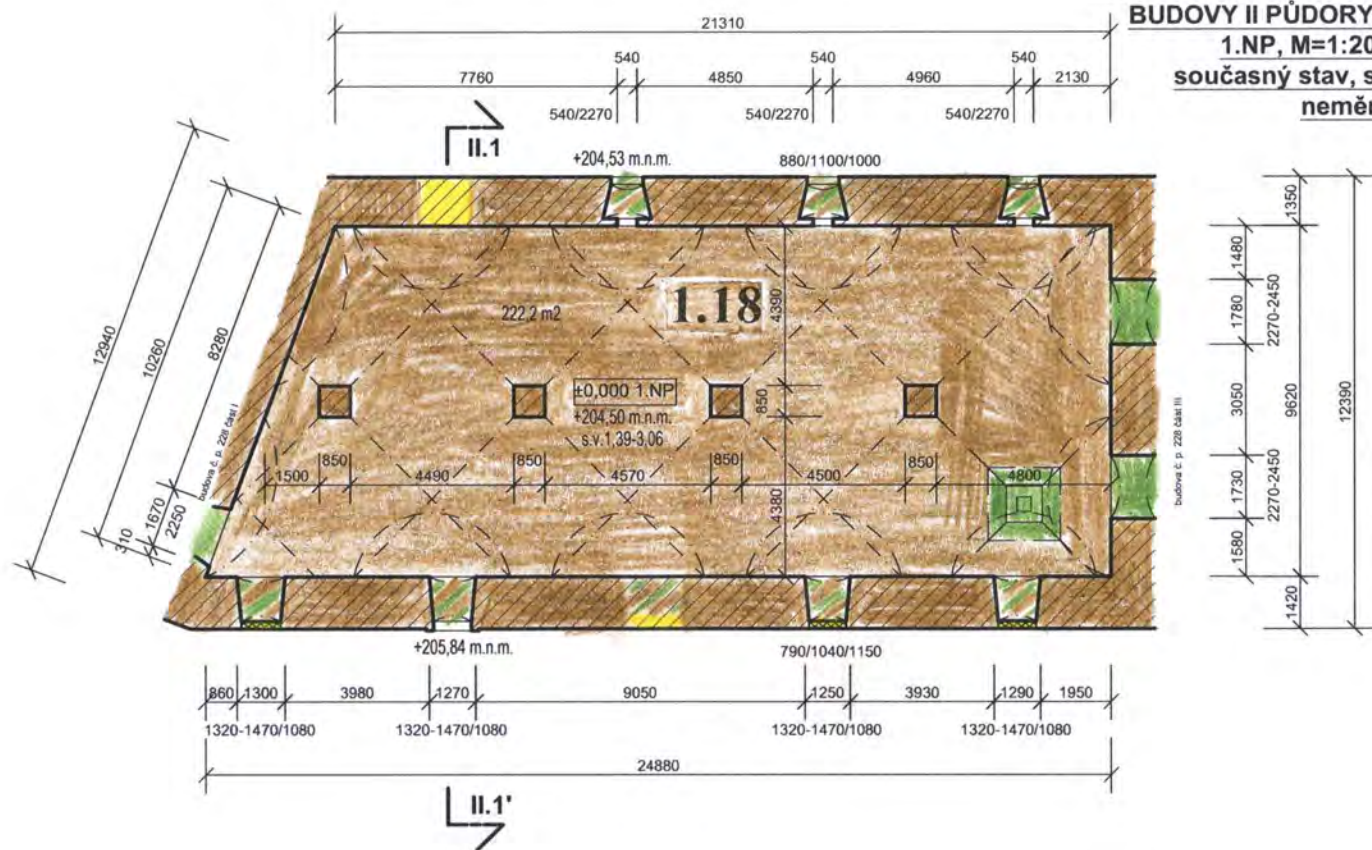
OBJEKT Č.P. 228 - ČÁST BUDOVY I
PŮDORYS STŘECHY, M=1:200
 (plánované opravy prvků krovů a stropů)

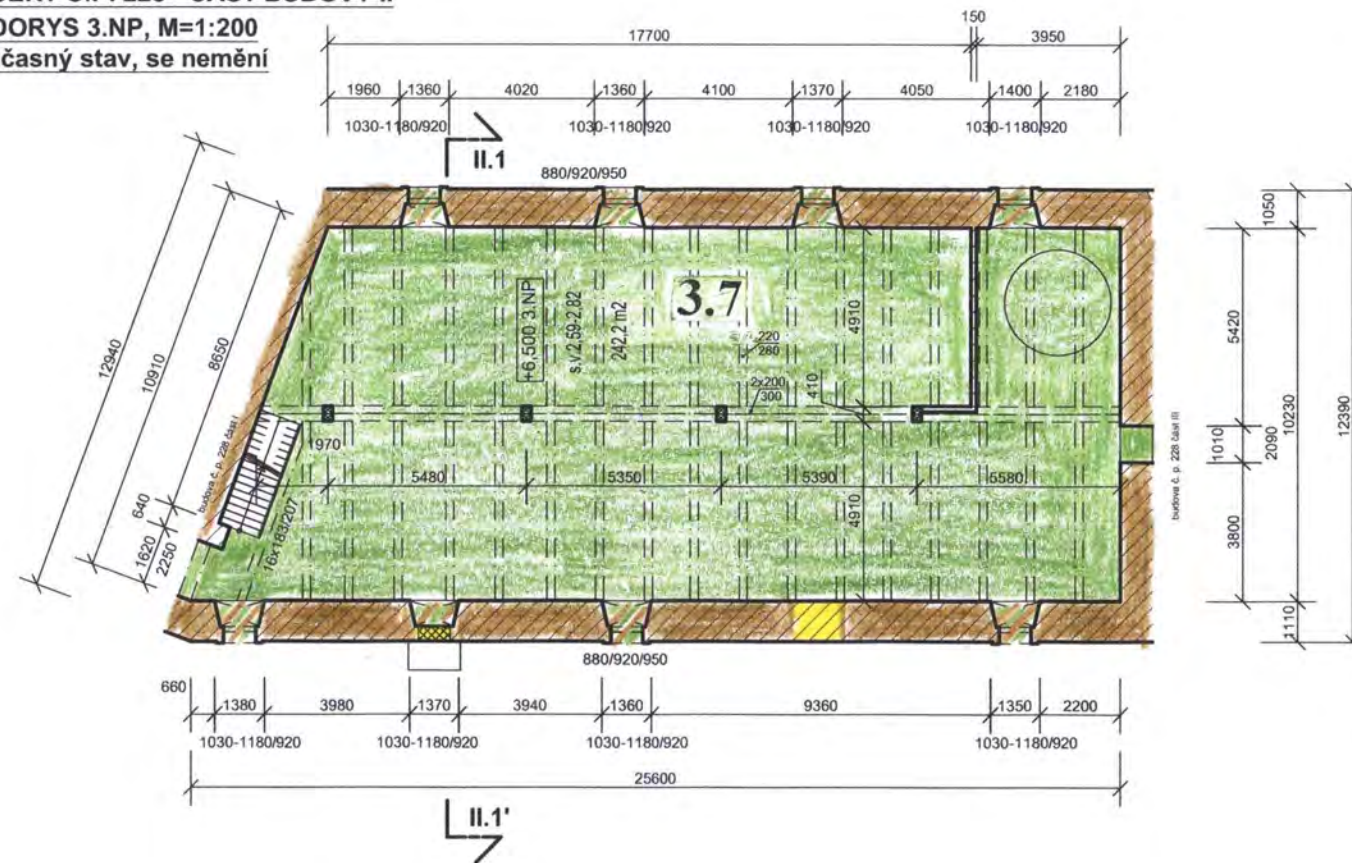
BÍLINA, AREÁL BYVALÉHO PIVOVARU, R. Č. USKP 42403/5-2546

STÁVAJÍCÍ STAV STAVEBNÍ VÝVOJ	BUDOVA Č.P. 228, PARC. Č. 784/1	
ČÁST I	DATUM	MĚRÍTKO 1:200
AKTUALIZACE SHP	AKTUALIZACE	PŮDORYS SNP, STŘECHY
ZHOVENÉHO V ROCE 2000	10/2022	

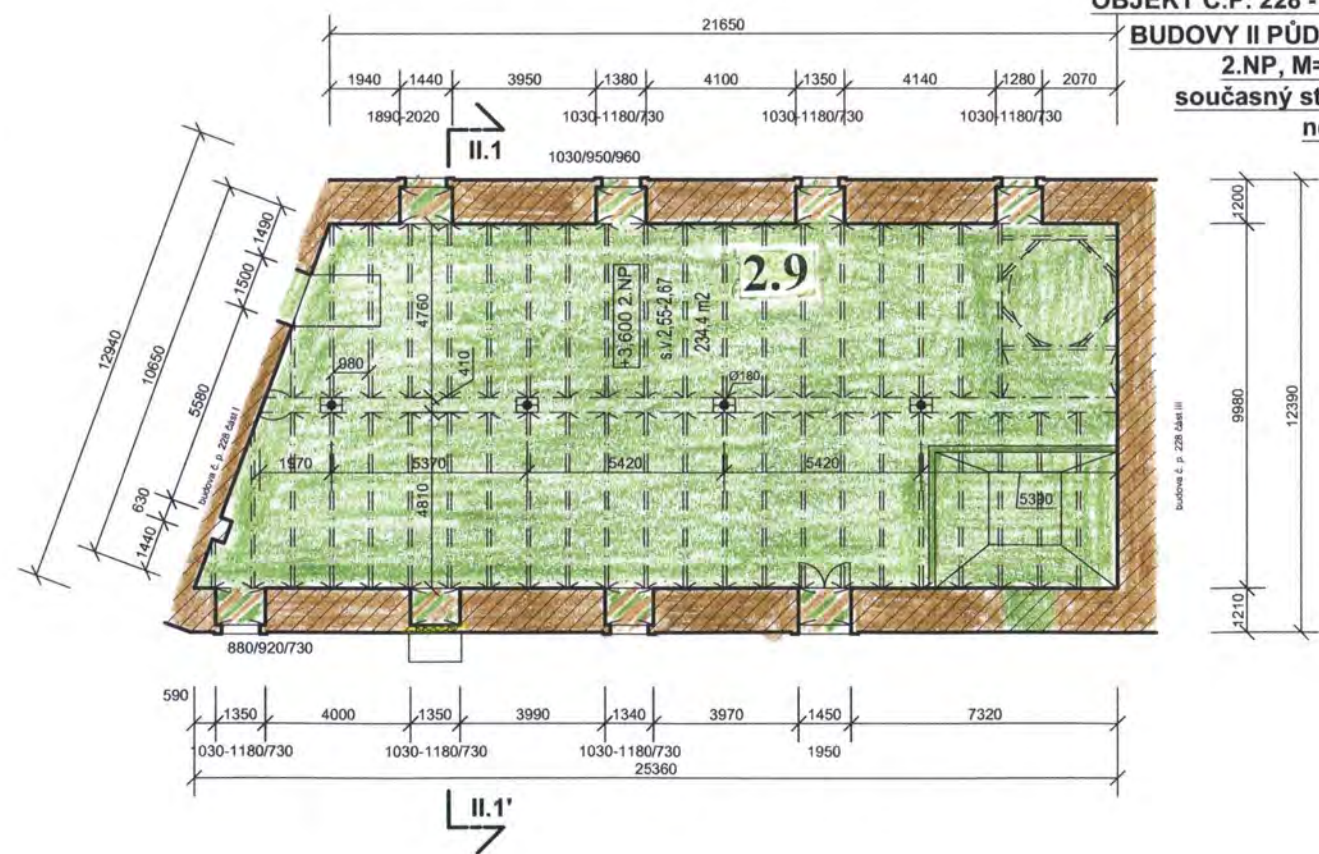
**OBJEKT Č.P. 228 - ČÁST
BUDOVY II PŮDORYS
1.NP, M=1:200
současný stav, se
nemění**

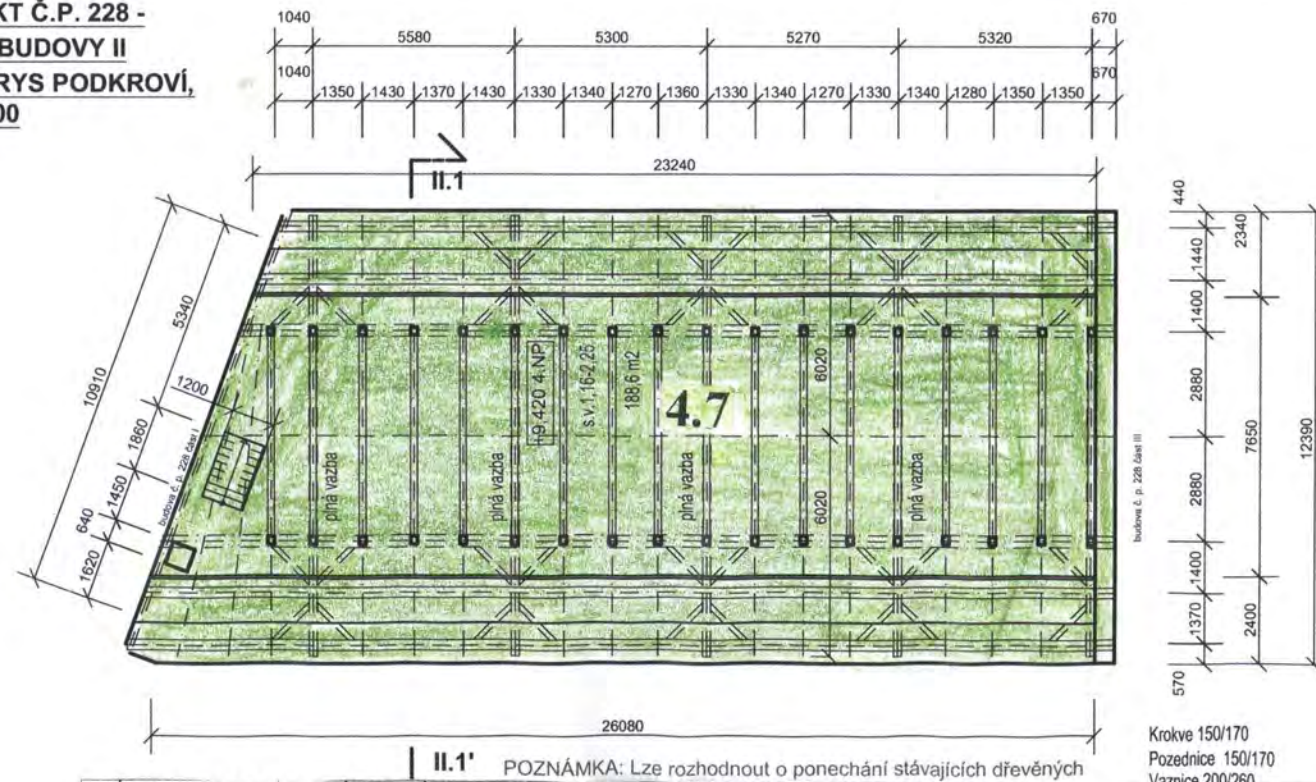
**OBJEKT Č.P. 228 - ČÁST BUDOVY II
PŮDORYS 3.NP, M=1:200
současný stav, se nemění**

**OBJEKT Č.P. 228 - ČÁST
BUDOVY II PŮDORYS
2.NP, M=1:200
současný stav, se
nemění**

**OBJEKT Č.P. 228 -
ČÁST BUDOVY II
PŮDORYS PODKROVÍ,
M=1:200**

LEGENDA MATERIÁLŮ:

 stávající obvodové zdivo

BÍLINA, AREÁL BYVALÉHO PIVOVARU, R. Č. ÚSKP 42403/5-2546

**STÁVAJÍCÍ STAV STAVEBNÍ VÝVOJ
ČÁST II**

BUDOVA Č.P. 228, PARC. Č. 784/1

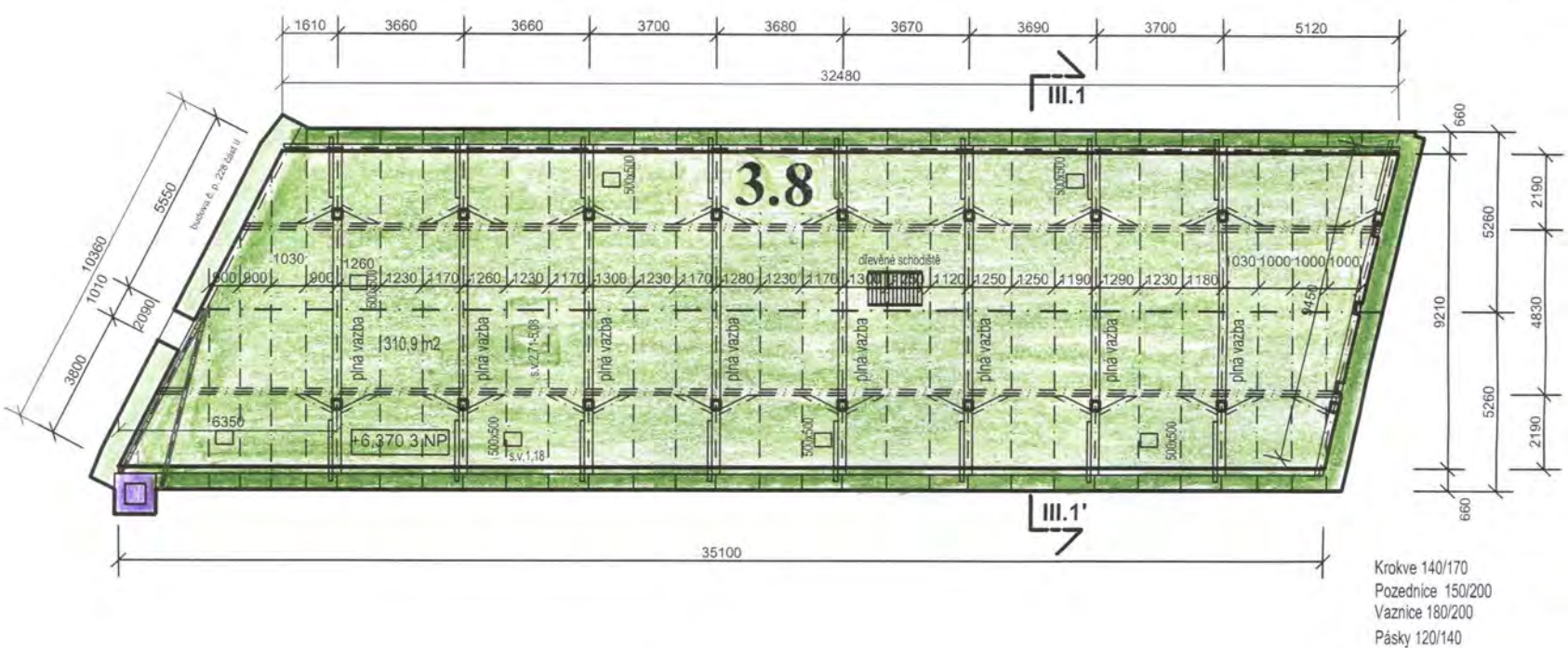
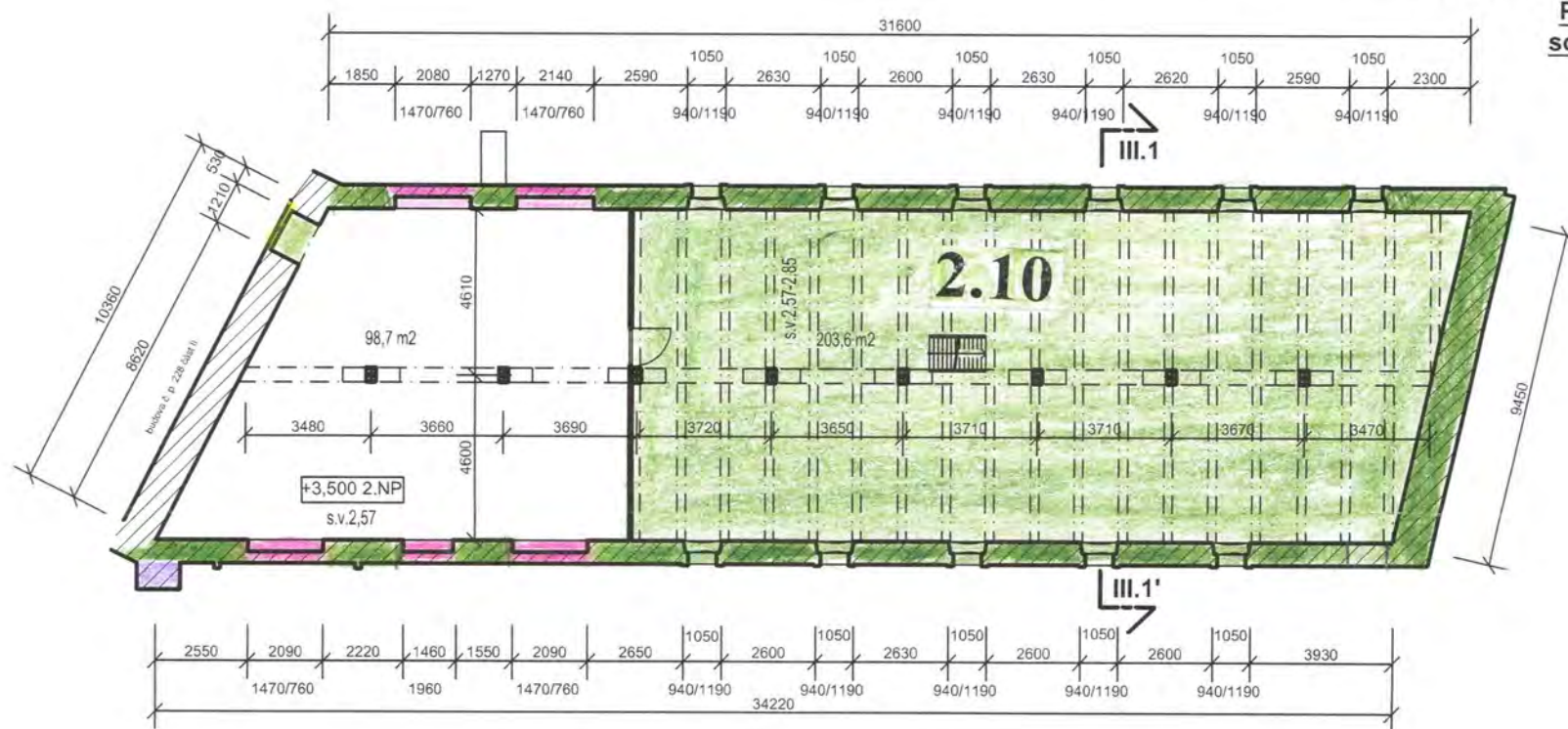
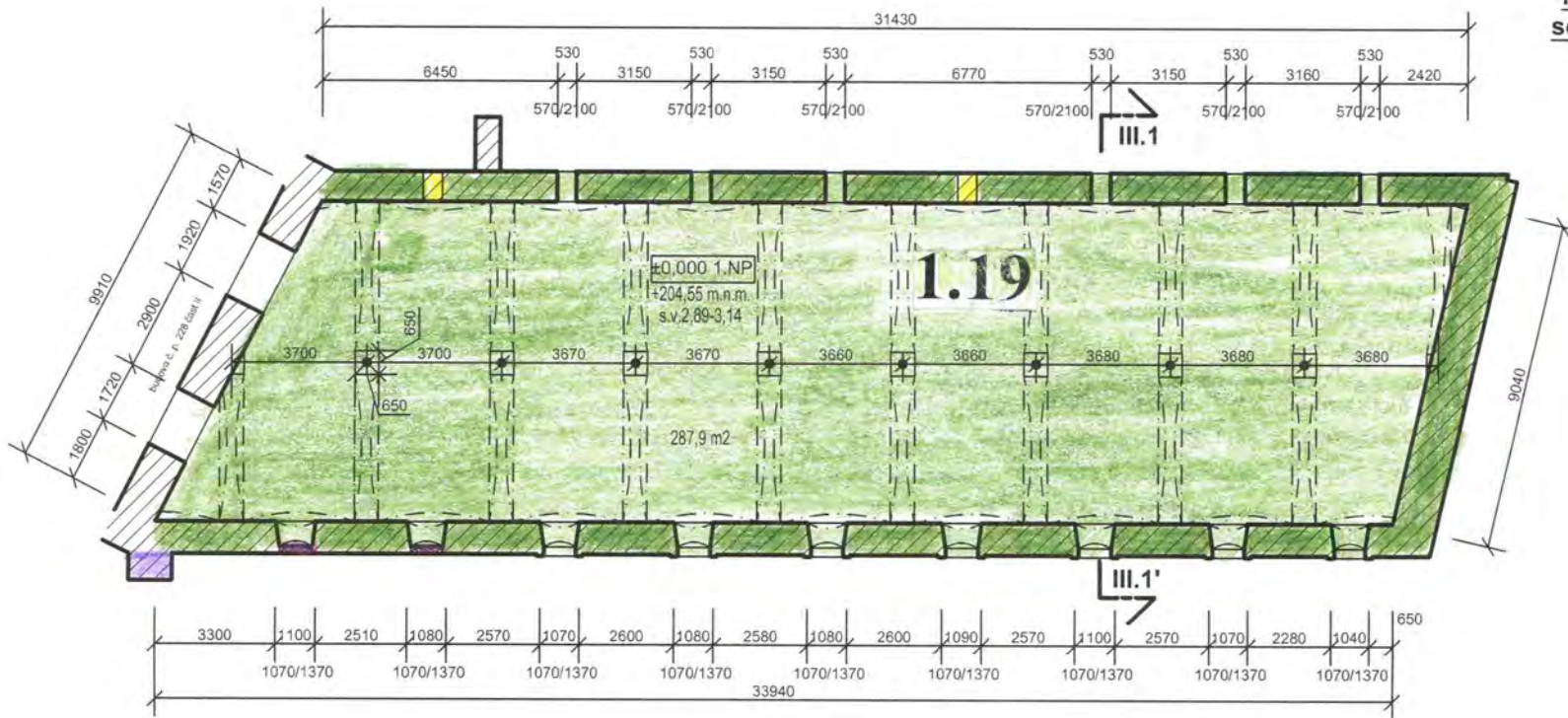
AKTUALIZACE SHP
ZHOTOVENÉHO V ROCE 2000

DATUM
AKTUALIZACE
10/2022

MĚRITKO 1:200

**PŮDORYS 1NP, 2NP, 3NP,
PODKROVÍ**

Krokve 150/170
Pozednice 150/170
Vaznice 200/260

Krokve 140/170
Pozednice 150/200
Vaznice 180/200
Pásyky 120/140

BÍLINA, AREÁL BÝVALÉHO PIVOVARU, R. Č. ÚSKP 42403/5-2546

STÁVAJÍCÍ STAV - STAVEBNÍ VÝVOJ
ČÁST III

BUDOVA Č.P. 228, PARC. Č. 784/1

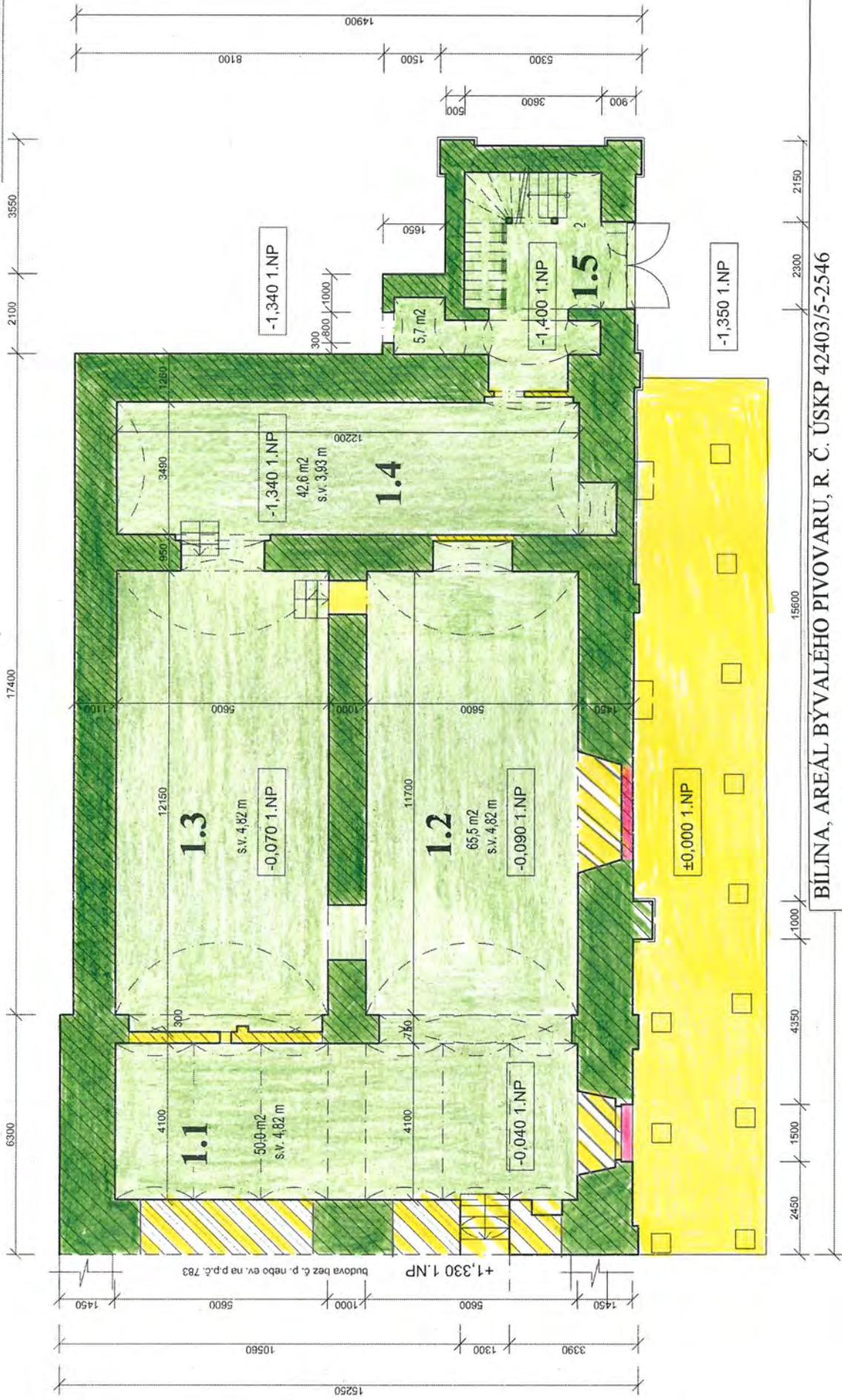
AKTUALIZACE SHP
ZHOTOVENÉHO V ROCE 2000

DATUM
AKTUALIZACE
10/2022

MĚŘITKO 1:200
PŮDORYS 1NP, 2NP,
PODKROVÍ

POZNÁMKA: Lze rozhodnout o ponechání stávajících dřevěných konstrukcí a nahrazení zničených dřevěných prvků č. 1,2. Pomocné dřevěné prvky, jako jsou střešní latě lze vyměnit v celé ploše konstrukce objektu.

PŮDORYS 1.NP, M=1:100
 současný stav, se nemění
 bez stavebních zásahů

BÍLINA, AREÁL BÝVALEHO PIVOVARU, R. Č. ÚSKP 42403/5-2546

STÁVAJÍCÍ STAV – STAVEBNÍ VÝVOJ

BUDOVA Č.P. 2, PARC. Č. 782

LEGENDA MATERIÁLŮ:

stávající obvodové zdivo

AKTUALIZACE SHP

ZHOTOVENÉHO V ROCE 2000

DATUM
 AKTUALIZACE

10/2022

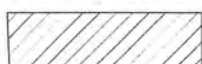
MĚŘÍTKO 1:100

PŮDORYS 1NP

PŮDORYS MEZIPATRA
1.NP-2.NP, M=1:100
současný stav, se nemění
bez stavebních zásahů

LEGENDA MATERIÁLŮ:

stávající obvodové zdivo

BÍLINA, AREÁL BÝVALÉHO PIVOVARU, R. Č. ÚSKP 42403/5-2546

STÁVAJÍCÍ STAV – STAVEBNÍ VÝVOJ

BUDOVA Č.P. 2, PARC. Č. 782

AKTUALIZACE SHP
 ZHOTOVENÉHO V ROCE 2000

DATUM
 AKTUALIZACE
 10/2022

MĚŘITKO 1:100
MEZIPATRO

PŮDORYS 2.NP, M=1:100
 současný stav, se nemění
 bez stavebních zásahů

BILINA, AREÁL BYVALÉHO PIVOVARU, R. Č. ÚSKP 42403/5-2546

STÁVAJÍCÍ STAV – STAVEBNÍ VÝVOJ

AKTUALIZACE SHP

AKTUALIZACE SHP
 ZHOTOVENÉHO V ROCE 2000

DATUM
 AKTUALIZACE
 10/2022

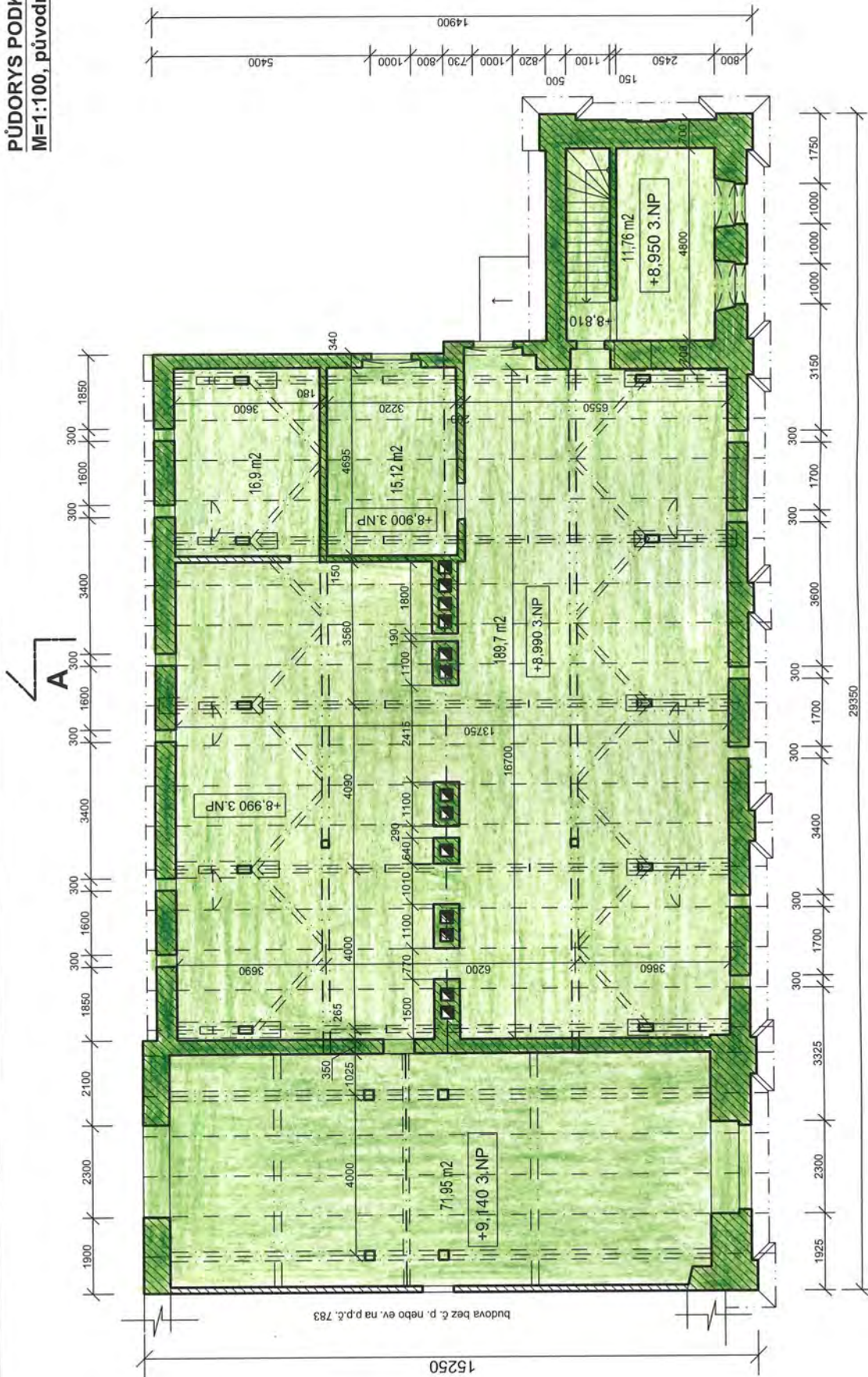
LEGENDA MATERIÁLŮ:

stávající obvodové zdivo

BUDOVA Č.P. 2, PARC. Č. 782

MĚŘITKO 1:100
PŮDORYS 2NP

**PŮDORYS PODKROVÍ,
M=1:100, původní stav**

A'

BÍLINA, AREÁL BÝVALEHO PIVOVARU, R. Č. ÚSKP 42403/5-2546

STÁVAJÍCÍ STAV – STAVEBNÍ VÝVOJ		BUDOVA Č.P. 2, PARC. Č. 782	
AKTUALIZACE SHP		DATUM	
ZHOTOVENÉHO V ROCE 2000		AKTUALIZACE	
		MĚŘÍTKO 1:100	
		PODKROVÍ	

LEGENDA MATERIÁLŮ:

 stávající obvodové zdivo

LEGENDA K PAMÁTKOVÉMU HODNOCENÍ OBJEKTU

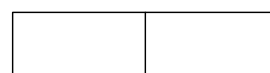
Konstrukce a prostory tvořící památkovou podstatu objektu

Konstrukce a prostory památkově hodnotné

Konstrukce a prostory neutrální

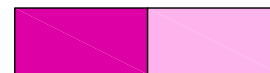
Konstrukce a prostory částečně rušivé

Konstrukce a prostory zásadně rušivé

Konstrukce a prostory navržené k obnově

Hodnotná průčelí

- zachovaná

- narušená

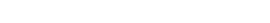

Hodnotné prvky (svislé konstrukce)

- zachované

- narušené

Hodnotné prvky (stropy a klenby)

- zachované

- narušené

Hodnotné podlahy

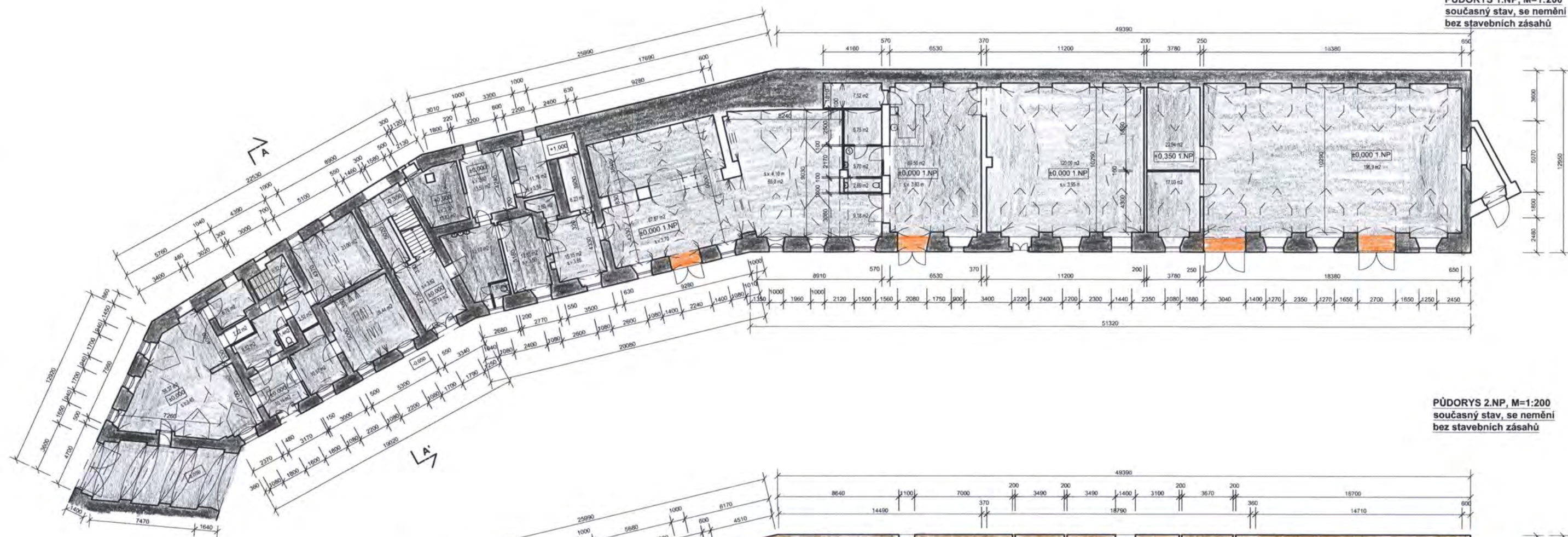
- zachované

- narušené

PŮDORYS 1.NP, M=1:200
 současný stav, se nemění
 bez stavebních zásahů

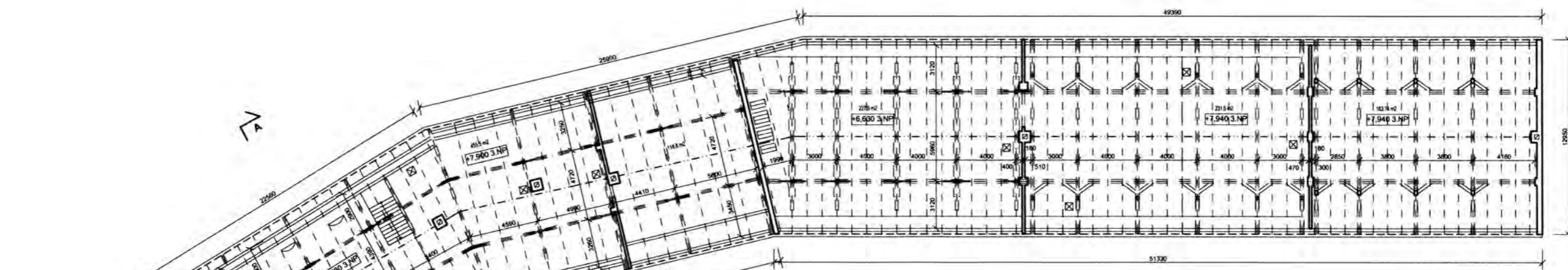

PŮDORYS 2.NP, M=1:200
 současný stav, se nemění
 bez stavebních zásahů

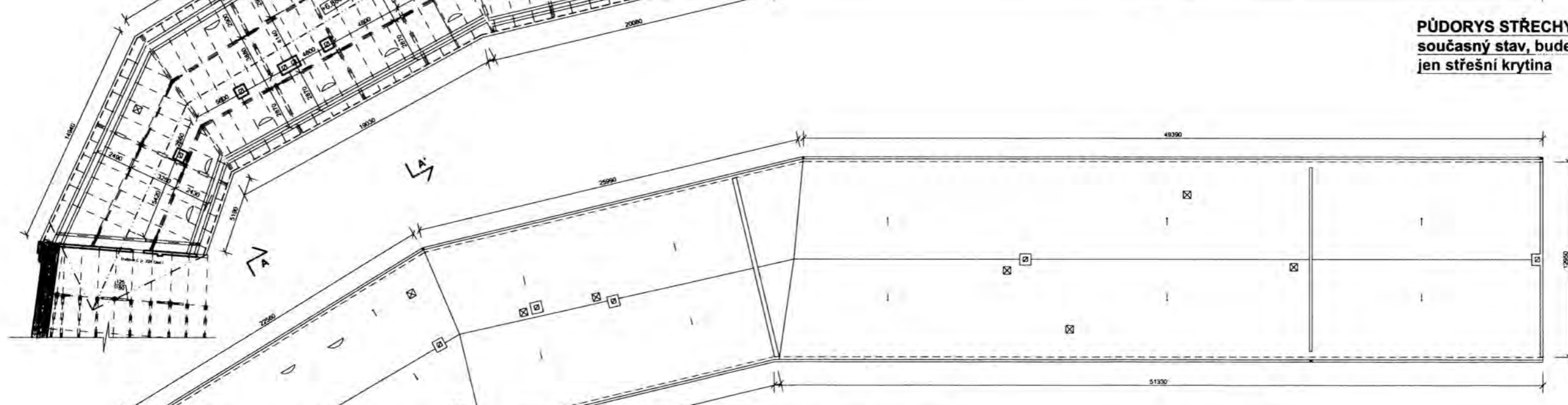

BILINA, AREÁL BÝVALÉHO PIVOVARU, R. Č. ÚSKP 42403/5-2546		
STÁVAJÍCÍ STAV – PAMÁTKOVÉ HODNOCENÍ		BUDOVA Č.P. 1, PARC. Č. 785
AKTUALIZACE SHP ZHOTOVENÉHO V ROCE 2000	DATUM AKTUALIZACE 10/2022	MĚŘITKO 1:200 PŮDORYS 1NP A 2NP

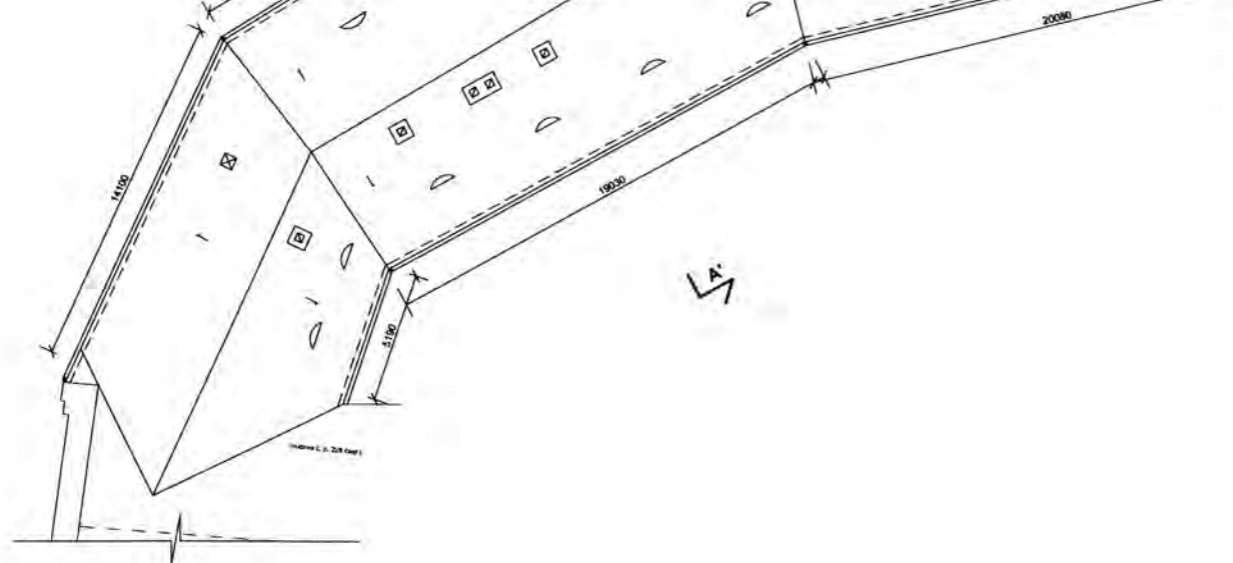
PŮDORYS 3.NP, M=1:200
současný stav, se nemění
bez stavebních zásahů

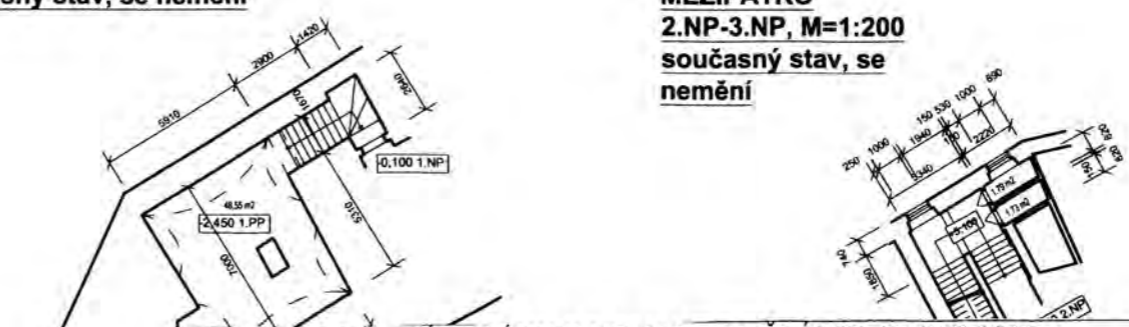
PŮDORYS STŘECHY, M=1:200
současný stav, bude se měnit
jen střešní krytina

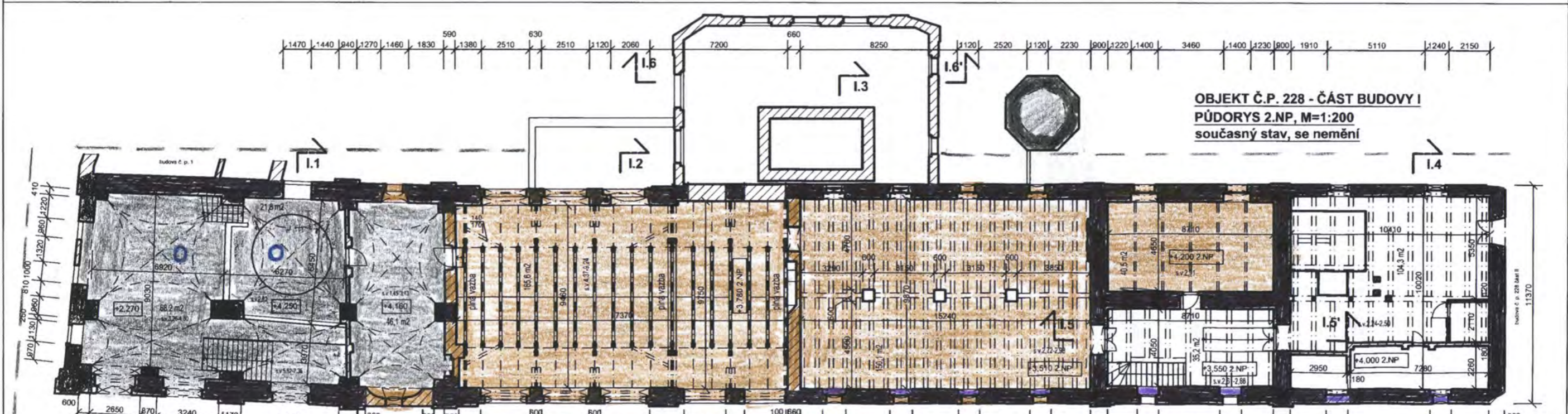
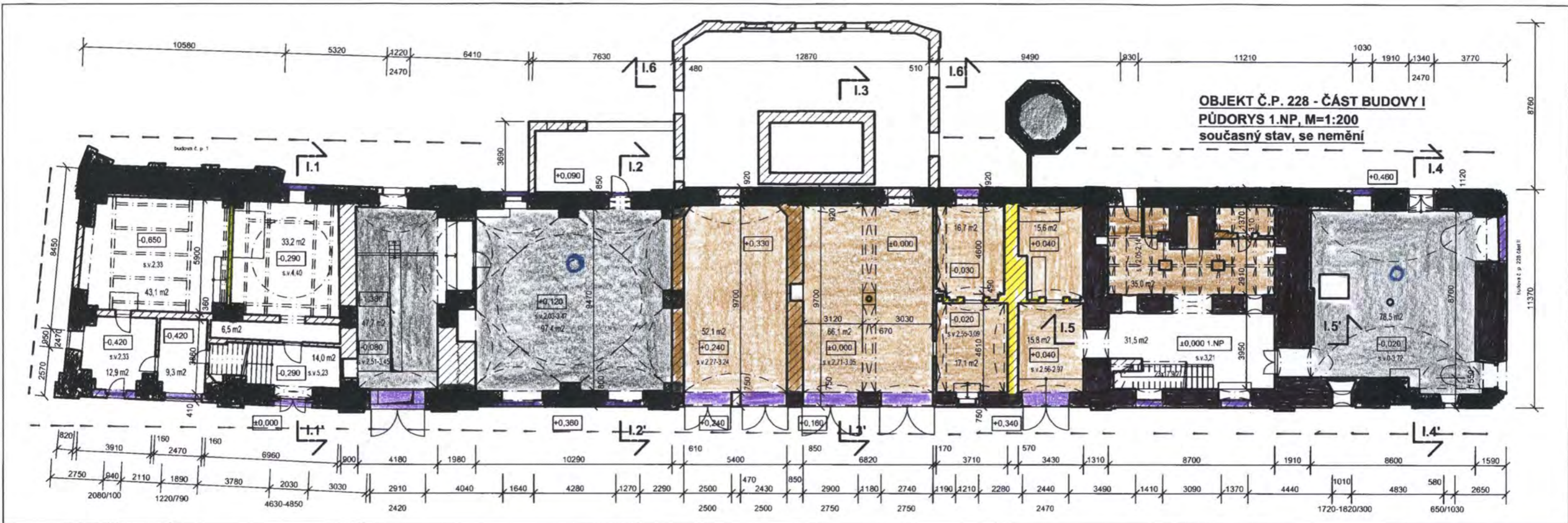
PŮDORYS 1.PP, M=1:200
současný stav, se nemění

PŮDORYS
MEZIPATRO
2.NP-3.NP, M=1:200
současný stav, se
nemění

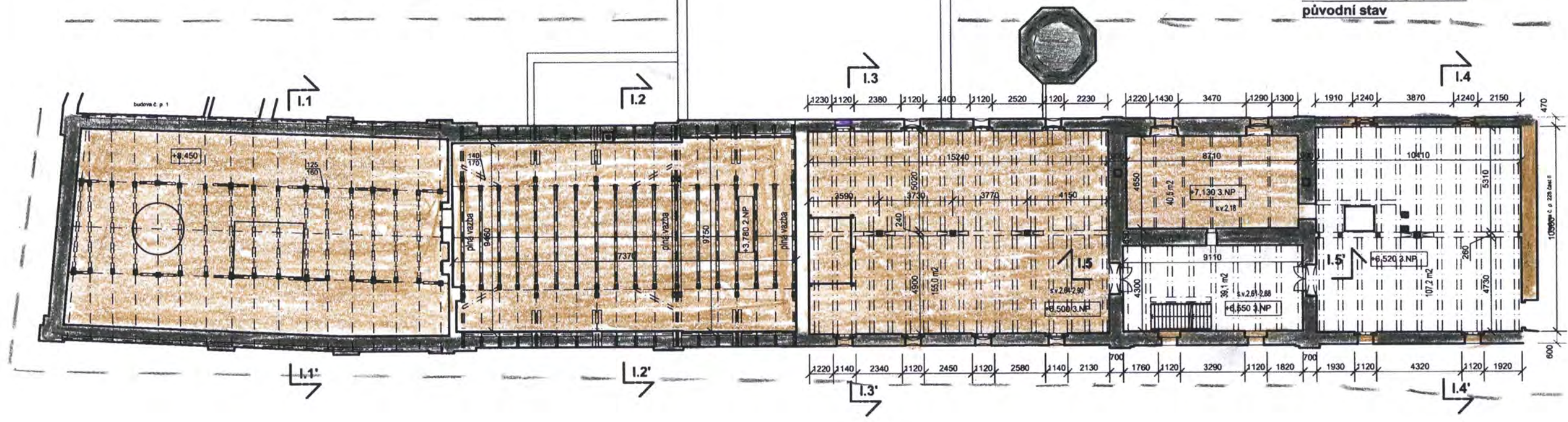

BÍLINA, AREÁL BYVALÉHO PIVOVARU, R. Č. ÚSKP 42403/5-2546		
STÁVAJÍCÍ STAV - PAMÁTKOVÉ HODNOCENÍ		BUDOVA Č.P. 1, PARC. Č. 785
AKTUALIZACE SHP ZHOTOVENÉHO V ROCE 2000	DATUM AKTUALIZACE 10/2022	MĚŘITKO 1:200 PŮDORYS PODKROVÍ, STŘECHY

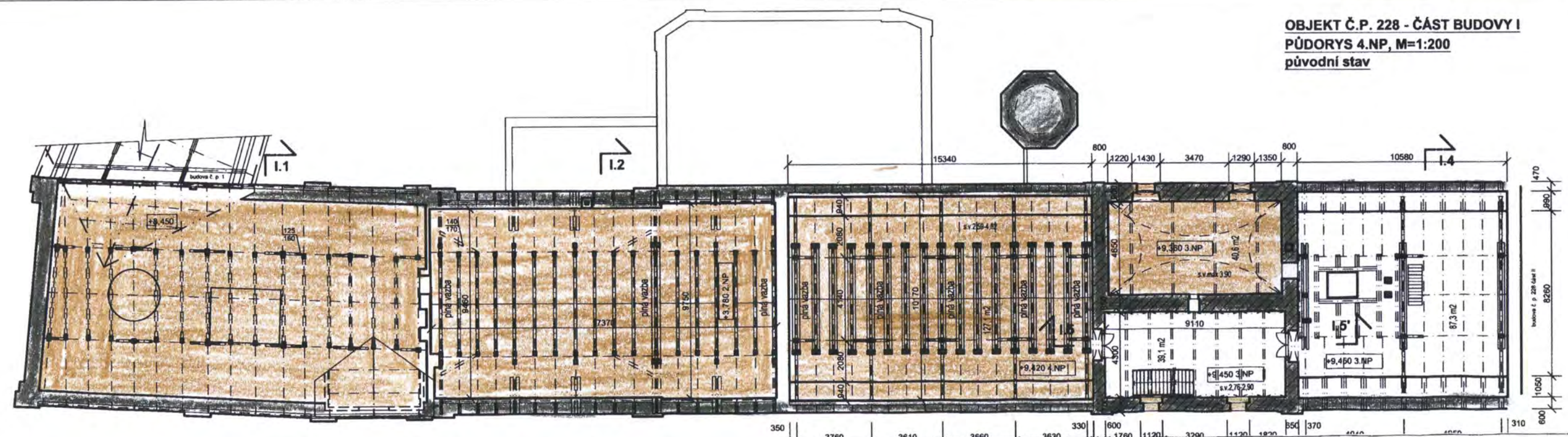

BÍLINA, AREÁL BÝVALÉHO PIVOVARU, R. Č. ÚSKP 42403/5-2546		
STÁVAJÍCÍ STAV – PAMÁTKOVÉ HODNOCENÍ ČÁST I	BUDOVA Č.P. 228, PARC. Č. 784/1	
AKTUALIZACE SHP	DATUM AKTUALIZACE 10/2022	MĚRÍTKO 1:200
ZHOVENÉHO V ROCE 2000	PŮDORYS 1NP A 2NP	

OBJEKT Č.P. 228 - ČÁST BUDOVY I
PŮDORYS 3.NP, M=1:200
 původní stav

OBJEKT Č.P. 228 - ČÁST BUDOVY I
PŮDORYS 4.NP, M=1:200
 původní stav

BILINA, AREAL BYVALEHO PIVOVARU, R. Č. USKP 42403/5-2546

STÁVAJÍCÍ STAV – PAMÁTKOVÉ
 HODNOCENÍ
 ČÁST I
 AKTUALIZACE SHP
 ZHOTOVENÉHO V ROCE 2000

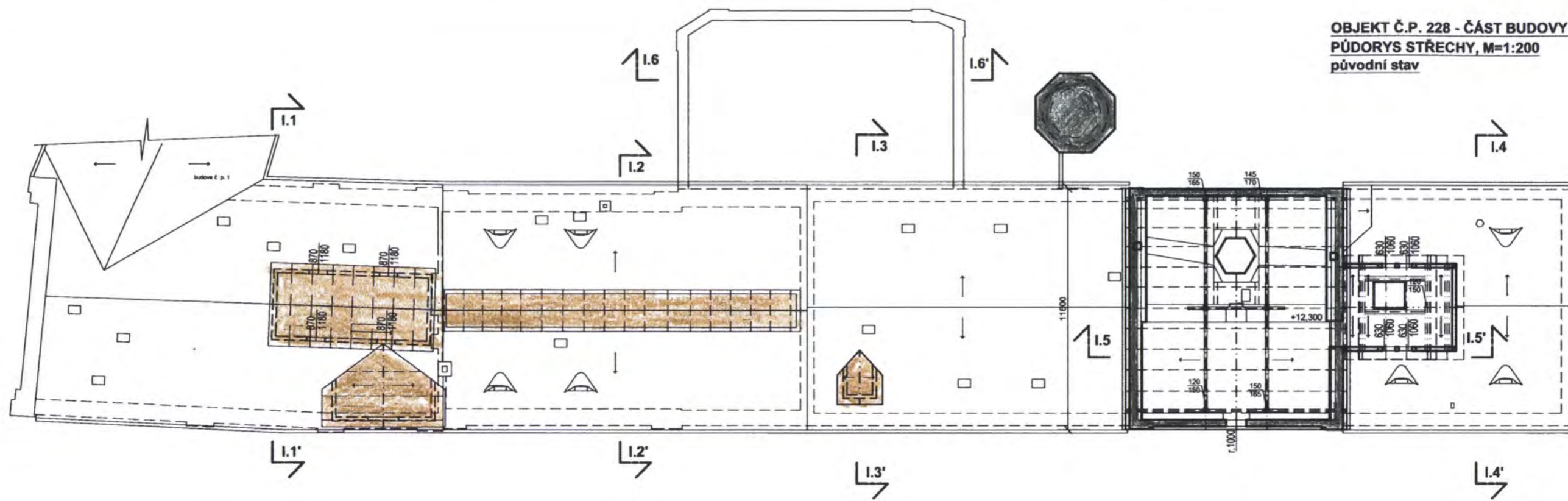
BUDOVA Č.P. 228, PARC. Č. 784/1

DATUM
 AKTUALIZACE
 10/2022

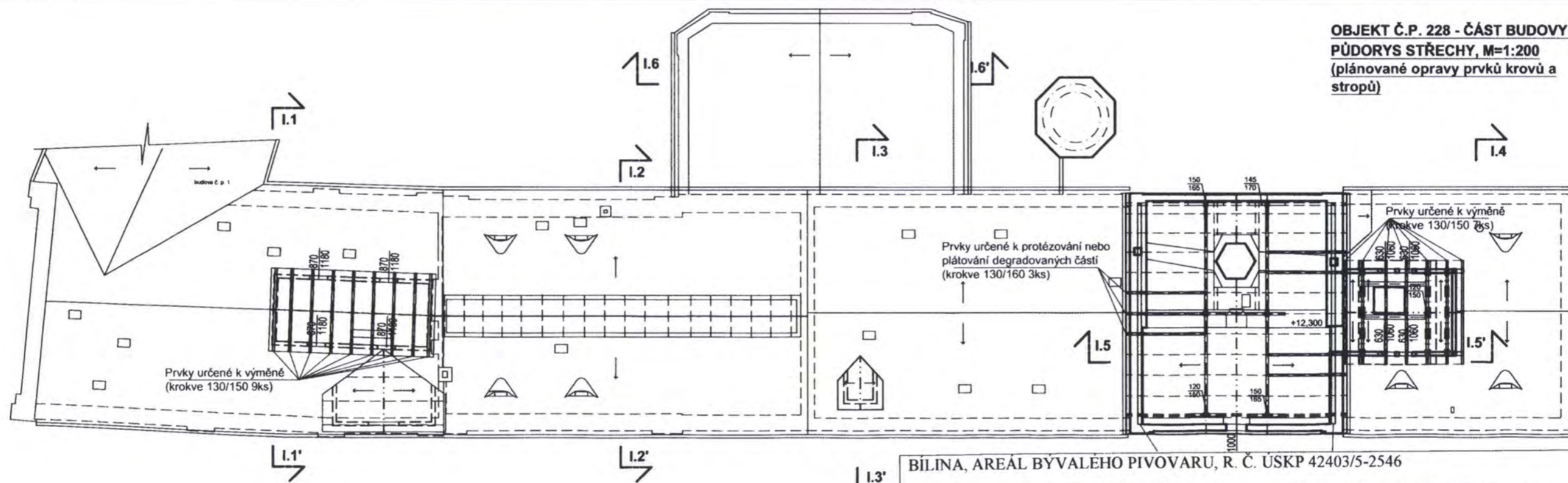
MĚŘITKO 1:200

PŮDORYS 3NP A 4NP

OBJEKT Č.P. 228 - ČÁST BUDOVY I
PŮDORYS STŘECHY, M=1:200
 původní stav

OBJEKT Č.P. 228 - ČÁST BUDOVY I
PŮDORYS STŘECHY, M=1:200
 (plánované opravy prvků krovů a stropů)

BÍLINA, AREÁL BÝVALÉHO PIVOVARU, R. Č. ÚSKP 42403/5-2546

STÁVAJÍCÍ STAV - PAMÁTKOVÉ
 HODNOCENÍ
 ČÁST I

BUDOVA Č.P. 228, PARC. Č. 784/1

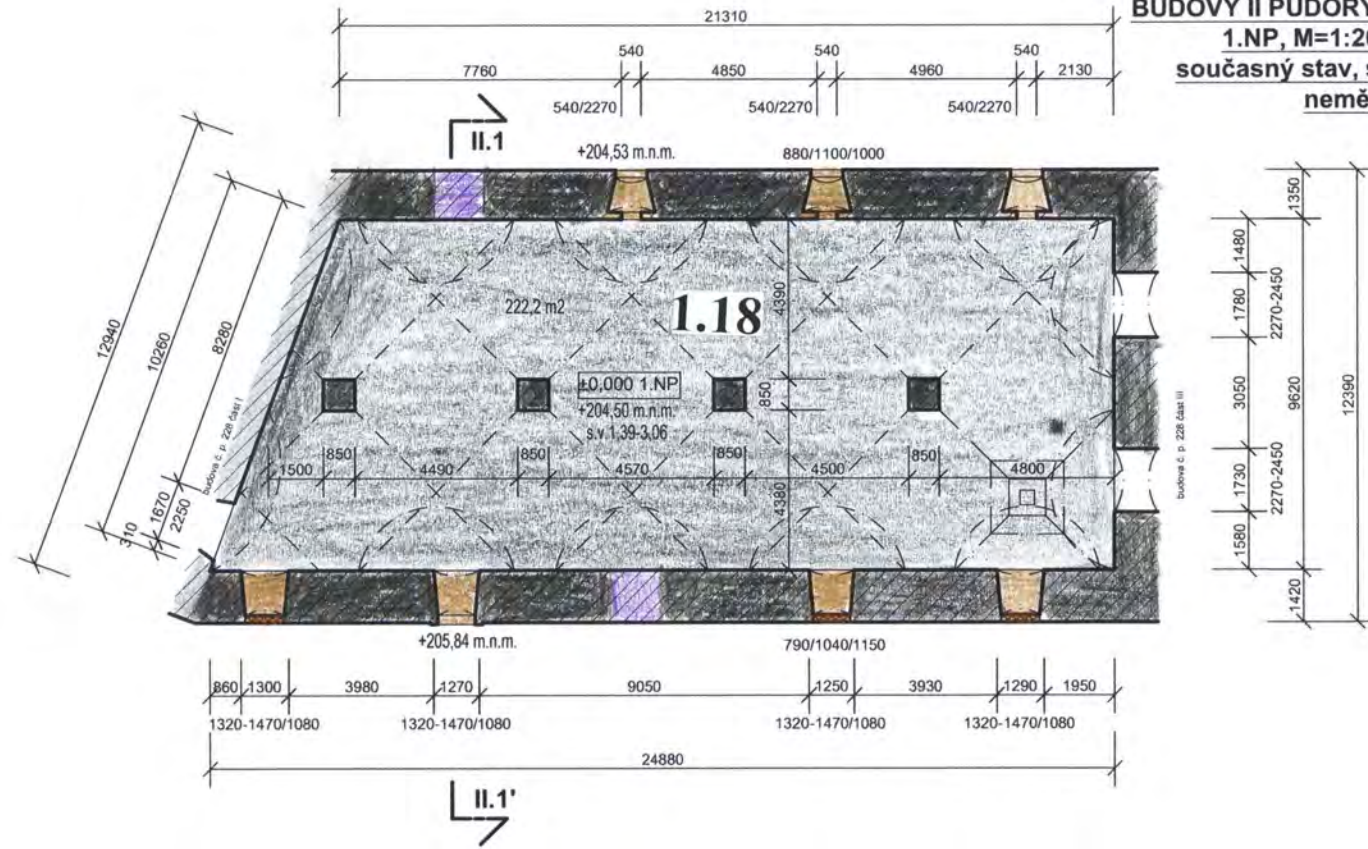
AKTUALIZACE SHP
 ZHOTOVENÉHO V ROCE 2000

DATUM
 AKTUALIZACE
 10/2022

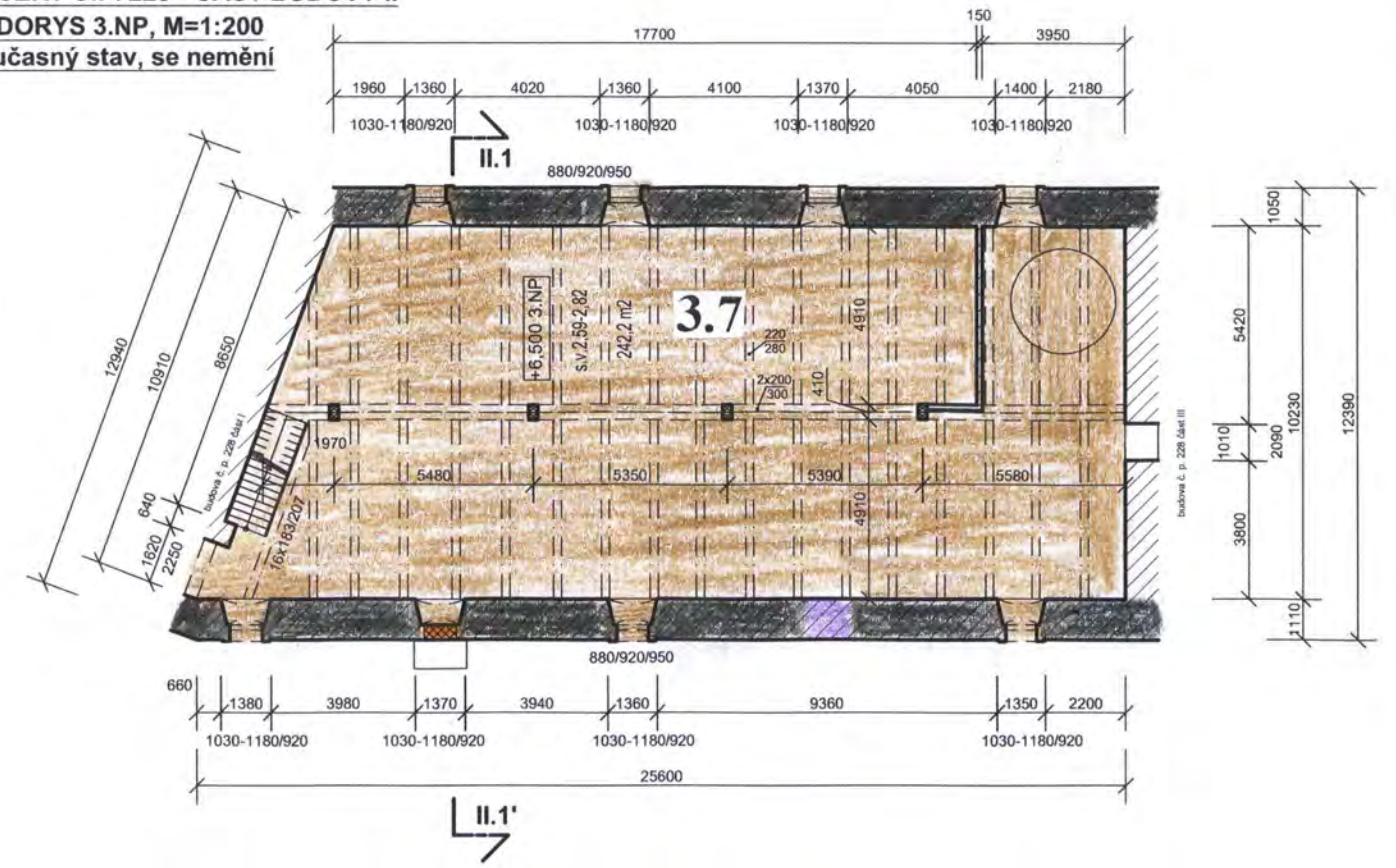
MĚŘITKO 1:200

PŮDORYS 5NP, STŘECHY

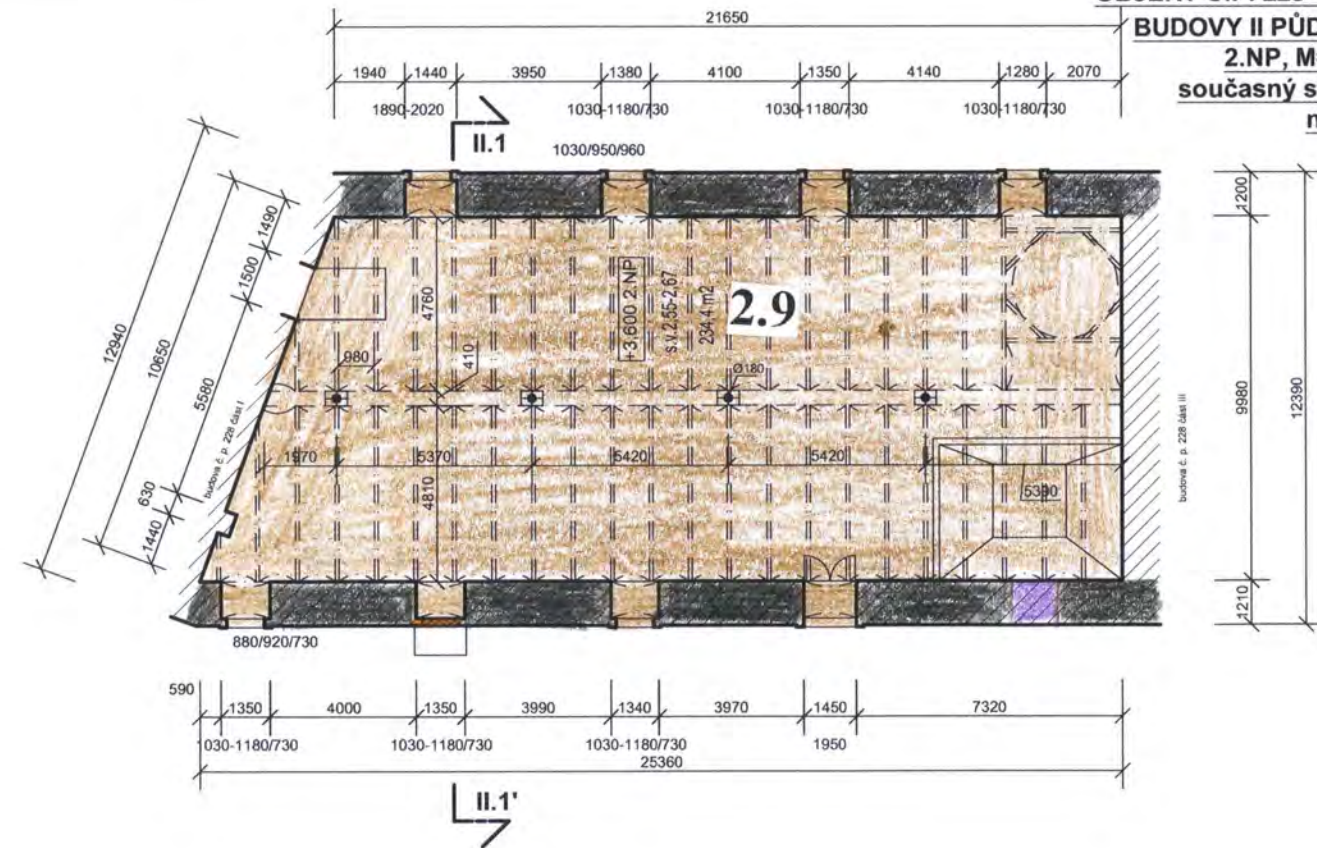
**OBJEKT Č.P. 228 - ČÁST
BUDOVY II PŮDORYS
1.NP, M=1:200
současný stav, se
nemění**

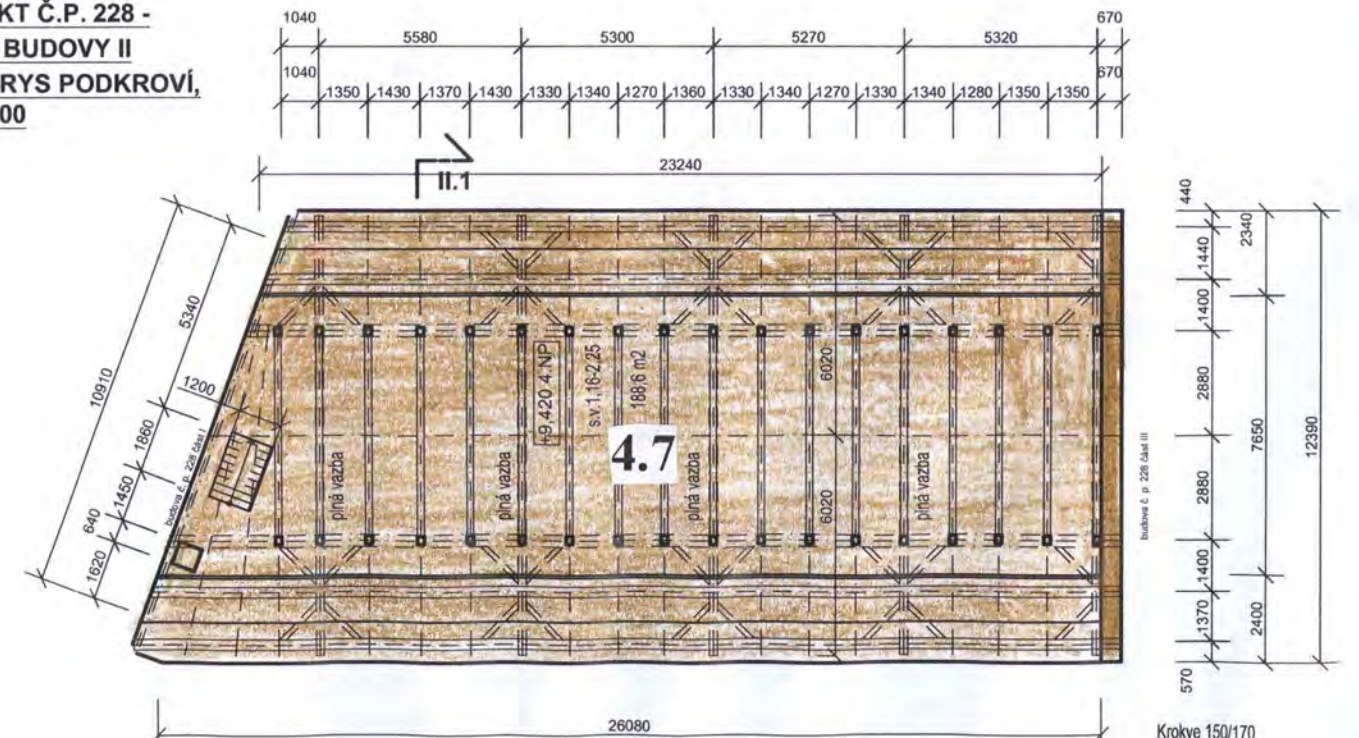
**OBJEKT Č.P. 228 - ČÁST BUDOVY II
PŮDORYS 3.NP, M=1:200
současný stav, se nemění**

**OBJEKT Č.P. 228 - ČÁST
BUDOVY II PŮDORYS
2.NP, M=1:200
současný stav, se
nemění**

**OBJEKT Č.P. 228 -
ČÁST BUDOVY II
PŮDORYS PODKROVÍ,
M=1:200**

LEGENDA MATERIÁLŮ:
 stávající obvodové zdivo

BÍLINA, AREÁL BÝVALEHŮ PIVOVARU, R. Č. ÚSKP 42403/5-2546

STÁVAJÍCÍ STAV – PAMÁTKOVÉ
HODNOCENÍ
ČÁST II

BUDOVA Č.P. 228, PARC. Č. 784/1

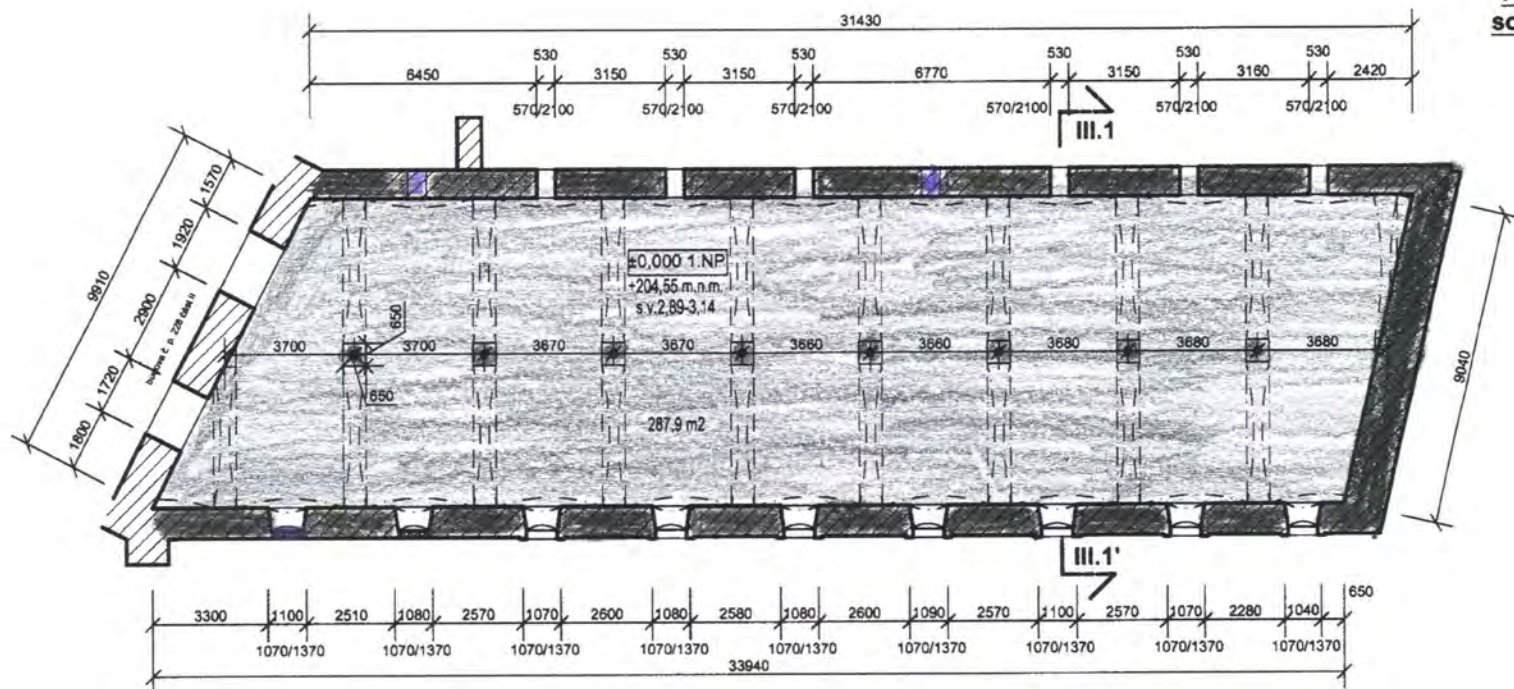
AKTUALIZACE SHP
ZHOTOVENÉHO V ROCE 2000

DATUM
AKTUALIZACE
10/2022

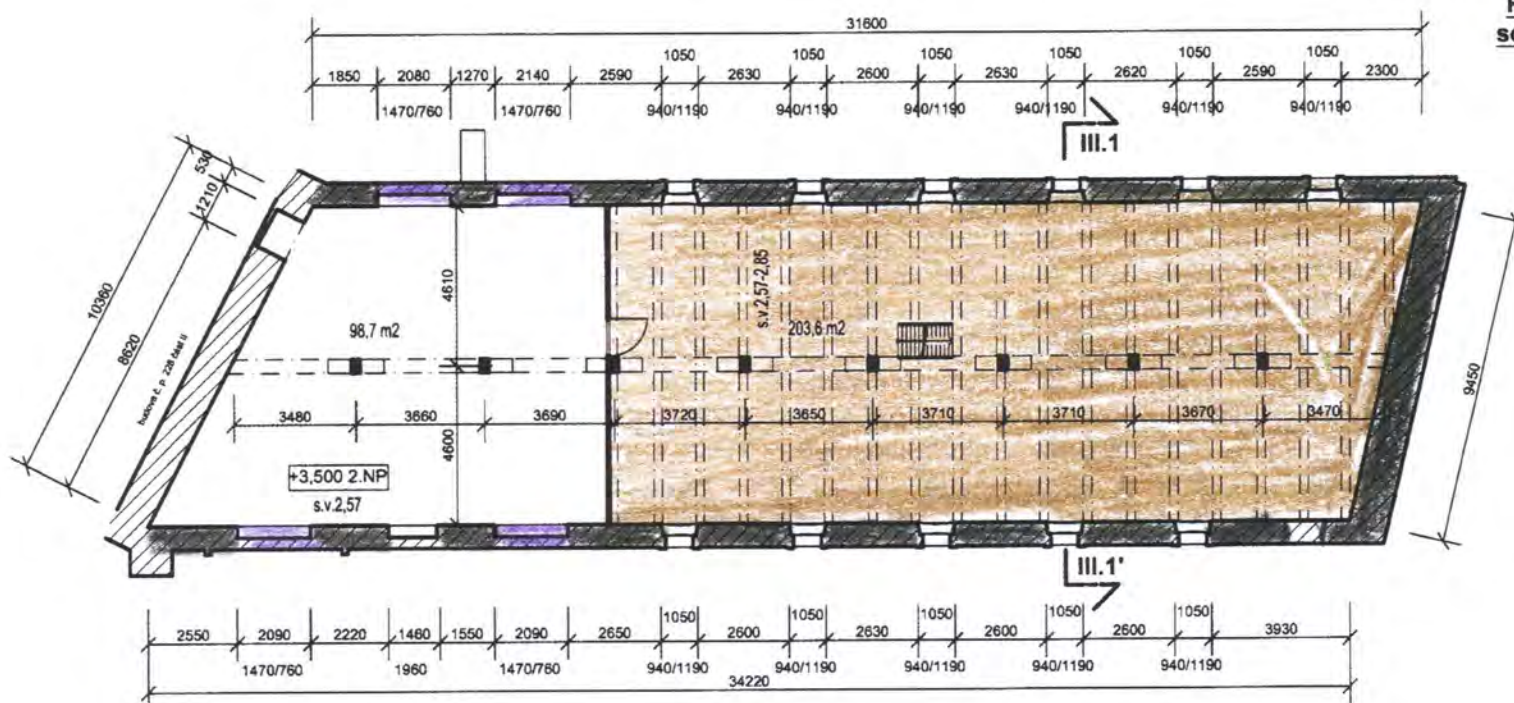
MĚŘÍTKO 1:200

PŮDORYS 1NP, 2NP, 3NP,
PODKROVÍ

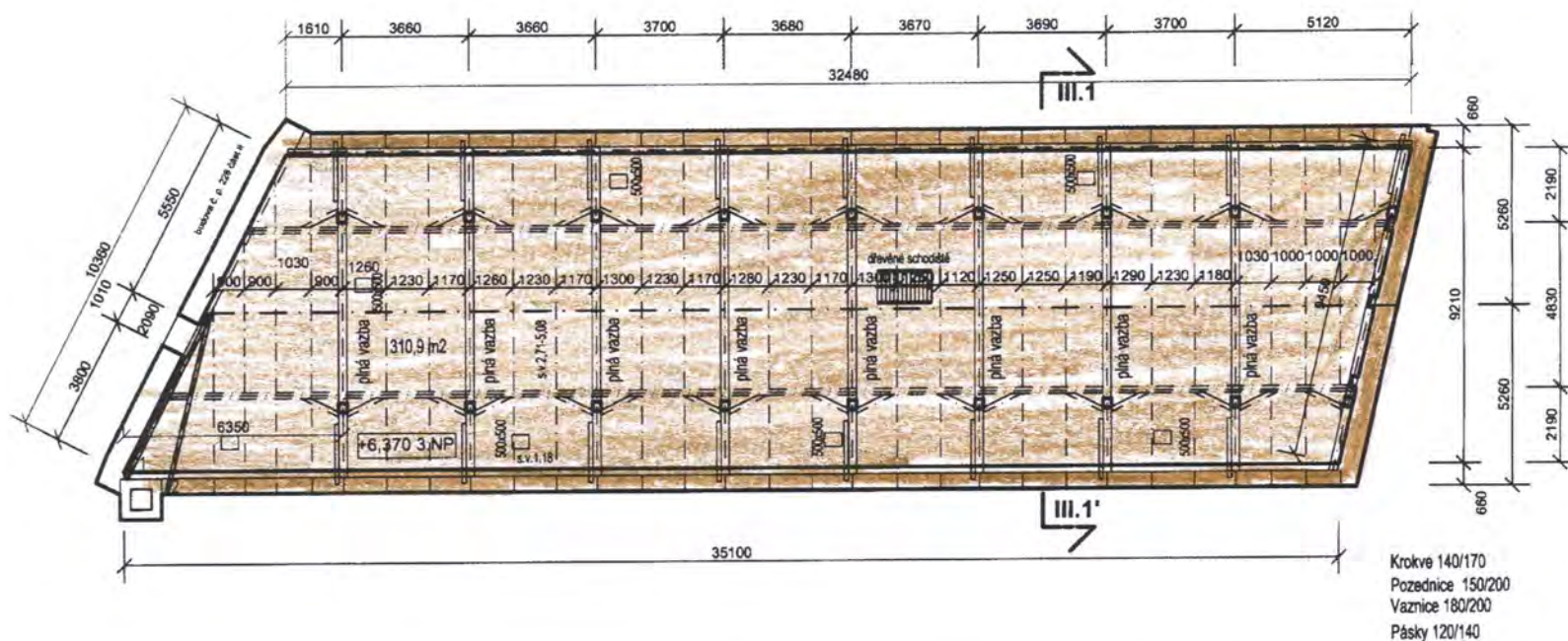
OBJEKT Č.P. 228 ČÁST BUDOVY III
PŮDORYS 1.NP, M=1:200
současný stav, se nemění

OBJEKT Č.P. 228 - ČÁST BUDOVY III
PŮDORYS 2.NP, M=1:200
současný stav, se nemění

OBJEKT Č.P. 228 - ČÁST BUDOVY III
PŮDORYS PODKROVÍ, M=1:200

BÍLINA, AREÁL BÝVALÉHO PIVOVARU, R. Č. ÚSKP 42403/5-2546

POZNÁMKA: Lze rozhodnout o ponechání stávajících dřevěných konstrukcí a nahrazení zničených dřevěných prvků č. 1, 2. Pomocné dřevěné prvky, jako jsou střešní latě lze vyměnit v celé ploše konstrukce objektu.

STÁVAJÍCÍ STAV – PAMÁTKOVÉ
HODNOCENÍ
ČÁST III

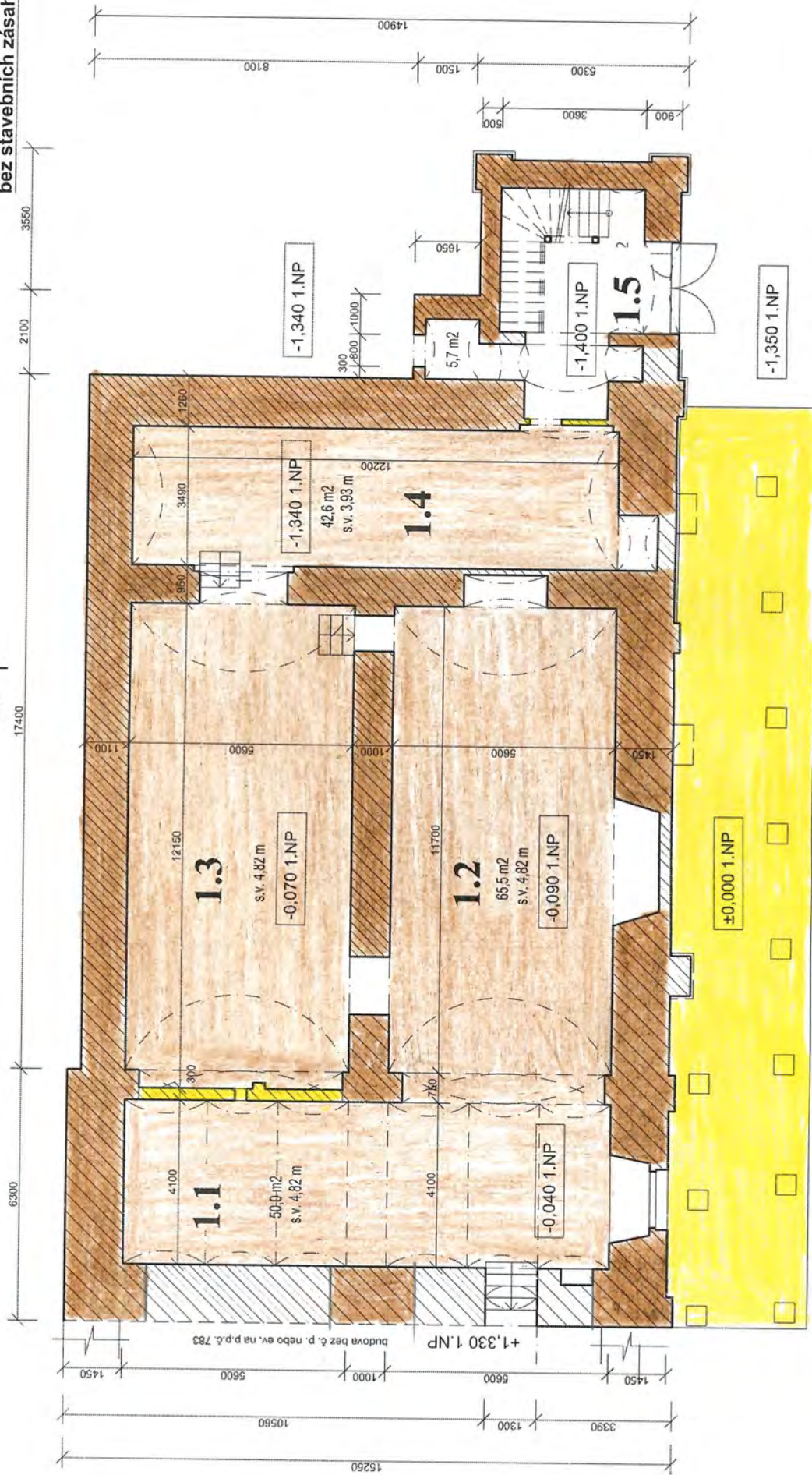
BUDOVA Č.P. 228, PARC. Č. 784/1

AKTUALIZACE SHP
 ZHOVENÉHO V ROCE 2000

DATUM
 AKTUALIZACE
 10/2022

MĚŘÍTKO 1:200
PŮDORYS 1NP, 2NP, PODKROVÍ

PŮDORYS 1.NP, M=1:100
 současný stav, se nemění
 bez stavebních zásahů

BÍLINA, AREÁL BÝVALÉHO PIVOVARU, R. Č. ÚSKP 42403/5-2546

**STÁVAJÍCÍ STAV – PAMÁTKOVÉ
 HODNOCENÍ**

BUDOVA Č.P. 2, PARC. Č. 782

LEGENDA MATERIÁLŮ:

 stávající obvodové zdivo

AKTUALIZACE SHP

ZHOTOVENÉHO V ROCE 2000

DATUM

AKTUALIZACE
 10/2022

MĚŘITKO 1:100

PŮDORYS 1NP

PŮDORYS 2.NP, M=1:100
 současný stav, se nemění
 bez stavebních zásahů

BÍLINA, AREÁL BÝVALEHO PIVOVARU, R. Č. ÚSKP 42403/5-2546

**STÁVAJÍCÍ STAV – PAMÁTKOVÉ
 HODNOCENÍ**

BUDOVA Č.P. 2, PARC. Č. 782

AKTUALIZACE SHP
 ZHOTOVENÉHO V ROCE 2000

MĚŘÍTKO 1:100

PŮDORYS 2NP

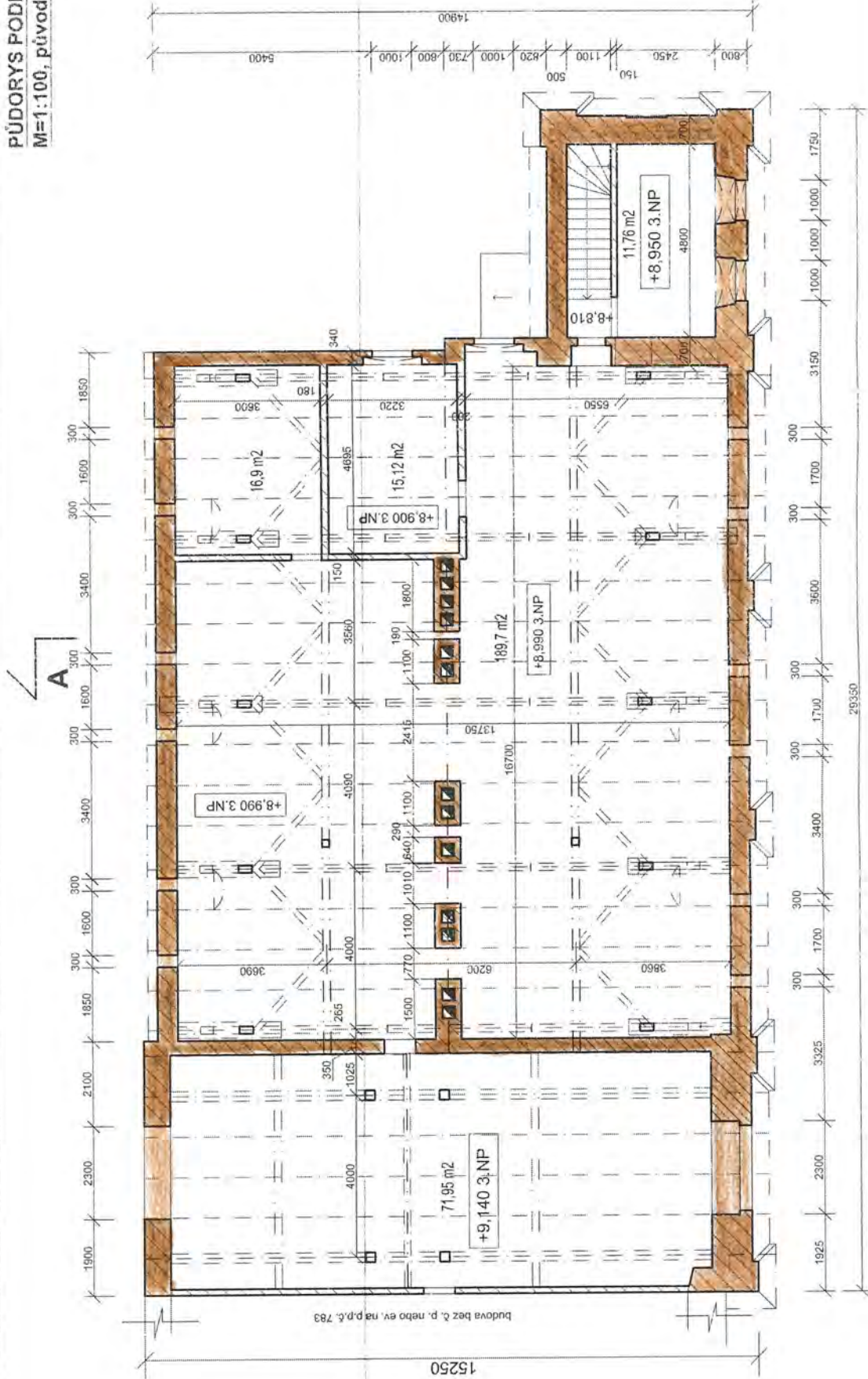
LEGENDA MATERIÁLŮ:

 stávající obvodové zdivo

budova bez č. p. nebo ev. na p.č. 783

15250

**PŮDORYS PODKROVÍ,
M=1:100, původní stav**

BÍLINA, AREÁL BÝVALÉHO PIVOVARU, R. Č. ÚSKP 42403/5-2546

**STÁVAJÍCÍ STAV – PAMÁTKOVÉ
HODNOCENÍ**

BUDOVA Č.P. 2, PARC. Č. 782

LEGENDA MATERIÁLŮ:

stávající obvodové zdivo

AKTUALIZACE SHP

DATUM
AKTUALIZACE
10/2022

MĚŘÍTKO 1:100

ZHOTOVENÉHO V ROCE 2000

PODKROVÍ